TDKP RÖPORTAJI

Derleyen:
ALİ ELDENİZ

TDKP
YAŞASIN

EVRENSEL BASIM YAYIN

2. BASKI

TDKP RÖPORTAJI

24

TDKP RÖPORTAJI

EVRENSEL BASIM YAYIN: 24

ISBN - 975 - 7847 - 07 -5

TDKP Röportajı, Derleyen: Ali Eldeniz
Evrensel Basım Yayın 24
Birinci Baskı: Şubat 1992
İkinci Baskı: Ağustos 1993, Dilek Matbaası

EVRENSEL BASIM YAYIN
Piyerloti Cad. 41-B/9 Çemberlitaş-İST.
Tel: 517 82 37

TDKP RÖPORTAJI

Derleyen :

ALİ ELDENİZ

2. Baskı

EVRENSEL BASIM YAYIN

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM I:
Sosyalizmin geçici yenilgisi,
Emperyalist sistemin açmazları
ve sosyalizmin olanakları 7-36

BÖLÜM II:
Komünist teorideki geçici durgunluk,
yeni bir teorik mücadele
platformunun gerekliliği ve uluslararası
komünist hareketin sorunları 37-71

BÖLÜM III:
Türkiye ve Kürdistan'da güncel politik durum 72-95

BÖLÜM IV:
İşçi hareketinin başlıca özellikleri ve
sendikal sorunlar 96-138

BÖLÜM V:
Kürt ulusal hareketine yaklaşım ve
Kürdistan'da parti çalışmasının özellikleri 139-186

BÖLÜM VI:
Parti örgütü ve parti içi hayat 187-224

DERLEYEN'İN NOTU

Bu kitabı oluşturan ve TDKP MK Temsilcisi ile yapılan röportajların bir bölümü (I, II ve III. bölümlerin ağırlıklı kısımları), daha önce haftalık Gerçek dergisinde özet olarak, aylık Özgürlük Dünyası dergisinde ise tam olarak yayınlanmıştı. Röportaj, elinizdeki kapsamıyla, Türkiye Devrimci Komünist Partisi'nin hemen hemen bütün temel politik ve güncel sorunlara bakışını içermektedir ve bu partinin düşüncelerini ilk ağızdan öğrenmek isteyen okuyucu için önemli bir başvuru kaynağıdır.

Okuyucuya, gözönünde bulundurması gereken bir noktayı hatırlatmak istiyorum: Röportajın önemli bir kısmı, sorulara verilen sözlü yanıtların bant kayıtlarıdır ve bu bakımdan konuşma dilinin özelliklerini taşımaktadır. Özellikle son bölümlerdeki sorular ise yazılı olarak yanıtlanmıştır.

Röportajı derlerken konularına göre kaba bir sınıflandırma yaptım. Bölümlemeler, bölüm başlıkları ve ara başlıklar bana ait. Bu düzenlemenin okuyucuya okuma kolaylığı sağlayacağını düşünüyorum.

ALİ ELDENİZ

YAYINEVİ'NDEN OKUYUCUYA NOT

Elinizde tuttuğunuz kitabın ilk baskısı, önemli dizgi hataları, anlam kaymasına yol açan kısa ve uzun atlamalarla yayınlandı. Bir soru ve yanıtı ise kitapta hiç yer almadı. Dikkatsizlikten, faksla bize ulaşan metnin tam olarak çözülememesinden, özensiz düzeltmeden kaynaklanan bu durumun sorumluluğu tamamen yayınevimize ve derleyene ait. Okuyucularımızdan özür diliyor ve kitabın ilk baskısından satın alan okuyucuların ellerindeki kitabı yeni baskısıyla ücretsiz olarak değiştirebileceklerini duyuruyoruz.

EVRENSEL BASIM YAYIN

BÖLÜM I:
SOSYALİZMİN GEÇİCİ YENİLGİSİ, EMPERYALİST SİSTEMİN AÇMAZLARI VE SOSYALİZMİN OLANAKLARI

— Önce olgulardan başlayalım. Emperyalist-burjuva çevreler zafer naraları atıyor. Sosyalizmin çöküşünün ve iflasının kapitalizmin insanlığın ortaya çıkardığı en ileri ve son toplumsal sistem olduğunun kanıtlandığı ileri sürülüyor. Bu olgular karşısında siz ne düşünüyorsunuz? Komünizm ölmedi mi?

— Belirttiğiniz gibi, bir süredir, Marksizmin ve sosyalizmin iflas ettiğini, burjuva ideolojisi ve pazar ekonomisi olarak da nitelenen kapitalizm karşısında kesin bir yenilgiye uğradığını, kapitalizmin sosyalizmden üstün olduğunu merkezine alan alçakça bir kampanya yürütülüyor. Dünya burjuvazisinin ve gericiliğinin, eski ve yeni revizyonizmin tam desteğinde başlattığı ve günümüzde de yürütülen bu kampanya; çağımızda, sosyalizme ve Marksizme cepheden yapılan en açık, en fütursuz bir saldırı olma özelliği taşımaktadır. En açık ve cepheden yapılan en fütursuz saldırı olmasına karşın o, aynı zamanda sonuçları itibariyle de en etkili kampanyadır. İşçilerin ve emekçilerin açık burjuva, burjuva-feodal ideolojilerin etkisi altındaki kesimlerinin yanısıra, ileri unsurlarını, sosyalizmi ve Marksizmi savunan ve etkisi altındaki kesimlerini, sosyalist ya da Marksist olduğunu iddia eden aydınları, partileri ve akımları etkilediği yadsınamayacak bir gerçektir. Yakın zamana kadar sosyalizme sempati duyan, Marksizmin en bilimsel teori olduğuna inanan işçiler, emekçiler ve aydınlar arasında küçük bir azınlık bir yana bırakılacak olursa, umutsuzluğun, güvensizliğin kol gezdiği de yadsınamaz. Bu kampanya etkili oldu, çünkü burjuvazi, gericilik ve yardakçıları, saldırılarını görünürde de olsa, son 40-45 yılın olgularına ve süreçlerine, sosyalizmin tarihsel önemdeki eski kazanımlarının kitleler arasında geliştirdiği yargılara dayandırma olanağını buldular.

Sosyalizmin yenilgisi ve iflası kapitalizmin kesin üstünlüğü ve zaferi hangi olgulara ve süreçlere dayandırılıyor?

Birinci olarak, proleter devriminin zafere ulaştığı ilk ülke olan Sovyetler Birliği başta olmak üzere, 2. Dünya Savaşı sonrası halk demokrasili rejimlerin kurulduğu ve sosyalizmin inşası sürecinin başlatıldığı Doğu Avrupa ülkelerinde, sosyalist kampı oluşturan ülkelerde, son olarak da Arnavutluk'da yaşanan olgulara ve süreçlere; bu ülkelerde yaşanan ekonomik, politik, toplumsal, ideolojik vb. çok yönlü bunalım ve çöküntüye ve bunlara eşlik eden klasik kapitalist şekillenişe alt ve üst yapıda geçiş sürecine;

İkinci olarak, proletaryanın hiçbir zaman iktidarı ele geçirmediği, egemen sınıf olarak örgütlenmediği ve sosyalist inşa yoluna girmeyen, ancak, kendini sosyalist olarak ilan eden Küba, Çin, Angola, hatta Cezayir gibi ülkelerde yaşanan süreçlere ve olgulara;

Üçüncü olarak da komünist, sosyalist adını taşıyan ve Marksist-Leninist teoriyle donandığını ve işçi sınıfının devrimci partileri olduğunu iddia eden parti ve akımların yaşadıkları süreçlere dayandırılıyor.

Yürütülen emperyalist-burjuva kampanya, kendini sosyalist, komünist olarak ilan eden ülkelerde ve partilerde özellikle 1980'li yıllarda bütün çarpıcılığıyla ortaya çıkan çok yönlü bunalım, çürüme ve çözülmeye dikkat çekiyor. Bunalım, çürüme ve çözülme, bu ülkelerin ve partilerin kapitalizmi açıkça kutsamaları; sosyalizmin, Marksizm-Leninizmin iflası ve yenilgisi, kapitalizmin ve emperyalizmin üstünlüğü ve kesin zaferi olarak yansıtılıyor.

Yakın zamana kadar kendilerini sosyalist ülkeler olarak ilan eden, gerçek Marksist-Leninist parti ve güçler dışında kalan tüm politik güçler tarafından da, gerek ulusal gerekse uluslararası planda böyle yansıtılan ve kabul gören bu ülkelerde, özellikle 1980'li yıllarda çok yönlü bir bunalımın yaşandığı ve hâlâ da sürmekte olduğu yadsınamaz. Yadsınamayacak olan bir gerçek de hiç kuşkusuz, ister iktidarda ister muhalefette olsun, Komünist, Marksist-Leninist partiler olarak bilinen partilerin ezici çoğunluğunun da, kitle desteklerini hızla yitirdikleri, ideolojik, örgütsel çok yönlü bir krizin girdabına düştükleri, bazılarının kendilerini feshettikleri, bazılarının ise adlarını değiştirerek, önceleri görünürde de olsa savundukları Marksizm-Leninizmi açıkça reddeden tipik sosyal-demokrat partiler haline gelerek varlıklarını sürdürmeye çalıştıklarıdır. Bütün bunlar yadsınamaz gerçekler. Ancak, konunun can alıcı noktası 1980'li yıllarda çok yönlü bunalımın girdabına düşen ve çözülen, dağılan bu ülke ve partilerin kendilerini tanımladıkları ve bilindikleri gibi Marksist-Leninist ilkeleri uygulayan gerçek sosyalist ülkeler ve partiler olup olmadıkları. Bir başka can alıcı sorun da; burjuva-revizyonist kampanyanın ilan ettiği gibi, kapitalist-emperyalist sistemin evrensel uyum sürecine girerek, onu ölüme götürecek uzlaşmaz karşıtlıkların üstesinden gelme, bu karşıtlıkları şiddetlendirerek bütün yalınlığıyla açığa çıkan derin bunalımları aşma yeteneği kazanıp kazanmadığı.

Önce birinci sorun üzerinde duralım. Küba, Çin gibi kendilerini sosyalist olarak ilan eden, ancak hiçbir zaman sosyalist gelişme yoluna girmemiş olan ülkeleri bir yana bırakacak olursak, Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa ülkeleri, yani 2. Dünya savaşı sonrası sosyalist kampı oluşturan bu ülkeler, farklı zamanlarda proletaryanın ve Komünist Partilerin iktidarı ele geçirdiği ve değişik düzeylerde de olsa sosyalist kuruluşun ilerlediği ülkelerdi. Komünist Partilerin ezici çoğunluğu da işçi sınıfının Marksist-Leninist teoriyle donanmış sınıf partileri olarak kurulan ve gelişen partilerdi. Burjuva-revizyonist propaganda ve kampanya bu ülkelerin ve partilerin derin bir bunalım, çürüme ve son olarak da çözülme dağılma sürecine girdikleri 1980'li yıllara kadar sınıf niteliklerinin, sosyalist niteliklerinin değişmediği, aynı çizgide geliştikleri üzerine oturuyor. Dün olduğu gibi bugün de egemen olan ve onların krizini ve çöküntüsünü sosyalizmin krizi ve çöküntüsü olarak yansıtma olanağı yaratan bu egemen görüştür. Egemen olan, her zaman doğru olan ve gerçeği yansıtan değildir. Egemen olmasına, görünüşe, biçime yaslanmasına karşın bu tahlil, bu varsayım, gerçeği, yaşanan sürecin ve olguların özünü yansıtmamaktadır.

Hemen her sorunda olduğu gibi, yukarda belirtilen olguları ve süreçleri tahlilde ve değerlendirmede de iki temel görüş ortaya çıkmaktadır. Bu iki temel görüş ya da sav; çağımızda burjuvazi ve proletaryanın uzlaşmaz karşıtlık halindeki iki temel sınıfı oluşturmasının bir sonucu olduğu gibi, aynı zamanda bu karşıtlığın bir yansımasıdır. Bu temel karşıtlık sadece yaşanan süreç ve olguları tahlilde ve değerlendirmede değil, kaçınılmaz olarak mevcut durumu ve gelişme doğrultusunu, tarihsel gelişmenin yönünü tahlil ve değerlendirmede de yansımaktadır.

Burjuva-revizyonist kampın, onların yörüngesinde yer alan ara akımların iddialarının tam aksine, 1917 Ekim Devrimi'yle Sovyetler Birliği'nde başlayan ve 2. Dünya savaşından sonra Doğu Avrupa ülkelerine doğru genişleyen sosyalist inşa süreci, 1980'li yıllara kadar kesintiye uğramadan süren bir süreç değildir. Sosyalist inşanın 1980'li yıllara kadar kesintiye uğramaksızın büyük zorluklar ve fedakârlıklar pahasına sürdürüldüğü tek ülke sosyalist Arnavutluk'tu. Arnavutluk dışındaki eski sosyalist ülkelerin ve eski komünist partilerin ezici çoğunluğunun tam bir çöküntü ve çürümenin yaşandığı 1980'li yıllara kadar kendilerini sosyalist, hatta komünist, Marksist-Leninist olarak nitelemeleri bu gerçeği değiştirmemektedir.

Burjuva-revizyonist propaganda; sosyalizmin aldığı yenilgi ile eski sosyalist ülkelerde bütün yalınlığıyla ortaya çıkan çok yönlü bunalım ve çöküntüyü, bunu izleyen alt ve üst yapıda klasik kapitalist şekillenişe geçişi özdeşleştiriyor. Bu ülkelerde sosyalizmin tasfiyesi ve kapitalizmin inşası, dünya proletaryasının devrimci hareketinin aldığı büyük yenilgi, tam da bu sürecin bütün sonuçlarının tüm yalınlığıyla ortaya çıktığı, klasik kapitalist bir şekillenişe geçilen dönemle başlatılıyor. Arnavutluk bir yana bırakılacak olursa, başta Sovyetler Birliği olmak üzere eski sosyalist ülkelerde sosyalizmin yıkılması ve kapitalist ülkelerde devrimci işçi hareketinin tasfiyesi ve bu hareketin genel kurmayı Komünist Partilerin reformcu burjuva, küçük-burjuva partiler haline gelmesi ile eski sosyalist ülkelerde 1980'li yılların sonlarına doğru bütün yalınlığıyla ortaya çıkan çok yönlü bunalım ve çöküntü ve bunu izleyen bilinen gelişmeler zamandaş olmadığı gibi farklı tarihsel dönemlere denk düşmektedir. Yaşanan süreci ve olguları doğru tahlil edebilmek ve doğru bilimsel sonuçlar çıkarabilmek açısından bu, kavranacak halkalardan birini oluşturmaktadır.

— **Arnavutluk dışındaki sosyalist ülkelerde sosyalizmin yıkılması ve komünist partilerin burjuva-reformist partiler haline gelmesi sürecinin 1980'li yıllarda başlamadığını belirtiyorsunuz. Bu süreç 1980'li yıllarda başlamadı ise ne zaman başladı ve tamamlandı?**

— Emperyalist-kapitalist sistemin yeni cephelerden yarıldığı ve ağır darbelerin vurulduğu, Komünist Partilerin yeni ülkelerde iktidarı ele geçirdiği, birçok ülkede ise iktidar alternatifi olacak kadar güçlendiği, işçi sınıfının ve halkların sosyalizmin tarihinin en büyük zaferlerini kazandığı, kesin bir zafer kazanmanın olanaklarının genişlediği, 2. Dünya Savaşı sonrasının hemen ardından başladı. En büyük zaferlerin kazanıldığı, üstelik kesin zafere doğru ilerlemenin olanaklarının büyüdüğü ve genişlediği bir dönemde böyle bir sürecin başladığı tespitinin yapılması şaşırtıcı gelebilir. Ancak bu; tüm devrimlerin tarihi tarafından da doğruluğu kanıtlanan ve bu tarihin analizinden çıkarılan, devrimin karşı devrimi geliştirerek ilerlediği ve devrilen sınıfların eskisinden yüz kat, bin kat daha güçlü bir kararlılıkla direndiği Marksist tezi göz önüne alındığında şaşırtıcı ve anlaşılmaz bir durum değildir.

2. Dünya Savaşı ve sonrası süreç; bir yandan emperyalizme ve dünya gericiliğine ağır darbelerin vurulduğu öte yandan da, emperyalizmin ve dünya gericiliğinin kaybettiği tüm mevzileri geri almak, devrim ve sosyalizm mücadelesinin tüm kazanımlarını tasfiye etmek için birleşik bir saldırı örgütleme koşullarının ortaya çıktığı, devrimin karşı-devrimi geliştirerek ilerlediği bir süreç oldu.

2. Dünya Savaşının en önemli sonuçlarından biri de; ABD emperyalizminin savaştan diğer emperyalistler karşısında tam bir üstünlük sağlayarak çıkması ve onları hegomonyası altına almasıdır. Bu durum, emperyalist sistemin yediği darbelerle birleşince, emperyalistlerarası çelişkiler ortadan kalkmamasına karşın, ilk kez emperyalizmin ve dünya gericiliğinin

sosyalizme, işçi sınıfının ve ezilen halkların devrimci hareketine karşı tek bir komuta ve ortak strateji ve taktikler etrafında birleşik bir saldırı başlatma ve sürdürme koşullarının oluşmasına yol açtı.

2. Dünya Savaşının hemen akabinde ağır darbeler yiyen dünya emperyalizminin ve dünya gericiliğinin, sosyalist kampa devrim ve sosyalizm mücadelesine karşı, kapitalist dünyanın yeni efendisi ABD emperyalizminin liderliğinde bütün güçlerini birleştirerek tam bir ölüm kalım perspektifiyle çok yönlü bir saldırı kampanyası başlattığı nükleer, termo-nükleer savaş tehdidiyle proletaryayı, halkları ve sosyalist kampı teslim olmaya zorladığı, öte yandan da binbir bağla kapitalizme ve emperyalizme bağlı yalpalayan ara güçlerle ilişkilerini yenilediği, proletaryayı ve halkları devrimden alıkoymak için yeni tedbirler aldığı biliniyor. Bunların, kitlelerin geri kesimlerinin, devrim ve sosyalizm mücadelesinin yalpalayan güçlerinin yanı sıra, iktidarda ya da muhalefette olsun işçi sınıfının devrimci partilerini, başta da en zayıf unsurlarını etkilediği, uzlaşma ve teslimiyet eğilimlerini körükleyen ve geliştiren etkenler olarak ortaya çıktığı açık.

İşte bu koşullarda, iktidarda ya da muhalefette olsun Komünist Partilerin, devrimci işçi hareketinin saflarında modern revizyonizme doğru gelişecek olan yeni oportünist eğilimler uç vererek gelişti. Modern revizyonizme doğru gelişecek olan oportünist eğilimler sadece sosyalist ülkelere, iktidarda olan proletaryaya ve Komünist Partilere özgü bir olgu olmadığı gibi, ilk kez bu ülkelerde ortaya çıkıp egemen hale gelmedi. Uluslararası bir olgu olarak işçi hareketinin ve uluslararası komünist hareketin saflarında ortaya çıktı ve egemen hale geldi. Yeni gelişmeler ve yeni sorunları kullanan oportünizm ve modern revizyonizm, Komünist Partilerin ezici çoğunluğuna egemen olarak bu partilerin çizgisini değiştirdi. Yeni oportünist eğilimlerin ortaya çıkışı ve modern revizyonizm biçiminde olgunlaşarak egemen hale gelmesi süreci; uluslararası özelliklerine, bağlantılarına ve ortak temeline karşın bütün ülkelerde aynı anda başlayan ve sonuca varan bir süreç olmadı. Bununla birlikte, gerek uluslararası Komünist Hareketin bütünü, gerekse başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist kampın gelişimi açısından SBKP'nin 1956'da yapılan 20. Kongre'si bir dönemeç noktasıdır. 20. Kongreyle birlikte, her dönemeç noktasında ortaya çıkan ara akımları bir yana bırakacak olursak, uluslararası Komünist hareket içinde, devrimci-proleter ve revizyonist-burjuva olmak üzere iki temel çizgi ve kamp bütün yalınlığıyla ortaya çıktı. Uluslararası Komünist ve işçi hareketi saflarında modern revizyonizmin egemenliği ve açık bir bölünme ve Arnavutluk dışındaki sosyalist ülkelerde sosyalizmin tasfiyesi ve kapitalizmin restorasyon sürecinin 1950'li yılların ikinci yarısında başladığı ve 1960'lı yıllarda tamamlandığı söylenebilir ve söylenmelidir de.

Modern revizyonistlerin, yeni olgular ve gelişmeleri kullanarak Marksizm-Leninizmi geliştirme, sosyalizmin sorunlarını çözme gerekçesiyle Marksizm-Leninizmden, sosyalizmden saptıkları 1950'li yıllarda ve sonrasında, liderliğini başında Enver Hoca'nın bulunduğu AEP'nin yaptığı gerçek komünistler, modern revizyonizmin egemenliği ile birlikte Arnavutluk dışındaki sosyalist ülkelerde, sosyalist inşanın kesintiye uğradığını ve kapitalizmin inşası yoluna girildiğini ve komünist partilerin gerçek Marksist-Leninist partiler, proletaryanın devrimci sınıf partileri olmaktan çıktıklarını savundular. Partimiz de kuruluşundan beri bunu savundu.

Uluslararası işçi ve komünist hareket içinde modern revizyonizmin egemenliği, Arnavutluk Emek Partisi ve sınırlı sayıdaki diğer partiler dışında Komünist Partilerin yozlaşarak reformcu burjuva küçük partiler haline gelmelerine, Arnavutluk dışındaki sosyalist ülkelerde sosyalizmin yıkılmasına, kapitalist ülkeler haline gelmelerine devrimci işçi hareketinin tasfiyesine, proletaryanın devrimci önderliğinden yoksun kalan ezilen halkların devrimci hareketinin gerilemesine yol açtı. Sosyalizm, dünya proletaryası ve ezilen halkların devrimci hareketi tarihinin en ağır yenilgisini burjuva-revizyonist kampanyanın iddialarının tam aksine 1980'li yılların sonunda değil, 1950'li yılların ikinci yarısında aldı ve sosyalist inşanın kesintiye uğraması ve kapitalizmin restorasyonu süreci bu yıllarda başlayarak 1960'lı yıllarda tamamlandı. 1960'lı yıllardan bu yana dünyanın tek sosyalist ülkesi olan Arnavutluk'ta, sosyalizmin 1980'li yılların sonunda yıkılması ise, 1950'li yılların ikinci yarısında alınan yenilginin son halkasıdır ve burjuvazinin ve emperyalizmin son zaferidir.

— Arnavutluk dışındaki sosyalist ülkelerde sosyalist inşanın 1950'li yılların ikinci yarısında kesintiye uğradığını ve kapitalist restorasyonun 1960'lı yıllarda tamamlandığını belirtiyorsunuz. Ancak temel üretim araçlarının yakın zamana kadar devlet mülkiyetinde olduğu, planlı ekonominin uygulandığı bu nedenle de 1960'lı yıllardan sonra da toplumsal sistemin özünde değişmediği ileri sürülüyor. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

— Bu görüşü savunanlar, gerçeği başaşağı çeviriyorlar ve niyetlerinden bağımsız olarak dün olduğu gibi bugün de burjuva-revizyonist kampanyayı güçlendiriyorlar. Somut durumun somut tahlilini yapacaklarına, her tarihsel süreci, özgül özelliklerini göz önüne alarak tahlil edeceklerine, yaşanan süreçlerin özüne ineceklerine, görüntüye, biçime ilişkin olana takılıp kalıyorlar, özü kaçırıyorlar, biçime ilişkin kalıplarıyla sonuçlar çıkarıyorlar.

Öncelikle şunu belirtmek gerekir ki; sosyalist toplum, başka şeylerin yanı sıra temel üretim ve dağıtım araçlarının bir azınlığın değil, tüm toplumun malı olmasıyla ayrılır. Komünizmin ilk aşamasını oluşturan ve kapitalizmden komünizme bir geçiş toplumundan başka bir şey olmayan sosyalist toplumda tüm halkın mülkiyeti, kollektif toplumsal mülkiyet, zorunlu olarak, devlet mülkiyeti biçiminde şekillenir. Ancak, bundan hareketle her devlet mülkiyeti sosyalist ya da tüm halkın mülkiyeti olarak ele alınamayacağı gibi, kendi başına devlet mülkiyeti sosyalizme özgü bir mülkiyet biçimi değildir. Bilimsel sosyalizmin kurucuları Marx ve Engels'in, sorunun bu yönüne dikkat çektikleri, üretimdeki yoğunlaşma ve sermayedeki merkezileşmenin zorunlu olarak kapitalizm koşullarında, kapitalist-burjuva mülkiyetin bir biçimi olarak devlet mülkiyetini gündeme getireceğini örnekler de vererek belirttiler. Hatta Engels'in Almanya'da devlet işletmelerinin ortaya çıkması ve yaygınlaşmasından hareketle, bunları sosyalizm olarak ilan eden savları, her devlet mülkiyetini sosyalizm olarak niteleyen düzmece bir sosyalizmin türediği biçiminde değerlendirdiği ve alaya aldığı bilinir. İçeriği, özü, işlevi sosyalist toplumdaki planlamadan bütünüyle farklı bir planlama, üretimde anarşiyi ve aşırı üretimi yok etmeyen ve yok etmeyecek olan bir planlama da, kapitalist üretim tarzına bütünüyle yabancı bir kategori değildir. Bunun için fazla uzağa gitmeye gerek de yoktur. Devlet mülkiyeti ve sözde bir planlamanın kapitalist üretim tarzına, kapitalist topluma aykırı ve sadece sosyalizme özgü kategoriler olmadığı, ülkemiz göz önüne alındığında açıkça görülecektir. Kuşkusuz, sorunun bu çerçevede ele alınması, kendi başına eski sosyalist ülkelerde yaşanan süreci, bu ülkelerde 1950'li yılların ikinci yarısından itibaren inşa edilen ve yakın zamana kadar varlığını koruyan toplumsal sistemin özünde aynı olmasına karşın, diğer kapitalist ülkelerle aralarındaki farklılıkları tam olarak açıklamıyor ve yetersiz kalıyor. Çünkü yakın zamana kadar eski sosyalist ülkelerde, devlet mülkiyeti ve planlama sosyalist gelişme sürecine hiç girmemiş ülkelerden farklılıklar arzettiği, çok daha yaygın olduğu gibi, sosyalist biçimler bunlarla da sınırlı değildi. Durumu tam olarak açıklamasa da, yukarıda belirtilenler, gerek teoride gerekse pratikte devlet mülkiyeti, planlama gibi kategorilerin sadece sosyalizme özgü olmadığı gerçeğinin görülmesi ve bir önyargının yıkılması açısından önem taşımaktadır.

Sorun, yukarda belirtilenler, başta SSCB olmak üzere eski sosyalist ülkelerde yaşanan geriye dönüş sürecinin ayırt edici özellikleri ve kapitalist şekilleniş üzerindeki etkileri ile birlikte ele alındığında anlaşılır olacaktır. Bir önceki soruyu yanıtlarken ana hatlarıyla da olsa devrimin karşı devrimi geliştirerek ilerlediği gerçeğine değinmiş ve 2. Dünya Savaşı sonrası emperyalizmin ve dünya gericiliğinin çok yönlü, birleşik bir saldırı kampanyası başlatarak baskı ve kölelik düzenlerini ayakta tutmak ve kaybettikleri mevzileri kazanmak için yeni düzenlemeler yaptıklarını belirtmiştik. Ancak bilinen bir başka gerçek de; emperyalist-kapitalist kampla sosyalist kamp arasındaki açık bir çatışma ya da devrilen sınıfların açık bir hareketi sonucu sosyalizmin tasfiye edilmediği, sosyalist inşa sürecinin eski sınıfların iktidarı ele geçirmesiyle kesintiye uğrayarak, kapitalist restorasyonun başlamadığıdır.

Özellikle Sovyetler Birliği açısından, kapitalist restorasyon sürecinin ayırt edici özelliği, sosyalist inşa sürecinin ilerlemesine bağlı olarak zayıflayan, ancak yok olmayan ve biçim değiştiren ve komünizmin son aşamasına kadar varlığını kaçınılmaz olarak sürdürecek ve zayıflayarak da olsa sürekli yeniden üretilecek olan kapitalizmin unsurlarına ve bu temelde gerekli tedbirlerin zamanında alınmaması sonucu oluşacak olan elverişli ulusal ve uluslararası koşullarda yozlaşarak toplumu kapitalizmin restorasyonu yoluna sokacak olan politik toplumsal güçlere dayanarak ve bazı sosyalist biçimler korunarak hatta "komünizmin ileri aşamalarına geçiyoruz" şiarı altında gerçekleşmiş olmasıdır. Sovyetler Birliği'nde 1930'lu yılların sonlarında sosyalizmin ekonomik temelinin esas olarak kurulduğu ve kalıntıları kalsa da sömürücü sınıfların, sınıf olarak yok edildiği göz önüne alındığında, emperyalist- kapitalist kampla açık bir savaş sürecinde alınan bir yenilgi sonucu ve devrilen ama yok edilmeyen sömürücü sınıfların kalıntılarına dayanılarak toplumsal gelişme sürecinin yönü değiştirilemediği sürece, geriye dönüş sürecine giriş zorunlu olarak "sosyalist" biçimler altında başlayabilir ve sürebilirdi . Temel üretim araçları üzerinde devlet mülkiyetinin, görünürde merkezi planlamanın üst yapıda sosyalist biçimlerin deforme edilerek sürmesi, bu sürecin kaçınılmaz sonuçlarıydı. Bu aynı zamanda geriye dönüş sürecini başlatan ve sürdüren tabakaların çıkarlarına da uygundu. Nitekim Sovyetler Birliği'nde olan da buydu. Bu durum aynı zamanda diğer sosyalist ülkelerde de kapitalist restorasyon sürecinin izleyeceği yolu belirleyen etkenlerden biri oldu. Nitekim Sovyetler Birliği'ni geriye dönüş sürecine sokan modern revizyonistler, diğer sosyalist ülkelerde açık kapitalist biçimler altında kapitalist restorasyon sürecinin başlatılmasına karşı çıkar, hatta Macaristan ve Çekoslovakya örneklerinde açıkça görüleceği gibi silahlı müdahaleden kaçınmazlarken, "sosyalist" biçimler altında kapitalizmin restorasyonu yoluna girilmesinin en büyük destekçileri ve teşvikçileri oldular. Buna karşı direnen güçleri ezmekten kaçınmadılar.

Arnavutluk dışındaki sosyalist ülkelerde geriye dönüş süreci; kaçınılmaz olarak aynı zamanda Sovyetler Birliği'nin süper bir emperyalist devlet ve onun başını çektiği yeni bir emperyalist blokun tarih sahnesine çıktığı bir süreç oldu. Bu yeni süper devlet ve emperyalist blok, liderliğini ABD emperyalizminin yaptığı emperyalist bloktan özü itibariyle değil, süreç içinde farkları giderek azalan biçimleri itibariyle ayrılıyordu. Bu olgu, özellikle proleter devriminin ilk zafere ulaştığı Sovyetler Birliği'nin büyük prestiji ve Lenin ve Stalin döneminde dünya proletaryası ve halkları arasında yarattığı güvenle birleşince, Sovyetler Birliği'ni ve blokunu sosyalist ülkeler olarak, iki emperyalist blok arasındaki mücadeleyi sosyalizmle kapitalizm arasındaki mücadele olarak yansıtan burjuva-revizyonist demagojinin sadece kitlelerin geri kesimleri arasında değil ileri kesimleri arasında da etkili olması olanağının doğmasına ve böyle algılanmasına yol açtı.

Sosyalizmin inşası sürecinde ileri adımların atıldığı, özellikle sosyalizmin ekonomik temelinin inşasının esas olarak daha 1930'lu yılların sonunda tamamlandığı ve kitlelerin sosyalizmin üstünlüğünü kendi öz deneyleriyle pratikte de gördükleri SSCB gibi bir ülkede, geriye dönüşün sürekli zayıflayarak ve biçim değiştirerek de olsa varlığını sürdüren kapitalizmin unsurlarına dayanarak gerçekleştiği koşullarda, açık burjuva ideolojinin ve klasik, tipik kapitalist biçimlerin bir çırpıda egemen olmasını beklemek, teoride bilimsel düşünceden uzaklaşmak, pratikte ise tam bir ahmaklıktır. Başta SSCB olmak üzere sosyalist kampı oluşturan ülkelerdeki sosyalist inşa sürecinin eriştiği düzeyi ve sonuçlarını atlamak, görmezlikten gelmektir. Biçim ve öz arasındaki ilişkiyi tersine çevirmektir. Sadece toplumsal gelişmenin tarihi değil, doğadaki gelişme süreci de incelendiğinde; her özün kendine uygun biçim altında gelişip serpildiği ancak öze ilişkin her değişimin de eski biçim altında başladığı ve kendine uygun biçimi süreç içinde geliştirip egemen kıldığı görülecektir. Nitekim SSCB başta olmak üzere eski sosyalist ülkelerde 1950'li yılların ortalarından bu yana yaşanan süreç de buna uygundur.

Merkezi planlama, temel üretim araçları üzerindeki devlet mülkiyeti vb.'nin 1950'li yıllardan sonra değişmediği; kâr için üretime, pazar için üretime ve kapitalist rekabete, kısaca pazar ekonomisi olarak da adlandırılan kapitalist ekonomiye geçişin 1980'li yıllardan sonra Gorbaçov'la birlikte başladığı yaygın bir kanıdır. Ancak bu doğru değil. Kruşçevci modern revizyonistlerin SSCB ve diğer sosyalist ülkelere egemen olması aynı zamanda, merkezi planlama, devlet ve çalışanlarla üretim süreci ve üretim araçları arasındaki ilişkilerde, toplam toplumsal üretimin dağılımında vb. köklü reformların yapılmasının başlangıcı oldu. Bu reformlar dàha sonra Brejnev döneminde Liberman Reformlarıyla sürdürüldü. Bir yandan merkezi planlamanın etki alanı daraltılır, özerklik ve inisiyatif adı altında üretim sürecine ve ürünlerin alım satımına ilişkin yetkiler işletme yöneticilerine aktarılırken, kâr ve pazar için üretim tüm toplumun ihtiyaçlarını karşılamak ve ekonominin uyumlu ve dengeli gelişimini sağlamak için yapılan üretimin yerini aldı. Bu sınırlı örnekler bile, 1950'li yılların ikinci yarısından itibaren sosyalist biçimlerin bir çırpıda, bir kenara atılarak açık kapitalist biçimlere geçilemediğini ancak, sosyalist biçimlerde de değişikliklerin yapıldığını, süreç içinde açık kapitalist biçimlere sözde reformlarla giderek daha çok yaklaşıldığını göstermektedir. 1980'li yılların sonlarında SSCB ve diğer Doğu Avrupa ülkelerinde, bir yönü de klasik ya da tipik olarak nitelenebilecek açık kapitalist biçimlere geçiş olan son gelişmeler, bu ülkelerde 1950'li yılların ikinci yarısından itibaren modern revizyonizmin egemenliği ile birlikte girilen sürecin son evresi, sosyalist biçimler altında başlayan kapitalist-burjuva değişimin, sosyalist biçimlerin son kalıntılarından da arınması, kendi klasik tipik biçimlerini egemen kılmasıdır. Bu nedenle SSCB ve Doğu Avrupa ülkelerinde yaşanan son gelişmeler gerçek Marksist-Leninist partiler ve güçler için sürpriz olmadığı gibi, beklenmeyen gelişmeler de değildi. Aksine, onlar, yıllar önce revizyonizmin egemenliği ile başlayan sürecin bu yönde gelişeceğini tahlil ettiler.

— Birçok şeyi "sosyalizmden kapitalizme geriye dönüş"le açıklıyorsunuz. Bu, sosyalizmin kapitalizme üstünlüğüne gölge düşürmüyor mu?

— Hayır, gölge düşürmüyor. Olgular ve yaşanan süreç tam tersine, gerçek duruma uygun bilimsel kıstaslar ve normlarla hareket edildiğinde; sosyalizmin tarihinin en ağır yenilgisini aldığını ancak sosyalizmin kapitalizme üstünlüğünün kanıtlandığını gösteriyor. Modern revizyonistlerin demagojileri ve görünüşe ilişkin olgulardan hareket edip, klasik kapitalist yöntemlere geçilen 1980'li yıllara kadar SSCB ve Doğu Avrupa ülkelerini, kendini sosyalist ilan eden ülkeleri, sosyalist ülkeler olarak ele alırsanız, sosyalizmin, Marksizm-Leninizmin iflas ettiği, kapitalizmin sosyalizme üstünlüğünün kanıtlandığı sonucuna varırsınız. Arnavutluk dışındaki eski sosyalist ülkelerde sosyalist inşanın 1950'li yılların ikinci yarısında kesintiye uğradığı ve kapitalist restorasyonun başladığı ülkeler olarak ele alırsanız, farklı bir sonuca varırsınız.

Olgular ve süreçler; görünüşlerine ve biçimlerine bakılarak değil, özüne inilerek, politik grup ya da partilerin, devletlerin ve toplumsal düzenlerin nitelikleri, temsilcilerinin tanımlarına göre değil de, pratikleri temel alınarak tahlil edildiğinde –ki tek bilimsel ve gerçeği yansıtan tutum budur– varılacak sonuç; Arnavutluk dışındaki eski sosyalist ülkelerde başta da Sovyetler Birliği'nde, pazar ekonomisi olarak da nitelenen kapitalist ekonomiye geçiş sürecinin ve yakın zamanda adını değiştirerek Marksizm-Leninizmi açıktan reddeden ya da kendini fesheden partilerde Marksizm-Leninizmden komünist ideolojiden sapma sürecinin, 1980'li yıllarda değil, 1950'li yılların ikinci yarısında başladığı ve 1960'lı yılların başlarında tamamlandığıdır. Bu nedenle, Sovyetler Birliği'nde ve Doğu Avrupa ülkelerinde yaşanan çöküntü, bunalım ve iflas sosyalizmin, Marksizm-Leninizmin iflası ve çöküntüsü değil, kanıtlanmış olan kapitalizmin, sosyalizm karşısındaki üstünlüğü değil, çöken, iflas eden, bunalımı bütün yalınlığıyla ortaya çıkmış olan burjuva iktidarının ve ideolojisinin, kapitalizmin, belli tarihi koşullara özgü biçimidir. Kanıtlanmış olan, emperyalist bloklardan birinin, kapitalizmin biçimlerinden birinin ötekine üstünlüğüdür.

Sosyalizmin inşasının kesintiye uğramaksızın sürdüğü 1950'li yılların ikinci yarısına kadar yaşanan sürecin kanıtladığı gerçek ise sosyalizmin her alanda kapitalizme üstünlüğüdür. Dünyanın ilk sosyalist ülkesi ve sosyalizmin en uzun süre yaşadığı ve sosyalizmin ekonomik temelinin esas olarak inşa edildiği tek ülke olan Sovyetler Birliği'nin sosyalist kuruluşun sürdüğü 1950'li yılların ikinci yarısına kadar ekonomik, toplumsal, politik her alanda gösterdiği gelişme, emperyalist kuşatma, saldırı ve sabotajlar gibi dezavantajlara rağmen kapitalist ülkelerle kıyaslandığında, ortaya çıkan yalın gerçek budur. Devrim öncesi feodal kalıntıların varlığını sürdürdüğü ve ileri kapitalist ülkelerin yarı-sömürgesi, geri bir ülke, üstelik de savaşta ekonomisi tahrip olmuş bir ülke olan Rusya, proleterleri ve halkı, başka ülkeleri sömürmeksizin, tarihin o güne kadar tanık olmadığı hızlı ve uyumlu bir gelişme gösterdi. İleri kapitalist ülkelerle arasındaki büyük fark hızla kapandı. İşsizliğin, açlığın, krizlerin olmadığı, emekçilerin yaşam standartlarının ve kültürel düzeylerinin sürekli yükseldiği, politik yaşama giderek daha aktif olarak katıldıkları, ileri bir sanayi ülkesi haline geldi.

Sosyalist kuruluşun kesintiye uğrayarak kapitalist restorasyonun başladığı 1950'li yılların ikinci yarısından sonra ise, Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa ülkeleri, ekonomik politik, kültürel toplumsal yaşamın tüm alanlarında öncesinden bütünüyle farklı bir sürece girdiler. Önce, toplam toplumsal üretimin büyüme hızı gerilemeye başladı. Başta sanayi ve tarım olmak üzere ekonominin tüm sektörlerinin uyumlu ve istikrarlı gelişmesi sürecinin yerini, dengesiz ve istikrarsız bir gelişme süreci aldı. Bunları kapitalist toplumun gelişme sürecinin karakteristik özellikleri olan durgunluk, buhran, işsizlik, savaş ekonomisinin gelişmesi vb. izledi. Marksist-Leninist ilkelerden, Büyük Ekim Devrimi'nin açtığı yoldan, sosyalizmin inşası yolundan sapmanın sonuçları ise, günümüzde bütün yalınlığıyla açığa çıkmış olan bunalımlar, çöküntü, milliyetler arası çatışmalar, işsizlik, emekçilerin, toplumun ezici çoğunluğunun yoksullaşması, buna karşılık toplumsal üretimin küçük bir azınlığın elinde yoğunlaşması, ideoloik ve ahlaki çöküntüdür. Olgular ve yaşanan süreç, özüne inilerek ele alındığında ortaya çıkan sonuç işte budur.

— Yakın zamana kadar dünyanın tek sosyalist ülkesi olarak değerlendirdiğiniz Arnavutluk'ta da tam bir kaos, buhran ve çöküntü sürecine girildi. Bu şimdiye kadar yaptığınız açıklamalarla ne ölçüde bağdaşıyor?

— Arnavutluk'u yakın zamana kadar dünyanın tek sosyalist ülkesi olarak değerlendirdiğimiz ve son yıllarda orada da tam bir kaos, buhran ve çöküntü sürecine girildiği, sosyalizmin tasfiye edildiği doğru. Arnavutluk'taki buhran, kaos ve çöküntünün diğer eski sosyalist ülkelerdeki gibi, sosyalizmin yıkılarak, kapitalist restorasyondan uzun yıllar sonra gündeme gelmediği de bir başka gerçek. 1950'li yılların sonlarından yakın zamana kadar dünyanın tek sosyalist ülkesi olan Arnavutluk'ta sosyalizmin yıkılması ile tam bir çöküntünün ve buhranın yaşanması birbirine denk düşüyor. Hatta sosyalizmin yıkılmasından önce Arnavutluk'un ciddi ekonomik sorunlarla karşı karşıya olduğu da bir gerçek. Ancak bu durum kapitalizmin sosyalizme üstünlüğünü kanıtlamadığı gibi, devrimin zaferinden önce Avrupa'nın en geri ve küçük ülkesi olan bu ülkenin, yakın zamana kadar istikrarlı bir gelişme göstermekten de öte tek başına proletaryanın ve sosyalizmin bayrağını onurluca taşıması sosyalizmin üstünlüğünü gösteriyor. Sosyalizmin kapitalizmden üstünlüğü kabul edildiği halde sosyalist Arnavutluk'un ciddi sorunlarla nasıl karşı karşıya kaldığı ve sosyalizmin nasıl yıkıldığı sorusu yerine, küçük, üstelik de Avrupa'nın en geri ülkesinin emperyalist kuşatma altında ve kayda değer uluslararası bir destek almaksızın, sosyalizmin tarihinin en ağır yenilgisini almasının hemen ardından 30 yıla yakın bir süre nasıl direndiği ve ayakta kaldığı sorusuna yanıt arandığında Arnavutluk'ta yaşananların yaptığımız açıklamalarla çelişmediği görülecek ve gerçek durum kavranacaktır.

Arnavutluk'ta sosyalizmin yıkılması ve son yıllarda yaşanan süreç, Sovyetler Birliği ve diğer eski sosyalist ülkelerde yaşanan süreçlerle birbirine benzetilemez. Eğer benzetilmeye çalışılırsa bu, gerçeklerden uzaklaşmak anlamına gelecektir.

Küçük bir sosyalist ülke olarak Arnavutluk, 1960'lı yıllardan 1980'li yılların ortalarına kadar süren iki süper devlet ve iki emperyalist blok arasındaki çatışmanın yol açtığı olanakları doğru değerlendirerek, küçük bir ülke olmasına karşın, sosyalist inşa ve gelişme yolunda yürümeyi başardı. 1980'li yılların ortalarında Gorçabovcu revizyonist burjuvaziyle batılı kapitalist burjuvazinin, proletaryaya, halklara, devrimin tarihsel kazanımlarına ve sosyalizme karşı açık anlaşma ve ittifaka girmeleri ve ardından Sovyetler Birliği'nin başını çektiği emperyalist blokta yaşanan çöküntü, dünyadaki durumun değişiklikler geçirmesine yol açtığı gibi, Arnavutluk açısından da durumu büyük ölçüde değiştirdi. Dünyadaki koşullar, Arnavutluk'u birleşik emperyalist abluka, kuşatma, tecrit ve saldırı cephesiyle karşı karşıya getirmişti. Ayrıca, 1950'li yılların ikinci yarısında sosyalizmin, proletaryanın ve halkların devrimci hareketinin aldığı yenilginin bütün yıkıcı sonuçlarının dünya çapında ve en son sınırına kadar derinleştiği bir dönem yaşanıyordu.

1980'li yılların ikinci yarısında, iki emperyalist blokun gerici-birleşik kampanyasının yarattığı koşullarda, küçük bir ülke olan Arnavutluk'taki proletarya diktatörlüğü, çizgisini, gelişmesini ve yaşantısını bir önceki dönemdeki gibi sürdüremezdi. Çünkü sosyalist Arnavutluk'un güvenliği, iç yaşantısındaki ve dış ilişkilerindeki istikrarı doğrudan tehdit altına düşmüştü. Sosyalist Arnavutluk, sosyalist inşa sürecinin geçici olarak yavaşlaması pahasına, sosyalizmi ve proletarya diktatörlüğünü koruma, proletarya, halk ve gençliği yeni koşullarda yeniden kazanma taktiği ve tutumuna dönmek zorundaydı. Bu taktik ve tutum, bir önceki taktik ve tutumuna göre, kendine özgü özellikleri olan bir tür "geri çekilme" tutumu ve taktiği olacaktı. Sosyalist ekonominin ve sosyalist yaşantının inşasındaki geçici geri çekilme, proletarya diktatörlüğü kurumlarının ve partinin, proletarya, halk ve gençlik kitlelerinin en geniş tabakalarıyla yeni bir kaynaşmasını, sosyalizmin ve Marksizm-Leninizm'in temel ilkeleri üzerine teorik, politik ve toplumsal eğitim ve örgütlenmesinin yeni bir atılımını ve Arnavutluk halkı ve ulusunun emperyalizme karşı direnişinde yeni bir platformun açılmasını öngören bir çizgi ve mücadeleyle birleşmek zorundaydı. Aksi taktirde, küçük sosyalist Arnavutluk'un emperyalist-revizyonist saldırı karşısında direnmesi olanaksız olurdu.

1980'li yılların ikinci yarısında dünyada oluşmuş olan koşullarda, Sosyalist Arnavutluk'un ayakta kalması zordu, ama olanaksız değildi. Ama, sosyalist Arnavutluk ve AEP uzun süre, dünyada meydana gelen değişiklikleri anlamadı. Bu değişikliklerin, Arnavutluk'taki ekonomik, toplumsal ve politik yaşantıyı etkilediği açığa çıktığında ise, küçük burjuva tabakaların ve öğrenci gençliğin bir bölümünü emperyalizm kazanmıştı. Arnavutluk ve AEP yönetimi bu vahim durumdan devrimci sonuçlar çıkarma ve sözünü ettiğimiz devrimci tutuma başvurma yeteneği göstermedi. Tam aksine paniğe kapıldı, içteki gerici ayaklanmalara, emperyalist baskı ve tehdide boyun eğen oportünist bir tutuma yöneldi. Böyle bir yöneliş kuşkusuz, sosyalizmin yıkılışı yoluna girmekti. Bu süreç, devlet ve parti yönetimine hakim olan oportünizm sayesinde, devrimci güçleri silahsızlandırdı ve hızla atılan adımlarla sonuca vardı. Sosyalizm ve proletarya diktatörlüğü tasfiye edildi.

Emperyalist baskı ve tehdide, gericiliğe boyun eğen oportünizme yöneliş ve sosyalizmin ve proletarya diktatörlüğünün tasfiyesi, karşı karşıya olunan sorunları çözmediği gibi, daha da ağırlaştırdı ve tam bir çöküntü, kaos ve buhran sürecine girilmesine yol açtı. Sosyalizmden sapmanın ve sosyalizmin tasfiyesinin sonuçları da işte bunlar oldu.

— Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa ülkelerinde çökenin, iflas edenin sosyalizm değil, yeniden inşa edilen kapitalizm olduğunu söylüyorsunuz. Böyle de olsa sosyalizm yenilmedi mi, kapitalizm zafer kazanmadı mı? Bu durum, kapitalizmin yerini sosyalizmin alacağını öngören Marksist teze gölge düşürmüyor mu?

— Sosyalizmin, tarihinin en ağır yenilgisini aldığı kuşkusuz doğru. Kendilerini sosyalist ilan etmelerine, emperyalist büyük devletlerle aralarındaki çelişkileri sosyalizmle kapitalizm arasındaki çelişki olarak yansıtmaya çalışmalarına karşın, Küba, Kuzey Kore, Çin gibi ülkeler sosyalist ülkeler değil ve bugün dünyada sosyalizm bir toplumsal sistem olarak varlığını sürdürmüyor. Son olarak Arnavutluk'ta yaşanan süreçle birlikte, 1960'lı yıllardan bu yana dünyanın tek sosyalist ülkesi olan bu ülkede de sosyalizm yıkıldı ve sosyalizm bir toplumsal sistem olarak yeryüzünden tasfiye edildi.

Günlük dilde genellikle sosyalizm ve komünizm birbirine denk düşen, özdeş kavramlar olarak, aynı anlamda ve birbirinin yerine kullanılıyor. Komünizmi savunmanın yasak olduğu bir ülkede bu hoşgörüyle karşılansa da, doğru değil. Doğru ve bilimsel olmayan bu kullanım, sorunuzda da yansıyor. Gölgelendiği ya da yanlışlığı kanıtlandığı ileri sürülen Marksist tez kapitalizmin yerini her türlü baskı ve sömürü ilişkisinin, sınıfların ve sınıf farklılıklarının yok edildiği, herkesten yeteneğine göre, herkese ihtiyacı kadar ilkesinin gerçekleştiği komünist toplumun alacağını öngörür. Ancak, Marksizme göre, temel, ayırt edici özelliği az önce belirtilen komünist toplum, olgunlaşmış haliyle ve bir çırpıda kapitalizmin yerini almaz. Kapitalizmin ve burjuva egemenlik sisteminin yıkılmasıyla birlikte kurulmaz. Kapitalist toplumla komünist toplum arasında, komünist teorinin kurucuları Marx ve Engels'in Komünizmin 1. aşaması olarak niteledikleri ve proletarya diktatörlüğüne denk düşen ve kapitalizmden komünizme geçiş sürecinden başka bir şey olmayan bir süreç yer alır. Kapitalizmin ve komünizmin unsurlarının bir arada ve mücadele halinde bulunduğu bu süreç, aynı zamanda kesin zaferin henüz kazanılmadığı bir süreçtir. Bu nedenle; sosyalizm olarak da adlandırılan bu geçiş sürecinde geriye dönüş ve geçici yenilgi olasılığı, kapitalizmin unsurlarının egemen hale gelme olasılığı yok olmaz.

K. Marx, proletarya devrimini ve sosyalizmin kuruluşunu ileri kapitalist ülkelerde aynı dönemde birbirini zincirleme izleyen devrimler sorunu olarak ele aldığı geçen yüzyılda bile, kapitalizmden komünizme geçiş sürecinin uzun bir tarihi dönemi kapsayacağını vurguluyordu. Kapitalizmin son, ölüm aşaması olan tekelci aşamaya geçtiği yüzyılımızda ise, proleter dünya devrimi süreci emperyalist kapitalist sistemin en zayıf halkada ya da halkalarda, proletarya devrimiyle yarıldığı ve zafer kazanan ülke proletaryasının sosyalist kuruluş çalışmalarını emperyalist-kapitalist kuşatma altında başlattığı ve sürdürdüğü bir özellik kazandı. Sadece kapitalizmle komünizm arasında her ikisinin unsurlarını da bağrında barındıran bir geçiş sürecinin yaşanıyor olmasından değil, emperyalist-kapitalist kuşatma altında bu sürecin yaşanıyor olmasından dolayı da, en zayıf halkada ya da halkalarda emperyalist-kapitalist sistemin yarılması ve sosyalist inşa sürecinin başlaması ve sürdürülmesiyle kazanılan zafer kesin bir zafer olma özelliği taşıyamaz. Nitekim, Marksizmi kapitalizmin yeni ve son aşaması olan emperyalizm aşamasına uygulayarak geliştiren Lenin, Ekim Devrimi'nin zaferi ve sosyalist kuruluş çalışmalarının başlaması ve ilerlemesinden sonra da sorunun bu yönüne, geçici bir yenilgi olasılığına sürekli dikkat çekti. Keza Stalin'in tek ülkede sosyalist kuruluş çalışmalarına başlamanın ve sürdürmenin umutsuz bir çaba olduğunu savunarak Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin inşası ve zaferi olasılığını yadsıyan Troçkizmi eleştirdiği, ancak içteki kapitalist unsurları alt etmenin de ötesinde, emperyalist-kapitalist kuşatmanın yerini sosyalist kuşatma almadıkça, dünya ölçeğinde kapitalizm ve burjuva egemenlik sistemi yıkılmadıkça sosyalizmin kesin zaferinden söz edilemeyeceğini vurguladığı bilinir. Kesin zafer kazanılmadığı sürece, geriye dönüş olasılığının, kapitalizmin yeniden inşa edilmesi olasılığının ortadan kalkmadığı ise, üzerinde durulmayacak kadar açık ...

Yeni halk demokrasili rejimlerin kurulmasıyla birlikte, emperyalist-kapitalist sistemin yeni cephelerden yarıldığı, sosyalizmle kapitalizm arasındaki güçler ilişkisinde sadece ulusal planda değil uluslararası alanda da önemli değişiklikler oldu. Ancak emperyalist kuşatmanın yerini sosyalist kuşatma almadığı gibi, sosyalist inşanın en ileri düzeyde olduğu SSCB'de dahil sosyalist ülkelerde ekonomik, toplumsal, ideolojik-politik tüm alanlarda kapitalizmin unsurları zayıflamış da olsa varlığını sürdürüyordu. Komünizmin ve kapitalizmin unsurları arasındaki mücadele sürüyordu. Tüm bunlardan çıkarılacak sonuç, Marksist-Leninist teoriye göre kazanılan zaferlere ve sosyalist inşada katedilen yadsınamaz yola karşın, komünist toplumun olgunlaşmış haliyle kurulmadığı, kapitalizmden komünizme geçiş sürecinin devam ettiği ve geriye dönüşün kapitalizmin unsurlarının elverişli ulusal ve uluslararası koşullarda egemen hale gelme olasılığının ortadan kalkmadığıdır. Sosyalist ülkelerde, proletaryanın devrimle iktidarı ele geçirdiği ülkelerde, sosyalist inşanın kesintiye uğraması, kapitalizmin yeniden kurulması Marksist-Leninist teorinin yadsıdığı bir olasılık olmadığı gibi, bu olasılığın gerçekleşmiş olması; Marksizme, kapitalizmin yerini komünizmin alacağını öngören teze zerrece gölge düşürmüyor. Sadece sosyalizmin, komünist toplumun kurucusu işçi sınıfının ağır da olsa geçici bir yenilgi aldığını gösteriyor.

İnsanlığın tarihi, toplumsal gelişme sürecinin tarihi incelendiğinde, bu tarihin düz bir çizgide gelişmediğini, ne kadar ileri olursa olsun yeni bir toplumsal düzenin, ne kadar çürümüş olursa olsun ömrünü doldurmuş bir düzenin yerini, bir dizi yenilgi, geriye dönüşler olmaksızın almadığını, ancak tarihsel gelişimin bir yere takılıp kalmadığını ve ileriye doğru gelişimin durdurulamadığını gösteriyor. Bu modern proletaryanın kurucusu olduğu komünist toplumun kuruluşu süreci için, kapitalizmden komünizme geçiş süreci için daha da geçerlidir. Çünkü komünist toplumdan önceki tüm toplumsal düzenlerin temsilcisi sınıflar, eski toplumun bağrında temsilcisi ve kurucusu oldukları toplumsal düzenlerin ilişkileri ve ekonomik toplumsal temeliyle birlikte tarih sahnesine çıktılar. Oysa tüm sınıfların ve sınıf farklılıklarının yok edildiği komünist toplum, kendinden önceki toplumsal düzenlerden sadece biçim açısından değil –ki komünist toplumdan önceki toplumsal düzenler sınıflı toplumun birer biçimiydi– özü itibariyle de farklıdır ve işçi sınıfı kapitalist toplumun bir ürünü olmasına karşın, kurucusu olduğu komünist toplumun ilişkileri, temeli kendisiyle birlikte ortaya çıkmaz ve gelişmez. İşçi sınıfı kendinden önceki tüm sınıflardan farklı olarak, ancak, iktidarı ele geçirdikten sonra nihai kurtuluşunu sağlayacak toplumsal düzeni, kapitalizmin yıkıntıları üzerinde, önceden şu ya da bu düzeyde hazır bir temel olmaksızın kurma görevinin üstesinden gelmek zorundadır. Bu, kapitalizmden komünizme geçiş sürecinin ayırt edici özelliklerinden biridir.

Marksizm, toplumların tarihsel gelişimini, özel olarak da kapitalist toplumu inceleyerek, kapitalizmin yerini komünizmin alacağı sonucuna vardı. Feodal toplumun bağrında doğan ve üretici güçleri geliştiren, tarihsel olarak ilerici bir rol oynayan kapitalizmin ve burjuvazinin gelişiminin belli bir evresinde üretici güçlerin önünde engel olmaya başladığını, kapitalist üretim ilişkileriyle üretici güçler arasındaki bu karşıtlığın, üretimin sosyal karakteri ile mülk edinmenin özel karakteri arasındaki karşıtlığın zorunlu olarak komünist toplumun kuruluşuna yol açacağını gösterdi. Sosyalizm ve dünya proletaryasının hareketi tarihinin en ağır yenilgisini alması bu temeli, Ekim Devrimi'ni, onu izleyen diğer devrimleri, işçi sınıfının ve halkların ayaklanmalarını gündeme getiren nesnel temel ve nedenleri ortadan kaldırdı mı? Emperyalizmin ve burjuvazinin kazandığı zaferin geçici mi yoksa kalıcı bir zafer mi olduğu sorusunu yanıtlarken göz önüne alınması gereken temel nokta budur. Olgular ve süreçler neyi gösteriyor?

Ekim Devrimi'ni, onu izleyen diğer devrimleri, işçi sınıfının ve halkların devrimci ayaklanmalarını gündeme getiren nesnel temel ve nedenler ortadan kalkmak bir yana, zayıflamak bir yana daha da genişledi ve güçlendi. Sosyalizmin maddi temeli bu gün, düne göre, Ekim Devrimi'nin zafere ulaşarak emperyalist sistemin yarıldığı 1917 yılına göre daha olgunlaşmıştır. Sermayenin merkezileşmesi ve toplam toplumsal üretimin gerek ulusal gerekse uluslararası bazda tekellerin giderek daralan bir oligarşinin elinde yoğunlaşması, sınıf farklılıkları ve kutuplaşması, 1910'lu 1950'li yıllarla kıyaslanmayacak dev boyutlara erişti.

Öte yandan dünya gericiliği ve emperyalizm, sosyalizmi bir sistem olarak tasfiye etmenin, evrensel bir tek kapitalist dünya pazarını tekrar kurmuş olmanın, işçi sınıfının ve halkların devrimci mücadelesine vurduğu ağır darbelerin sağladığı tüm olanakları ekonomik, politik, ideolojik her alanda tüketmenin sınırında. Emperyalist-kapitalist sistem yürütülen demagojik propagandaya karşın geçici ve nispi bir istikrar sürecine girmek bir yana, giderek derinleşecek olan bir istikrarsızlık sürecinden geçiyor. Bütün veriler ve olgular kesin zaferi ve üstünlüğü ilan edilen emperyalist-kapitalist sistemin genel bunalımının yeni bir aşamasına doğru hızla yol aldığını gösteriyor.

— Doğu Bloku'nun dağılmasıyla birlikte dünyanın yeni bir sürece, savaşların, sınıf mücadelelerinin, devrimlerin olmadığı, sorunların diyalog ve uzlaşma ile çözüleceği, evrensel uyum ve barış sürecine girildiği ileri sürülüyor. Sizce bu doğru değilse –ki doğru bulmadığınız anlaşılıyor– dünya nasıl bir sürece giriyor?

— Sovyetler Birliği'nin başını çektiği emperyalist blokun, üzerindeki sosyalizm maskesini atarak çıplak kapitalist yöntem ve biçimlere geçmesi ve dağılması; dünyanın, savaşların, devrimlerin, sınıf mücadelelerin olmadığı, evrensel uyum ve barış sürecine girişinin başlangıcı olarak ilan edildi. Ancak Sovyetler Birliği'nin ve blokunun çökmesi, emperyalist-kapitalist sistem için bir istikrar etkeni olmak bir yana, istikrarsızlığı derinleştiren bir etken oldu. İki süper devletin başını çektiği iki emperyalist blok arasında oluşmuş olan güçler dengesi bloklardan birinin çökmesi ile birlikte dağıldı, güçler ilişkisi alt-üst oldu. Doğu Almanya'yı yutan, etki ve nüfuz alanını özellikle doğuya doğru genişleten Alman emperyalizmi, Sovyet blokunun çöküşü ve dağılması sürecinden dünyanın yeniden paylaşımını gündemine alacak kadar güçlenerek çıktı. ABD emperyalizminin dünya jandarmalığı tekelini sona erdirmek için Almanya ve Fransa, diğer Batı Avrupa ülkelerini yedekleme çabalarını da yoğunlaştırarak ortak bir silahlı güç oluşturdular. Japon emperyalistleri dışarıya asker göndermelerini yasaklayan anayasayı değiştirdiler. ABD emperyalizmi bu girişimlere karşı çabalarını yoğunlaştırır, sıçramalı gelişme göstererek çıkarlarını tehdit etmeye başlayan eski müttefiklerinin yayılmasını, dünya jandarmalığı tekelini elinde tutarak frenlemeye, etki ve nüfuz alanlarını korumaya ve genişletmeye çalışırken, doğuda hızlı bir gelişme gösteren Japon tekelleri, başta ABD olmak üzere en ileri kapitalist ülkelerde yayılıyor. Sovyetler Birliği'nin ana varisçisi Rusya, kendini toparlamaya çalışan ve emperyalist emellerinden asla vazgeçmeyen bir başka potansiyel güç. Belli başlı emperyalist devletler, güçler ilişkisinin alt-üst olduğu, ancak yeni bir güçler dengesinin kurulmadığı bu günkü koşullarda, dünyanın yeni bir paylaşımına hazırlanıyor ve en büyük parçayı kapmak için yeni strateji ve taktikler geliştirmeye çalışıyorlar.

Dünya ticaretinin ve toplam üretimin artış hızı sürekli düşüyor. Dünya kapitalist ekonomisinin en büyük gücü ABD ekonomisi 2. Dünya savaşı sonrasının en şiddetli krizini yaşıyor. İkinci büyük güç, Japon ekonomisinin büyüme hızı düşüyor ve durgunluk belirtileri yoğunlaşıyor. Üçüncü büyük ekonomik güç Alman ekonomisinin durgunluk içinde olduğu ve süreceği artık saklanmıyor ve Alman emperyalizminin sözcüleri tarafından açıklanıyor. Pazar ekonomisine geçiş altında yaşanan süreçte Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa ülkelerinin ekonomilerinin durumu daha da kötüleşti. Kriz bu ülkelerde derinleşmeye devam ediyor. Daha birkaç yıl öncesine kadar Avrupa ve Sovyetler Birliği dünyanın en istikrarlı bölgeleriydi. Ancak bugün Yugoslavya ve eski Sovyet cumhuriyetleri iç savaşların ve ulusal savaşların girdabında, halkların birbirini boğazladığı ve esasında yeni bir paylaşımın gerçekleştiği bölgeler haline geldi. Yapılan tüm açıklamalar ve anlaşmalara karşın Ortadoğu'da istikrar sağlanamıyor. Asya, Afrika, Latin Amerika iç savaşların ayaklanmaların eksik olmadığı bölgeler.

Dünya kapitalist ekonomisinin ve belli başlı emperyalist-kapitalist ülkeler ekonomisinin büyüme hızının giderek düşmesine, durgunluk ve kriz öğelerinin ortaya çıkması ve gelişmesine, geri ülkeler bir yana, kapitalizmin örnek refah ülkelerinde, işsizliğin artması, enflasyonun yükselmesi, emekçilerin yaşam ve çalışma koşullarının kötüleşmesi, gerçek ücretlerin düşmesi, siyasi gericilik ve militarizmin gelişmesi eşlik ediyor. Sadece ABD'de son bir yılda yüzbinlerce işçi işten atıldı ve on milyonlarca insan açlık sınırında yaşıyor. Başta Almanya olmak üzere Batı Avrupa'nın ileri kapitalist ülkelerinde enflasyon artarken, işten atmalar yoğunlaşıyor, gerçek ücretler düşüyor. Alman emperyalizminin sözcüleri açıkça işçileri ve emekçileri fedakârlığa çağırıyorlar. Yabancı düşmanlığının ve Neo-Nazi hareketlerin geliştiği bu ülkelerde grevler yaygınlaşıyor.

Afrika'da milyonlarca insanın açlıktan ölmesi, Asya ve Latin Amerika ülkelerinde milyonlarca insanın açlığın eşiğinde bulunması, verilen borç ve kredilerin ana paralarının bir yana, faizlerinin bile ödenmesinde güçlüklerle karşılaşılması, emperyalist devletlerin ve tekellerin, durgunluğun, krizin ve aralarında şiddetlenen rekabetin ve çelişkilerin yüklerini bağımlı, geri ülkelerin sırtına yıkma olanaklarını sınırlıyor.

İleri kapitalist ülkelerin ekonomilerindeki durgunluk ve kriz geri ülkeleri de etkileyecek, kriz ve durgunluk içindeki bu ülkelerin ekonomilerinin daha da kötüleşmesine yol açacaktır. Emperyalist tekeller ve devletler, büyük ekonomik, mali güçlerine dayanarak ve IMF, Dünya Bankası gibi uluslararası mali kuruluşları devreye sokarak, biriken stokları eritmek için bu ülkeleri daha da sömürgeleştiriyor, kurulan işletmeleri kapattırıyor ya da yok pahasına ele geçiriyorlar. Konjonktürel dalgalanmalar ve genel eğilimden sapmalar kuşkusuz olacaktır ve gerek tek tek ülkeler, gerekse kapitalist dünya ekonomisinin bütünü açısından, ilerde nasıl bir gelişme göstereceği bu günden ayrıntılarıyla saptanamaz. Ancak, önümüzdeki dönemde dünya kapitalist ekonomisinin önceki o yıllarda gösterdiği gelişmeyi dahi gösteremeyeceği, bütün ülkeleri kapsayan genel bir bunalıma doğru yol aldığı açık.

Dünya kapitalist ekonomisinin genel bunalımının yeni bir aşamasına doğru hızla yol almasının kaçınılmaz sonuçları; emperyalistler arasındaki çelişkinin, emperyalistlerle ezilen halklar arasındaki çelişkinin, burjuvaziyle proletarya arasındaki çelişkinin daha da keskinleşmesidir. Emperyalist-kapitalist sistem, derin ve çok yönlü bunalımlar, savaşlar, köklü alt-üst oluşlar ve devrimler döneminin eşiğindedir. Emperyalistlerarası dalaşmaların keskinleşmesinin yanı sıra, dünya proletaryasının ve ezilen halkların devrimci hareketinde devrim ve sosyalizm mücadelesinde yeni bir yükselişin, yeni bir atılımın koşulları hızla olgunlaşıyor. Dünya bir yandan emperyalistlerarası paylaşım savaşlarının gündeme gelebileceği, proletaryayı ve halkları yeni felaketlere sürükleyebileceği, diğer yandan da yaşam ve çalışma koşulları hızla kötüleşen, yoksulluğun, işsizliğin girdabına sürüklenen proletaryanın ve halkların devrimci hareketinin, emperyalist-kapitalist köleliğe karşı, devrimci ayaklanmalarının gelişeceği bir sürece doğru ilerliyor. Dünya, emperyalizmin ve gericiliğin sosyalizme, proletaryanın ve halkların devrimci hareketine ağır darbeler vurduğu yenilgi döneminin, yerini emperyalizmin, proletaryanın ve ezilen halkların yükselen mücadelesinin karşısında sarsıldığı, yeni cephelerden yarıldığı, komünizmin yeni bir yükselişinin yaşanacağı bir dönemin alacağı bir geçiş sürecinden geçiyor. Emperyalistlerin ve dünya gericiliğinin manevraları, demagojik kampanyaları ve saldırıları, emperyalist-kapitalist sistemin tarihin çöplüğüne gömülmesini, proletaryanın ve halkların zaferini, her türlü baskı ve sömürü ilişkisinin, sınıfların ve sınıf farklılıklarının yok edildiği komünizmin zaferini engelleyemez.

— Kapitalist ülkeler ekonomisinin durgunluk ve kriz içine girdiğini burjuva ekonomistleri de kabul ediyorlar. Ancak durgunluk ve krizlerin kapitalist ekonomiyi yörüngesinden artık çıkartamadığı, akıllı para politikalarıyla, isabetli ekonomik kararlarla krizlerin doğurduğu açmazlıkların artık aşılabildiği söyleniyor. Örneğin, geçtiğimiz yıllardaki

borsa krizinde veya 1981-1983'teki dünya krizinde olduğu gibi.

— İzlenen ya da izlenecek olan ekonomik politikalar ve onun bir unsuru olan mali politikalar kuşkusuz ekonomik gelişme sürecini etkiler. Ancak ekonomik gelişme sürecini belirleyemez. Krizin oluşum ve gelişim süreci üzerindeki etkisini de bu çerçevede ele almak gerekir. Krizlerin yol açtığı açmazların ekonomik politikalarla aşılıp aşılamayacağı sorusuna yanıt aranırken her şeyden önce kapitalist gelişme sürecinde ortaya çıkan krizlerin temelini doğru saptamak gerekir.

Kapitalist ekonomide krizin temeli ve kaynakları ekonomi-politiğin önemli tartışma konularından biri olageldi. Ana hatlarını belirttiğiniz görüşler, yani krizlerin doğru ekonomi-politikalarla, özellikle para politikalarıyla atlatılabileceği tezi yeni değil. Kapitalist gelişme süreci tarafından bilimsel bir özellik taşımadığı defalarca kanıtlanmış, pratikte iflas etmiş bir tez yeniden piyasaya sürülüyor.

Krizin kapitalist ekonominin gelişme sürecinin kaçınılmaz bir unsur olmadığını ve izlenen hatalı ekonomi-politikalardan kaynaklandığını savunma, hemen hemen tüm burjuva ekonomistlerinin üzerinde birleştikleri bir görüştür. Onlara göre doğru bir ekonomi-politikanın izlenmesi durumunda krizler önlenebilir. Buna bağlı olarak da hatalı ekonomi-politikaların ürünü olan krizleri doğru bir ekonomi-politikanın izlenmesiyle durdurabilir, gelişmesi engellenebilir, tahrip edici sonuçları yok edilebilir.

Kapitalist gelişme sürecinde ortaya çıkan krizlerin temeli aşırı üretimdir. Aşırı üretim, kapitalist üretim tarzında üretimin sınırsız büyüme olanağı ile pazarın sınırlı büyümesi arasındaki çelişkinin, kapitalizm yıkılmadıkça aşılamayacak olan bu çelişkinin sonucudur. Para politikalarıyla, ekonomi-politikalarla geçici olarak ve oldukça sınırlı bir çerçevede yapay ya da hayali pazar genişletilebilir ancak bu da en elverişli koşullarda bile, aşırı üretimi krizin daha ağır bir biçimde gündeme gelmesine, kriz öğelerinin birikmesine, istikrarsızlığın ve açmazların ekonominin diğer alanlarında artmasına yol açar. Sorun bu açıdan ele alındığında, para politikalarına, ekonomi politikalarıyla belirleyen emperyalist çevrelerin manevra olanaklarının oldukça daraldığını, sınırlı olanaklarını da büyük ölçüde kullandıklarını belirtmek gerekir. Bağımlı ve geri ülkelerin, emperyalist borçların ve kredilerin ana para ödemeleri bir yana, faizlerini bile ödemede güçlük çekmeleri, geri ülkeler bir yana ileri ülkelerde bile, tüketim kredilerini, geri dönebilirliği açısından genişletmenin riskli hale gelmesi ve dünya mali piyasasındaki istikrarsız durum vb. bunun göstergeleridir.

Kapitalist dünya ekonomisinin gelişmesine ilişkin veriler, kapitalist dünya ekonomisinin şu ya da bu ülkeyle, şu ya da bu sektörle sınırlı bir bunalım sürecine doğru değil, bütün ülkeleri ve sektörleri etkisi altına alacak ve karşılıklı birbirini etkileyerek derinleştirecek olan genel bir bunalım sürecine doğru yol aldığını gösteriyor. Anarşik ve dengesiz gelişme kapitalist ekonominin gelişme sürecinin özelliklerinden biridir. Bu bunalımların ortaya çıkış ve gelişme süreci için de geçerlidir. Bunalım, bütün ülkelerde ve sektörlerde aynı anda ve şiddetle ortaya çıkmadığı gibi eşit bir hızla da yayılamaz. Bu nedenle, bunalımın hangi sektörlerde ve ülkelerde hangi şiddette ortaya çıkacağı ve yayılacağı bugünden saptanamaz. Ancak, son borsa krizi ve diğer veriler göz önüne alındığında, mali sektörün, para piyasasının da emperyalist-burjuva çevrelerle sınırlı da olsa manevra yapma olanağı sağlayacak kadar sağlam olmadığı, bu sektörün de her an bir bunalımın patlak vermesine yol açacak kadar istikrarsız bir zeminde bulunduğu rahatlıkla söylenebilir. Bu nedenle, emperyalist-burjuva çevreler, özellikle emperyalistlerarası çelişmelerin de giderek keskinleşeceği önümüzdeki yıllarda, eskiden olduğu gibi ortak ekonomik politikalarla, para politikalarıyla bunalımın tahrip edici sonuçlarını yayarak hafifletebileceklerini, geciktirebileceklerini sanıyorlarsa, büyük bir yanılgı içinde olduklarını açıkça belirtmek gerekir.

Krizlerin gerek tek tek ülkeler bazında gerekse uluslararası düzeyde kapitalist ekonomiyi yörüngesinden hangi düzeyde çıkartacağı, daha bilimsel ve doğru bir ifadeyle krizin tahrip edici sonuçlarının hangi düzeyde olacağı krizin şiddetine, onu belirleyen ulusal ve uluslararası birçok faktöre bağlıdır. Sadece günümüzde veya yakın zamanda değil, kapitalist ekonominin gelişme sürecinde yaşanan krizler, aynı şiddette ve özelliklere sahip olmadığı gibi, tahrip edici sonuçları da aynı düzeyde olmadı. Bundan sonraki krizlerin, 1980'li yıllardaki ya da daha öncesindeki krizlerden daha şiddetli olmayacağını, burjuva ekonomistleri neye dayanarak ileri sürüyorlar?

Burjuva ekonomistleri 1960'lı 1970'li, hatta 1980'li yıllarda da gerek sonuçları gerekse beslendiği kaynaklar açısından kapitalist ekonominin daha şiddetli krizlere girmeyeceğini, hatta kapitalizmin baş belası krizlere düşmeden gelişme sürecine girdiği kehanetinde bulunuyorlardı. Olgular ve süreçler onların kehanetlerini mi doğruladı? Hayır. Kapitalizmin bunalımlara düşmeden gelişme teorileri iflas ettiği gibi, her seferinde kapitalizmin bir önceki durgunluk ve krizlerden daha hafiflerinin yanı sıra, daha şiddetlilerine düşmekten de kurtulamadı. Burjuva ekonomistlerin tüm yeteneklerini kullanarak izlenecek para politikaları, ekonomik-politikalar üzerinde yoğunlaşmaları ABD ekonomisinin, son yıllarda, 2. Dünya Savaşı sonrasının gerek sonuçları gerek beslendiği kaynaklar açısından en şiddetli bunalımına girmesini engelleyemedi. Onlar bugünkü bunalımı da, izlenen para politikalarında ya da ekonomi politikalarda düşülen hatalarla açıklama yolunu seçebilirler. Ancak hiç bir zaman kapitalist ekonominin köklü alt-üst oluşlara, üretici güçlerde büyük tahribata vb. yol açan bunalımları engelleyebilecek ekonomi-politikaları hiç bir zaman bulamayacaklar. Çünkü dün olduğu gibi bugün de, kapitalist ekonominin bunalımları şu yada bu ekonomi-politikanın sonucu olmadığı gibi şu ya da bu ekonomi-politikanın izlenmesiyle de bunalımlar durdurulamaz, tahrip edici sonuçları ortadan kaldırılamaz.

— Günümüzde kargaşa ve krizin en yoğun ve yaygın biçimde yaşandığı ülkeler bir zamanlar sosyalist ülkeler olarak biliniyordu. Burjuva basınında bu ülkelerde yaşananlar "sosyalizmin çözemediği milli sorunların ve düşmanlıkların ceremesini şimdi batı çekiyor " biçiminde yorumlanıyor.

— Sadece burjuva basını değil, Marksist, sosyalist geçinen bazı çevrelerde ayrıntılarda farklılıklar olmakla birlikte özünde aynı yorumu yapıyorlar. Sanıldığı ya da iddia edildiği gibi sosyalizmin ulusal sorunları çözemediğini ileri sürüyorlar. Bunun da ötesinde Stalin hatta Lenin döneminde de ulusal sorunun çözülemediği, zor kullanılarak bastırıldığı tahlillerini yaparak yürütülen anti-komünist kampanyaya bu yönüyle de omuz veriyorlar.

Günümüzde eski sosyalist ülkeler ve Yugoslavya, dünyanın, ulusal ve dinsel çelişkilerin ve çatışmaların en çok yoğunlaştığı, halkların bu çelişki ve çatışmaların girdabına en fazla çekildiği ve ulusal düşmanlıkların ve önyargıların en hızlı geliştiği bölgesini oluşturuyor. Ancak tek bölgesini oluşturmuyor. Emperyalist- kapitalist dünyanın bütününde; Asya, Afrika, Latin Amerika gibi geri bölgeleri bir yana, en gelişmiş diğer bölgelerinde de milliyet, renk, din farklılıklarından kaynaklanan çelişkiler ve çatışmalar yaygınlaşıyor ve yoğunlaşıyor. ABD'de onlarca insanın ölmesine, yüzlercesinin yaralanmasına, milyarlarca dolarlık zarara yol açan kitlesel karışıklıklar, en ileri kapitalist ülkelerde hızla gelişen yabancı düşmanlığı, İtalya'da alevlenen kuzey-güney çatışması, İngiltere'de çözülemeyen İrlanda sorunu bunun en çarpıcı ve son örnekleridir. Ancak günümüzde, ulusal, dinsel vb. sorunlardan kaynaklanan çelişki ve çatışmaların en şiddetlisi, yaygını ve kitlesel olanı, tahrip edici sonuçları en ağır olanı eski sosyalist ülkelerde ve Yugoslavya'da yaşandığı için bu ülkelerde olup bitenler dikkati çekiyor.

Dağılan Sovyetler Birliği'nde, diğer sosyalist ülkelerde ve Yugoslavya'da günümüzde yaşanan ulusal çatışmalar ve giderek gelişen ulusal düşmanlıklar sosyalizmin bıraktığı bir miras değil. Çünkü daha önce de belirtildiği gibi Yugoslavya sosyalist inşa yoluna hiç bir zaman girmedi ve Arnavutluk dışındaki sosyalist ülkelerde ise sosyalist inşa süreci 1950'li yılların ikinci yarısında kesintiye uğradı. 1950'li yılların ikinci yarısından bu yana, diğer alanlarda olduğu gibi ulusal ve dinsel sorunlarda da sosyalizmin kazanımları ve bıraktığı miras tasfiye edildi ve yeniden egemen olan kapitalizmin kaçınılmaz ürünleri ve sonuçları egemen oldu. Eski sosyalist ülkelerde bugün giderek şiddetlenen ve yaygınlaşan ulusal, dinsel çelişkiler ve çatışmalar, 1950'li yılların ikinci yarısından itibaren sosyalist biçimler altında inşa edilen ve yakın zamanda çöken kapitalizmin, sosyal-emperyalizmin, batılı emperyalistler tarafından da emperyalist çıkarları için kullanılan ve körüklenen mirasıdır. Tarihsel gelişim sürecine ana hatlarıyla da olsa göz atıldığında, bu gerçek daha açık bir biçimde görülecektir.

20.yüzyıl başlarında Rusya, Doğu Avrupa ve Balkan ülkeleri, Avrupa'nın sadece gelişme sürecine geç giren bölgesini değil aynı zamanda ulusal sorunun da çözülmediği bölgesini oluşturuyorlardı. Gerek feodal kalıntılar, gerekse kapitalizmin yüzyılın başlarında tekelci aşamaya geçmesi, siyasi gericiliğin yoğunlaşması ve emperyalistlerarası dünyayı paylaşım mücadelesinin gündeme gelmesi bu bölgede ulusal sorunların, kapitalizm çerçevesinde bile çözülmesini engelledi. Büyük emperyalist devletler etki ve nüfus alanlarını genişletmek için ulusal çelişkileri ve düşmanlıkları kullanarak körüklediler. 1. Dünya savaşı öncesinde özellikle Rusya, Doğu Avrupa ve Balkanlar, Avrupa'nın ulusal çelişkilerin, düşmanlıkların ve çatışmaların giderek şiddetlenen ve yaygınlaşan, her an patlamaya hazır bölgesini olştuһ uyordu. Çarlık Rusyası tam bir milliyetler hapishanesiydi. Ekim Devrimi, Rusya'nın bu çehresini tamamen değiştirdi. Uluslar arasında tam hak eşitliğinin sağlanmasının yanı sıra sosyalist inşanın ilerlemesi süreci, aynı zamanda tarihsel gelişimden kaynaklanan fiili ulusal eşitsizliklerin giderek azaldığı bir süreç oldu. Devrilen sömürücü sınıfların, emperyalist-kapitalist devletlerin tüm kışkırtıcı çabalarına karşın, derin tarihi kökleri olan ulusal düşmanlıklar ve önyargılar gelişmek bir yana giderek zayıfladı. Bu süreç revizyonist karşı-devrimin zafere ulaştığı 1950'li yılların ikinci yarısına kadar tüm sosyalist ülkelerde yaşandı.

Revizyonist karşı-devrimin zaferi ve sosyalist inşanın kesintiye uğramasıyla birlikte bu süreçte kesintiye uğradı. Sosyalist ülkelerde kapitalizmin inşası süreci aynı zamanda kaçınılmaz olarak yeni burjuva tabakaların oluştuğu ve geliştiği, artı-değer sömürüsünün başladığı ve buna bağlı olarak da, artı-değerin paylaşılması mücadelesinin tekrar gündeme geldiği bir süreç oldu. Bu mücadele de, doğal olarak politik iktidarı elinde tutan her ulusun burjuvazisi, diğerinin aleyhine gelişmek, artı-değerin en büyük bölümünü ele geçirmek için zayıflayan ancak yok edilmeyen tüm ulusal farklılıkları ve eşitsizlikleri kullanarak derinleştirmeye yöneldi. İşte bu süreçte, sosyalist kampın en güçlü ve gelişkin üyesi olan Sovyetler Birliği diğer sosyalist ülkeleri hegemonyası altına alan bir süper emperyalist güç olarak tarih sahnesine çıkarken, Sovyetler Birliği'nde de en güçlü ve gelişmiş cumhuriyetler, daha geri çevre cumhuriyetleri hegemonyaları altına alarak kendilerine bağımlı hale getirdiler. Böylece ulusal çelişkilerin ve çatışmaların tekrar canlanıp gelişeceği temel oluşmuş oldu. Bir zamanların süper emperyalist devleti Sovyetler Birliği'nin çöküşü ve bu çöküşün sosyalizmin son kalıntılarının da atılmasıyla birleşmesi; yerel burjuva gruplar arasındaki çelişkilerin ulusal, dinsel tüm farklılıkların ve çelişkilerin ardında şiddetlenip yaygınlaşmasının önündeki engellerin de kalkmasına yol açtı.

Revizyonist karşı-devrimin zaferinden önce sosyalist kampı dağıtmak ve yıkmak için ulusal çatışmaları körüklemeye ve canlandırmaya çalışan ABD liderliğindeki emperyalist devletler, sonrasında da dünya hegemonyası için mücadele eden Sovyetler Birliği ve müttefiklerini zayıflatmak ve etki ve nüfuz alanlarını genişletmek için ulusal çelişkileri ve çatışmaları körüklediler. Onlar bugün de, aynı emperyalist amaçlarla eski Sovyet Cumhuriyetleri'nde, Balkanlar ve Doğu Avrupa ülkelerinde geriye dönüş temelinde tekrar gündeme gelen ulusal, dinsel farklılıkları ve çelişkileri körüklüyorlar. Geriye dönüş sürecinde oluşmuş olan yerel burjuva gruplar arasındaki dar çıkar çatışmalarının canlandırdığı ulusal, dinsel çatışmaları, Sovyet-sosyal emperyalizminin çözülmesinin yarattığı koşullarda, etki ve nüfuz alanlarını genişletmek için hazırladıkları yeni stratejik ve taktik hedefler ve planlar doğrultusunda kullanmaya çalışıyorlar.

BÖLÜM II:
KOMÜNİST TEORİDEKİ GEÇİCİ DURGUNLUK, YENİ BİR TEORİK MÜCADELE PLATFORMUNUN GEREKLİLİĞİ VE ULUSLARARASI KOMÜNİST HAREKETİN SORUNLARI

— Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa'daki dağılma ve çökmeyle birlikte, "Komünist teorinin iflas ettiği ve çöktüğü" öne sürülüyor. Bu görüş doğru mudur, eğer doğru değilse, "Doğu Bloku"nun temsil ettiği teorik sistemin çöküşünü nasıl açıklıyorsunuz? Komünist teorinin çöktüğü üzerine öne sürülen görüşleri partiniz nasıl karşılamaktadır?

— Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa'daki sosyalist ülkelerin, 1960'lı yılların ortalarından itibaren, burjuva-kapitalist ülkelere dönüşmeleri ve 1980'li yılların sonlarında iflasa ve çöküşe sürüklenmeleri üzerinde kısaca da olsa, yukarıda duruldu. Orada söylenenlere işaret ederek şunları vurgulayalım: Bunalıma düşen ve çöküşe sürüklenen "Doğu Bloku" ülkeleri nasıl ki sosyalist ülkeler değillerse, bu ülkelerin çökmeleri ve yıkıma sürüklenmeleriyle iflas eden teori de, komünist ya da Marksist-Leninist teori değildir. Bu ülkelerdeki ekonomik ve politik rejimlerin çöküşüyle birlikte iç çelişkisi, güçsüzlüğü ve yeteneksizliği pratik olarak açığa çıkmış ve iflas etmiş olan teori, kırk yıl kadar önce komünist (Marksist-Leninist) teoriden ayrılan ve söz konusu ülkelerdeki tekelci devlet kapitalizmi ve burjuva-revizyonist rejimlerin teorik temellerinin oluşturulması sürecinde "sistemleştirilen" burjuva modern revizyonist teoridir.

Son kırk yılı ele alırsak; Titocu, Kruşçevci, Brejnevci, Euro "komünist", Maocu ve Gorbaçovcu bütün teorik fraksiyonlarıyla burjuva-revizyonist teorik akım, burjuva-emperyalist bir akımdır, komünist olma bir yana, ona düşmandır. Özellikle son on yıldır yaşanan olaylar, gerçekte sadece, modern revizyonist teorinin iflasını açığa çıkarmakla kalmadı, bu akımın bütün teorik varyasyonlarının anti-komünist özünü de gözler önüne serdi.

Genel olarak modern revizyonist teoriyi ve onun değişik akımlarını, "yeni koşullar"a göre "yenilenmiş komünist teori" olarak ele almış olanlar, bu inkar edilemez olguyu kabullenmeden, komünist (Marksist-Leninist) teori hakkında bilimsel herhangi bir yargıda bulunamazlar. Bu nedenledir ki, son yıllarda yaşananlardan hareketle, "komünist teori iflas etti" vaazları veren "sosyalistler" ve "sosyalist" aydınlar, ya açık olgusal gerçekleri göremeyecek kadar derin bir körlük içinde bulunduklarını ya da kapitalist burjuvazinin sözde "zaferi" karşısında diz çökmüş dönekler konumuna düştüklerini kanıtlamaktan başka birşey yapmadılar, yapmamaktadırlar.

Kapitalizmin "zaferi" ve sosyalizmin "iflası" üzerine çakal ulumalarının ayyuka çıktığı bugünkü dünyada dahi, hiç bir doğa ve toplum olayı yoktur ki, tarihsel materyalizmi ve komünist teoriyi yalanlamış, "ütopya" olduğunu ve "iflas ettiğini" açığa çıkarmış olsun. Sosyalist sistemin ve komünist teorinin "çöktüğü" ve "iflas ettiği" ile ilgili olarak bugün öne sürülen tek sözde "kanıt", daha önce vurguladığımız gibi, Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa'daki çöküş ve Çin'de yaşanan olaylardır. Oysa bu çöküş ve olaylar, düşman teorik akımlar arasındaki çatışma bakımından, biri sözde liberal (emperyalist), diğeri modern revizyonist (sözde sosyalist, gerçekte sosyal-emperyalist) iki burjuva kapitalist teorik akım arasındaki çatışmada, modern revizyonist (sözde sosyalist, özde burjuva ve sosyal emperyalist) teorik akımın iflasının kanıtlanmasıdır. Kaldı ki; ABD ve Sovyetler Birliği'nin başını çektiği iki emperyalist blok arasında otuz yıl boyu süren çatışma, gerçekte, teorik akımlar arasındaki çatışma değil, iki kampa bölünmüş uluslararası burjuvazinin maddi (ekonomik, toplumsal, politik, askeri vb.) kuvvetleri arasındaki çatışmaydı. Liberal-emperyalist teorik akım ile revizyonist-sosyal emperyalist teorik akım arasındaki çatışma ise, bu maddi kuvvetler arasındaki çatışmanın düşünsel alandaki yansısı ve özel bir alanıydı. Otuz yıl boyu çatışma ve mücadele içinde bulunmuş iki emperyalist bloktan birinin, Sovyetler Birliği blokunun çökmesi, olsa olsa modern revizyonist ve sosyal emperyalist teorinin iflasının kanıtı olabilirdi. Ve öyle de oldu: 1960'lı yıllarda, Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa'da hakim olan tekelci devlet kapitalizm. buhranlar ve çöküntüler içinde ve zorunlu olarak yerini, özel mülkiyete dayanan klasik kapitalizme bıraktı. Bu kapitalizmin ve bu kapitalizm tarafından belirlenen politik rejimlerin teorik temellerini oluşturan modern revizyonist teori ise; sosyalizmin ve proletarya diktatörlüğünün tasfiyesinin; yeni tipteki devletçi kapitalizmin ve bu kapitalizme dayanan yeni burjuvazinin diktatörlüğünün reorganizasyonunun; ve bu kapitalizmin ve bu politik rejimin klasik özel mülkiyetçi kapitalizme ve özel mülkiyete dayanan burjuvazinin diktatörlüğüne doğru çelişkili, çatışmalı "evrimi"nin teorisiydi. Doğu Bloku'nda egemen olan burjuva kapitalist ekonomik ve politik düzenler, bu "evrimi" nasıl ki, buhran, çöküntü ve iflasla yaşamışlarsa, burjuva-revizyonist teori de, bütün burjuva teoriler gibi, bünyesinde ilkesizliklerle, uzlaşmaz karşıtlara yer vererek, dogmalaşarak ve iflasa sürüklenerek yaşamıştır.

Bu teori, proletarya ve halkları "sosyalizm" ve "komünizm" lafzıyla aldatma, sosyalizm ve komünizmden ve komünist teoriden uzaklaştırma işleviyle oluşturuldu. Bu işlevini yerine getirme süreci aynı zamanda, proletarya ve halkları, klasik burjuva-liberal (emperyalist) ideolojinin etkisine hazırlama, dolayısıyla kendini işlevsizleştirme ve iflasa sürükleme süreci oldu. Revizyonist teorik akım, komünist teorik akımı "inkar" ve burjuva-emperyalist teorik propagandayı "ihya" akımı, bir anlamıyla bir "geçiş" akımıydı. Dolayısıyla, teorik temellerini oluşturduğu tekelci devlet kapitalizmi ve sosyal-emperyalizmin çöküşüyle birlikte, bünyesindeki uzlaşmaz karşıtlıklar pratik olarak açığa çıktı ve iflas etti. Son yıllarda, kapitalist dünyada, teorik çatışma alanında yaşanan "alt-üst oluş"un gerçek içeriği işte buydu.

Ve şunu söyleyelim ki, teorik mücadele cephesinde bütün bu olup bitenler, sadece burjuva-revizyonist teorinin çöküş ve iflasını değil, aynı zamanda, uluslararası burjuvazinin ve emperyalizmin teorik cephedeki çıkmazı, çözümsüzlüğü ve pratik iflasının olgunlaşmasının da kanıtlanmasıdır. Çünkü revizyonist teori, tüm temel tezlerini, "sosyalist" lafzına karşın, diyalektik ve tarihsel materyalizmden ve komünist teoriden değil, felsefi idealizmden, doğa ve toplum tarihinin metafizik kavranışından ve burjuva-liberal (emperyalist) teorik akımdan almıştır. Ve onun teorik iflasını belirleyen temel düşünsel etken, bünyesini oluşturan bu felsefi idealizm ve burjuva emperyalist öz olmuştur. Bu olgusal gerçek, sunuluş biçimi ne olursa olsun ve demagojik malzemesi hangi olgusal bulguya dayanırsa dayansın, bütün burjuva teorilerinin çürüklüğünün, bilim dışılığının ve iflasa mahkûm oluşunun bir açıklamasıdır. Ve modern revizyonist teorik akımın iflası ve çöküşü, teorik mücadele alanında, genel olarak kapitalist dünyanın ve burjuva dünya görüşünün çöküş ve iflas sürecinin olgunlaşmasının yeni bir aşamaya vardığını kanıtlamaktadır. Burjuva emperyalist propaganda aygıtları nasıl desteklenirse desteklensinler, yenilgiye uğrayan ve çöken revizyonist akımın yandaşları burjuva-emperyalizmini ve burjuva teorilerini ne kadar kutsarlarsa kutsasınlar, bu gerçeği asla sonuna kadar örtbas edemeyeceklerdir. Komünist ve Marksist-Leninist teorinin proleter kitleler üzerinde yeni ve karşı konulmaz bir otorite kazanması için koşullar her zamankinden geniştir ve yeniden olgunlaşmaktadır.

— Peki, Marksist-Leninist ya da komünist teorinin sözünü ettiğiniz son kırk yıllık süreçle ilgili tezleri ve belirgin bir tutumu var mıdır?

— Buna kuşku yok. Diyalektik ve tarihsel materyalizm ve komünist teori, proletaryaya, sosyalizmin, bir yanı kapitalizmin kalıntılarına dayanan, öte yanı komünizme varan tarihsel bir geçiş dönemi olduğunu, bütün sosyalizm tarihsel dönemi boyunca sınıf mücadelesinin çetinleşerek, güçleşerek ve alanını genişleterek süreceğini, proletarya bu mücadelede gerekli yeteneği gösteremediğinde, kapitalizmin restorasyonunun olanaklı olduğunu öğretmiştir, öğretmektedir. Ama, diyalektik ve tarihsel materyalizm ve komünist teori, proletaryayı, kapitalizme geriye dönüşün olanaklı olduğu üzerine uyarmakla da kalmadı; 1950'li yılların sonlarında ve 1960'lı yıllar boyunca, Sovyetler Birliği'ndeki kapitalizme geriye dönüşü inceledi, olgulara dayanarak açıkladı. Ayrıca, "Doğu Bloku" denilen ülkelerde egemen olmuş kapitalizmin (eğer proletarya yeni sosyalist devrimlerle önünü kesmeyi başaramazsa), krizler, çatışmalar ve çöküntüler içinde, klasik batılı kapitalizmine varacağını ortaya koydu ve ilan etti.

Sovyetler Birliği ve "Doğu Bloku" çöktü ve dağıldı. Bu çöküş ve dağılma başka birşeyi değil, komünist ve Marksist-Leninist teoriyi ve tezlerini kanıtladı. Ya "zafer kazandı" denilen ve kendi uzlaşmaz karşıtlıklarını aştığı, "evrensel" bir refah düzeni haline geldiği öne sürülen batılı kapitalizm ve emperyalizm ne durumdadır? Komünist teoriyi yalanlayacak ve mahkûm edecek bir toplumsal özellik ve zafer mi kazanmıştır? Kapitalizmin ve emperyalizmin hergün ve genişleterek proletaryayı ve ezilen halkları yeniden ürettiği; burjuvazi ve gericiliklerin servetini ve refahını proletaryanın ve halkların artan yoksullaşmasına ve sefaletine bağladığı; yeryüzünde yeni rekabet, egemenlik ve çatışma alanları yarattığı; ve toplumsal üretici güçleri, tarihte görülmemiş boyutlarda ve giderek artan oranda yıkıma sürüklediği bugünkü koşullarda, bu sorulara olumlu yanıt nasıl verilebilir?

Kapitalist toplumun bağrında daha da genişleyen sınıf karşıtlıkları, ulusal ve sınıfsal çatışma ve savaşlar ve dünyada giderek yayılan kitlesel açlık ve sefalet bile, kapitalizmin ve emperyalizmin zamanını doldurduğunu, onun "Doğu Bloku" karşısında kazandığı "zafer"in "pirus zaferi" olduğunu kanıtlamaya yetmez mi? Kapitalizmin ve emperyalizmin proletaryaya, halklara ve insanlığa reva gördüğü son kırk yıllık, bugünkü ve gelecekteki yaşantı üzerinde yukarıda gerektiği kadar duruldu. Bütün bu üzerinde durulanlar ve burada öne sürülenler, batılı kapitalist toplumun son kırk yıllık yaşantısının da komünist teoriyi yalanlamadığını, doğruladığını inkâr edilemez bir gerçek olarak ortaya sermeye sanıyoruz yeterlidir. Şu kadarını söylemekle yetinelim: Proletaryanın safları bugün de artan oranda büyümekte, buna karşılık kapitalizm ve emperyalizmin, tarihin belli bir evresinde proletaryanın gösterdiği yetenek eksikliğinin ve modern revizyonist gericiliğin sunduğu olanakları tüketmektedir. Bugünkü bütün olgular ve olaylar, dünyanın ve insanlığın sosyalizm ve komünizme her zamankinden daha fazla yaklaşmakta olduğunu ve daha yakın bulunduğunu kanıtlamaktadır. Bu gerçeği görüp kavramayan "sosyalist"in asla sosyalist olamayacağını, bu gerçeği örtbas etmeye çalışan kimsenin kendine ne sıfat takarsa taksın, emperyalizmin uşağı olmaktan kurtulamayacağını söylemeye gerek bile yoktur.

Kesin olan şudur: Komünist teori, ne sadece batılı-kapitalist ve emperyalist dünyanın çelişkileri, çatışmaları ve yıkılışıyla ne de "Doğu Bloku" ülkelerindeki kapitalist geriye dönüşle ilgilenmekle yetindi. Dünyanın son kırk yıldır yaşadığı bütün süreci çelişkileri, çatışmaları ve ilişkileriyle açıkladı, bu sürecin bugünkü sonuçlarıyla ilgili açık, net tutum aldı ve tezler oluşturdu. Bu gerçeğin çoğu çevre tarafından örtbas edilmeye çalışıldığı bilinen birşey. Ama bunları yok saymanın "sosyalistim" diyen kimseye birşey kazandırmayacağı açık olduğu gibi, bilime, bilimselliğe ve sosyalizm mücadelesine yardım etmenin de olanaksız bulunduğu kesindir.

— Bu durumda komünist ya da Marksist-Leninist teorinin proleter kitleler ve dünya kamuoyu üzerindeki gücünün zayıflaması nasıl açıklanabilir?

— Şu doğrudur: Son otuz-otuzbeş yıldır, burjuva revizyonist Sovyetler Birliği kampı "sosyalist" kamp, bu kampın temsil ettiği modern revizyonist teori, "komünist" teori olarak, proleter ve aydın kamuoyunda genel bir kabul gördü. Bunun nedeni, daha önce de vurgulandığı gibi, Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa'daki kapitalizmin, sosyalist sistemin, klasik karşı devrim tarafından yıkılmasıyla kurulan kapitalizm değil, 1950'li ve 60'lı yıllarda yozlaşmasıyla doğan yeni burjuvaziye dayanan (ve sosyalist biçimleri bürokratikleştirerek sözde koruyan) tekelci devlet kapitalizmi olması, revizyonisti ve kapitalisti ile bütün dünya gericiliğinin, bu kapitalizmin bütün kötülüklerini sosyalizmin sırtına yıkarak bu kampı, "sosyalist kamp" olarak pazarlaması olayıdır. Gerek revizyonist "Doğu Bloku" burjuvazisi, gerekse batılı emperyalist burjuvazi, toplumsal sistem olarak sosyalizmi, toplumsal teori olarak komünist teoriyi proletarya ve halklar nezdinde mahkûm etmek için bu kampanyayı bilinçle sürdürdü. Uzun yılları alan ve dev propaganda mekanizmalarıyla yürütülen bu faaliyet, proletarya ve halklar üzerinde ve aydın kamuoyunda giderek etkisi artan bir yanılsama yarattı; geçici de olsa, "sosyalizmin olanaksızlığı" ve "komünizmin ütopya olduğu" ile ilgili genel bir kanının, bugün gelinen aşamada doğması için ortam hazırlandı. Bu nedenledir ki, bütün bu dönem boyunca, proletaryanın kendiliğinden hareketi ve ezilen ulusların ulusal ayaklanmaları genişlemesine karşın, devrimci ve sosyalist proletarya hareketi ve anti-emperyalist halk ayaklanması giderek zayıfladı. Ama görülüyor ki artık, "deniz bitti". Kapitalist dünya, "barış, refah ve evrensel insanlık düzeni"ni kurduğunu ilan ederken patlayan Ortadoğu savaşı, ardından gelen Kafkasya ve Balkanlardaki gerici çatışmalar, son on yılda ortaya çıkan ve yüzmilyonlarca emekçiyi içine çeken sefalet ve açlık, "refah ülkeleri" denilen ülkelerde derinleşen ekonomik kriz, keskinleşen toplumsal çelişkiler ve yeni orduların kuruluşuyla yeni bir aşamaya doğru adım atan emperyalist egemenlik çatışması, komünist teorinin kanıtlanmasında ve yeni sosyalist ve anti emperyalist dalganın kaçınılmazlığından başka neyin açıklaması olabilir ki?

Nitekim, gerek proletarya saflarında, gerekse aydın kamuoyunda "yeni dünya düzeni"ne karşı kuşkular hızla artmakta, bu yeni gelişmenin belirtileri olgusal verilerle görülmektedir. Bu belirti ve verilerden burada söz etmemize olanak yok. Ancak, şu olguya gene de işaret edelim: "Sosyalizm öldü", "komünist teori iflas etti" demagojilerine uluslararası burjuvazi ve burjuva ekonomistler, teorisyenler ve ideologlar kendileri de inanmamaktadırlar. Uluslararası gericilik, komünizme karşı teorik ve politik propaganda kampanyalarına milyarlarca dolar yatırma zorunluluğunu bu nedenle duymaktadır. Burjuvazi ve emperyalizm nasıl rahat olsun: Besbellidir ki; Komünist teori, kapitalizmin mezar kazıcısı sınıfın, proletaryanın teorisidir; kapitalizm, mezar kazıcısı proletaryayı sürekli genişletmekte ve yeniden üretmektedir. Genel bunalımının yeni bir aşamasına doğru yol alan dünya kapitalizmi, proletaryayı sosyalizme ve komünizme zorunlu olarak yeniden hazırlamakta ve proletarya devrimi ve komünizm, burjuvazinin tepesinde dolaşan bir "hayalet" olmaya devam etmektedir. Kapitalizmin, kendi mezar kazıcısı sınıfın kitlesini sürekli büyüttüğü, harekete geçmesi için bütün koşulları yenilediği bir ortamda, bilimsel bir toplumsal teoriden yoksun olan burjuvazi ve onun propaganda makinesi, masraflı aldatma kampanyalarından başka hangi yola başvurabilir ki? Uluslararası burjuvazi hangi yola başvurursa başvursun, komünizme karşı propaganda aygıtlarını ne kadar büyütürse büyütsün, kapitalizmin proletarya ve halklara dayattığı yoksulluk ve umutsuzluk karşısında sosyalizm umudu ve komünist teorinin bilimsel yol göstericiliği kesin olarak üstün gelecektir. Burjuvazinin bugünkü umutsuz anti-komünist kampanyasının gerisindeki neden gerçekte işte budur.

— Bilimsel-teknik devrimden söz ediliyor. Bu devrimin belirlediği koşullarla birlikte kapitalizmin çelişkilerini aştığı ve evrensel bir insanlık düzeni haline geldiği öne sürülüyor, yeni teoriler oluşturuluyor. Komünist teori bilimsel bir teoriydi. Bilim ve teknikteki bunca gelişmeye karşın, komünist teoride bir durgunluk yaşandığı görülüyor. Bu durum sizce nasıl açıklanıyor?

— Bilim ve teknikte, özellikle II. Savaş'tan sonraki süreçte, yeni bir devrim olarak tabir edilen bir gelişmenin yaşandığı gerçektir. Bu sorun üzerine ileri sürülenlerde gerçek olmayan birşey var: O da, bilim ve teknikte devrimi gerçekleştiren ve teşvik edenin kapitalizm ve burjuvazi olduğu ve bilimsel-teknik devrimin kapitalizmi evrenselleştirdiği tezidir. Bazı yönleriyle bir soyutlama yaparsak, bilim ve teknikteki gelişme ve peşpeşe gelen bilimsel-teknik devrimlerin, insanın ve insan toplumunun yaratıcı etkinliğinin ve bu etkinliğe dayanan tarihsel evriminin bir ürünü olduğunun sonucuna varırız. Bilimsel teknik devrimin gelişmesi bakımından, (üretim tekniği ile belirlenen) toplumsal üretim tarzları, ya uygun ortam oluştururlar, gelişmesinin olanaklarını genişletirler ya da frenleyici, tahrip edici bir rol oynarlar. Ama, sınıflı topluma dayanan toplumsal üretim tarzları, modern çağda da kapitalist üretim tarzı, tarihsel olarak devrimci oldukları dönemlerde dahi, bilimsel ve teknik gelişme karşısında ilerletici, geliştirici ve teşvik edici rollerin yanı sıra, tahrip edici ve yıkıcı bir rol de mutlaka oynadılar, oynarlar.

Kapitalizmin emperyalizm aşaması ise, toplumsal üretici güçlerin (bir yönüyle bilim ve teknolojinin) gelişmesini hızlandırma, olanaklarını özgürce kullanmasına yol açma bir yana, büsbütün frenleyici ve tahrip edici bir dönem olarak şekillendi. Sömürüye ve toplumsal sınıf karşıtlıklarına dayanan toplumsal üretim tarzlarının, insan toplumunun tarihsel birikimi ve yaratıcı eyleminin ürünü olan bilim ve tekniğin, kendi dinamiklerini ve toplumsal olanaklarını sonuna kadar kullanarak gelişimini frenlemesinin ve baltalamasının nedeni kuşkusuz, bilimin ve teknik bilginin egemen sınıfın hizmetine, mülkün ve sermayenin baskısı ve tekeli altına girmesidir. Özellikle tekelci kapitalizm koşullarında bilim ve tekniğin, frenlense ve tahribata uğrasa bile gelişmeye devam etmesi, kapitalist toplumu olumlayan değil, olumsuzlayan çelişkiler, etkenler ve güçler (dinamikler) sayesinde olanak bulabilmektedir. Bilim ve teknikteki gelişme ve devrimlerden, tekelci kapitalizmi, burjuva politik rejimleri ve burjuva teorileri olumlayacak ya da "kutsayacak" tek bir sonuç çıkarmak dahi olanaksızdır.

Proletarya ve halklar açısından göz boyayıcı olarak, son on yıldır özellikle istismar edilen "bilimsel teknik devrim"in anlaşılabilmesi açısından sanırız, şu soru ve yanıtı yeterli olacaktır: İnsan toplumu, son kırk yılı kapitalist toplum değil de sosyalist toplum koşullarında yaşasaydı, bilimsel-teknik devrim bugün hangi aşamada bulunabilirdi? Sağduyu sahibi herhangi bir insanın bu soruya, bugünkünden yüz kat ve bin kat daha ileride olabilirdi, yanıtını vermesinin önünde mantıksal ve teorik bilgi bakımından herhangi bir engel yoktur.Ama biz olgusal kanıtlardan da söz edelim: Bilindiği gibi, Ekim proleter devriminden önce Rusya, bilim ve teknoloji alanında da, batılı ülkelerden en az yüz yıl geride bulunan bir ülkeydi. Üstelik, sahip olduğu sanayi ve teknik, savaşta ve iç savaşta harap olmuştu. Bu ülke, devrimden sonra uluslararası ekonomik, bilimsel ve teknolojik işbirliğinden yoksun bırakılmış ve tecrite zorlanmış olmasına karşın, 1930'lu yılların sonlarına geldiğinde, ekonomide, sanayide, doğa ve toplum bilimlerinde ve teknolojide dünyanın en büyük ve ileri güçlerinden biri haline gelmeyi başarmıştı. Yüzyıllık geriliği aşmak için bu ülkeye on yıl yetmişti. Bu gelişmenin "propaganda" olmadığı ortadadır. Eğer Sovyetler Birliği, II. Dünya Savaşı'nda uğradığı yıkıma, 1950'lerde revizyonist yeni burjuvazinin iktidarı ele geçirmesine ve ekonomide, bilimde, teknikte ve kültürde taş üstünde taş koymamasına karşın, kırk yıl boyu, batılı kapitalist dünya ile rekabet eden bir güç olarak var olmuşsa bu, 1950'lerin ortalarına kadar, diğer alanlarla birlikte bilimde, teknikte ve kültürde attığı tarihte görülmemiş büyüklükteki adımların bir sonucudur.

Lenin ve Stalin'in başında bulunduğu Sosyalist Sovyet toplumunun bu olağanüstü bilimsel, teknolojik ve kültürel atılımı nasıl başardığı açık: Proletarya ve emekçilerin maddi ve manevi yaşantısı üzerindeki (yabancılaşmanın başlıca etkeni olan) sermaye tekelini yıkmak, kendi yönetimlerini kendi ellerine vermek ve komünist teoriyi, bilimi, teknolojiyi ve kültürü halkın yaşantısına sokmak yetti. Sermaye tekelinden kurtulan bilim, teknoloji ve kültür, proletarya ve halkın yaşamına girdi, onun pratiği ile kaynaştı, emekçilerin devrimci eylemi ve yaratıcı yeteneği ile yeniden doğdu ve patlama yaptı. Sovyet bilimi, tekniği ve kültürü proletarya ve halkın bağrından doğdu ve uluslararası burjuvazinin tekeli altındaki bilimi, teknolojiyi ve kültürü aştı. Diğer şeyler bir yana, Sovyet bilim ve teknolojisi kapitalist dünyayı olumsuzlayan bir güç olarak, batıdaki bilim ve teknolojinin gelişmesini ilerletici etkenlerden biri de oldu.

Özet olarak söylersek: Bugünün kapitalizmi, bilim ve teknik karşısında devrimci ve ilerletici olma bir yana, büsbütün gerici ve yıkıcı bir konumdadır. Çağdaş kapitalizm, bilimin, kültürün ve tekniğin gelişmesine düşmandır. Eğer son kırk yılda dünya, bilim ve teknikte yeni bir devrim yaşamışsa bu tamamen, kapitalist toplumun bağrındaki olumsuz (kapitalizmi inkâr eden ve edecek olan) çelişkiler, etkenler ve güçler (dinamikler) sayesindedir. Gerçekte, bilim ve teknolojinin kendisi kapitalizmi olumsuzlayan (onunla çatışma içinde olan) bir dinamiktir, güçtür.

Kapitalizmin bilime aykırılığı, bilimsel ve teknolojik gelişme karşısındaki gericiliği, oluşturduğu ve kılavuz edindiği toplumsal teori (burjuva dünya görüşü) alanında daha açık ve çarpıcı bir şekilde görülmektedir. Azami kâr ve ekonomik çıkar nedeniyle laboratuvarda ve gözlem ve deney alanında diyalektik materyalizme uygun davranmak, ya da böyle davranan bilim adamlarını beslemek zorunda bulunan ve tekeli altına da alsa, bilim ve tekniğin gelişmesine boyun eğmek zorunda kalan burjuvazi, doğa ve toplum teorisi alanında tam bir bilim ve teknoloji karşıtlığı içindedir. Burjuva liberal ve emperyalist dünya görüşünün temel teorik unsurlarını oluşturan burjuva ekonomi politiğinin, felsefesinin, bilgi teorisinin ve doğa ve tarih görüşünün vs. bilimle ve bilimsellikle bir ilgisinin bulunmadığı son derece açıktır. Burjuva filozoflar, ekonomistler, tarihçiler ve doğa ve toplum teorisyenler, ortaya koydukları teorik "eser"le, bilim tarafından değil, papazlar takımı, propaganda uzmanları, rantiyeler, spekülatörler ve vurguncular tarafından yönlendirildiklerini, yadsınamaz bir şekilde hergün yeniden ortaya koymuşlardır, koymaktadırlar. Son kırk yılda, kapitalist toplum koşullarında yaşanan bilimsel-teknik devrime karşın, bu devrim temelinde "yenilendiği" ileri sürülen toplumsal teoriye bakın: Bilim ve teknolojide yaşanan devrim denilebilecek buluşlara karşın, burjuva toplumsal teorilerin, insana ve topluma sunduğu "bilimsel" teorik bilgi, bilinemezliğin ve insanın aczinin "bilgisi"dir. İnsan ve insan toplumu, kapitalizmin bütün yıkıcılığına, içinde yaşadığı insan-dışılığın bütün tahribatına rağmen, doğayı ve toplumu hergün yeniden keşfeder, yeniden üretir ve yeniden şekillendirirken, burjuva liberali ve revizyonistiyle bugünkü bütün burjuva doğa ve toplum teorileri, insanın ve toplumun doğal ve toplumsal gerçeği tanıyamayacağı ve onu dönüştüremeyeceği mutlak yargısı üzerine kurulmakta ve insanın aciz, geleceği bulunmayan bir yaratık olduğu, doğaya ve kapitalist sisteme mahkûm bulunduğu sonucuna varmaktadır. Burjuva felsefi akımları, bilgi teorileri, ekonomi-politik okulları, tarih anlayışları, günümüzde, bilim ve teknikteki gelişmelere ne denli fazla "başvurmuş" olurlarsa olsunlar, tümü de, son tahlilde ve gerçekte, burjuvalaşmış "dinsel dogmaya ve ruhsal (tanrısal) yasalar"a varıp dayanmaktadırlar. İnsanın yaratıcı eylemi ve etkinliği ile burjuva toplum teorilerinin varıp dayandığı ruhsal (tanrısal) yasalar (spekülasyon) arasındaki karşıtlık, kapitalist toplumdaki temel toplumsal karşıtlığın bir ifadesi olduğu gibi, bu teorilerin çürüklüğünün, bilim dışılığının ve iflasa mahkûm oluşunun da kanıtıdır. Burjuva filozoflar, teorisyenler, tarihçiler ve ekonomistler güruhu, son kırk yılda, bilimsel teoriler oluşturma, komünist teoriyi "eskitme" bir yana, yüz ve yüzelli yıl önce atalarınca çiğnenmiş, çürütülmüş ve tükürülmek zorunda kalınmış sakızı lağım çukurundan çıkarıp ağızlarına atmaktan başka birşey yapmamakta, yapamamaktadırlar. Ve, kapitalist-burjuva teoriler, bilim ve teknoloji karşısında gerici konumda oldukları gibi, gelişmesine de düşmandırlar. Bu kuşkusuz, kapitalist burjuvazinin bilimsel-teknik devrim karşısındaki gericiliği ve düşmanlığının da teorileştirilmesinden başka birşey değildir.

— Sorumuzda, komünist teorideki durgunluktan söz etmiştik. Bu söylediklerinizden, komünist teoride bir durgunluk yaşanmadığı sonucu mu çıkıyor?

— Hayır, bu sonuç çıkmıyor ve sorunuzun o bölümünü de yanıtlayacağız. Ancak öncelikle şunları belirtmek istiyoruz: Sınıflı toplumlarda, toplumsal teorilerin, karşıt sınıfların çıkarlarının ifadesi olarak doğduğu ve sınıfların karşılıklı mücadelelerinde yönlendirici bir etken ve özel (ideolojik) ve önemli bir mücadele alanı haline geldiği biliniyor. Kapitalizmin ve modern proletaryanının doğuşu, kapitalist toplumda, birbiriyle uzlaşmaz karşıtlık içinde bulunan iki ana toplumsal teorik akımın doğmasına yol açtı: Burjuva-kapitalist toplumsal teori ve komünist (proleter) toplumsal teori. Bu iki ana toplumsal teorik akım dışındaki küçük-burjuva toplumsal teoriler ise ayrı, "bağımsız" teoriler olarak değil, burjuva teorik akımın unsurları olarak doğdular ve komünist teorik akımla savaş içinde oldular.

Burjuva teorik akımlar, burjuvazinin feodalizm karşısında devrimci bir konumda olduğu bir dönemde ortaya çıktılar. Dolayısıyla bu akımlar, bilimsel ve teknik devrimin ve sanayi devrimlerinin bilimsel bulgularına dayandılar, idealizmle içiçe de olsa, kaba ve mekanik bir materyalizmi bünyelerinde barındırdılar. Proletarya, burjuvaziye karşı sınıf olarak hareket etmeye başladığında, tarihsel kaynağını, daha önceki ezilen sınıflar adına yapılmış teorilerden alan, kapitalizmin yıkılışını, proletaryanın sınıf egemenliğini ve tüm insanlığın kurtuluşunu açıklayan ve temsil eden bir teori doğdu. Bu teori, diyalektik ve tarihsel materyalizm üzerinde şekillenmiş olan komünist teoriydi.

Komünist teorinin oluşumu süreci, burjuvazinin gericileşmeye yüz tutması ve proletaryanın devrimci mücadelesinin ortaya çıkması dönemine denk düştü. Gerek bu objektif durum, gerekse komünist (Marksist-Materyalist) teorinin açtığı teorik savaş, bütün burjuva, küçük-burjuva teorik akımların "bilimsellik"le ilgili iddialarının çöpe atılmasına yol açtı. Burjuva sınıflar ve burjuva teorisyenler ve ideologlar, kapitalizmin gericileşmesi ve tekelleşmesi sürecinde gerçekte, bilimle ve bilimsellikle bütün ilgilerini kesmiş, kapitalizmin "mutlaklığı"nın, "evrenselliği"nin ve bilime ve akla "uygunluğu"nun teorisini, katıksız idealizme ve en soysuzlaşmış metafiziğe oturtarak "yenilemişler"di. Burjuva toplumsal teori her gerici teori gibi, doğa ve toplum bilimlerinin bütünüyle dışına düşmüş ve böylece, bir yönüyle daha incelerek ama öte yanıyla daha kabalaşarak, spekülasyon ve dogmalar alanına kaymıştı. Burjuva toplumsal teorilerdeki bu yönelime karşıt olarak, ekonomik ve toplumsal evrimin, bilim ve teknikteki gelişmenin ve karşıt sınıflar arasındaki çatışmaların yasalarına (diyalektik ve tarihsel materyalizme) dayanan komünist (Marksist ve Marksist-Leninist) teori, proletaryanın teorisi olarak gelişmiş, olgunlaşmış, burjuva teorik akımları proletarya ve emekçi sınıfların dışına atarak ve bilimsel bir akım olarak kendini kabul ettirmişti. Komünist teori, proletaryanın ideolojisi olarak bütün bu dönem boyunca, burjuva teorik akımlarla ölüm kalım savaşına girmiş, bilimsel yeteneğini ve her bakımdan üstünlüğünü kanıtlamıştı. Komünist teori, ekonomik-toplumsal evrimin ve doğa ve toplum bilimlerinin yasalarına uygun düşen, teorik tezlerini oradan alan bir teori olduğu içindir ki, 1950'li yılların ortalarına gelinceye kadarki dönemde gelişmiş, güçlenmiş, olup biten herşeyi açıklayabilen ve proletarya ve halkların hareketine yön vermeyi başaran bilimsel bir teori olarak olgunlaşmıştı. Diyalektik ve tarihsel materyalist (komünist) teori, bütün tarihi boyunca giderek artan oranda bilim ve teknolojinin gelişmesinde ve ilerlemesinde başlıca etkenlerden ve itici güçlerden biri de olmuştu.

Şimdi sorunuza dönelim: Son kırk yıldır, daha önce vurguladığımız gibi, doğada ve toplumda komünist teoriyi çürüten herhangi bir doğa, toplum ve bilim olayı olmadı, aksine bütün olaylar, komünist teoriyi doğruladı ve kanıtladı. Ama buna karşın, son otuz-kırk yıldır, komünist teoride geçici bir "durgunluk" da yaşandı.

Kuşkusuz bunun nedeni, komünist teorinin "bilim dışılığı", "ütopya olması" ve "dogmalaşmış bulunması" değildir. Komünist (Marksist-Leninist) teoride son kırk yıldır görülen durgunluğun en önemli nedeni, daha önce de değinildiği gibi, "komünizm"in lafzıyla ortaya çıkan burjuva-modern revizyonist akımın, komünist teorinin proletarya ve halklar üzerindeki prestijine ve sosyalizmin dünyada kazandığı muazzam ekonomik, politik ve askeri gücün olanaklarına dayanarak, proletarya ve halkların hareketi üzerinde uzun süre kurmayı başardığı tekeldir. Proletaryanın açık devrimci hareketinin, 1950'li yılların ortalarında, kapitalist burjuvazi ve modern revizyonist yeni burjuvazi karşısında aldığı büyük yenilgi ve bu yenilgi üzerinden derinleşen gerileme sürecinin doğurduğu koşullar, komünist teorideki geçici durgunluğun en önemli nedenlerinden biridir. Bu nedenlerden ikincisi ise; proletarya hareketine modern revizyonizmin egemen olduğu koşullarda kurulan ve mücadele eden komünist partilerin, komünist teorinin yeni aşamalara doğru gelişeceği yeni bir teorik platform açma; ve Marksizm-Leninizmi, bilim ve teknikteki ilerlemenin ve sınıf ilişki ve çatışmalarının yenilenen koşullarının sunduğu olanakları değerlendirerek geliştirme yeteneğini ortaya koyamamalarıdır. Unutulmamalıdır ki, komünist teori, bilim ve teknikteki gelişmeyle ve proletaryanın hareketiyle bağ içinde ve devrimci teoriyi eylem kılavuzu edinen insanın mücadelesi sayesinde gelişebilirdi. Ve devrimci pratik içindeki komünistler tarafından geliştirilebilirdi.

Komünist teorik mücadele, proletaryanın mücadelesinin bir yönü ve üç mücadele biçiminden biridir. Proletaryanın bir sınıf olarak burjuvazi karşısında aldığı uluslararası çaptaki tarihsel yenilgi, burjuva teorik akımların bilimselliğinin ve akla uygunluğunun kanıtı olmadığı gibi, komünist teorinin "iflası"nın da kanıtı olamaz. Sadece, komünist teorinin gelişme ve ilerlemesinde, koşulları ve olanakları geçici olarak ve nispeten zayıflatabilir. 150 yıldır ileri sürüldüğü ve her zaman kanıtlandığı gibi, komünist teori spekülatif, tamamlanmış, "kapalı" bir teorik sistem değildir; o, doğadaki ve toplumdaki olguları ve olayları, olguların ve olayların özlerini, niteliklerini ve karşılıklı bağlantılarını inceleyerek ve sürekli yeniden keşfederek gelişir, ilerler ve zenginleşir. Yani komünist teori, pratiği izler; teorik bilgiyi bu pratikle sınar; pratiğin denenmiş, bilimsel, yeni bilgileriyle kendini ilerletir. Kısacası; komünist teori, kendi başına ve soyut spekülasyonla gelişmez; aksine, Marksist-Leninist teoriyi eylem kılavuzu edinmiş, olgulara ve olaylara bu devrimci teorinin bilgisiyle yaklaşan insanın, dünyayı ve toplumu tanıma ve dönüştürme mücadelesinin yeni gerçek bilgisini araştırması ve edinmesiyle geliştirilebilir. Zaten o, bu nedenle de bilimsel bir teoridir. Hiçbir şekilde, tamamlanmış, kapalı bir teori olmadığı gibi, her zaman geliştirilmeye, doğa ve toplumun evrimi ve ilerlemesi (hareketi) içinde, yeni bilimsel buluşlar, yeni toplumsal olgular ve yeni politik değişikliklerle birlikte yenilenip geliştirilmeye muhtaç bir teoridir. Diyalektik ve tarihsel materyalizmin ve komünist teorinin yasasıdır bu.

Özet olarak söylersek; komünist teoride yaşanmış olan geçici "durgunluk"un nedeni ne bu teorinin bilimsel niteliğindeki bir zaaf, ne de dayandığı toplumsal dinamiklerin zayıflamasıdır. Tam aksine, gerek bilimsel-teknolojik gelişme ve gerekse kapitalizmin sürekli yeniden ürettiği toplumsal karşıtlıklar, komünist teorinin bilimsel niteliğini ve toplumsal dinamiklerini yeniden kanıtlamış ve daha da güçlendirmiştir. **Söz ettiğiniz geçici "durgunluğun" sorumluluğu, proletaryanın burjuvazi karşısında aldığı geçici (politik) yenilginin belirlediği koşullarda, komünist teoriyi kendi dinamik ve olanaklarını değerlendirerek geliştirme yeteneği gösterememiş olan komünistlere ve komünist partilere aittir, bizlere aittir.**

Şunu belirtelim ki; gerici egemen sınıfların ezilen devrimci sınıfları geçici yenilgilere uğrattığına, yenilgi koşullarından yararlanarak, tarihsel olarak devrimci konumdaki teorileri tümüyle yok etme kampanyaları yürüttüğüne tarih her zaman tanık oldu. Ama, bilindiği gibi, tarih, ezilen ve devrimci olan sınıfların yenilgilerinin geçici olduğuna, devrimlerin yenilgiler ve atılımlar içinde geliştiğine, tarihsel olarak devrimci olan teorinin (ideoloji) gerici teoriler karşısında yeniden egemen olduğuna ve ezilen kitlelerin hareketinde maddi bir güce dönüştüğüne de tanık oldu. Esasen tarihin ve insan toplumunun ilerlemesi, gerici sınıfların egemenliklerinin ve gerici teorik ve politik kampanyalarının devrimci sınıflar ve devrimci teorik akımlar tarafından yenilgiye uğratılmasıyla gerçekleşti. Tarihin ve toplumların diyalektiği, hükmünü bugün de, üstelik daha çıplak ve açık biçimde sürdürmektedir. Burjuvazinin, proletarya karşısında kazandığı ve kendi yok oluşunu da içinde taşıyan bugünkü "üstünlük", teorideki bir üstünlük değil, politikada ki bir "üstünlük"tür. Teorik mücadele alanında, burjuvazinin şimdiki durumdaki tek üstünlüğü, propaganda aygıt ve araçları üzerindeki tekelinden gelen "üstünlük"tür. Ve proletarya yığınları kendiliğinden de olsa hareketlendiğinde, bu üstünlüğün beş para etmediği kesin olarak görülecektir. Tarihe gömülmüş bütün gerici sınıflar ve gerici teorik akımlar gibi, burjuvazi ve burjuva teorik akımlar da tarihe gömülecek, proletaryanın, komünist toplumun ve komünist teorinin zaferi kendini mutlak kabul ettirecektir. Şunu bilelim ki, sıçramalı gelişme, hareketin yasasıdır. Pek çok etken nedeniyle, teorik bilgi ve gelişmenin de yasasıdır. Kimse, komünist teorideki sözde "durgunluk" üzerine hayale dalmamalı, hesap yapmamalıdır. Aksi taktirde, kafasını granitten bir kayaya çarpmış olmaktan kaçınamayacaktır.

— Yukarıda, 1950'li yılların ortalarından itibaren komünistlerin ve komünist partilerin, komünist teorinin gelişmesi için yeni bir "teorik mücadele platformu" açma yeteneği gösterememesinden söz ettiniz. "Yeni teorik mücadele platformu"na neden ihtiyaç duyuluyordu ve komünist partilerin ve komünistlerin bu yeteneği gösterememesinin nedeni sizce ne olabilirdi?

— II. Dünya savaşının sonuna gelindiğinde, 1917 Ekim Proleter Devrimi'yle yeni bir aşamaya yükselmiş olan dünya devrimi sürecinde ve devrim ve karşı devrim arasındaki çatışmanın dünya çapındaki koşullarında son derece önemli değişikliklerden, konuşmamızın ilk bölümlerinde, kısaca da olsa söz edildi. Gene kısaca söylenilirse bu değişiklikler şöyle ortaya konulabilir:

a) 1930'lu yılların son yarısında, Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin inşasının esas olarak tamamlanması ve sömürücü sınıfları (bağrında hâlâ kapitalizmin kalıntıları bulunmasına karşın) yok eden Sovyet toplumunun yeni, sosyalist bir topluma dönüşmesi.

b) II. Dünya Savaşı'nın sonunda, dünya kapitalist pazarının bir bölümünün kapitalist dünyadan kopması, uluslararası sosyalist pazarın doğması ve sosyalist sistemin uluslararası bir sisteme dönüşmesi.

c) Emperyalist dünya ile sosyalist dünya arasındaki güç ilişkilerinde köklü değişiklik ve emperyalist dünyanın bütün olanaklarını harekete geçirerek sosyalizme karşı varlık-yokluk savaşına girmesine yol açacak koşulların doğması.

d) Emperyalist kampın patronu haline gelen ABD'nin, uzun bir dönemi kapsayacak şekilde, tüm emperyalist ülkeleri sosyalizme karşı birleştirebileceği ve birleşik emperyalist bir cephe oluşturabileceği olanakları elde etmesi.

e) Bilimde ve teknolojide pek çok etken tarafından destek alan yeni bir devrimin 1950'li ve 1960'lı yıllarda belirginleşmesi.

f) Emperyalizmin sömürge sisteminin sarsılmasına, bilim ve teknikte yaşanan devrime ve yukarıda sıralanan diğer değişikliklere bağlı olarak, özellikle sömürge ve yarı-sömürgelerde, egemen ve ezilen sınıfların yapısındaki değişikliklerle bir arada yeni sömürge sisteminin olgunlaşması.

Daha başka yeni olgulardan, olaylardan ve değişikliklerden de söz edilebilir. Ancak, 1950'li ve 1960'lı yıllara gelindiğinde, dünyanın aldığı yeni durumu ve devrimle karşı-devrim arasında dünya çapında süren çatışmanın koşullarını, burada belirttiğimiz olgu, olay ve değişiklikler esas olarak karakterize etmektedir diyebiliriz. Şunu da ayrıca belirtmeliyiz ki, bu olgu, olay ve değişiklikler, bir anda ya da bir çırpıda ortaya çıkmadı. Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin inşaasının zaferinin ilan edildiği 1930'lu yılların sonlarından II. Dünya Savaşı sonrasının ilk on yılına kadar varan bir zaman aralığını kucaklayarak ve çoğu olgusal belirtisiyle daha sonraki yıllara da uzanarak ortaya çıktı.

Dünyada meydana gelen bu değişiklik kuşkusuz, emperyalizmin temel bir değişime uğraması ve kapitalizmle sosyalizm arasındaki çatışmanın ilke hedefleri bakımından değişiklik geçirmesi anlamına gelemiyordu. Ama açıktır ki, yaşanan bu değişiklik, Ekim Devriminden sonra, dünyada yaşanan en büyük ve en köklü değişiklikti. Ve çatışma halinde bulunan düşman sınıflar ve düşman güçler açısından ister avantaj, isterse dezavantaj oluşturarak ortaya çıksın, yaşanan değişiklik ve ortaya çıkan yeni durum, bu sınıfları ve bu güçleri, teorik platformlarını genişleterek ve geliştirecek yenilemeye, politik taktiklerini ve her türden örgütlerini koşullara göre yeniden oluşturmaya mahkûm eden bir değişiklik ve durumdu.

Bu objektif gelişme ve değişim koşullarında, II. Dünya Savaşıyla birlikte büyük güç kaybetmiş ama, tümüyle yok olmaktan kurtulmayı başarmış olan emperyalist kamp, kendisi için avantaj ve proletarya ve sosyalizm için dezavantaj oluşturan olgu ve olanaklardan yararlanmayı başardı. Bir yandan uluslararası proletarya ve ezilen halkların saflarında yeni güçler oluşturmaya, öte yandan, egemenliğinin teorik, siyasal ve örgütsel temellerini yenilemeye girişti. Kaba demagojilere dayanan "soğuk savaş"ı başlatmasının ardından, proletarya devriminin önünü kesmek amacıyla, "yeni" burjuva teoriler oluşturdu, politik "yenilenme" olarak sosyal devleti ve sosyal adalet "düzeni"ni gündeme aldı. Kuşkusuz bu girişimler, emperyalist silahlanma ve savaş tehdidiyle bir arada yürütülmüştü. Ekim proleter devrimine ve Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin inşasına karşı dünya emperyalizminin açtığı saldırı ve yok etme kampanyası, faşist diktatörlük denemelerinden ve II. Dünya savaşı üzerinden geçerek, 1950'li ve 60'lı yıllarda, yeniden topyekün bir görünüme bürünmüş ve tüm olanakları seferber ederek ölüm kalım mücadelesine dönüşmüştü.

Çünkü, II. Dünya Savaşı sonrasında oluşumunu belirginleştirmiş olan uluslararası yeni durum, emperyalist dünya gericiliğini, teoride ve pratikte, egemenliğini ve sistemini "yenileme"ye mahkûm ettiği gibi, çok cepheli yeni bir ölüm kalım mücadelesine girmesine olanak da tanımıştı.

İçeriğinden daha önce söz ettiğimiz yeni durum, hemen yukarıda belirttiğimiz yeni koşullar ve yanı sıra, uluslararası proletarya ve sosyalizm cephesinde meydana gelen büyük değişiklikler, **dünya devrimi sürecinin ve devrimle karşı devrim arasındaki çatışmanın daha önce görülmemiş yeni bir aşamasını** ifade ediyordu. Ve dünya devrimi sürecinin ileriye doğru gelişimi ve emperyalizmin topyekün yeni saldırısının püskürtülmesi ancak, uluslararası proletaryanın ve sosyalist dünyanın güçlerini mevcut koşullara hazırlayacak, yeniden kazanacak ve bu mücadelede yeniden mevzilendirecek teorik ve pratik yeni bir platformun ortaya konulmasıyla olanaklı olabilirdi.

Uluslararası komünist hareketin, dünya proletaryasının ve sosyalist ülkelerin yeni koşullara uygun düşen, yeni ve yenilenmiş bir teorik ve pratik platform üzerinde yeniden mevzilenmesi herşeyden önce, kapitalizmin ve emperyalizmin II. Dünya Savaşından sonra doğan yeni koşullarında yenilenen egemenliğinin teorik temelleriyle yeni bir mahkûmiyetini, yeni koşullardaki proletarya hareketinin ve sosyalizmin uluslararası çaptaki kuruluşunun yeni bir açıklamasını temel alan yeni bir teorik mücadele ve atılımla olanaklıydı. Bu teorik mücadele, kapitalizmin ve emperyalizmin egemenliğinin teorik temellerini oluşturan "yeni" burjuva felsefi akımların, burjuva ekonomi politiğinin, tarih görüşünün, bilgi teorisinin, kültür ve sanat anlayışının vb. yeni olgulara, olaylara ve bilimde ve teknikteki yeni gelişmelere dayanılarak, yeniden mahkûm edilmesini merkeze alan ve proletaryanın tarihsel hareketinin ve sosyalizmin uluslararası çaptaki inşasının bilgi ve tecrübelerinin yenilenmesi ve ayıklanmasıyla genişleyen bir mücadele olmak zorundaydı. Başka bir deyişle, bu teorik mücadele ve atılım, burjuvazinin II. Dünya Savaşından sonraki egemenliğinin politik ve örgütsel yeniden kurumlaştırılması olan "liberal-sosyal devlet"in teorik temellerinin yeni bir mahkûmiyeti ve proletarya diktatörlüğünün, yeni koşullarda yeniden savunulması ve kanıtlanması olmak zorundaydı. Burjuvazinin ve emperyalizmin egemenliğinin teorik temellerine karşı, böylesine geniş çaplı bir teorik saldırı ve bu temel üzerine yükselmiş yeni bir teorik mücadele olmaksızın, dünyanın II. savaştan sonraki koşullarında, **dünya devriminin bu yeni aşamasının** siyasal ve örgütsel görevlerinin bütün kapsamıyla yeniden planlanması ve proletaryanın güçlerinin yeniden hazırlanması ve örgütlenmesi olanaksızdı. Çünkü, bilinmektedir ki, devrimci teori olmadan devrimci eylem olmaz. Proletaryanın ve sosyalizmin kesin ve nihai zaferinin ve insanlığın tam kurtuluşunun teorisi komünist teori, dünya proleter devriminin ve devrimle karşı devrim arasında (devrimin ilerlemesiyle birlikte) uluslararası çapta şiddetlenen ve genişleyen çatışmanın ihtiyaçlarına cevap verecek ve tarihin tanıdığı olanakları kullanacak düzeyde geliştirilemezdi. Ve böyle bir durumda, doğan teorik boşluklarda, burjuva ve revizyonist teorilerin yaşama alanı ve gücü bulacağı son derece açıktı.

Daha önce sözünü ettiğimiz "yeni teorik mücadele platformu" işte bu nedenlerle bir ihtiyaç, gereklilik ve zorunluluktu. Ve burada açıklamaya çalıştığımız içerikte ve dönemin burjuva, revizyonist ve oportünist teorilerine cepheden saldırı platformu olarak doğmak zorundaydı.

Komünistlerin, yeni bir teorik atılımda ve teorik mücadelede gerekli yeteneği gösterememelerinin nedenlerini sormuştunuz. Öncelikle şunu belirtelim ki, komünist partiler ve komünistler, uluslararası proletarya ve Sovyetler Birliği proletaryası, Marksizm-Leninizmin büyük öğretmenlerinden ve proletaryanın eşsiz önderlerinden biri olan Stalin'in ölümüne gelinceye kadarki dönemde, komünist teoriyi savundu ve geliştirdi. Onu eylem kılavuzu olarak kullanma yeteneğini gösterdi. Stalin'in komünist teoriye dâhiyane katkılarını burada ele almamıza olanak yok. Şu kadarını söylemekle yetinelim: Stalin, dünya devrimi sürecinde ve devrimle karşı devrim arasında esas olarak II. Dünya Savaşından sonra belirginleşen yeni durumu belirleyen değişiklikleri, bu değişikliklerin devrim için yarattığı olanakları ve getirdiği yeni tehlikeleri 1930'lu yıllardan ölümüne kadar gelen dönemde tesbit etti, vurguladı, gerekli sonuçları ve görevleri açıkladı ve ilan etti. Ne var ki, dünyadaki durumda meydana gelen köklü değişiklikler, II. Dünya Savaşından sonraki yıllarda belirginleşmesine karşın, bu değişikliklerin bazı sonuçları (bilimsel teknik devrimin sonuçları vb. gibi) ve son derece önemli olguları (ekonomik, toplumsal, politik) Stalin'in ölümünden sonraki süreçte olgunlaştı ve açığa çıktı. Bilinen birşeydir ki teori, pratik değişiklikleri, olguları izleyerek gelişir; insanlar, olguların, olayların ve değişikliklerin bilgisini onlarla yüzyüze geldiklerinde edinip açıklayabilirler. Bilimsel bir teoride spekülasyona ve olgulara dayanmayan düşünceye yer yoktur. Stalin, komünist teoriyi bir bilim olarak ele aldı, bilim olarak geliştirdi. Bu nedenledir ki, O yaşadığı sürece, emperyalizm ve kapitalizm ağır darbeler yedi, proletarya hareketi gelişti, sosyalizm büyük ve uluslararası bir güç oldu.

Proletarya hareketinin ve sosyalizmin, 1950'li yılların ikinci yarısında aldığı yenilgiden ve komünist teorinin devrimci bir silah olarak kullanılabilmesi için zorunlu olan yeni teorik mücadele platformuna geçmede gösterilen yetenek eksikliğinin bu yenilgideki rolünden daha önce nisbeten söz edildi. Bu nedenle daha çok, 1960'lı yıllardan bugüne gelen ve bizim de içinde yer aldığımız uluslararası komünist hareketin teoriyi yenileme, geliştirme ve ilerletmede gösterdiği yetenek eksikliği üzerinde durmak gerekir: Uluslararası komünist hareketin, yeni bir teorik mücadele platformu açmada ve komünist teoriyi kendi olanaklarının son sınırına kadar geliştirmede gösterdiği yetenek eksikliğinin en önemli nedeni, uluslararası kapitalist ve revizyonist burjuvazinin Marksist-Leninist teoriye ve sosyalizme saldırısı karşısında, Marksizm-Leninizm'i, proletaryanın kazanımlarını ve komünizmi savunmak ve Marksizm-Leninizm'de direnmekle sınırlı bir platformda kalmış olmasıdır. Oysa, yaşanan dönemin ve yeni durumun yarattığı uluslararası olay ve olgulara dayanarak, burjuva ve revizyonist teorik akımlara (kapitalist ve revizyonist burjuvazinin devlet egemenliğinin yenilenmiş teorik temellerine) karşı yeni bir teorik saldırı ve mahkûm etme platformu açmak zorunluydu. Komünist teori, ancak teorik saldırı platformundan geliştirilebilirdi.

Uluslararası komünist hareketin, teorik mücadelede "direnme platformu"nu aşamaması ve direnmeyi de içeren bir teorik saldırı platformuna geçememesi kuşkusuz, proletarya hareketine revizyonizmin egemenliği ve gerçek komünist akım, grup ve partilerin ileri proletaryadan koptuğu koşullarda güç buldu. Ve bu durum, komünist hareket içinde, teoriyi, olguları ve olayları ele alışta dar aydın üslubu ve tarzının güç kazanmasına yol açtı. Hareketin teori ve pratiğinde bu yönde bir eğilimin doğmasında ileri proletaryayla bağların zayıflığı önemli bir etken olurken, giderek etkisini artıran dar aydın kavrayış ve uslûbu, teorik yenilenme, atılım ve yeni bir teorik saldırı dinamiklerini ciddi bir biçimde baltaladı. Öyle ki, proletarya devriminin uluslararası karakteri, dünya devrimi, dünya devriminin teorik temellerinin yenilenmesi ve komünist teorinin geliştirilmesi perspektifi giderek kaybedildi.

Ama burada ileri sürdüklerimizden, uluslararası komünist hareketin, teorik mücadele alanında, son otuz-kırk yıllık dönemde, devrimci bir konumda olmadığı ve devrimci bir rol oynamadığı sonucu çıkarılmamalıdır. Tam aksine, teorik mücadelede ve komünist teoriyi ilerletmede olanakları sonuna kadar değerlendirme yeteneği gösterilmemesine karşın, uluslararası komünist hareketin teorik platformu ve teorik mücadelesi, devrimci rol oynayan bir platformdu ve devrimci teorik mücadele niteliğindeydi. Uluslararası proletarya hareketine revizyonizminin egemen olduğu 1980'li yılların ortalarına gelen dönem boyunca, revizyonizmin ve burjuvazinin saldırılarına karşı Marksizm-Leninizm'i savunma platformu, büyük eksikler taşısa bile, komünist ve devrimci bir platformdu. Bu, hiçbir şekilde yadsınamaz bir gerçektir. Ve eğer partimiz bugün, **yeni teorik saldırı platformunu, burjuva liberalizminin teorik temellerine karşı yeni bir teorik savaşı** gündeme sürüyorsa bu, uluslararası komünist hareketin ve onun devrimci teorik mücadelesinin doğal gelişiminin bir sonucudur. Kaldı ki; komünizmin içten savunucusu ve uluslararası proletaryanın boyun eğmez önderi Enver Hoca yoldaşın, Marksizm-Leninizm'in saflığının korunmasına, özellikle Emperyalizm ve Devrim yapıtıyla ve diğer eserleriyle yaptığı katkılar hiçbir şekilde unutulamaz katkılardır.

Ama şu da açıktır: Revizyonizmin çöktüğü, uluslararası proletarya hareketine burjuva liberalizminin ve sendikalist parlamentarizminin egemen olduğu bugünkü koşullarda, uluslararası komünist hareket, teorik mücadele platformu bakımından, söz ettiğimiz nitelikte bir yenilenmeyi başarmadığı taktirde, komünist teorinin savunulması ve geliştirilmesiyle ilgili devrimci bir rolü asla oynayamayacaktır. Bu da kesin bir gerçektir. Ve inanıyoruz ki, uluslararası komünist hareket, üzerinde bulunduğu teorik mücadele platformunu, kapitalizmin ve emperyalizmin egemenliğinin teorik temellerinin yeniden (eleştirisini) mahkûm edilmesini merkeze alan, başta ileri proletarya olmak üzere uluslararası proletarya hareketinin tarihsel tecrübelerini, tarihin bize bugün verdiği bilgiyle yenileyerek (ayıklayarak) genişleyen bir kapsama yükseltmeyi başaracaktır. Emperyalist dünyanın, genel bunalımın yeni bir aşamasına girmekte olduğu bugünkü koşullarda, dünya proletarya hareketinin ve dünya devriminin dolayısıyla tek tek ülke devrimlerinin teorik ve siyasal temellerinin yenilenmesinin başlıca tayin edici görevlerinden birinin, **yeni bir teorik saldırı platformu açmak** olduğunu, gerçek komünistler kaçınılmaz olarak anlayacaklardır. Komünist teorinin, proletarya hareketiyle birlikte yeni bir atılım ve serpilme dönemine girmekte olduğuna inanıyoruz.

— Uluslararası Komünist Hareket'in temel sorunlarından söz ettiniz. Şimdilerde, tüm dünyada, sosyalist ve komünist adlı parti ve akımların, eski ayrılıkları bir kenara iterek, bir araya gelmeleri de tartışılıyor. Partinizin de içinde bulunduğu Uluslararası Komünist Hareketi oluşturan partilerle, revizyonist olarak nitelenen parti ve akımların birbirlerine yaklaşmaları, tek tek ülkelerde ve uluslararası ölçekte birlik oluşturmaları olanaklı mı? Partiniz bu konuda nasıl bir tutum içindedir?

— Sorunuzun bir bölümüne baştan yanıt vererek konuya girmek sanırız doğru olacaktır: Uluslararası Komünist Hareketin üyesi olan gerçek komünist partilerle eski revizyonist, burjuva ve küçük burjuva "sosyalist" parti ve akımların birbirlerine yaklaşmaları, birleşmeleri, tek tek ülkelerde ve uluslararası ölçekte birleşik bir "sosyalist" akım ve örgüt oluşturmaları olanaksızdır. Çünkü, gerçek komünist partilerle revizyonist partiler ve küçük burjuva sosyalist akımlar arasındaki ideolojik ayrılıklar, "tarihsel sekterlikler"in ve "hatalar"ın yol açtığı suni ayrılıklar değil, proleter sosyalizmiyle burjuva ve küçük burjuva sosyalizmi arasındaki özsel ayrılıklardır. Proletarya ile burjuvazi ve küçük burjuvazi arasındaki toplumsal karşıtlığa denk düşen ayrılıklardır. Bu toplumsal karşıtlıklar ve ideolojik ayrılıklar, proletaryanın politik partisi içinde hiçbir zaman olmayacağı gibi, dünyanın ve tek tek ülkelerin bugünkü koşullarında azalmamakta artmakta, yumuşamamakta sertleşmektedir. Dolayısıyla da önümüzdeki dönem, proleter, burjuva ve küçük burjuva sosyalizmini temsil eden güçler açısından, yaklaşma ve birleşme dönemi olmayacak, tersine yoğun, şiddetli ve kapsamlı bir ideolojik çatışma dönemi olacaktır.

Özellikle son bir yıldır, burjuva ve küçük burjuva sosyalizmini temsil eden eski revizyonist partiler ve sosyalist ya da komünist adı taşıyan küçük burjuva reformist ve devrimci akımlar arasındaki ilişkilerde, uluslararası ölçekte yeni bir "canlanma ve hareketlenme" sürecine girildiği bilinmektedir. Bu "canlanma ve hareketlenme" süreci, bazı ülkelerdeki "sosyalist" fraksiyonlar arasında, "ayrılıkları" ortadan kaldırmayan ama, örtüleyen bir "yakınlaşma"ya yol açtığı gibi, uluslararası ölçekte iki merkezli bir "kümelenme"nin ortaya çıkmasıyla bir arada yaşandı. Bu kümelenmelerden birincisi, Çin, Kuzey Kore ve Küba'daki "sosyalizmi" savunma platformu üzerinde Avrupa, Asya ve Latin Amerika'dan "sosyalist" "komünist" ve "halk" partilerinin ve eski "Doğu Bloku" ülkelerinden bazı eski ve yeni partilerin katılımıyla gerçekleşen bir toplantıyla ve yayınlanan bir bildiriyle kendini açığa vurdu. Bu kümelenmelerden ikincisi ise; Euro "komünist" partiler ve Batı ve Doğu Avrupa'daki Sovyetler Birliği yanlısı partilerin, Gorbaçovculukla birlikte parçalanmaları ve yeniden "şekillenmeleri"yle oluşan Kruşçevci-Brejnevci grupların Avrupa'da ilan ettikleri ortak toplantıyla "örgütlenme" süreci yaşamaktadır.

Bu her iki uluslararası "sosyalist küme", ideolojik ve politik bakımdan homojen değil heterojen bir nitelik arzetmektedir. Esasen küçük burjuva ve burjuva sosyalizminin uluslararası çapta örgütlenme ve proletarya ve halk hareketine alternatif olma girişimine denk düşen bu kümelenmelerin, geleceklerinin bulunduğuna dair bir veri yoktur. Her iki kümelenme de, ideolojik ve politik bakımdan bir kargaşa içinde olduğu gibi, belirlenmiş bir ilkeden yoksun ve birbirlerini "oldukları gibi kabul eden" parti ve gruplardan oluşmaktadır ve birçok parti, her iki kümelenme içinde de yer almaya göre kendini "ayarlama" durumundadır. Neresinden bakılırsa bakılsın, bu uluslararası gruplaşmaların geleceklerinin bulunmadığı bugünden görülmektedir.

Bilindiği gibi, bu parti ve grupların ezici çoğunluğu, uzun bir dönemden beri durgunluk ve gerileme içindeydiler. Kapitalist ve revizyonist birleşik saldırı ve Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa'nın çöküşü, hemen tüm revizyonist ve küçük burjuva "sosyalist" parti ve akımların saflarında kargaşa ve parçalanmaya yol açtı. Bir yandan kapitalist-emperyalist dünyadaki olayların hızlanan gelişmesinin, "yeni dünya düzeni"ne duyulan "güveni" sarsması ve emperyalist ve gerici ideolojik saldırının ilk hızının kırılması, öte yandan, Küba, K.Kore ve Çin gibi ülkelerin, emperyalist baskı karşısında uluslararası ideolojik ve politik destek arayışlarını yoğunlaştıran bir tutuma dönmek zorunda kalmaları, Avrupa'daki ve diğer ülkelerdeki "komünist" ve "sosyalist" partiler arasındaki ilişkilerde görülen "canlanma"nın başlıca nedeni oldu. Bu parti ve akımların yaşadıkları bu süreç, çizgi, yaşantı ve örgütlenmelerinde proletaryaya yaklaşma yönünde yenilenme ve canlanmaya yol açan bir süreç olmadı; aksine, emperyalizmin, burjuvazi ve revizyonizmin saldırısına ve yenilgiye teslim olmanın baskısıyla daha da geriye savruldukları bir süreç oldu. Ve başlıca bu nedenlerle ve ortak "sosyalist" bir çizgiden yoksun, ilkesiz "birlik" girişimlerinden ibaret olmaları nedeniyle, söz ettiğimiz bu "uluslararası" kümelenmelerin gelecekleri yoktur diyebiliriz.

Uluslararası Komünist Hareket'e gelince: Uluslararası Komünist Hareket, önemli sorunlar içinde bulunmasına ve bir kargaşa dönemi yaşamış olmasına karşın, yavaş da olsa, yönelimini belirginleştirmekte ve çizgi ve faaliyetini yenileme süreci yaşamaktadır. Uluslararası Komünist Hareket açısından, geçtiğimiz dönem, saflarında belirsizliğe, bölünmeye ve kargaşaya yol açan görüş ve tutumları temsil edenlerin ideolojik eğilim olarak şekillendikleri bir dönem oldu. Hareketin bağrında ortaya çıkan ve proleter sosyalizminden ayrılıp burjuva küçük burjuva sosyalizmi olarak şekillenen eğilimler bir yönüyle, tarihsel hata ve eksikliklerin ürünü, öteki yönüyle, emperyalizmin ve uluslararası revizyonist gericiliğin sosyalizme saldırısının proletarya saflarındaki yankısıydı. 1980'li yılların ortalarında, hareketin saflarında ortaya çıkan ve Alman Komünist Partisi'ne önemli zararlar veren Troçkist grup daha önceki dönemde dağıldı. Sosyalizme ve komünizme karşı inançsızlığa düşen ve hareket içinde revizyonizmin ve bölücülüğün sözcüsü haline gelen İspanyol Partisi, bu "yeni" çizgisi nedeni ile tasfiye noktasına geldi. Uluslararası Komünist Hareket, bu Troçkist ve revziyonist eğilimlerden kurtulmayı, bu ülkelerdeki komünistler yeniden örgütlenmeyi başardı. Ayrıca, Arnavutluk'ta sosyalizmin yıkılışının ardından, bazı kardeş partilerin tutumunda "yeni taktikler geliştirme" gerekçesinin ardına sığınarak ortaya çıkan ve proletarya ve sosyalizmin tarihsel kazanımlarını inkâra vararak, proleter sosyalizmiyle burjuva sosyalizmi arasındaki temel ayrım çizgisini aşındırmaya yönelen oportünizm eğiliminin, Uluslararası Komünist Hareket'in üyesi kardeş partilerin ezici çoğunluğu tarafından ilke olarak kabul edilmediği bu yıl içinde, açığa çıktı. Geçtiğimiz yedi-sekiz yıl içinde önemli zararlar görmüş olmasına karşın, uluslararası komünist hareket gelinen noktada devrimci konumunu güçlendirme ve mevzilerini ve platformunu genişletme olanaklarını böylece elde etmiş oldu. Uluslararası Komünist Hareket açısından şimdiki sorun, elde ettiği olanakları değerlendirip değerlendirememe, tarihsel görevlerinin üstesinden gelip gelememe sorunudur.

Burada uluslararası başlıca üç sosyalizm akımından söz ettik: Burjuva sosyalizmi, küçük-burjuva sosyalizmi ve proleter sosyalizmi. İlk iki ideolojik akım, tarihsel olarak proletarya ve halk hareketi içinden çıkmış ve ondan ayrılmış olmakla birlikte, bugün de, kendilerini, proletaryaya dayanan "sosyalist akımlar" olarak ilan etmekte ve proletarya hareketini, burjuva ve küçük burjuva sosyalizminin (kapitalizmin ve sermayenin) belirlediği sınırlara mahkûm etmeyi hedeflemektedir. Proleter sosyalizm akımının teori ve pratikteki mücadelesinin çok daha geniş kapsamlı (kapitalizmin yıkılması, sosyalizmin inşası ve sınıfların kaldırılmasıyla ilgili teorik ve örgütsel görevler) olduğu ortadadır. Ancak, proletaryanın kendini tüm diğer sınıflardan ayırmasının en temel koşulu açıktır ki, "proletarya hareketi" ya da "proletarya ve emekçi" hareketi iddiasıyla ve sosyalizm adına proletarya içinde ve dışında faaliyet gösteren akımlarla ideolojik ve örgütsel savaşın en sıkı biçimde örgütlenmesi ve sonuçlarına götürülmesidir. Dolayısıyla, bugün tek tek ülkelerde ve uluslararası ölçekte, "proletarya" ve "sosyalizm" adına yeniden atağa geçmeye çalışan burjuva ve küçük burjuva sosyalizmine karşı ideolojik savaş, proleter sosyalizminin teorik ve örgütsel çalışmasının en önemli yönlerinden birini oluşturacaktır.

Belirtmeliyiz ki; her zaman ama özellikle yaşadığımız tarihsel dönemde, proleter sosyalizmiyle öteki "sosyalist" (bilinen tabiriyle revizyonist, reformist ve oportünist sosyalizm) akımlar arasındaki ideolojik ayrılık çizgisini bulandırmak ya da ortadan kaldırmak, proletaryaya ve sosyalizme ihanetten başka bir anlama gelemez. Çünkü böyle bir şey; proleter sosyalizminin burjuva ve küçük burjuva sosyalizmi tarafından bozulması ve yutulması anlamına geldiği gibi; proletaryanın, burjuva sınıfların yedeğine dönüşmesi ve bağımsız devrimci hareketinin tasfiyesi anlamına da gelmektedir. Eski revizyonist partilerin, parçalanan Sovyetler Birliği yanlısı partilerin kalıntısı grupların, burjuva "sosyalisti" liberal aydınların "birlikçilik" yönünde yürüttükleri faaliyetin ve burjuva ve küçük burjuva sosyalizminin bugünkü sözcüleri durumundaki merkezlerin "birlik" çağrılarının bundan başka bir anlamının olmadığı da bilinebilir bir şeydir. Partimiz ve açığa çıktığı kadarıyla Uluslararası Komünist Hareket, diğer sosyalizm akımlarıyla (bu akımlar uluslararası merkezileşmeyi ister başarsınlar ister başaramasınlar) yakınlaşma ya da birleşme bir yana, önümüzdeki dönemde de, giderek kapsamı genişleyen ve derinleşen bir ideolojik ve örgütsel mücadele içinde olmaya kararlıdır. Şunu vurgulamak gerekir: Avrupa'da "merkezileşmek"te olduğu görülen reformist burjuva sosyalizmi; K.Kore, Küba ve Çin çevresinde "birleşmek"te olan bürokratik burjuva ve küçük burjuva sosyalizmi; ve Uluslararası Komünist Hareket tarafından temsil edilen proleter sosyalizmi; bu üç farklı sosyalist akım, proletaryanın yaşantısına ve birikimini artırmakta olan hareketine egemen olma savaşı içindedirler. Dolayısıyla da, proletaryanın teorik ve pratik hareketinden birbirlerini tasfiye etme mücadelesi vermektedirler. Bugün sosyalizm adına olup biten herşey; proletarya hareketine egemen olma ve karşılıklı tasfiye mücadelesinin daha da genişleyeceğini; ağırlaşacağını, derinleşeceğini ve şiddetleneceğini göstermektedir. Ve partimiz o inançtadır ki, hangi koşulda olursa olsun, proleter sosyalizminin, burjuva ve küçük burjuva sosyalizmiyle ideolojik dostluğunu, birbirlerine yaklaştırılmasını ve parti birliği içinde birleştirilmesini savunmak, oportünizme ve burjuva liberalizmine kapıyı aralamadan ve ihanete batmadan olanaksızdır.

Partimiz bu inançta olduğu ve burada ortaya koymaya çalıştığımız tutumu benimsediği için, Türkiye'de ve diğer bazı ülkelerde kimi çevreler tarafından "sekterlik", "dogmatiklik" ve "ortodoksluk" anlamına gelen suçlamalarla eleştirilecektir ve eleştirilmektedir de. Ancak, bugünkü durumun; proletaryanın aldığı uzun süreli ve ağır yenilgiden gelen şimdiki iktidarsızlığının geçici olduğuna kesinlikle inanıyoruz. Onu geçmişte ve bugün yenilgiye ve iktidarsızlığa mahkûm etmiş ve gelecekte de mahkûm etmeye, silahsızlandırmaya hazırlanan sözde "sosyalist" akımlarla ideolojik uzlaşmaya partimiz asla girmeyecektir. Geçtiğimiz kırk yıl boyunca, burjuva ve küçük burjuva sosyalizmiyle teoride ve pratikte onurlu bir savaş içinde olan Uluslararası Komünist Hareket'in, kim ne derse desin ve zorluklar ne kadar büyük olursa olsun, böyle bir uzlaşmayı reddetmesi zorunludur, yerindedir ve doğal bir durumdur.

— Burada ister istemez bir soru akla gelmektedir. Uluslararası Komünist Hareket ve kardeş partileriniz zorlukların üstesinden gelecek, ağır görevlerin altından kalkacak ve proletarya hareketi üzerinde egemen olacak potansiyele, güce ve dinamiklere sahip midir?

— Bu sorunun, proletarya hareketine egemen olma mücadelesi içinde olan sosyalist akımlar arasındaki mevcut güç ilişkileri koşullarında, akla gelmesi doğal. Bilindiği ve ortada olduğu gibi, komünist partinin özellikle güçlü olması zorunlu olan büyük Avrupa ülkelerinde, kardeş partilerimiz, diğer "sosyalist" partilere göre daha küçük partiler durumunda. Ve Uluslararası Komünist Hareket'e mensup partiler, istisnalar bir yana bırakılırsa, diğer "sosyalist" partiler karşısında, genel olarak "küçük" ve olanakları şimdilik de olsa, sınırlı partiler. Bugünün gerçeği bu.

Ne var ki, gerçek bu matematiksel durumdan ibaret değil: Burjuva ve küçük burjuva sosyalizmini uluslararası çapta "birleştirme" ve proletaryaya yeniden dayatma faaliyeti içindeki önde gelen partiler ve bu harekete katılan partilerin büyük çoğunluğu, teorik ve pratik platformları ve örgütleriyle proletaryanın tarihteki en büyük yenilgisinin sorumluluğunu taşımaktadırlar. Proletaryanın tarihteki en yıkıcı yenilgisine neden olmuş, kazandığı her şeyi kaybetmesine ve hiçbir dönemde görülmemiş oranda aşağılanmasına yol açmış teorik ve pratik çizgiyi, emperyalizmin ve kapitalizmin "liberal erdemleri"yle daha da gericileştirerek, "sosyalizmin savunusu" adı altında proletaryaya dayatmak, bu partiler ve akımlar için bir olanak değil, en büyük çelişki ve açmazdır. Buna karşılık, Uluslararası Komünist Hareket'in ve kardeş partilerin tarihi, proletaryanın, proleter sosyalizminin ve proletarya ve halkların kazanımlarını en zor koşullarda savunmanın tarihidir. Ayrıca; revizyonizmin, burjuva ve küçük burjuva sosyalizminin savunucusu parti ve akımlar, temel özellikleriyle, proletaryadan moral ve politik olarak kopmuş; güçleri ve ellerindeki aygıtlar ne kadar büyük olursa olsun, bürokratik kastlaşma sonucu dinamizmini yitirmiş parti ve akımlardır. Uluslararası Komünist Hareket'e mensup partiler ise, bugünkü küçüklüklerine karşın, proletaryanın, devrimin ve sosyalizmin en taze, en enerjik ve moral ve politik olarak en sağlam güçleri durumundadırlar.

Şunu vurgulamak, sorunun bütün kapsamıyla anlaşılması için zorunlu: İleri proletarya, şimdi saflarında hakim olan yanılsamadan kurtulduğu ve açık hareketi sosyalizm eğilimi kazandığında, tarihsel hareketinin muhasebesini yapmayı, proleter sosyalizmini bütün öteki sosyalizm akımlarından ayırdetmeyi bilecek kadar deneyimli ve olgundur. Ezilen ulus ve halkların hareketine şimdi hakim olan milliyetçilik kırıldığında ve anti-emperyalizm yükseldiğinde, çoğu emperyalist, işbirlikçi ya da reformist olan, halklar karşısında emperyalizm ve işbirlikçilik suçu işlemiş ve işlemekte bulunan burjuva "sosyalist" partileri, gerçek iflastan kurtaracak hiçbir çarenin olmadığı da açıktır. Sosyalizmin, emperyalizme karşı mücadelenin ve proletarya ve halkların tarihinin gerçek ayıklanmasını, proletarya ve halklar kendi usulleriyle yaptıklarında, ayıklanan ve çöplüğe atılanlar içinde burjuva ve küçük burjuva sosyalizminin öncelikle bulunacağından kuşku duymak, devrim ve sosyalizmin tarihsel bir zorunluluk olduğundan kuşku duymaktan başka bir anlama gelemez.

Bu yadsınamaz gerçeğe karşın, gerçek komünist partilerin, proletaryanın yaşantı ve hareketine egemenliğinin kendiliğinden gerçekleşmeyeceği herkesçe bilinebilir bir şeydir. Uluslararası Komünist Hareket'in ve gerçek komünist partilerin, proletarya kitlelerini kucaklayabilmesi ve proletaryanın hareketinin devrimci-politik (sosyalist) bir harekete dönüşebilmesi için, objektivitedeki gelişmenin yanı sıra, başlıca şu iki görevi tutarlı bir şekilde yerine getirmeleri bir zorunluluktur: Bu görevlerden ilki; proleter sosyalizmiyle bütün öteki "sosyalist" akımlar arasındaki ayrım çizgisini daha da kesinleştirmek; proletarya üzerinde egemen olan burjuva liberalizmine, sosyal demokrasiye ve proletarya hareketi olma iddiasıyla yeniden güç kazanmaya çalışan (Maoculuk ve Troçkizm dahil) burjuva-revizyonist akımlara karşı ideolojik mücadeleyi, tüm bu akımları yeniden yere serecek ve proletarya ve genç aydın kuşak üzerindeki etkilerini yıkacak bir teorik saldırı platformuna genişletmek; komünist teoriyi, bilimsel bir temelde geliştirmek ve tüm öteki teorilerin üstüne çıkarmakla ilgili görevdir. Proletarya ve sosyalizm adına hareket eden burjuva ve küçük burjuva sosyalizmine karşı ideolojik-teorik mücadelenin sertleştirilmesi ve kapsamının genişletilmesi kuşkusuz, sınıf mücadelesinin ilerletilmesinde ve proleter emekçi kitlelerinin eylemlerinin birleştirilmesinde bu "sosyalist" güçlerle ve diğer güçlerle politik eylem birliklerine ve taktik işbirliklerine girmekte en esnek taktiklere sahip olmakla çelişmez. **Tersine, gerçek komünist partilerin bugünkü temel çizgisi, teori ve ideolojide ve teorik ve ideolojik mücadelede uzlaşmaz ve sağlam, günlük mücadele ve politik taktiklerde en esnek tutum tarafından belirlenmek zorundadır.** Ve öyle de olmaktadır: Örneğin; Küba ve Kore'nin bürokratik-burjuva ve küçük burjuva sosyalizmiyle ideolojik uzlaşmaya girmek partimiz tarafından, büyük bir yanılgı ve ideolojik oportünizm eğilimi olarak görülürken, emperyalizmin saldırı ve ablukasına karşı bu ülke halklarının ve hükümetlerinin direnişlerini (direniş sürdüğü sürece) desteklemek emperyalizme karşı mücadelenin zorunlu görevi olarak ele alınmaktadır. Küba ve K.Kore "sosyalizmi"yle ve bu "sosyalizmi" proletaryaya dayatma yönelimine giren eğilime karşı ideolojik mücadele sorunu ile emperyalizme karşı bu ülkelerle aynı cephede olma sorunu birbirinden tamamen farklı sorunlardır ve proleter sosyalizmini temsil eden partiler, bu gerçeğin altını kalın çizgilerle çizmektedirler. Çünkü, oportünizmin, her zaman, ilke sorunlarıyla taktik sorunları birbirine karıştırarak ve bu yolla ilkeleri tasfiye ederek ortaya çıktığını bilmektedirler.

Söz ettiğimiz başlıca iki görevden ikincisi ise; parti çalışmasını teoride, politikada ve örgütte baştan aşağı yenileme, dönüştürme ve değiştirme görevidir. 1960'lardan itibaren proleter sosyalizminin proletaryadan kopması ve proletaryanın tecrübeli kitlesinin ve yetenekli aydın tabakanın başlıca büyük ülkelerde burjuvazinin ve revizyonizmin yörüngesine girmesinin, henüz oluşmakta olan ve sonraki süreçte kurulan partilerimizin yaşantı ve çalışmasını etkilemesi kaçınılmazdı. Daha önce de belirttiğimiz gibi; gerek hareketin teorik platformunun Marksizm-Leninizm'i savunmak ve doğruluklarını vurgulamakla sınırlı bir alanda kalmasının; gerekse proletarya ve hareketiyle bağların zayıfladığı koşullarda harekete sızan küçük-burjuva etkinin yol açtığı proleter yaşantı, örgüt ve çalışma tarzı ve üslubu gibi sorunlardaki bozulmaları hızla yok etmek; profesyonel parti çalışmasını Leninist temeller üzerinde yeniden inşa etmek zorunludur. Emperyalizm ve burjuvazinin, Bolşevik Partisi gibi bir partiyi yenilgiye uğratmış olmanın tecrübesine sahip olduğunu dikkate alırsak; proletaryanın uyanan güçlerini, emekçisi ve aydınıyla genç kuşağı kucaklayan, "küçük parti" ya da uzun süreli "muhalefet" olmanın hastalıklarını çöpe atan yeni türde bir parti çalışması ve örgütü inşa etmenin kesin bir zorunluluk olduğu rahatça anlaşılır olacaktır.

Şunu ayrıca belirtelim ki; tüm diğer "sosyalist" akımların aksine, partimiz ve kardeş partilerimiz, proletaryanın ve sosyalizmin yenilgisinin sorumlusu, moral ve politik olarak iflas etmiş ve ceset haline gelmiş güçlerle birleşmeyi değil, proletarya hareketinin uyandırmakta olduğu taze güçlerle ve sosyalizme ve halka gerçekten bağlı aydınlar ve genç işçi ve aydın kuşakla birleşmeyi temel almaktadırlar. Bu çizgi; kuşkusuz, revizyonist partilerin parçalanmalarıyla çeşitli ülkelerde ortaya çıkan "sosyalist" işçi gruplarıyla ve "Doğu Bloku" ülkelerinde Kruşçevci 1956 Kongresi'ni sosyalizmden geriye dönüşte dönüm noktası ilan eden ve Stalin dönemini savunarak ortaya çıkan parti ve akımlarla işbirliği yapmayı, dayanışmayı ve Marksizm-Leninizm üzerinde birleşme çizgisi izlemeyi dıştalamamaktadır. Uluslararası komünist hareketin ve kardeş partilerin ezici çoğunluğunun izlediği ve izlemekte kararlı olduğu çizgi de işte bu çizgidir.

Biz inanıyoruz ki; partimiz ve kardeş komünist partiler, şu yukarıda ortaya koymaya çalıştığımız görevlerin üstesinden gelme yönünde adımlar attıkça; bugünkü "küçük" komünist partiler, proletarya hareketinin alternatifi ve iktidar kudretine sahip proleter kitle partileri olma yoluna gireceklerdir. Uluslararası proletarya ve proleter sosyalizmi, öncelikle Batı Avrupa'da, ardından Sovyetler Birliği'nde kaybederek yenilgiye uğradı. Gerçek proletarya partileri öncelikle Batı Avrupa ve Doğu Avrupa (Rusya ve Türkiye dahil)nın başlıca büyük ülkelerinin birinde ya da birkaçında kazandıklarında; işte o zaman, dünya devrimi ve sosyalist proletarya hareketi yeni bir sürece; proletaryanın tarihsel birikiminin, örgütlenme yeteneğinin ve devrimci girişkenliğinin dünyada olup biten herşeyi belirler hale geleceği bir sürece girecek; ve dünya proleter devriminin bu yeni aşaması kendini, ezilen uluslara, halklara ve proletarya dışındaki emekçi sınıf ve tabakalara kesin olarak kabul ettirecektir. Böyle bir sürecin yönetici ve örgütleyici gücü olmanın dayattığı görevlerin üstesinden gelme perspektifi, potansiyeli, enerjisi, birikimi, moral değeri ve cesareti, Uluslararası Komünist Hareket'te ve kardeş komünist partilerde vardır. Bu devrimci sürecin nasıl ve hangi yollardan gelişeceğini ve komünist partilerinin bu sürece, başka hangi somut görevlerle karşı karşıya gelerek müdahale edecekleri ve egemen olacaklarını bugünden bilmemize olanak yoktur. Ancak, kardeş komünist partilerin tüm proletarya hareketine egemen olmanın başlıca olanaklarına sahip partiler olduklarını ileri sürmemizin önünde bir engel olmadığı da ortadadır.

— Uluslararası proletarya örgütlenmesi bakımından son olarak şunu sormak istiyoruz: Uluslararası Komünist Hareket dediğiniz hareket bir Komünist Enternasyonal midir; bugün ve gelecek için, yeni bir Komünist Enternasyonal'in örgütlenmesiyle ilgili düşüncelerinizi açıklar mısınız?

— Proletaryanın uluslararası bir sınıf, teorik ve pratik hareketinin uluslararası bir hareket, proletarya devriminin uluslararası bir devrim ve sosyalist sistemin uluslararası bir toplumsal sistem olduğu (bugünlerde, proletaryanın uluslararasılığı aşağılansa da), hemen herkesçe kabul edilen gerçeklerdir. Açıktır ki bu kabul sadece, bilimsel sosyalist teorinin proletarya enternasyonalizmini formüle etmiş olmasının yol açtığı bir kabul değil; bundan daha çok, proletaryanın tarihsel enternasyonalist eyleminin ve enternasyonal proletarya örgütlerini kurmasının yol açtığı bir kabuldür. Bilindiği gibi, 1. 2. Enternasyonaller ve Komüntern (Komünform'un özel durumundan söz etmeyeceğiz burada), Uluslararası Komünist Hareket'in ve onunla özdeşleşmiş dünya sosyalist proletarya hareketinin belli tarihsel dönemlerdeki merkezileşmiş örgütlenmesi ve aynı zamanda, dünya proletarya hareketinin uluslararası yönetici merkez örgütü (dünya proletarya partisi) olarak doğdular. Uluslararası proletaryanın ve dünya proleter devrimi mücadelesinin bu (enternasyonal) örgütleri, politik programları ve örgütsel biçimleriyle, ortaya çıktıkları dönemlerin koşullandırması altında oluştular ve biçimlendiler. I. Enternasyonal eskimiş ve işlevsizleşmişti, yerini II. Enternasyonal aldı. II. Enternasyonal işe yaramaz hale gelmişti; parti aygıtları ve büyük çoğunluğuyla önderlikleri proletaryaya ihanet etti. Emperyalist savaşın ve 1917 Ekim Proleter Devrimi'nin açtığı yeni dönemde, 3. Enternasyonal (Komüntern) doğdu. Uluslararası sosyalist proletarya hareketinin olağanüstü büyümesinin ve II. Dünya Savaşı'nın yarattığı karmaşık koşullarda Komüntern, yerini Komünform'a ve kardeş komünist partiler arası dayanışma forumlarına bıraktı. Sovyetler Birliği ve Arnavutluk Emek Partisi dışındaki Avrupa komünist partilerinin, yeni burjuva partilere dönüşmeleri, sürecinde uluslararası Komünist Hareket parçalandı ve proletarya partilerinin büyük çoğunluğu, revizyonist burjuvazinin birer aletine dönüştüler ve yozlaştılar.

Komüntern'in dağıtıldığı, 1943 yılından bu yana, uluslararası proletarya hareketinin sosyalizm üzerinde kitlesel merkezileşmesi ve hareketin uluslararası yönetimi anlamında (başka bir deyişle proleter dünya partisi anlamında) bir enternasyonal örgütlenmenin bulunmadığı bilinmektedir. Komüntern'in feshinden 1950'li yılların ortalarına kadar gelen ve bir tür özel geçiş dönemi diyebileceğimiz dönemi saymazsak, böyle bir örgütlenmenin bulunmamasının başlıca nedeni; kuşkusuz, uluslararası proletarya hareketinin sendikal harekete gerilemesi; kendi burjuva sınıflarının emperyalist çıkarlarının savunucusu olan revizyonist ve sosyal demokrat akımların etkisi ve baskısı altına düşmesiydi. Ancak bu durum, proleter enternasyonalizminin yıkılması anlamına gelmedi, gelemezdi. Revizyonizme ve sosyal emperyalizme boyun eğmeyen Arnavutluk Komünist Partisi ve 1960'lı ve 1970'li yıllarda kurulan Marksist-Leninist komünist partiler, zor koşullarda yürüttükleri mücadeleler içinde, Uluslararası Komünist Hareketi (kardeş komünist partiler topluluğu) oluşturdular, proletarya enternasyonalizmini yaşattılar ve temsil ettiler.

Son kırk yıldan bu yana Uluslararası Komünist Hareket, dünya proletaryasının sosyalist kitle hareketinin merkezileşmesi ve proletarya hareketinin uluslararası merkezi yönetimi anlamında bir enternasyonal örgütlenme değildir: Birinci olarak; dünya proletarya hareketinin yönünü değiştirecek etkinlikteki herhangi bir (ya da birkaç) ülkede proletarya hareketi henüz sosyalist bir harekete dönüşmemiş ve kardeş komünist partiler, ülkelerinde proletarya hareketini esas olarak kucaklayamamış durumdadır. İkinci olarak; Uluslararası Komünist Hareket ve kardeş partiler topluluğu platformu; merkezileşmiş uluslararası yönetim aygıtı değil; ortak teorik ve politik platformlar oluşturma, karşılıklı deney aktarma, görüş alışverişinde bulunma ve her partinin kendi ülkesinde devrimi ilerletmesinde ve uluslararası mücadelede karşılıklı yardım ve dayanışma platformudur. Kardeş partiler kararlarında bağımsızdır ve parti yönetimleri, tamamen partilerin kendi sorumlulukları altındadır. Proleter enternasyonalizmi, hareketin geçtiğimiz otuz yılının ve bugünün belirlediği koşullarda, işte bu içerik ve biçim altında şekillenmiştir ve şekillenmektedir. Hareketin disiplini, esas olarak, ideolojik ve politik birlik ve bu birliği güçlendirme çaba ve isteği tarafından belirlenmektedir.

Partimiz, proleter enternasyonalizminin bu içerik ve biçim altında şekillenmesini, mükemmelleştirildiği, geliştirildiği ve istikrarlı [illegible]ldiği oranda, dönemin koşullarına uygun bulmaktadır. Ancak, içinde yaşadığımız dönem değiştiğinde, başlıca şu ya da bu ülkede veya ülkelerde, proletarya hareketi, sosyalist harekete dönüştüğünde, dünya proletaryasının, demokratik merkeziyetçi enternasyonal örgütlenmeye (dünya proletarya partisi anlamını taşıyan) ihtiyaç duyacağını gözardı etmemektedir. Açıktır ki; böyle bir enternasyonal, uluslararası proletaryanın azınlığının seçkin manevi ve politik temsilcilerinin örgütlenmesi olarak doğmayacak; devrimci komünizmin, belli başlı bir ya da birkaç ülkede proletaryanın geniş kitleleriyle birleştiği ve dünya proletaryasının diğer ülkelerdeki bölükleri ve ezilen halklar üzerinde asgari bir otorite kazandığı koşullarda doğacaktır. Bu örgütlenmenin doğuş biçiminin, proletarya tarihinde ortaya çıkmış Enternasyonaller'in "takliti" olmayacağı ve içinden doğduğu koşullar tarafından büyük ölçüde etkileneceğinden öte şeyler söylemenin anlamsız olduğu sanırız, kabul edilecektir. Partimizin yeni bir Enternasyonalle ilgili görüşü, temel özü itibarıyla işte budur. Ve partimiz, dün "enternasyonalizmi" göklere çıkaranların bugün, proleter enternasyonalizmi "bitti" diyerek onu aşağılamaya yönelmelerine asla itibar etmemektedir, etmeyecektir de. Ayrıca, burjuva ve küçük burjuva "sosyalist enternasyonal" hayali görenlere ve bu yönde girişimde bulunanlara da itibar etmemektedir ve etmeyecektir de.

BÖLÜM III:
TÜRKİYE VE KÜRDİSTAN'DA GÜNCEL POLİTİK DURUM

— Kapitalist sistemin genel bunalımının yeni bir aşamasına, belli başlı çelişmelerinin hızla şiddetleneceği bir devrimler, savaşlar, alt-üst oluşlar dönemine doğru hızla yol aldığını belirtiyorsunuz. Peki, Türkiye bu süreçte hangi konumda bulunuyor? Nereye doğru yol alıyor, nasıl bir sürece doğru ilerliyor? İstikrara mı, yoksa istikrarsızlığa doğru mu ilerliyor?

— Türkiye, emperyalist-kapitalist sistemin genel bunalımının yeni bir aşamasına doğru yol aldığı bu sürece, emperyalist zincirin en zayıf halkası değilse de zayıf halkalarından biri olarak giriyor. Emperyalist zincirin zayıf halkalarından biri olan Türkiye, emperyalist-kapitalist sistemin, genel bunalımının yeni bir aşamasının eşiğinde olduğu ve bu yönde ilerlediği koşullarda, istikrara doğru ilerleyen bir ülke olamaz. Gerek Türkiye'nin kapitalist dünya içindeki yeri, gerekse iç koşulları ve gelişme doğrultusu, emperyalist-kapitalist sistemin genel bunalımının yeni bir aşamasına doğru ilerleme sürecine girmesinin, Türkiye'deki istikrarsızlık unsurlarını daha da geliştireceğini gösteriyor.

Bilim ve teknikteki devrimin, sermayenin uluslararasılaşmasının ve merkezileşmesinin günümüzde eriştiği düzeyin dolaysız sonuçlarından biri de; emperyalist zincirin halkalarını oluşturan ülkeler arasındaki politik, kültürel, diplomatik ilişkilerin yanı sıra, ekonomik, ticari, mali vb. ilişkilerin daha da gelişmesi ve yoğunlaşmasıdır. Bu hiç kuşkusuz ileri emperyalist ülkelerle, bağımlı, yarı-sömürge, geri ülkeler arasındaki gelişme farklılıklarını, ezen ezilen, sömüren sömürülen ilişkisini ortadan kaldırmadı, ama, kapitalist dünya ekonomisindeki her gelişmeden tek tek ülkeler ekonomisinin daha da fazla etkilenmesinin koşullarını yarattı.

Egemen sınıfların ve diktatörlüğün sözcülerinin Türkiye'nin hızla gelişerek ileri kapitalist ülkelerle arasındaki gelişme farklarını kapatmakta olduğu ve onlarla eşit bir statüde yer aldığı demagojilerine karşın, Türkiye dün olduğu gibi bugün de emperyalist tekeller ve devletler tarafından yer-altı ve yer-üstü kaynakları sömürülen ve yağmalanan bağımlı ve geri bir ülkedir. Tam da Türkiye'nin hızlı gelişerek·ileri kapitalist ülkelerle arasındaki gelişme farklılıklarını azalttığı demagojilerinin yoğunlaştığı son yıllarda, Türkiye ileri kapitalist ülkeler olarak nitelenen emperyalist ülkelere ve tekellere daha da bağımlı hale geldi ve emperyalist sömürü daha da yoğunlaştı. Daha bağımlı hale geliş ve emperyalist sömürünün daha da yoğunlaşması aynı zaman da her alanda gelişme olanaklarının daralması ve emperyalist ülkelerin, kapitalist sistemin genel bunalımının yeni bir aşamasına yaklaşmasına bağlı olarak giderek ağırlaşacak olan yüklerin faturasını Türkiye'ye kesme olanaklarının genişlemesi demektir. Bundan çıkarılacak sonuç; emperyalist-kapitalist sistemin, genel bunalımının yeni bir aşamasına doğru ilerleme sürecinin Türkiye'yi de doğrudan etkileyeceği, bu sürecin girdabına çekeceği, varolan istikrarsızlık unsurlarını geliştireceği ve Türkiye'nin bu sürecin dışında kalamayacağıdır.

Türkiye, yukarıda belirtilen faktörlerin yanı sıra, kapitalist dünyanın emperyalistler arası yeni bir paylaşım mücadelesinin sürdüğü ve tam bir kaosun yaşandığı en istikrarsız bölgesinde bulunmaktadır. Balkanlar'da, Ortadoğu'da, eski Sovyet Cumhuriyetlerinde yaşananlar göz önüne alındığında; Türkiye'nin kısa sürede durulmayacak olan ve belli başlı emperyalist devletler ve tekeller açısından önem taşıyan dünyanın en istikrarsız bölgelerinin kesişme noktasında yer aldığı görülecektir. Bunun da ötesinde böylesine istikrarsız bir bölgede yer alan Türkiye'nin, bir milliyetler hapishanesi olduğu ve ezilen

Kürt ulusunun var olan durumu değiştirmek için ayağa kalktığı ve Türkiye'nin hemen tüm komşularıyla kökleri uzak ve yakın geçmişe dayanan ve kısa sürede çözümlenemeyeceği açık olan bır çok sorunu olduğu göz önüne alındığında, bölgesindeki istikrarsız durumdan etkileneceği ve emperyalist kapitalist sistemin genel bunalımının yeni bir aşamasına doğru yol almasının istikrarsızlık unsurlarını daha da geliştireceği açıkça görülür.

Burjuva-düzen partilerinin iktidarda ya da muhalefette olmalarına bağlı olarak ekonomik duruma ilişkin çizdikleri tablolar değişmesine, ancak Türkiye'nin büyük ve güçlü bir bölge ülkesi olduğu ve ekonominin büyüme olanaklarının hızla geliştiği noktasında birleşmelerine karşın, ekonomi, kapitalizm koşullarında mümkün olabilecek geçici bir istikrar içine girmiş değil ve ulusal ve uluslararası koşullar istikrar olanaklarını genişletecek doğrultuda değişmiyor. Türkiye'de, konjonktürel, geçici dalgalanmalar olmakla birlikte, ekonomide kriz sürüyor ve tüm veriler, ekonomik krizin süreceğini gösteriyor. Krizin aşılması olarak yansıtılan kısa süreli hafif bir canlanmayı –ki genellikle 3 ile 6 ay arasında bu süre değişiyor– durgunluk ve ardından da gerileme izliyor. Derginiz Gerçek'te, özellikle son sayılarında ekonomik duruma ve gelişme doğrultusuna ilişkin veriler yer aldığı için, bu veriler üzerinde özel olarak durmak gerekmiyor.

Ekonomide krizin sürdüğü bir ülkede kalıcı bir politik istikrar da sağlanamaz. Ekonomik istikrar politik istikrarla özdeş olmamasına ve özdeş bir gelişme göstermemesine karşın, politik istikrarın temeli ekonomik istikrar ve ekonominin istikrarlı bir gelişme sürecine girmesidir. 12 Eylül faşist darbesi sonrasında olduğu gibi, faşist baskı ve terör yoğunlaştırılarak ya da başka yollarla geçici de olsa politik istikrar sağlanabilir. Ancak ekonomide istikrar sağlanmadıkça ve ekonomi nispeten istikrarlı bir gelişme sürecine girmedikçe sağlanan politik istikrar geçici olacak ve politik kriz öğelerini biriktirmekten ve daha derin krizlere yol açmaktan başka bir sonuca yol açmayacaktır. Kaldı ki Türkiye, içinde bulunduğumuz dönemde ekonomik krizin sürdüğü ancak geçici de olsa politik istikrarın sağlandığı ve sürdüğü ya da bu doğrultuda ilerleyen bir ülke olma özelliği de taşımıyor. Aksine Türkiye 1980'li yılların ortalarından bu yana, 12 Eylül faşist darbesiyle sağlanan görece politik istikrarın yerini politik istikrarsızlığa bıraktığı, politik kriz öğelerinin geliştiği ve politik bir krize doğru dönüştüğü bir süreç yaşadı.

12 Eylül askeri faşist cuntası, gericiliği etrafında birleştirip, gelişen işçi, köylü ve gençlik hareketini, Kürt ulusal hareketini ezerek, devrime ağır darbeler vurarak geçici de olsa politik istikrarı sağlamıştı. 1980'li yılların ortalarından bu yana, gericilik içindeki çelişkiler ve çatışmalar derinleşir ve karşıdevrim cephesinin cunta etrafında sağlanan birliğinin yerini parçalanma alırken, bir yandan işçi, köylü ve gençlik hareketi, diğer yandan da Kürt ulusal hareketi gelişmeye başladı. İşte bunlar politik krizin belli başlı dinamiklerini oluşturuyor.

Politik istikrarın sağlanması ve sürdürülebilmesi için, gericilik içindeki çatışmanın ve parçalanmanın üstesinden gelinmesi, işçi, gençlik ve emekçi hareketinin, Kürt ulusal hareketinin, devrimci demokratik hareketin tasfiye edilemese bile en azından geriletilmesi, yatıştırılması gerekir.

Gericiliğin tüm çabalarına, "milli birlik ve bütünlüğün korunması ve teröre karşı asgari müştereklerde birlik" çağrıları yapılmasına karşın, karşı-devrim cephesinde kalıcı ve istikrarlı bir birlik sağlanamadı ve sağlanamıyor. Yapılan sayısız referandum, yerel ve genel seçime karşın, gerici politik güçlerden hiç biri, karşı-devrim cephesinin etrafında birleşebileceği ya da bu cephenin birliğini sağlayabilecek bir pozisyon kazanamadı ve kitleler açısından geçici bir süre için de olsa umut olabilecek bir duruma gelemedi.

1970'li yılların ortalarından itibaren giderek derinleşen ekonomik krizin girdabına düşen Türkiye'de, ekonomik krizin tüm yükleri kitlelerin sırtına yıkıldı ve kazanılan ve fiilen kullanılan demokratik hakların kırıntıları da gaspedildi. Emekçilerin gerçek ücretlerinin düştüğü, işsizliğin arttığı, sömürü oranının yükseldiği, demokratik hak ve özgürlüklerin kırıntılarının gaspedildiği bu süreçte, emekçilerin çalışma ve yaşam koşulları giderek kötüleşti. Yüksek enflasyonun sürdüğü, demokratik hak ve özgürlüklerin tanınmadığı koşullarda, ücretlerde, tarımsal ürünlerin fiyatlarında vb. sağlanan sınırlı artışlar, demokratikleşme, liberalleşme adı altında atılan sözde adımlar, kitleleri yatıştıracak koşulların doğmasına yol açmadığı gibi, durumu esasta değiştirmiş değil. Henüz ezici bir çoğunluğu doğru bir önderlik altında bağımsız bir toplumsal güç olarak örgütlenmemiş olmasına karşın işçi sınıfının, diğer emekçi sınıfların ve gençliğin saflarında mevcut koşulların değiştirilmesi istemi gelişmeye devam ediyor. Kitle hareketinin devrimci faaliyetin etkisiyle de merkezine ekonomik talepleri alan mücadele düzeyinden politik-devrimci taleplere doğru istikrarsız ve yavaş da olsa ilerlediği bu süreçte, diktatörlüğün manevra olanakları daraldığı gibi, şu ya da bu alanda verilecek taviz, yapılacak düzenlemeler politik istikrarı sağlayacak, sürecin yönünü değiştirecek düzeyde, kitleleri yatıştıran, kitle hareketini geriye atan bir işlev görmeyecektir. Bu, emperyalizm ve egemen sınıflar açısından bir istikrarsızlık unsuru olan Kürt ulusal hareketi içinde geçerlidir. Kürdistan'da kitlelerin eskisi gibi yaşamak istememelerinin ve politik krizin eriştiği düzey daha belirgindir. Diktatörlüğün ne yoğunlaşan faşist baskı ve terörü ne de demagojik manevraları kitleler arasında hoşnutsuzluk, öfke ve mücadele isteğinin gelişmesini engelleyememektedir.

Kuşkusuz kendiliğinden gelişen hareket gibi emekçi sınıfların hareketi ve devrimci proletaryanın önderliğinde gelişmeyen her hareket gibi Kürt ulusal hareketi de derin zaaflar taşıyor ve her alanda istikrarsız bir gelişme çizgisi izliyor. Ancak geçici düşüşler olmakla birlikte dönem bir bütün olarak ele alındığında emekçi sınıfların hareketinin ve Kürt ulusal hareketinin 1980'li yılların ortalarından bu yana ilerlediği yadsınamaz bir gerçektir. İşçi, gençlik ve emekçi hareketinin, Kürt ulusal mücadelesinin ortaya çıkmasına ve gelişmesine yol açan koşullar ve nedenler ortadan kalkmadığı gibi gelişmeye devam ediyor.

— SSCB'nin dağılmasından sonra, Türkiye'nin gelişmesi açısından yeni olanakların doğduğu, "Adriyatik kıyılarından Çin Seddine kadar uzanan Türk camiasının" Türkiye'ye

yeni roller yüklediği ileri sürülüyor. SSCB'nin dağılması ve eski Sovyet Cumhuriyetlerinin bağımsızlıklarını ilan etmeleri Türkiye'nin bölgedeki konumunu hangi yönde etkiledi ve ileri sürüldüğü gibi olanaklarını genişletti mi?

— SSCB'deki dağılma ve çözülmenin, eski Sovyet Cumhuriyetlerinin bağımsızlıklarını ilan etmelerinin, Türkiye'ye, daha doğru bir ifade tarzıyla egemen sınıflara ve onların faşist diktatörlüğüne, başta ABD olmak üzere emperyalist devletlerin ve tekellerin bölgeye ilişkin stratejik ve taktik planları çerçevesinde yeni roller yüklediği, bu çerçevede yüklenen rolü yerine getirdiği ölçüde kırıntılar kapma ve Türk şovenizmini körükleme olanaklarını sağladığı kuşkusuz doğrudur. Ancak, emperyalist planlar çerçevesinde, üstelik de, emperyalistlerarası yeni bir paylaşım mücadelesinin sürdüğü dünyanın en istikrarsız bölgelerinden birinde oynanacak rolün bir faturası da olacaktır. Emperyalistlerarası güçler ilişkisinin alt-üst olduğu ve emperyalistlerarası çelişkilerin keskinleştiği bir dönemde, yeni bir paylaşım mücadelesinin sürdüğü istikrarsız bir bölgede, Türkiye hangi rolü oynayacaktır?

Bölgedeki son gelişmelerin Türkiye'nin gelişme olanaklarını genişlettiğini ileri sürenler, bunu, Türkiye'nin büyük ve gelişen bir bağımsız ülke olarak ileri kapitalist ülkeler gibi kendi emperyalist çıkarları doğrultusunda bağımsız bir rol oynayacağı, ancak bu çerçevede emperyalist bir ülkenin kavuşabileceği olanaklara Türkiye'nin de kavuşacağı savına dayandırıyorlar. Emperyalist çevreler ve ülkemizdeki uşakları, emperyalist planlar ve amaçlar doğrultusunda, halklar arasındaki tarihi bağları gündeme getirerek, Türkiye'ye bölgede ileri bir karakol, jandarma ve sıçrama tahtası rolü oynatmak için, Türkiye'nin gelişmiş, istikrarlı ve büyük bir ülke olduğunu, koşulları iyi değerlendirmesi durumunda hem bölgede bir istikrar unsuru olacağını, hem de gelişme olanaklarını geliştirebileceğini ileri sürüyorlar. Soldan Troçkist alt-emperyalizm teziyle de desteklenen bu gelişme olanakları teorisini ciddiye almak için tam bir alık olmak gerekir.

Giderek tam bir yeni-sömürge durumuna gelen Türkiye, emperyalist yağma ve sömürüden pay kapma, bölgeyi paylaşma mücadelesine emperyalist bir devlet olarak katılma durumunda olmak bir yana, kendisi, emperyalist sömürü ve yağmanın bir alanı ve belli başlı emperyalist devletlerden her birinin tam bir denetim altına almak için birbiriyle mücadele ettikleri ülkelerden biridir. Belli başlı emperyalist büyük devletlerin karşı karşıya olduğu ve giderek ağırlaşan sorunlar, emperyalist sermayenin bir sıçrama tahtası ve aracısı rolünü, ileri karakol rolünü oynamanın karşılığında bırakılacak kırıntıları da sınırlıyor. Bu kırıntıları almanın karşılığı ise bölgedeki çatışmaların girdabına kapılmak ve karşı karşıya olunan sorunlara yeni sorunların eklenmesi olacaktır. Türkiye, şu yada bu emperyalist devletin stratejik ve taktik planları çerçevesinde yeni roller yüklendiğinde, bölge ülkelerinin yanı sıra, diğer emperyalist devletleri ve müttefiklerini karşısında bulacaktır. Tüm bunlar göz önüne alındığında eski Sovyet Cumhuriyet'lerindeki son gelişmelerin, ileri sürüldüğü gibi Türkiye'nin gelişmesi açısından, ekonomik krizin atlatılması açısından kayda değer yeni olanaklar yaratmadığı ve sözde bu olanaklardan yararlanmak için atılacak adımların Türkiye'yi bölgedeki kargaşa ve kaosun girdabına daha çok çekeceği, krizi derinleştirecek yeni etkenlerin ortaya çıkmasına yol açacağı ve bunların tüm faturasının da çeşitli milliyetlerden emekçilere kesileceği açıkça görülür.

— Genel seçimlerden, özellikle de DYP-SHP hükümetinin kurulmasından sonra sorunların çözüleceği doğrultusunda bir beklenti doğdu ve toplumsal muhalefette bir düşüş gözlendi. Hükümet, başta "terör" olmak üzere, ekonomik ve politik sorunları çözeceğini, demokratik hak ve özgürlüklerin sağlanacağını ileri sürüyor ve destek istiyor. Sizce hükümet bunları gerçekleştirebilir mi?

— Son genel seçimler öncesinde tüm kötülüklerin ve sorunların kaynağı olarak Özal ve ANAP hükümetinin gösterildiği, bu hükümetin yıkılması ile sorunların çözüleceği, en radikal geçinenlerin ise bu hükümetin yıkılmasının sorunların çözümünün başlangıcı, ilk adımı olacağını içeren bir taktik ve propagandanın, DYP, SHP gibi muhalefetteki burjuva düzen partilerinin yanı sıra, sosyalist etiketli legal partiler, solcu, sosyalist bilinen sendikalar, aydınlar, basın yayın organları, kendilerini sosyalist ilan eden legal çevreleri kucaklayan geniş bir çevre tarafından yürütüldüğü biliniyor. Seçimlerin akabinde DYP-SHP hükümetinin kurulmasından sonra ise, bu hükümetin sorunları çözebilmesi için zamana gereksinimi olduğu, acele edilmemesi gerektiği ve son şans olduğu aynı çevrelerce sistemli bir biçimde ve tüm olanaklar kullanılarak işlendi ve işleniyor. Geniş bir politik yelpaze tarafından yürütülen bu propaganda ve izlenen taktik, devrimci ve komünist çalışmanın ve etki alanının sınırlı olduğu koşullarda başta geri kesimleri olmak üzere kitleler arasında acil ekonomik ve politik taleplerinin süreç içinde bir bütün olarak olmasa da kısmen elde edilebileceği beklentisinin doğmasına yol açtı. Seçimlerde PKK'nın ve diğer Kürt ulusal örgütlerinin izlediği SHP'yi destekleme taktiği de bu beklentiyi özellikle Kürdistan'da güçlendirdi. Ancak, şunu da hemen eklemek gerekir ki, bu beklenti, tereddütlü bir beklentiydi. Devrimci, komünist propaganda ve ajitasyonun yanı sıra, kitlelerin kendi öz deneyimlerinin sağladığı birikim, burjuva düzen partilerinden birinin umut haline gelmesini ve tereddütsüz, kesin bir beklentinin doğmasını engelledi. Tereddütlü bir beklenti de olsa gelişen Kürt ulusal hareketini ve başta işçi sınıfı olmak üzere emekçi sınıfların hareketini etkiledi. Ülkede politik istikrarın doğmasına ve gelişmesine yol açacak düzeyde olmasa da, kitle hareketinin gerilemesine yol açtı. Ancak bu gerileme diktatörlüğün ve egemen sınıfların cepheden saldırısı sonucu ya da kitle hareketinin ortaya çıkması ve gelişmesine yol açan talepler için mücadele isteğinin kitleler arasında zayıflaması sonucu alınmış bir yenilgi olma özelliği taşımıyordu. Bu nedenle de yeni bir yükselişin kitle mücadelesinde yeni bir atılımın dinamiklerini bağrında taşıyan, hatta geliştiren bir düşüştü. DYP-SHP hükümetinin kurulmasının hemen akabinde gündeme gelen işten atmalara karşı işyerlerinde gelişen direnişler, memurlar arasındaki kaynaşma ve örgütlenme çalışmalarının yoğunlaşması vb. bunu açıkça gösteriyordu. Nitekim, DYP-SHP hükümetinin kurulmasından sonra da diktatörlüğün ve egemen sınıfların ekonomik ve politik saldırılarının sürmesi, kitlelerin acil ekonomik ve politik taleplerinin gerçekleşmesi doğrultusunda adımların atılmaması, aksine yeni saldırı paketlerinin hazırlanması, kitleler arasındaki tereddütlü beklentinin sarsılmasına, hoşnutsuzluk, öfke ve mücadele isteğinin tekrar kabarmasına yol açtı. Hoşnutsuzluk, öfke ve mücadele isteğinin tekrar gelişmeye başlamasıyla birlikte bireysel terör eylemlerinin yoğunlaşması, diktatörlüğe ve hükümete anti-terör demagojisiyle saldırıya geçme ve kitleler arasında tereddütler geliştirme olanağı sağladı. Ancak son 1 Mayıs kutlamaları, işçi grevleri ve eylemleri, toplu sözleşme görüşmelerinde ortaya çıkan uyuşmazlıklar ve yoğunlaşan memur eylemleri, kitle hareketinin yeni bir yükselişe doğru ilerlediğini göstermektedir.

Partimiz, sadece, hükümetin kitlelerin acil taleplerini gerçekleştiremeyeceğinin ortaya çıktığı günümüzde değil, öncesinde de hükümet değişiklikleriyle, Özal ve ANAP hükümetinin yerini şu ya da bu burjuva-düzen partisi (veya partilerinin) hükümetinin almasıyla sorunların çözülemeyeceğini vurguladı. Kitlelerin, Kürt ulusunun temel talepleri bir yana, çalışma ve yaşam koşullarının iyileştirilmesini, demokratik hak ve özgürlüklerin kazanılmasını içeren acil taleplerinin parlamenter zeminde yürütülen mücadelelerle, hükümet değişiklikleriyle gerçekleşemeyeceğini açıkladı. Yaşanan süreç bir kez daha, ülkemizde ve diğer ülkelerde sayılamayacak kez pratik tarafından kanıtlanmış bu gerçeği doğruladı.

Bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da burjuva-düzen partileri olan DYP ve SHP'nin kurduğu hükümet, krizin yüklerini işçilerin, köylülerin ve tüm emekçilerin sırtına yıkma politikası izleyecektir. Emperyalist ve yerli tekellerin, büyük toprak sahiplerinin egemen olduğu mevcut düzenin istikrarını sağlama ve bu düzeni sürdürme, onların izledikleri ve izleyecekleri politikanın özüdür. Azami kâr ise mevcut toplumsal düzenin temel ekonomik yasasıdır. Bu düzenin istikrarını ve sürdürülmesini programının ve faaliyetinin merkezine alan hiçbir parti, azami kârın, emekçilerin yaşam ve çalışma koşullarında köklü bir iyileşmeye yol açacak düzeyde sınırlanmasını içeren bir politikayı izleyemez ve gerekli tedbirleri alamaz.

Özgürlük, demokrasi demagojilerine karşın DYP-SHP hükümeti, demokratik bir burjuva hükümet değil, derginizin bir baş yazısında da belirtildiği gibi bir terör hükümetidir. Türkiye'de demokratik hak ve özgürlüklerin kazanılması sorunu salt bir anayasa ve yasa sorunu değil, herşeyden önce başta faşist devlet olmak üzere ülkenin ve toplumun demokratikleştirilmesinin önündeki tüm kurumların tasfiyesi ve demokratik temellerde yeniden örgütlenmesi sorunudur. Bu da ancak emperyalizme, tekelci burjuvaziye ve büyük toprak sahiplerine karşı mücadeleyi ve faşist diktatörlüğün yıkılmasını merkezine alan, hiç bir yasayla sınırlanmamış devrimci bir kitle hareketiyle gerçekleştirilebilir.

— Hükümet, Newroz olayları sonrası gelişmelere de işaret ederek, PKK'yı sıkıştırdığını, Kürdistan'da istikrarı ve devlet denetimini sağlama doğrultusunda önemli başarılar kaydedildiğini iddia ediyor. Kürdistan'da devlet güçlerinin kaybettiği moral üstünlüğünü tekrar kazandığı öne sürülüyor. Sizce PKK ve Kürt ulusal hareketi ciddi bir darbeyle karşı karşıya mı?

— Sadece, Kürdistan'da Newroz sonrası ortaya çıkan durum ve Kürt ulusal direnişinin Türkiye'nin politik yaşamında oynadığı rol açısından da bakılsa, sorunuzun tümüne, "evet" ya da "hayır" yönünde tek bir yanıt vermek olanaksız. Sorunuz, değişik bölümlerine farklı yanıtlar vermeyi ve bir bölümünü yukarıda vurguladığımız bazı olgulara işaret etmeyi zorunlu kılmaktadır. Bu nedenle, sorunuzun çizdiği sınırlara bağlı kalarak ama, gerek hükümet, gerekse muhalif sol akımlar tarafından değişik nedenlerle üstü örtülen ya da görmezden gelinen olgusal duruma nispeten de olsa değinerek ortaya koymaya çalışacağız düşüncelerimizi.

Hemen belirtelim ki, Newroz olaylarında ve sonrası dönemde, hükümetin ve gericiliğin Kürdistan'da, taktik ve moral bir üstünlük kazandığı bir gerçek. Hükümetin, Kürdistan'da Kürt halkı karşısında kazandığı bu taktik ve moral üstünlüğü hazırlayan nedenler vardı; son erken genel seçimler, daha önce de belirttiğimiz gibi, Türkiye'de politik durumda bazı değişikliklere yol açmış, basını, sendika yönetimlerini "solcu" aydınların çoğunluğunu ve "sol" siyasi akımların bir bölümünü hükümetin yanına ya da ondan demokrasi beklentileri içine itmişti. Yani, seçimler öncesinde parlamento alanında da olsa, ANAP hükümetine muhalefet eden güçler seçimler sonrasında, DYP-SHP hükümetinin safına geçmişti. Seçimlerden sonra kurulan hükümetin, Kürdistan'da genişleterek yenileme zorunluluğu duyduğu saldırı kampanyası, daha önce de işaret ettiğimiz nedenlerle, işçi hareketinin göreceli olarak düşük olduğu, gerici faşist kamp içinde ve hükümet etrafında ulusal "konsensüs"ün en yüksek seviyede gerçekleştiği, "Türkî Cumhuriyetler" kampanyasıyla küçük burjuva tabakaların bir bölümünün şovenizmin etki alanına girdiği bir döneme denk düşmüştü. Ayrıca, PKK'nın desteğini de alan Kürt burjuvazisi, Kürt halkını "merkezi parlamento"ya ve mevcut "statükoya" bağlama faaliyetiyle, Kürt emekçileri üzerinde belli bir beklenti yaratma yönünde adım atmış, emekçi yığınlar üzerindeki etkisini artıracak bir örgütlenme içine girmiş ve manevra alanını genişletmişti. Türk hükümeti, genel seçimlerden sonra ve Kafkasya'da olup bitenlerle birlikte, emperyalist ülkeler nezdinde desteğini güçlendirme olanaklarını da nisbeten ele geçirmişti.

Geçtiğimiz Newroz günlerine gelindiğinde, faşist gericiliğin ve hükümetin "Bahar Harekatı" olarak ilan ettiği saldırı, burjuvazi ve gericilik kampının içinde bulunduğu işte bu koşullar ve elde ettiği bu avantajlar içinde başladı.

Buna karşılık, Kürt halkının bu genişletilmiş ve güçlendirilmiş saldırıya karşı koymada yeterince hazırlıklı bulunmadığı bir gerçekti. Kürt halkı, diktatörlüğe nefret duymasına karşın, herşeyden önce örgütsüzdü. PKK'nın, özellikle genel seçimler öncesinde ve sonrasında parlamentarizme doğru eğilimini genişletmesi, Kürt burjuvazisinin, örgütsüz emekçi kitleleri düzen sınırlarına boyun eğmeye zorlayan etkisini artırmasına yol açtığı gibi, gerçekte terör hükümeti olan DYP-SHP hükümetinden "nisbi demokrasi" beklentisini güçlendirdi. Ayrıca, Newroz öncesi günlerde, hükümetin yürüttüğü psikolojik savaş karşısında devrimci cephenin zayıf kalması ve

PKK'nın yanlış ve çelişkili (ayaklanma yanlısı ve karşıtı ve hükümetle diyalog yönündeki açıklamaları vs.) bir taktik tutuma girmesi, moral üstünlüğünün hükümetin eline geçmesine yol açtı.

Bilindiği gibi, özellikle Kürdistan'daki büyük kentlerde Newroz beklenenden zayıf geçti. Az çok kitle direnişinin ortaya çıktığı, "güney"deki kırsal bölgelerde ise; silahlı hareketle kitle hareketi arasında doğru bir ilişki kurulamaması; kitle hareketinin, silahlı grupların çatışmaya girmesinin "vesile"si olarak ele alınması, örgütsüz kitlelerin kolayca dağıtılmasına neden olan ana etkenlerden biri oldu. Kürdistan'daki büyük kentlerde (özellikle Diyarbakır'da) hakim olan "solcu" Kürt burjuvazisi, diktatörlüğün saldırısı karşısında, kentli emekçileri yatıştırma olanağını (Bu olumsuz durumu istismar ederek de) buldu.

Seçimlerden sonra kurulan hükümetin, faşist generaller tarafından planlanan "Bahar saldırısı"nın boşa çıkarılmasında, Newroz ve ardından gelen 1 Mayıs büyük önem taşıyordu. Bilindiği gibi, Newroz, Kürdistan'da, zayıf ve mevzi kalan bir direniş olarak gerçekleşti, direniş çağrıları, Newroz ertesinde "yas" çağrılarına dönüştü. Newroz ertesinde, Kürdistan'da böyle bir durumun doğmasında, batıdaki büyük kentlerde ciddi protestoların ortaya çıkmaması kuşkusuz, en önemli etkenlerden biri oldu. Sonuç olarak Newroz, hükümetin moral ve taktik bir üstünlük kazanmasına, Kürt halkının belli bir moral gerileme içine düşmesine yol açarak gerçekleşti. 1 Mayıs, hükümetin Kürdistan'da kazandığı taktik-moral üstünlükten tüm Türkiye'de yararlanmaya çalıştığı, buna karşılık işçi hareketinin, politik durumdaki değişiklikler nedeniyle, göreceli bir "gerilik" içinde bulunduğu bir dönemde kutlandı; herşeye karşın, hükümetin saldırılarını boşa çıkaracak veya püskürtecek bir boyut kazanmadı ya da bu yönde yeni ve güçlü bir sıçrama için başlangıç oluşturmadı.

Hükümet, Newroz'dan bu yana geçen sürede, diğer avantajlarının yanı sıra, estirilen şovenizm dalgasından ve kör terör hareketlerinin emekçi kitleler üzerinde yarattığı olumsuz etkiden yararlanarak, seçimlerin ardından ve Newroz döneminde elde ettiği taktik ve moral üstünlüğünü korumayı başararak bugüne kadar geldi. Ama bu noktada şunu vurgulamalıyız: Kazandığı taktik ve moral üstünlük, hükümet ve gericilik açısından, Kürdistan'da ve Türkiye'de "istikrarın sağlanması" ve "devlet denetimi"nin hakimiyeti anlamına kesinlikle gelmemektedir. Herşeyden önce, Kürt halkının ulusal istekleri yaygınlaşmaya, bu istekleri yaygınlaştıracak objektif olgular güçlenmeye devam etmektedir. Yani Kürt halkının kurulu "statüko" ve "düzen"den duyduğu umutsuzluk ve devlete duyduğu güvensizlik derinleşmeye devam etmektedir. Hükümetin, Kürdistan'da ve sınır ötesi topraklarda yürüttüğü "harekât", Türkiye'de ve uluslararası alanda giderek artan oranda yeni direniş ve tepki kaynağı haline gelmektedir. Kürt halkının temel müttefiki, işçi hareketi, yeni birikimler edinmekte, işçilerin ve emekçilerin "beklentileri", giderek umutsuzluk yönünde değişime girmektedir. Hükümet hangi taktik ve moral üstünlüğü kazanmış ve ne türden "avantajlara" sahip olursa olsun, Kürt sorunu, Türkiye'de aktüel sorundur ve olmaya devam edecektir. Orada "eskiye dönüş" ve kurulu "düzen" içinde "istikrar" artık, tarihte kalmış bir olaydır. Diktatörlük, büyük ölçüde çözümsüzdür ve bugün bile "günü kurtarma" politikasına mahkûm durumdadır. Kısaca söylersek, Kürt ulusal direnişi, daha da genişleyerek ve işçi-köylü hareketine dönüşerek gelişmenin "nefes alma" dönemini yaşıyor bugün. Ve hükümetin bugünkü "üstünlüğü", Kürdistan'da "istikrar" ve "devletin hakimiyeti" açısından beş paralık değer taşımamaktadır. Burjuvazi ve gericilik eğer, bu hükümetle sağladığı ve aslında giderek aşınan ve zayıflayan şimdiki "moral üstünlüğü"ne güveniyorsa, hüsrana uğrayacağı kesindir. Kürdistan'da mevcut statüko içinde "istikrar" artık büyük ölçüde hayaldir ve geçici olsa bile, olanakları olağanüstü daralmıştır.

PKK'nın "sıkıştırılması" ve "ağır darbeyle karşı karşıya" bulunmasına gelince: Newroz ve sonrasında PKK'nın, Kürt halkı üzerindeki etkisinin sarsıntı geçirdiği, sınır ötesi olanakların şimdilik daraldığı Newroz'dan bu yanaki saldırılarda bazı kayıplar verdiği bir gerçektir. Ve böyle bir durumdan hükümetin yararlanmaya çalıştığı, Kürt işbirlikçi, reformcu burjuvazisinin yararlandığı da bir gerçektir. Ama, bir "sıkıştırılma"dan söz edilemeyeceği çıplak gözle görülebilir şekilde açıktır. Kürdistan'da yukarıda söz ettiğimiz ekonomik ve politik koşullar olgunlaşmaya; Türkiye'deki işçi hareketi dinamiklerini yenilemeye; Irak Kürdistanı'ndan ve Ortadoğu'da Türkiye'nin olmasını istemediği gelişmeler hızlanarak gelişmeye; ve emperyalist ülkelerin, Ortadoğu ve Türkiye üzerindeki çatışmaları giderek belirginleşmeye devam ederken, Türk hükümetinin değil de, PKK'nın "sıkıştırılması"ndan söz etmek açıktır ki, saçma birşeydir. Hükümetin, "terör örgütünü sıkıştırdık", "belini kırdık" açıklamaları büyük ölçüde, içi boş propagandadan ibarettir. Şu ya da bu kadar propagandif ve geçici etkiden başka bir sonuç doğurmaz.

PKK'nın sorunu bugün, "sıkışma", "sıkıştırılma" değil, izlenmesi gereken çizgi ve yapılması gereken çalışma sorunudur. Kürdistan'da devrimci atılımın, ulusal uyanışın işçi-köylü hareketi olarak gelişmesinin, emperyalizme ve Türk ve Kürt gericiliğine karşı mücadeleye yükselmesinin, devrimin, sosyalizmin ve komünizmin güçlenmesi ve olgunlaşmasının koşulları daha da genişlemektedir. **PKK'nın ve Kürt ulusal direnişinin zorlukları, esas olarak, reformizme, parlamentarizme meyletmekten, emperyalist ülkelerle ittifak arayışlarından, Türk burjuvazisiyle yeni bir anlaşma peşinden koşan reformist Kürt burjuvazisiyle aradaki sınırları kaldırmaktan doğmaktadır. Ayrıca, gerilla savaşıyla halkın örgütlenmesi ve örgütlü kitle hareketi arasındaki ilişkiyi bozma ve Kürt işçi ve emekçilerinin kendi kitle örgütlerinde örgütlenmeleri ve halkın örgütlü bir halka dönüşmesini kenara itme gibi anlayış ve tutumlar, Kürt halkının hareketini zayıflattığı, yarımlaştırdığı ve tahrip ettiği gibi, burjuvazi ve hükümet için avantaj da oluşturmaktadır.** PKK ve Kürt ulusal direnişi bu sorunlarda devrimci, halkçı ve anti-emperyalist bir mevzide yerleşmeyi başarırsa, güçlükleri aşmak için büyük avantaj elde edeceği kesindir. Aksi taktirde hareket, ya bugün geldiği noktada kısır bir döngüye hapsolma ya da giderek bugünkü olumsuz yönlerinin baskısı, parlamentarizme ve emperyalizme boyun eğme tehdidi altındadır. Kürt ulusal hareketine göre olanakları daha geniş, toplumsal ve ulusal kaynakları daha güçlü ve örgütlenmesi daha gelişmiş olan Filistin hareketinin, Yaser Arafat politikası ile bugün getirildiği yer ortadadır. Barzani ve Talabani hareketinin, Irak Kürdistanı'nı bugün düşürdüğü durum herkesçe bilinmektedir. Bize göre, Kürt halk hareketinin ve onun içinde bugün en güçlü yere sahip olan PKK'nın temel sorunu, anti-emperyalist, demokratik bir program ve taktiğe ve kitlelerin mücadelesi, örgütlenmesi, ayaklanması ve silahlı ayaklanmasında, doğru bir anlayış ve pratiğe ve sağlam bir mevziye sahip olma sorunudur. Unutulmamalıdır ki, ulusal kurtuluş ancak, halkın emperyalizmden ve her türden gericilikten kurtuluşu ile olanaklıdır. Bu da sadece "ordulaşan" halkla değil, uyanan, örgütlenen ve kendi kaderini kendi eline alarak silahlanan ve ayaklanan halkın sayesinde gerçekleşebilir.

— Kürt ulusal sorununun nasıl çözüleceği hemen tüm çevrelerde tartışılıyor. Federal çözüm, federasyon vs. zaman zaman tartışmanın yoğunlaştığı noktalardan biri. Kürt ulusal sorununun çözümüne ilişkin siz ne düşünüyorsunuz?

— "Federal çözüm" ya da "federasyon" tartışması, Newroz öncesi dönemde, "pratik bir çözüm" yolu olarak tartışıldı. Tartışan taraflar ise, Turgut Özal ve PKK idi. Partimiz o dönemde, bu "çözüm önerisi" üzerine görüşlerini açıkladı ve açıkladığı görüş yönünde faaliyet içinde oldu.

Partimize göre, ulusal sorunun devrimci çözümünün tek bir yolu vardır: Ezilen ulusun kendi kaderini özgürce belirlemesi. Bu, söz konusu ulusun ya da halkın, bağımsız devlet olarak örgütlenme hakkına ve bu hakkı özgürce kullanma koşullarına sahip olmasından başka birşey değildir. Kendi kaderini özgürce belirleme, yani bağımsız devlet olarak örgütlenme (ayrılma) hakkı, ezilen ulus için mutlak, kayıt ve koşul konulamaz bir haktır. Ezilen ulusun, bu hakkı hangi yönde kullanması doğru ve devrimci bir tutum olur? Partimizin buna ilişkin o anki somut görüş ve tutumu (propagandası), kendi kaderini tayin hakkının kullanılacağı somut koşullar tarafından belirlenecek ve belirginleştirilecektir. Hiç kuşku yok ki, bu tutum, proletaryanın ve halkların birliği ile ilgili her zaman yapılması zorunlu olan çalışma ve propaganda ile çelişmez. Partimiz, proletarya ve halkların birliğinden yanadır. Ancak, birlikten yanalık, ezilen ulusun mutlak hakkı olan ayrılma hakkı için bir kayıt ya da koşul değildir, olamaz. Ezilen halk ya da ulus, kendi kaderini özgürce belirleme hakkını (devlet olarak ayrılma, ya da başka devletlerle birleşme), özgürce kullanma koşullarına sahip olduğunda ve kullandığında, eğer aynı devlet birliğinde yaşamayı tercih ederse, partimizin önerisi, ulusların eşitliğine, tam ve gerçek demokrasiye dayanan özgür bir birlik olur. Geneldeki görüşlerimiz bunlar. Ve Kürt ulusal sorununa bakışımız da bu genel görüş tarafından şekilleniyor.

Newroz öncesi dönemde, pratik pazarlık ve anlaşma konusu olarak gündeme gelen "federal çözüm" ya da "federasyon" çözümü, Kürt halkının kendi kaderini özgürce belirleme, bağımsız devlet olarak örgütlenme ve ayrılma hakkını ortadan kaldıran bir "çözüm" olarak sunuldu. Faşist gericiliğin en pervasız temsilcisi Turgut Özal, bu sahte "çözüm"ü gündeme sürerken, bir yanıyla, Türkiye Kürdistanı'nda "egemen" olan bugünkü "statüko"nun artık, dönemini tamamladığı hesabını yapmıştı. Öte yanıyla, Türkiye'nin ve dünyanın bugünkü koşullarında, diktatörlüğün zaman kazanma ihtiyacı içinde bulunduğunu tespit etmişti. Özal'ın "federal çözüm" girişimi, diktatörlük açısından umutsuz bir girişimdi, ama "federal çözüm", birkaç yıl da olsa, Kürdistan'da bir "durulma"ya yol açarsa, komşu ülkelerdeki Kürt sorununun üzerine gitmede ve Kürt halkını bu ülkeler aleyhine kullanarak, Ortadoğu'da "etkin", dolayısıyla emperyalist ülkeler nezdinde "kıymetli" bir ülke haline gelmede "koz" olarak kullanılabilir bir girişimdi. Turgut Özal'ın ortaya attığı "kürt hamiliği" gerçekte, Kürt sorununu kullanarak Türkiye'nin Ortadoğu'ya müdahalesini, diğer ülkelerdeki Kürt hareketlerinin Türkiye'nin yörüngesinde toplanmasını gözetiyordu. Ve "federal çözüm", "hamilik"i uygulanabilir kılma yeteneği taşıyan bir "çözüm"dü.

Şu dikkate alınmalıdır ki; Türkiye'nin **hali hazır** statükosunun **umutsuz olduğu koşullarda,** şimdiki "devlet birliği"nin devamı, Kürt halkının, geniş bir manevrayla aldatılmasından geçmektedir ve "federal çözüm", Kürt burjuvazisiyle anlaşma potansiyeli taşıyan bir "çözüm" olmasının yanı sıra, Türkiye'yi bir anda Ortadoğu'nun kabadayısı haline getirebilecek biricik "olanak" durumundadır. Turgut Özal pervasız, ama aynı zamanda emperyalizmin ve burjuvazinin ihtiyaç duyduğu "çözümleri" derinlemesine anlayan bir siyasal akımın temsilcisidir. Şimdilerde "federasyon"dan söz edilmese bile, Kürdistan'daki yeni başkaldırılar karşısında bu sahte "çözüm"ün, Kürt halkına dayatılması ihtimali gözardı edilemez. Eğer devrimci olaylar ve olgular ya da emperyalist büyük güçler arasındaki çatışmanın yaratacağı gelişmeler önünü kesmezse, Türk burjuvazisi bugün kaçınıyor görünse dahi, "federal çözüm" gibi bir "çözümü" elde etmeye bakacak ve kendine sunabileceğini hesap ettiği olanaklardan yararlanmak üzere bugünden hazırlıklı olacaktır. Bütün bu gerçeklerin gözardı edilmesi, eğer başka birşey değilse herhalde saflık olacaktır.

PKK'nın, "federal çözüm" arayışları karşısında, partimiz; Türkiye'deki diğer koşullar aynı (bugünkü gibi) kaldığı sürece, "federal çözüm" ancak, Kürt halkının ve özgürlük haklarının başı üzerinden olacak bir çözümdür tesbitini yaptı. Ve yayınlarında ortaya konulmuş olan devrimci platformu savundu. Özü şuydu: "Federal çözüm" ya da "federasyon" pratik ve güncel bir çözüm olarak tartışılıyorsa, partimizin görüşü, Kürdistan'ın ayrı devlet olarak örgütlenmesi ve ayrılmasıdır. Türkiye'deki diğer koşullar aynı kaldığı sürece, "federasyon" gerici bir çözümdür; ister Kürt, isterse Türk devrimcisinden gelsin, Kürt halkının kendi kaderini özgürce belirlemesinin inkârıdır ve "çözüm" olmayacaktır. Türkiye'de devrim henüz geri bir çizgide seyrediyorsa ve Kürdistan'daki devrimci gelişme halihazırdaki statükoyu sarsabilecek bir boyut almışsa, içinde Kürt halkı için demokrasi bulunan ve gericiliğe darbe vuracak olan tek çözüm, Kürt halkının ayrı devlet olarak ayrılmasıdır. Kürdistan'da "ayrılma"yı pratik bir sorun haline getirecek bir durum henüz oluşmamıştı, ama "federasyon" gündeme girdi. PKK daha sonra, "federasyon" önerisini, bağımsızlığa giden ara bir taktik girişim olarak açıkladı. Bu açıklama ve bu tutum, teorik bakımdan yanlış, pratik bakımdan da Kürt halkından ve ulusal özgürlükten uzaklaşmadır. Çünkü, mevcut koşullarda "federal çözüm" olsa olsa, Kürt burjuvazisinin çıkar ve taleplerine uygun düşebilir, aynı zamanda, yaptığı yetmiş yıllık anlaşmasının bozulduğu Kürt burjuvazisiyle yeni bir anlaşma peşinde koşan Türk burjuvazisinin kabullenebileceği ve Kürt halkını aldatma olanaklarını elde edebileceği bir girişim anlamı taşıyabilirdi. Ve partimizin herhangi bir şekilde böyle bir çözüme destek vermesi söz konusu olamazdı, olmadı da. Proletarya ve halkların birliğinden yana olanların bugünkü koşullarda, "federal çözüme" karşı ayrılmayı savunması herhalde garip karşılanmaz.

— Devrimci, sosyalist, hatta komünist olduğunu iddia eden geniş bir çevrede, birlik ve legal parti sorununun tartışıldığı biliniyor. Bu iki soruna ilişkin düşüncelerinizi ve önerilerinizi açıklar mısınız?

— Sorunuzdan, "komünistlerin ve sosyalistlerin birliği"nden söz ettiğiniz sonucunu çıkarıyoruz. Özellikle son beş altı yıldır birlik, iki şeyin adı oldu: İlkesizlik ve parçalanma. Bunun ardında kuşkusuz, uluslararası revizyonist tasfiyeciliğin ve TKP tasfiyeciliğinin içtensizliği ve revizyonist ideolojik ve örgütsel geleneği var. "Birlikçilik," neredeyse bütün sol için, bir diğerine çelme takma, parçalama ve aleyhine güç toplama veya günlük mücadelenin "külfetinden" kurtulma "kürsü"leri oluşturmanın biçimine dönüştü, metalaştı. Ayrıca, "birlikçilik", çoğu durumda, devrim ve sosyalizm mücadelesinin zorlukları karşısındaki iktidarsızlığın ve kendi potansiyel yeteneğine güvensizliğin masum, kabul edilebilir örtüsü haline getirildi ve soysuzlaştırıldı.

Bu söylenenlerden partimizin, sosyalistlerin parti birliğine karşı olduğu sonucu çıkmamalıdır. Biz birlikten yana olduk ve olmaya devam edeceğiz. Ancak yana olduğumuz birlik, ilkelere dayalı, içten, mücadele içinde olgunlaşıp çelikleşen ve devrim yapma yeteneğine sahip bir birliktir.

Birlikten anladığımız, öncelikle proletaryanın hareketinin uyandırdığı genç ve taze proletarya güçleriyle Marksizm-Leninizm platformunda ve özünü Bolşevizm'den alan, ama proletaryaya yakınlığı, halka bağlılığı ve savaşma yeteneği ile Bolşevik Partisi'ni aşmayı hedefleyen partide birliktir. Bu herşeyden önce, dünya devriminin bugün içinde yaşadığı sürecin ihtiyaçlarına cevap veren ve uluslararası proleter devrimin teorik temellerini yenileyen bir teorik platforma sahip olmayı öngörür. Bu görüşmenin ilk bölümlerinde, ana hatlarıyla da olsa, söz ettiğimiz nitelikte bir teorik platform olmadan, komünist olmak ve Marksist-Leninist kalmak bugün olanaksızdır. Partimiz, bu platformu, kendi yenilenmesinin ve parti birliğinin teorik temeli haline getirmiş durumdadır. Bu platform, proletarya hareketinin sosyalist harekete dönüşmesinin de temel teorik platformudur. Türkiye devriminin siyasal programı ve proletaryasının öncü partisi olarak partimizin yaşantısı, bu temel üzerinden yeniden şekillenmektedir.

Birlikten öncelikle anladığımız, proletaryanın genç ve taze güçleriyle partide birliktir demiştik. Ama bu kuşkusuz, sözünü ettiğimiz teorik, politik ve örgütsel platforma yaklaşan güçleri teşvik etmeyi, bu platforma gelen çevrelerle parti birliği içinde birleşmeyi dıştalamamaktadır. Ne var ki, "sosyalistlerin birliği"nden söz eden resmi revizyonist akımlar dışındaki grup ve akımlar, üzerinde bulundukları teorik ve örgütsel platformla umut verici bir durum yansıtmamaktadırlar. Bunlardan bazıları, Brejnevcilikten Maoculuğa hatta Troçkizme kadar genişleyen bir "sosyalizm yelpazesi" çizerken, diğer bazıları ise, 1980 öncesinin bugün fazla bir anlamı bulunmayan teorik platformunu, bir adım bile ilerletmiş durumda değiller. Kimi “sosyalist” gruplar ise, üzerinde bulundukları pratik, siyasal ve örgütsel platform bakımından, proletarya zemininden uzakta ve büyük ölçüde, küçük-burjuva ruh halinin egemen olduğu bir dünyada yaşamaktadırlar. Bu koşullarda, parti birliği nasıl olanaklı olacak ve proleter sosyalizminde nasıl birleşilecek?

Türkiye'deki bu durum gerçekte, kendine özgü bir durum değil. Doğu Bloku'nun çöküşüyle birlikte, ideolojik ve örgütsel cephede, uluslararası çapta ortaya çıkan, daha doğrusu, 1980 öncesindeki gruplaşmaları uluslararası çapta "yenileyen" uluslararası teorik ve örgütsel savrulma ve yeniden "şekillenme"nin bir yansımasıdır. Ve her şeye karşın, partimizin içten isteği ve çabası, bu durumun değişmesi, sosyalizme şu ya da bu şekilde yaklaşan grup ve akımların Marksizm-Leninizme ve proletaryaya doğru yönelmeleri ve tüm radikal devrimci çevrelerin proletarya partisi bayrağı altında toplanmalarıdır. Onun mücadelesinin bir yönü de bu hedefi gütmektedir. Ama vurgulayalım ki, "birlikçilik" adına Marksizm-Leninizmin ilkelerinin çürütülmesine ve küçük burjuva sosyalizminin proleter sosyalizmini bozmasına izin vermeyecek bir tutumu partimiz asla terketmeyecektir.

Materyalizmi savunmada, emperyalizme ve faşizme karşı güç ve eylem birliklerinde ve proletarya ve halkın günlük çıkarları için mücadelede örgütümüzün, koşulsuz ittifakları ve birlikleri savunduğu, proletarya ve halkın çıkarlarından başka hiçbir özel çıkarı bulunmadığını ilan ettiği ve bu yönde çaba harcadığı biliniyor. Bu nedenle, bu çabalarımızı ve çizgimizi genişleterek sürdüreceğimizi yeniden açıklamaktan başka bu sorun üzerine söylenecek yeni birşey yoktur düşüncesindeyiz.

Legal parti sorununa gelince: Seçim ittifakı vs. taktik nedenlerle başvurulacak, ya da farklı devrimci sınıfların blokunu oluşturmak amacıyla kurulacak blok partisi türünden örgüt ve parti biçimlerini bir yana bırakırsak, "sosyalist legal parti" olarak tartışma gündemine giren partiye biz, açık işçi partisi ya da açık sosyalist parti diyoruz.

Derginize daha önce genişçe açıkladığımız gibi, işçi sınıfının açık partisi, Marksist-Leninist bir işçi kitle partisi olarak doğmak, işçi sınıfının sosyalist eğilim ve özellik kazanmış hareketi olarak örgütlenmek zorundadır.

Bu yönüyle, bizim açık sosyalist parti sorunundaki düşüncemiz, "parti kurmak" üzere kümelenmiş olan grupların tümünden daha farklı nitelik arz etmektedir.

Herşeyden önce, partimiz, açık sosyalist partiyi, mevcut grupların "birleşme" platformu olarak ele almamaktadır. Gruplar arasında şimdi gündem oluşturan, legal ya da açık parti kurma girişimleri, ya grupların "birleşmesi" (daha doğrusu kavgası) için bir platform arayışı ya da "dayak yenilmiş" olan illegal alana bir kez daha ayak basmama tutumu tarafından belirlenen bir düşüncenin ifadesi durumunda. Bu düşünce ve arayışlardan yola çıkılarak kurulacak partiler, olsa olsa kuruluş amaçlarına "hizmet" eden araçlar olabilirler. Ama asla proleter devrimin araçları olamazlar. Ve atılan ya da atmaya hazırlanılan bu adımların gerisinde, esas olarak, işçi sınıfına duyulan güvensizlik yatmaktadır. Çünkü, çoğunlukla, safları giderek genişleyen bir işçi kitlesinin sosyal demokrasiden kopmakta olduğu, ama işçilerin illegal alanda örgütlenemeyeceği tespit edilmekte ve bu tespit, içine girilen yönelime meşru temel haline getirilmektedir. Kuşkusuz, şimdilerde sürdürülen tartışma, grupların bazıları bakımından "kendini ifade" kürsüsüne sahip olmaktan başka bir anlam taşımamaktadır.

Partimizin örgütlenme sorunu bakımından döneme ilişkin tespiti şudur: Türkiye'nin bugünkü koşulları, illegal örgütlenmenin zorunluluğunu kanıtlamış olmasının yanı sıra; bir yandan illegal örgütlenmeyi güçlendirmenin, işyerlerinde ve birimlerde yaygınlaştırmanın ve çoğaltmanın olanaklarını yenileyerek ve genişleterek dayatıyor; öte yandan, legal olanakları ve açık çalışma alanlarını genişletme, yaygınlaştırma ve daha iyi kullanma zorunluluğunu bir görev olarak önümüze getiriyor.

Yani, illegal örgütlenmeyi temel alan; genişleten derinleştiren ve legal örgütlenmeyi yaygınlaştıran, çoğaltan ve illegal örgütlenmenin güçlenip zenginleşmesine ve işçi sınıfı saflarını sarmasına bağlanan bir çizgi. Türkiye'deki politik koşullar, işçi hareketinin içinde bulunduğu durum ve devrimle karşı devrim arasındaki güç ilişkisi açık işçi partisi biçimindeki örgüt biçimini geçerli bir araç haline getirme doğrultusunda gelişmekte, legal ve açık olanakların kullanılabilirliğini bu sınıra kadar ilerletmektedir. Kısacası; açık işçi partisi örgütlendiğinde, proletaryanın ve partimizin illegal örgütleri battal olmayacak, genişleyecek; etkinlik alanları daralmayacak, çoğalacak ve zenginleşecektir. Türkiye'nin bugünkü koşullarında bu bir zorunluluktur.

Ayrıca, açık işçi partisinin giderek geçerli bir araç haline

gelmesi, kuruluşu için her koşulun hazır olması anlamına da gelmemektedir. Böyle bir parti için asgari olarak, büyük kent işçileri arasında, bazı temel işletmelerde, hiç olmazsa işçilerin uyanan kesimlerinin çoğunluğunu temsil eden organların oluşması bir zorunluluktur. Bu, bugün zordur ama partimiz için, uzak olmayan bir dönemde ulaşılamaz bir hedef değildir. Açık işçi partisi işte bu örgütlenmeler üzerinde ve sınıfın uyanan kesimini temsil ederek doğmak zorundadır. Yani, açık işçi hareketinin sosyalizm üzerinde örgütlenmesi olarak şekillenmelidir. Eğer bu sosyalist işçi hareketi içinde, şu ya da bu "sosyalist grup" temsil ediliyorsa, bu parti içinde o "sosyalist grup" da (genel çizgide anlaşıldığı oranda), ister istemez bulunacaktır.

Türkiye'deki koşullar istikrarsızdır ve hızla değişebilir. Böyle bir parti doğmayabilir, illegal komünist partisi yarı-açık bir parti olarak çalışma olanağı yakalayabilir, ya da şimdiden görmemizin mümkün olmadığı bir şekilde örgütlenebilir. Ancak, bugünkü görülebilir koşullarda izlemeye çalıştığımız çizgi budur. Ve şimdi, gruplar arasında yapılan "sosyalist parti" tartışmalarında işte bu nedenlerle yer almamaktayız. Grupların, teorik ve pratik platformları köklü bir değişime uğramadığı sürece de yer almayacağız.

Özet olarak söylersek; örgütlerimizin bugün önlerine almakta oldukları görevlerden biri de açık işçi partisini devrimin bir aracı olarak örgütleme ve örgütlenmelerini oluşturma görevidir. Bu partiyi örgütleme olanakları, yakın bir gelecekte (zor olmasına karşın) Türkiye'de ortadan kalksa bile, yürütülen çalışma, partimiz ve proletarya açısından yararlı bir çalışma olacaktır.

BÖLÜM IV:
İŞÇİ HAREKETİNİN BAŞLICA ÖZELLİKLERİ VE SENDİKAL SORUNLAR

— Geçici düşüşler görülse de "işçi hareketini de doruk" olarak tanımladığınız Zonguldak direnişi ve daha birçok başka eylemlerde genel bir yükseliş içinde olan işçi hareketinin kendiliğindenliği ve istikrarsızlığına sıkça vurgu yapıyorsunuz; sınıf hareketinin "kendisi için bir nitelik" kazanabilmesi için partiniz ne gibi politikalar öneriyor ve uyguluyor.

— Zonguldak direnişi, işçi hareketinin bütün tarihinin doruklarından birisidir. Kendine özgü bazı özellikleriyle de tarihteki bütün direnişlerin üstündedir. Zonguldak direnişi, işçi hareketine politik nitelikli taleplerin girmesinde önemli rol oynayan bir hareket olmasına karşın, açık mücadeledeki kendiliğindenliği kıran, işçi hareketinin gerçek politik alana sıçramasına yol açan bir direniş de olmadı. İşçi hareketinin halen, kendiliğinden karakterde bir hareket olarak seyretmesi gerçeği, bugünkü mücadelenin en vurucu gerçeğidir. İşçi hareketinin kendiliğindenliği, sonuçlarını, dolayısıyla kendini, en çarpıcı haliyle, açık yığın eyleminin istikrarsız gelişmesinde dile getirmektedir. Bilindiği gibi, son üç-dört yıldır işçi hareketi, zirveye çıkan ve ardından dibe vuran yükselişler ve düşüşler içinde gelişmektedir. Özellikle 1991 Kasım seçimlerinden bu yana, işçi sınıfı hareketi, genel olarak dinamiklerini korumakta ve birikimini artırmakta olmasına rağmen, açık yığın mücadelesi, içine düştüğü moral durgunluk ve düşüşün etkilerini henüz üzerinden atmış değildir. Sorunuzda da belirttiğiniz gibi partimiz, hareketin kendiliğindenliğine ve istikrarsızlığına sık sık vurgu yapmakta ve nedenlerine, değişik yönleriyle sürekli dikkat çekmektedir. Çünkü, kendiliğindenlik eleştirilmeden, bugünkü en çarpıcı ve tahribedici görünümü (ve sonucu) olan istikrarsızlığın somut nedenleri açığa çıkarılmadan, işçi hareketinin "kendisi için hareket" yoluna girmesi olanaksızdır. İşçi sınıfının kendiliğinden hareketi, kendi gelişmesi, genişlemesi ve derinleşmesi içinde, kendiliğinden, sosyalizm eğilimi kazanabilir ama, gerçek ve sınıf bilincine dayanan sosyalizme, proleter sosyalizmine (proletarya iktidarı kapsamına) genişleyemez. Öte yandan, kaynağını hareketin kendiliğinden karakterinden alan açık yığın mücadelesindeki bugünkü istikrarsızlık, gerici faşist cephenin saldırılarını püskürtmede ve hareketin daha ileri eylem ve örgüt sloganları atmasında ciddi bir zaaf teşkil etmektedir. Ayrıca kendiliğindenliğin kırılmasında, hareketin moral ve örgütsel dinamiklerinin güçlenmesinde ve diğer emekçi sınıf ve tabakaların işçi sınıfı çevresinde toplanmasında en önemli (kendiliğinden) zayıflıklardan biri durumundadır. İşte başlıca bu nedenle, partimizin çizgi ve çalışması; işçi sınıfı hareketinin "kendisi için bir nitelik" kazanmasını merkezi görev haline getirmiş; kendiliğindenliğin, kendiliğinden proleterin ve açık hareketteki istikrarsızlığın, nedenleri ve sonuçlarıyla eleştirisini ve aşılmasını, parti örgütlerinin ve organlarının faaliyetinin temel unsurlarından birine dönüştürmüştür.

İşçi sınıfı hareketinin "kendisi için hareket" niteliğini kazanması için partiniz hangi politikaları uyguluyor, sorusuna yanıt verebilmek için gerçekte, partinin bütün aktüel ve uzun vadeli politikalarından söz etmek gerekir. Çünkü, partimizin bütün politikalarının ve bütün çalışmasının temel amacı, işçi sınıfının "kendisi için sınıf" ve hareketinin "kendisi için" harekete dönüşmesidir. Bütün sorun, işçi sınıfının, tüm diğer sınıflardan ayrı bir sınıf olduğunun ve bütün öteki partilerden ayrı, bağımsız bir siyasi parti olarak örgütlenmesinin zorunlu bulunduğunun farkına varmasıdır.

Olanaklı olduğunca özetleyerek ortaya koyacak olursak partimizin politikaları şöyle ifade edilebilir:

a- Partimiz, işçi sınıfının kendiliğinden (ekonomik ve ekonomik isteklerle sınırlı politik) hareketinin, açık yığın mücadelesi olarak açığa çıkıp grevler, gösteriler, direnişler, genel grevler ve genel direnişler biçiminde ve yasal ve yasadışı her olanağı değerlendirerek gelişmesine büyük önem vermektedir. Kendiliğinden ekonomik (ve sınırlı da olsa politik) hareketin gelişmesi ve ilerlemesi, en küçük ekonomik hak isteğinden en geniş kapsamlı direnişlere varıncaya kadar, kitle mücadelesinin bütün biçimlerini, bazı durumlarda parti örgütlerinin geçici tasfiyelerine yol açmasını dahi baştan bilerek ve göze alarak, teşvik etme, destekleme ve örgütleme çizgisi izlemektedir. Ancak partimiz, bu çizgiyi izlerken, yığınların hareketlenme derecesini, ruh halini, hareketin "kendiliğinden" dinamiklerinin ve öne sürdüğü isteklerin niteliğini ve içeriğini irdelemekte ve eylem çağrı ve sloganlarını işçi kitlelerinin hareketi ve yaşantısındaki değişikliklerden çıkarmaya çalışmaktadır. Geçtiğimiz dönemlerde, onbinlerce ve yüzbinlerce işçinin sloganına dönüşmüş olan "İş, Ekmek, Özgürlük" ve "Genel Grev ve Genel Direniş" sloganları ve diğer eylem sloganları, işçi kitlesinin yaşantısından, isteklerinden ve emekçi yığınların değişen ilgilerinden çıktığı, daha doğrusu yığınlara "dayatılan" sloganlar olmadığı için hareketi ilerleten, derinleştiren ve kapsamını genişleten sloganlar özelliği kazanmıştır. Partimiz, en küçük bir ekonomik eylemden, bugüne kadar ortaya çıkmış en ileri grev ve direnişlere gelinceye kadar, bütün grev, gösteri ve direnişleri, işçi sınıfı ve halkın mücadelesinin "genel grev ve genel direniş"e doğru genişlemesinin hızlandırılmasına hizmet eden eylemler olarak ele almıştır. Ve devrimle karşı-devrim cepheleri arasındaki halihazır ilişkilerde, şu ya da bu yöne doğru köklü değişiklikler olmadığı sürece, partimizin bu tutumunda bir değişiklik olmayacaktır.

Ekonomik (kendiliğinden) hareketin varlığına, gelişmesine, olanak olduğunca istikrar kazanmasına ve zincirlerinden boşanmış bir harekete dönüşmesine partimizin verdiği büyük önem şu iki nedenden ileri gelmektedir: İlkin; işçi sınıfının kendiliğinden (ekonomik) hareketi, gelişimi içinde "kendiliğinden" bir **sosyalizm eğilimi** kazanabilir; işçiler, politik iktidar sloganlarını ve proleter sosyalizmini kavrama olanağını ancak, ekonomik amaçlı mücadelenin inişli çıkışlı gelişmesi ve sosyalizm eğilimi kazanması sürecinde kendi özdeneyimleriyle bulabilirler. İşçi sınıfının ekonomik hareketi olmadan, bu hareket serpilip gelişmeden, genel kural olarak, sosyalist bir işçi hareketi yaratmak büyük oranda olanaksızdır. Hangi somut yollardan geçerse geçsin ve hangi biçimler altında gelişirse gelişsin; işçi sınfı, tüm diğer sınıflardan ayrı, bağımsız bir sınıf olduğunu; bütün diğer partilerden ayrı ve bağımsız bir siyasi parti olarak örgütlenmesi gerektiğini; kendini ve diğer sömürülen sınıfları ve ezilen halkları ancak kendisinin kurtarabileceğini; bu kurtuluşun, burjuvazinin devrilmesi, proletarya iktidarının kurulması, kapitalizmin tasfiyesi ve sosyalizmin inşasının zaferi ile başarılabileceğini ancak, günlük ekonomik (kendiliğinden) mücadelesinin varlığı ve gelişmesi koşullarında öğrenebilir. Partimiz bilmektedir ki, işçi sınıfının açık yığın mücadelesi ne kadar köklü, yaygın olursa ve ne kadar derinlik kazanırsa, işçi kitleleri proleter sosyalizmine ve iktidar mücadelesine o ölçüde yakın olacaktır. **İkinci olarak**; burjuva-kapitalist düzenin sınırları içinde kalsa ve kendiliğinden karakterde olsa bile, açık yığın mücadelesi, patronlara, burjuvaziye, hükümete ve diktatörlüğe darbe vuran yanı sıra, işçi kitlelerinin yaşantısının göreceli olarak da olsa "iyileşmesi"ne yol açan bir mücadeledir. Bir yandan burjuva kapitalist düzenin saldırılarının püskürtülmesi, içinde bulunduğu krizin derinleştirilmesi ve karşı-devrim cephesindeki parçalanmanın hızlandırılması, öte yandan, işçi emekçi yığınların kazanımlarının güçlendirilmesi, bu kazanımların daha geniş kapsamlı mücadelelerin dayanaklarına dönüşme olanaklarının genişletilmesi ve yeni işçi kitleleri başta olmak üzere, emekçi kitlelerin uyanışı, moral değişimi ve mücadele ve örgütlenme yeteneklerinin artırılması gibi nedenler partimizin, işçi sınıfının kendiliğinden açık mücadelesinin gelişmesine verdiği büyük önemin bir diğer nedenidir. Bilindiği gibi, her kendiliğinden hareket yine de, belli bir bilinç ve örgütlenme derecesine ve belli bir mücadele azmine denk düşen bir harekettir. Böyle bir hareket, daha ileri bir açık hareketin doğmasında genel olarak bir deneyim oluşturduğu ve koşulları olgunlaştırdığı gibi, objektif olarak, demokrasi ve özgürlüğü de temsil etmektedir. Özellikle de Türkiye gibi ülkelerde ve Türkiye'nin bugünkü koşullarında, kendiliğinden de olsa patlayan hemen her hareket, düzen sınırlarını yarmasa bile (bu sınırları yaracak patlamalar da olanaklıdır), şu ya da bu şekilde zorlayan politik nitelikli bir harekete dönüşmektedir. Sadece patrona değil, burjuvaziye, hükümete ve diktatörlüğe vurulan bir darbe özelliği kazanabilmektedir. Türkiye'de son birkaç yıldır yaşanan çatışma irdelendiğinde, bu durum rahatça görülebilir.

Sonuç olarak söylersek; partimiz, burada söz ettiğimiz "başlıca iki neden"den dolayı, patronlarla, hükümetle ve diktatörlükle (her ne sebeple olursa olsun) çatışmaya giren işçinin kendiliğinden mücadelesine yardım etmeyi, en önemli görevlerinden biri haline getirmiştir diyebiliriz. Unutulmamalıdır ki; herkese ve hepimize cesaret veren ilk şey, kendiliğinden açığa çıkan, gelişen ve genişleyen kitle mücadeleleridir. Henüz uyanış içine girmemiş olan işçiye güç veren de öncelikle bu mücadelelerdir, bu gerçek gözardı edilemez.

b- Partimizin çizgi ve .çalışması, kendiliğinden hareketin varlığına, açık kitle mücadelesi olarak gelişmesine verdiği önem kadar hatta ondan daha çok ve ilke sorunu olarak, kendiliğindenciliğin eleştirisine, kendiliğindenciliğe karşı ideolojik savaşa önem vermektedir. Kendiliğindenciliğe ve sonuçlarına karşı mücadelenin temeli kuşkusuz, politik ajitasyon ve işçi sınıfının mücadelesinin politik iktidar mücadelesine dönüşmesinde işçi kitlelerine yardım çalışmasıdır. İşçilerin verdiği ekonomik mücadeleye yardımı, ekonomik teşhir ve ajitasyonu politik teşhir ve ajitasyonla birleştirmektir. Ve işçi kitlelerinin ekonomik mücadelesinin sınıfın politik mücadelesine genişlemesi ve dönüşmesi çalışması, partimizin bütün çalışmasının temelini oluşturan bir çalışma durumundadır. Çünkü partimiz bilmektedir ki; kendiliğinden-ekonomik hareket (kapitalizmin egemenliğinin sonuçlarına karşı hareket), ne kadar gelişirse gelişsin ve ne kadar derin olursa olsun, isterse genel ayaklanma düzeyinde (ki bu olanaklıdır) patlak versin, ekonomik ve kendiliğinden kaldığı sürece yenilgiye uğramaktan kaçınamayacak bir harekettir. Ve işçi sınıfı, kendiliğinden hareket içinde ve tek başına kendiliğinden hareketin bilgi ve tecrübesiyle, devlet iktidarını ele geçirmenin, kapitalizmi yıkmanın ve sosyalizmi inşa etmenin zorunluluğunun bilgisini, tecrübesini ve bilincini kazanamaz. İşte bu nedendendir ki; partimiz, politik ajitasyonu ve politik mücadeleyi bütün çalışma ve mücadelenin temeli olarak ele almakta; yığın hareketinin kazandığı derinlik ve genişliğe bağlı olarak, emekçi kitlelerin politik isteklerini, devlet iktidarı ve devrim talepleriyle bağlantılı ajitasyon ve eylem sloganları olarak ortaya atmakta; ve hareketin siyasal kapsamını devlet iktidarı için mücadeleye genişletmenin zorunluluğunu, mücadele içindeki işçinin anlamasına yardım görevini, ana görev olarak çalışmasının merkezine yerleştirmektedir. Daha somut ve yığın mücadelesinin son birkaç yıldır yaşadığı dönemle bağlantılı olarak söylersek; partimizin, işçi, emekçi ve Kürt emekçisi kitlelerinin burjuvazi, hükümet ve diktatörlükle sürtüşme ve çatışmaya girdiği, girme eğilimi içinde olduğu siyasal istekleri ve bu istekleri elde etmek için girdiği eylemde karşı karşıya geldiği gerici kurumlara karşı talepleri (demokrasi ve özgürlük) **eylem programı** olarak sistematize ederek formüle eden; ülkedeki ekonomik ve politik krizi derinleştiren, yüklerini burjuvazi ve gericiliğin üzerine yıkan; objektif olarak, faşist gerici cephenin devlet egemenliğinin ekonomik ve politik temellerine vuran; proleterler, emekçiler ve Kürt emekçileri için tam siyasal demokrasi anlamına gelen mücadele platformu (siyasal taktik-plan)ndan söz etmek gerekiyor. Örgütlerimizin ve yayın organlarımızın özellikle politik ajitasyonunun içeriğinin bir yanı, bu politik eylem programının ihtiva ettiği taleplerin ajitasyonudur. Ama partimiz, bu yöndeki politik ajitasyonla yetinmemektedir. Partimizin politik ajitasyonu, politik eylem platformunun devlet iktidarıyla bağlantısının açıklanması ve bir bölümü kitle mücadelesinin zaman zaman kazandığı atılımla birlikte ajitasyon sloganına da dönüşen devrim ve devlet iktidarının ele geçirilmesiyle ilgili temel taleplerin ajitasyon ve propagandasıyla genişleyen politik bir içerik tarafından belirlenmektedir. Ve Türkiye'de devrimle karşı devrim arasındaki çatışma şimdiki hat üzerinde sürdükçe, kitle mücadelesi "işçi sınıfının genel grevi, bütün çalışanların genel direnişi" yönündeki dinamiklerini korudukça ve bu yöndeki eğilimini geliştirdikçe, partimizin politik mücadele platformu ve politik ajitasyonunun içeriği (bazı talepler ve talepler arasındaki bağlantı ve ilişkilerde değişiklikler olsa bile), hareketin her atılımında sürekli yenilenecek ama, öz itibarıyla değişmeden kalacaktır.

Partimizin öne sürdüğü politik eylem platformunun ve genel grev ve genel direniş (örgüt planı)in başlıca işlevi; işçi sınıfı (ve halk) hareketinin yeni politik bir platforma, devlet iktidarı için daha doğrudan mücadelelerin platformuna ve iktidarı ele geçirmek için mücadelenin daha doğrudan girişimleri tarafından belirlenen örgüt ve eylem biçimlerine yükselmesidir. Ve bu süreç, işçi hareketinin kendiliğinden hareket olmaktan çıkıp, "kendisi için" harekete dönüşmesinin olanakları bakımından, bugünkü koşullarda, başlıca dönemeci oluşturmaktadır. Politik ajitasyon, işçi sınıfı (ve halk) ile burjuvazi ve gericilik arasında sürtüşme ve çatışma konusu olan sorunların, kendiliğinden hareketin veremeyeceği, onun dışında oluşmuş bilimsel bilgiyle sistemleştirilmesi ve işçi ve emekçi yığınlara geri verilmesidir. İşçi sınıfını diğer emekçi sınıfların yaşantısına yaklaştırma ve devlet iktidarı için mücadeleye hazırlamadır. Ve politik ajitasyon, partimizin politikasında ve faaliyetinde merkezi halkayı oluşturduğu gibi, hareketin kendiliğinden olmaktan çıkıp, "kendisi için" harekete dönüşmesinin en temel koşuludur. Partimiz bütün olanaklarını bu koşulu yerine getirmek, mücadelelerinde işçilere yardım etmek için seferber etmektedir.

c- İşçi sınıfı hareketinin "kendisi için harekete" dönüşmesi için, genel olarak kendiliğinden hareketin varlığı, gelişmesi ve özel olarak politik ajitasyon kesin bir zorunluluk olmasına karşın, siyasal ajitasyon ve siyasal mücadeleye bağlanan teorik mücadele ve teorik propaganda çalışması olmadan işçi hareketinin sosyalist bir harekete dönüşmesine gerçek anlamda katkıda bulunmak olanaksızdır. Teorik mücadele proletaryanın üç mücadele biçiminden biridir; işçilerin, toplumsal sistem olarak sosyalizm ve sosyalizmin zaferinin teori ve taktiğinin bilimi olarak Marksizm-Leninizm bilgisi ile donanmaları mücadelesidir. İşçilerin, kitleler halinde, sosyalizmin ve Marksizm-Leninizmin bilgisini edinmeleri (teorik mücadele, teorik propaganda ve teorik eğitim), işçi hareketindeki kendiliğindenliğe, kendiliğindenliği teori düzeyine yükselten kendiliğindenciliğe (liberal sendikalizme ve sendikalist sosyalizme) karşı mücadelenin politik ajitasyonla birlikte bütün özünü oluşturmaktadır. İşçi hareketindeki kendiliğindencilik sınıfın saflarındaki burjuva etkidir. Ve sürekli vurguladığımız gibi, partimizin teorik (ve pratik) alandaki faaliyetinin temel amacı; işçi hareketindeki kendiliğindenci (burjuva) etkinin yıkılması; mücadele halindeki işçilerin, proleter sosyalizmiyle burjuva ve küçük burjuva sosyalizmini ayırt edecek ve kendinin olanı yaşantı ve eylemiyle birleştirecek bilgi ve bilinci edinmeleridir.

Partimiz, teorik mücadele ve propaganda çalışmasını, alışılmış ve kalıplaşmış içerik, üslup ve biçimden çıkarma, yeni bir içeriğe, üsluba ve biçime kavuşturma çabasındadır. Şunları özellikle belirtmeliyiz: Devrimci çalışmanın diğer yönlerinde olduğu gibi, teorik mücadele sorununda da, "sosyalist" olduğunu öne süren belli başlı eski akımların (TKP-TİP) tarihsel olarak oluşturdukları burjuva, küçük-burjuva bir gelenekten söz etmek istiyoruz. Bu gelenek, kökleri Osmanlı'nın ve Kemalizmin aydınından alınan mirasa uzanmasına karşın sistematiğini, uluslararası proletaryanın 1950'li yıllardaki büyük yenilgisiyle birlikte proletarya partilerinin revizyonist partiler olarak yozlaşmaları, uzun bir süre proletaryayı yönetir konumda kalsalar bile, ideolojik, politik, örgütsel ve moral olarak proletaryadan kopmaları sürecinde oluşmuş teorik bozulma ve teoriyi ele alışta kendini gösteren revizyonist soysuzlaşmada bulmuştur. İçeriğindeki çarpıklık ve yozlaşma bir yana, teorinin bu ele alınışında, teoriyle pratik arasında bir ilişki yoktur, teorik mücadelenin asıl muhatabı olan proleter ve proletarya ile herhangi bir diyalog yoktur. Kendiliğinden proleterin dönüşümü sorunu, oluşmuş olan bu teorik mücadele geleneğinin dışındadır. Bu "teorik mücadele" geleneğinde hakim olan anlayış, fraksiyonların ve "önderlikler"in verili durumunun "teori"leştirilmesi ve meşrulaştırılması anlayışıdır. Sözde basitleştirilmiş, özünden koparılmış ve taşlaşmış birtakım formüllerin, yüzeysel "akademik" bir üslupla (sınıf ruhundan, işçinin yaşantısından ve günlük mücadelenin sorunlarından vb. kopuk) "yarıştırılması"ndan ibaret olan bu "teorik çalışma" gerçekte, proletaryayı, öncü proleterleri teorik bilginin ve gerçek politik mücadelenin dışında tutma çalışmasıdır diyebiliriz. Belirtelim ki; genel olarak revizyonist akımı "dogmatizm, bürokratizm vb." suçlamalarıyla eleştiren sivil toplumcu "sosyalistler", Euro "komünistler" ve yanı sıra Troçkistler ve Maocular açısından da durum farklı değildir. Tümünün de, teoriyi ve teorik mücadeleyi ele alışındaki ortak yan; tarihsel materyalizmden, proleter sosyalizminden ayrılma, Marksizm-Leninizmi inkar; işçiyle diyalogdan, işçi tutumunu, ruhunu, yaşantısını, moral yapısını ve üslubunu kavramaktan yoksunluk; ve öncü işçinin teorik (ve politik) silahsızlandırılmasıdır. Kendini çoğu durumda "dünyayı değiştirme projesi" olarak sunan bu teorik mücadele anlayışı ve bu anlayıştan doğan tarz ve üslup, Türkiye'de kökleri derinlerde olan ve dünyayı değiştirme perspektif, tutum, moral ve cesaretinden kesin olarak yoksun olan bir gelenek durumundadır.

1960'lı yılların sonlarında ve 1970'li yıllar boyunca ağır (içeriğe ilişkin) darbeler yese de, 12 Eylül yenilgisinin ve hemen ardından gelen Gorbaçovcu saldırının yarattığı ideolojik, örgütsel ve moral yıkıntıya da yaslanan bu gelenek şimdi, içeriği, üslubu ve biçimiyle işçi sınıfından tümüyle uzaklaşmış, daha soysuzlaşmış, "liberal"leşmiş, "akademik"leşmiş ve "modern"leşmiş olarak kendini yenilemektedir. Ayrıca, devrimci ve ara akım niteliğindeki grupları da oldukça etkilemektedir.

İşçi hareketinin "kendiliğinden hareket" olmaktan çıkıp "kendisi için hareket"e dönüşmesi için, kendisi proletarya saflarında bir güç oluşturmasa bile sosyalizme uyanan devrimci ve proleter kitleyi baştan iktidarsızlaştırmakta önemli rol oynayan bu "teorik" geleneğin yıkılması ve teoriyi proletarya ve devrimci kitlenin yaşantısına sokacak ve etkin ve yönlendirici bir silah haline getirecek adımların atılması zorunludur. Ve bu da ancak, içeriği ve üslubuyla yenilenen; proleter sosyalizmi ve Marksizm-Leninizmi bütün öteki "sosyalizm" ve sözde "Marksizm" akımlarından kalın çizgilerle yeniden ayıran; işçi sınıfı kitlesini ve öncü işçiyi başlıca hedefi ve muhatabı haline getiren; teorik bilgiyi işçi sınıfının günlük eylemine sokan, ruhunu ve üslubunu oradan çıkararak, militan teorik edebiyatı (sınıf tavrı, sınıf ruhuyla ve moral dinamizmiyle) yeniden şekillendiren bir mücadeleyle olanaklı olabilir. Komünistlerin ve komünizm iddiasındaki devrimcilerin eyleminden, işçiyle sendika sorunlarını "tartışmak"la yetinen, teoriyi ve politikayı "aydın" küçük burjuvazinin ve "yüksek" sendika yöneticisinin "işi" gören ve burada söz ettiğimiz "teorik gelenek"ten miras alınmış olan dar "aydın" hastalığının ancak bu yoldan ezilebileceğini anlamanın, uyanmakta olan işçi için zor olmayacağı kanısındayız. Ve tecrübelerimiz bunun zor ve olanaksız olmayacağını kanıtlamaktadır.

Partimizin teorik mücadeledeki perspektifi, hedefi ve teorik mücadelesinin içeriği üzerinde, genel hatlarıyla da olsa, uluslararası devrimin teorik sorunlarıyla ilgili olarak duruldu. Burada, teorik mücadele ve propaganda ile ilgili parti politikasının şu iki yönünü vurgulamakla yetineceğiz: İlk olarak; partimiz, teorik mücadeleyi işçi sınıfının günlük mücadelesi içinde yürütülen bir faaliyet olarak ele almakta ve devrimin temel ve aktüel sorunlarının teorik çözümünü, (ulusal ve uluslararası ölçekteki) pratik hareketin sorunlarının devrimci teoriyle ele alınışından çıkarmaya çalışmaktadır. Partimiz, teorinin geliştirilmesi, eylem kılavuzu olarak kullanılması, sadece bilimsel niteliğiyle değil, proleter kitle üzerindeki etkinliğiyle de tüm öteki teorilerin üstüne çıkarılması ve ihtiyaç içindeki işçinin devrimci teoriyle ve sosyalizmin bilgisiyle kucaklaştırılması çalışmasını, günlük mücadele ve politik çalışmaya bağlanan bir çalışma olarak ele almakta ve yürütmektedir. İkinci olarak; işçi sınıfı kitlesi, genç işçi ve emekçi kuşağı, halka bağlı aydın ve genç aydın kuşak, pratik mücadele alanında olduğu gibi, teorik mücadele ve propaganda çalışmasında da partimizin kucaklamayı hedeflediği ana kitledir. İşçi sınıfı hareketi son yıllardaki eğilimini sürdürdüğü ve objektif koşullar izin verdiği taktirde; partimizin çalışmasının, dolayısıyla teorik çalışmasının hedefi; toplumun maddi hayatının asıl üreticisi olan işçi sınıfının, onun hareketinin yöneticisi durumundaki ileri kitlesinin; toplumun manevi-kültürel yaşantısının üreticisi olan aydın tabakanın halka bağlı, nitelikli kesimlerinin ve yetişmekte olan genç aydın kuşağın proleter sosyalizmi üzerinde, yeni koşullarda ve yenilenerek birleşmesine yardım etmektir. Partimiz bugün bu çabasını teorik mücadele alanında da sürdürmektedir. Ve önümüzdeki dönemde teorik platformunu, teorinin, uluslararası ve ulusal ölçekte gelişen sınıf mücadelesinin bütün alanlarına genişleterek sürdürmeye kararlıdır.

Sonuç olarak söylersek; işçi hareketinin "kendiliğinden hareket" olmaktan çıkıp "kendisi için harekete" dönüşmesinde, işçi sınıfına, öncü ve uyanmakta olan kesimlerine teorik bilgi bakımından da yardımda bulunma tutumu, partimizin politikasının en önemli yönlerinden biridir. Ve örgütümüz, bu yardımın sonuçlarına varmadığı ve başarıya ulaşmadığı koşullarda; hareketin "kendisi için" nitelikli bir harekete dönüşmeyeceğinin bilincindedir; kendini bunun bilincinde olmak zorunda görmektedir.

d- İşçi sınıfı hareketinin "kendiliğinden hareket" olmaktan çıkması ve "kendisi için harekete" dönüşmesinde, partimizin işçi sınıfına yardım etme politikası kuşkusuz burjuvaziye, hükümete ve diktatörlüğe karşı mücadele eden işçi kitlelerinin mücadelelerinde onlara yardımla sınırlı değildir. Burjuvazi, hükümet ve diktatörlüğün baskısı altında mücadele eden işçi kitlelerinin örgütlenmelerine yardım etme partimizin politikasının başlıca iki yönünden biridir. İnkar edilemez bir şeydir ki, kapitalist sömürü ve burjuvazinin örgütlü sistematik baskısı altında, örgüt olmadan işçi sınıfı bir hiçtir ve mücadelede tek bir adım bile atamaz. İşçi sınıfı, faturası ağır deneyimler pahasına bu gerçeğin farkına vardığı için de, bilgi, deneyim ve bilinç derecesinin izin verdiği oranda örgütlenerek mücadeleye girmekte ve mücadele içinde, daha yetenekli örgütlerde örgütlenmek gerektiğini öğrenmektedir. Gene ayrıca belirtilmelidir ki, işçi hareketinin "kendiliğinden bir hareket" olmaktan çıkması ve "kendisi için bir harekete" dönüşmesi, işçi sınıfının örgütlü bir güç haline gelmesiyle doğrudan bağlı bir sorundur. Bu nedenlerle, partimizin politika ve eyleminde, mücadelelerinde işçilere yardım çalışmasıyla (propaganda, ajitasyon ve günlük mücadelelerinde en geniş, en etkin ve enerjik biçimde yer alma), örgütlenmelerinde yardım çalışması bölünmez bir şekilde birleşmektedir.

Eğer grev ve direniş için kurdukları geçici örgütleri ve hareketin gelişimi ya da çok gerilere düşmesi koşullarında ortaya çıkacak türden proleter kitle örgütlerini bir yana bırakırsak, bugün işçilerin örgütlendikleri ve harekete geçme eğilimi içine girdiklerinde örgütlenmeye yöneldikleri temel kitle örgütleri sendikalardır. Mücadele ve örgütlenmeye uyanan işçi kitlesi içinde, hareketin yöneticisi ve örgütleyicisi pozisyonundaki ileri işçiler, gerek devrimci propaganda, ajitasyon ve örgütlenme çalışması gerekse, kendi öz deneyimleri yoluyla devrim ve sosyalizmin zorunluluğunu anladıklarında, sınıfın politik ve örgütsel önderleri olarak, devrim yapma, proletaryayı egemen sınıf olarak örgütleme yeteneğine sahip öncü-politik örgütte örgütlenme eğilimine girmektedirler ki, bu proletaryanın bağımsız politik partisidir. Sınıfın tüm kitlesinin örgütlendiği kitle örgütleri olarak sendikalar ve işçi kitlelerine kopmaz bağlarla bağlı öncü sınıf bilinçli işçilerin yönetici örgüt olarak birleştiği parti; işçi sınıfının bugünkü başlıca iki temel örgütü işte bunlardır.

Partimizin, işçi sınıfı saflarında ve şu anda ana karakteriyle kendiliğinden bir hareket olarak seyreden işçi hareketi içinde, mücadelelerinde işçilere yardımla birlikte yürüttüğü örgütlenme çalışması, bugünkü koşullarda, bu iki yönde gelişmektedir: İşçilerin sendikalarda (ve grev ve direnişlerle birlikte ortaya çıkan diğer örgütlerde) örgütlenmeleri ve geniş işçi kitlesiyle bağ içindeki öncü ve sınıf bilinçli işçilerin devrimci partilerinde birleşmeleri. İşçi sınıfının önemli bir kesimi sendikalarda örgütlenmiş ama, henüz çoğunluğu sendikal örgütlenmeden dahi yoksun durumdadır. Partimiz, sendikalarda örgütlenmiş işçi kitleleri arasında, sendikaları ele geçirmiş ve sınıf üzerindeki otoritelerini işçilerin mücadele ve örgütlenmelerinin aleyhine kullanan sendika ağası grupları (burjuva partisinin sınıf içindeki fraksiyonları)nın ve temsil ettikleri çizginin sınıf içinden tasfiyesi, sendikaların işçilerin eline geçmeleri, demokratikleştirilmeleri ve direniş ve örgütlenme merkezleri olarak yeniden şekillendirilmeleri mücadele ve örgütlenmesi içindeki işçilere yardım eden bir çizgi izlerken, henüz örgütlenmemiş ancak, uyanış içinde olan ya da mücadele ve örgütlenme eğilimi içinde bulunan işçi kitlelerinin uyanışının hızlanmasına ve sendikalarda örgütlenme ve mücadelelerine her yönden destek olan bir politikanın takipçisi durumundadır. Örgütümüz kuşkusuz, baştan beri vurguladıklarımızdan doğal olarak anlaşılacağı gibi, sınıfın en geniş kitlelerinin her türden örgütlenmesine yardım çalışmasının merkezine, kitle mücadelesi ve örgütlenmesinin yönetici ve örgütleyicileri ileri işçilerin, Marksizm-Leninizmi kavrama ve hareketi her yönden yönetme ve örgütleme yeteneğindeki politik öncüler olarak, Marksist-Leninist parti örgütleri içinde örgütlenmelerine yardım çalışmasını yerleştirmiştir. Çünkü, işçilerin mücadelelerinin ve mücadelelerinin bir diğer yönü olan örgütlenmelerinin başka bir yoldan başarıya ulaşması, örneğin sendikaların direniş merkezlerine ve sınıf sendikalarına dönüşmesi dahi olanaksızdır. Kaldı ki, işçi sınıfı, politik öncüleri aracılığıyla kendini, bağımsız politik bir parti olarak örgütlemeden, asla ayrı, bağımsız bir sınıf olarak hareket edemez ve kendi bağımsız politik mücadelesini veremez. Partimiz, işçi sınıfı saflarında yürüttüğü propaganda ve ajitasyon çalışmasıyla örgütlenme çalışmasını kopmaz bir biçimde işte bu nedenle kaynaştırmaktadır. Başka bir ifadeyle partimizin politikası; işçi sınıfının, mücadele ve örgütlenmesini devlet iktidarı için mücadele ve örgütlenmeye genişletmesine; bütün sınıf kitlesinin sosyalizmin zorunluluğunu anlaması, öncü kitlesinin parti olarak örgütlenmesinin temel görev olduğunu kavraması ve parti ruhu ile eğitim görmesine; işçi örgütlerinin (bugün sendikalar grev ve direniş komiteleri vb.) parti çevresinde toplaması ve yönetici ve örgütleyici politik işçi önderlerinin partimizin örgütlerinde birleşmeyi başarmalarına gerçek yardımlar sunma anlamına gelmektedir. Partimiz işçi sınıfına bu gerçek yardımı başardığında, hiç olmazsa mücadeleye uyanan işçi kitlesinin ve politik önderlerinin çoğunluğunun parti çevresinde ve parti örgütlerinde toplanmasını başardığında, işte o zaman, işçi hareketi "kendiliğinden hareket" olmaktan çıkacak ve "kendisi için hareket"e dönüşeçektir. Açık yığın mücadelesindeki istikrarsızlık ise, o günkü objektif koşulların izin verdiği en alt dereceye kaçınılmaz olarak düşecektir.

Bu noktada, işçi sınıfı hareketinin "kendisi için harekete" dönüşmesinin bugünkü dinamikleri ve olanaklarının ne durumda olduğu sorusunun akla gelmesi doğaldır. Güven ve inançla vurgulayabiliriz ki; işçi hareketinin, önümüzdeki dönemde hangi biçimleri alarak ve nasıl bir yol izleyerek gelişeceğini bugünden kestiremez olmamıza karşın, hareketin ekonomik ve politik dinamikleri ve son yıllardaki mücadeleler içinde geliştirdiği sınıf olarak hareket etme eğilimi tarihte görülmemiş ölçüde güçlüdür. İster patlamalar halinde gelişsin, ister kendi dinamiklerini tahrip ederek, tutukluk ve istikrarsızlık içinde yavaş bir seyir izleyerek ilerlesin, isterse şu ya da bu şekilde yenilgiler alsın, işçi hareketi, her zamankinden daha köklü ve burjuvazi ve gericilikle kesin hesaplaşmaya girmeye her zamankinden daha yakın bir hareket durumundadır. Başka objektif etkenler bir yana, hareketin bu durumu, "kendisi için bir hareket" olma yoluna girmede onun (ciddi dezavantajlarına rağmen) ilk ve temel dinamiği ve olanağıdır. İkinci olarak; başlıca proletarya merkezlerinde ve başlıca temel sanayi işletmelerinde proletaryanın ana kitlesine kol atmış; henüz azınlığı da olsa işçi önderlerinin bir bölümünü bünyesinde toplamış; devrimci çizgisini ve devrimci çalışmasını geliştirmede adımlar atmış; daha da önemlisi, kendi yetenek eksikliklerinin, hata ve zaaflarının işçi hareketinin sosyalist bir harekete doğru hızlanmasında yıkılması gereken baş engel olduğunu ilan etme cesareti göstermiş bir partinin varlığı, hareketin ikinci temel dinamiği ve olanağıdır. Partinin olmadığını, ama tek başlarına kendilerinin de sorunların üstesinden gelemeyeceklerini ilan eden, gerçekten de bu durumda bulunanların ve yenilgiyi teorileştirerek "yeni sosyalizm teorileri" arayanların kendi gerçek konumlarını kendileri anlamasalar bile, uyanan işçilerin anlayacağına kesin inancımızı belirterek vurgulayalım ki, hareketin tüm sorunlarının üstesinden gelmeye ve sınıfın "kendisi için sınıf"a dönüşmesinde her türlü engeli aşmaya muktedir bir parti Türkiye'de vardır. İşçi sınıfı saflarındaki her türden burjuva etkiye, küçük burjuvazinin iktidarsızlığının sınıfın saflarına taşınmasına karşı savaşma ve işçilerin kendi yollarını bulma mücadelelerine gerçek yardımlarda bulunma kapasitesine ve proletaryanın iktidarına sahip olduğunu ilan eden bu parti, partimiz Türkiye Devrimci Komünist Partisi'dir. Ve hangi zorluklarla karşı karşıya bulunursa bulunsun, hangi saldırılara hedef olursa olsun, çizgisi ve çalışmasıyla, işçi sınıfı hareketinin "kendisi için harekete" dönüşmesinin başlıca olanağı ve güvencesi durumundadır. Proletarya hareketinin başlıca iki dinamiği ve olanağı işte bunlardır ve partimize göre, güven duyulacak olanak ve dinamiklerdir.

e- İşçi sınıfı hareketinin "kendiliğinden hareket" olmaktan çıkması ve "kendisi için harekete" (devrimci politik harekete) dönüşmesi sorunu, sınıf hareketinin, dolayısıyla işçiler arasındaki devrimci çalışmanın en temel sorunudur. Bu nedenle, hem yukarıda ortaya koyduğumuz politikanın tamamlanması hem de, işçi hareketini çok yakından ilgilendiren bazı sorunların vurgulanması bakımından birkaç nokta üzerinde, kısaca da olsa, durmamız gerekmektedir.

İlkin; işçi hareketi karşısındaki tutum ve işçiler arasındaki çalışma bakımından yetmiş yıldır Türkiye "sosyalist" hareketinde hakim olan tutum ve çalışma, ideolojik ve tarihsel kaynağını, ulusal ölçekte Osmanlı ve Kemalist aydının (üst tabaka) "devrimciliği"nden, uluslararası ölçekte işçi partilerinin 1950'li yıllardaki revizyonist-bürokratik yozlaşmasından alan bürokratik, sendikalist, reformist ve parlamentarist bir tutum ve çalışmadır. Bugün kendileri olmasa da, geçmişte TKP, TİP gibi "sosyalist" partilerin yaşantı ve eyleminde ifadesini bulan bu tutum ve çalışma; kimi "sosyalist" akımların, kendiliğinden hareketi tek yanlı teorileştirme; kimi "Marksist" akımların, kendiliğindencilikten öte işçi hareketinin kendini inkar ve aşağılama; diğer bazı "solcu" grupların, işçi sınıfı adına, devrimci eylemi küçük burjuva sınıflarda keşfetme anlayış ve tutumunda ve bu anlayış ve tutumdan doğan çalışma ve eylemde yaşamaya bugün de devam etmektedir. Bazıları, işçi sınıfından ne kadar fazla söz ederlerse etsinler, belli başlı "sosyalist", "Marksist" ve "solcu" akımların hemen tümünün işçi hareketi karşısındaki tutumunda, politikasında ve günlük "devrimci" çalışmasında (kimilerinde bilerek ve teorileştirerek, kimilerinde de objektif olarak), işçi sınıfına düşen "devrimci" eylem alanı parlamenter-sendikal alandır, siyasal ve teorik alandaki "mücadele" ise, bileşimi belli, özel "devrimci" bir tabakanın işidir. Aralarında görüntü, ortaya çıkış ve gerekçe "farkları" bulunmasına karşın, açıktan açığa reformist, sendikalist ve parlamentarist olan SBP ve D. Perinçekçi Sosyalist Parti'den, hızla düzen içiliğe, demokrasi adına bürokratizme ve reformist "sosyalizm"e kaymış olan Dev-Yol'a, "öncü savaşçı" Devrimci-Sol'a ve ardından PKK'ye varıncaya kadar (kimi teorileştirerek, kimi de nispeten teorileştirerek nispeten de objektif olarak), belli başlı "sosyalist" akımların tümü de, işçi sınıfı ve hareketi karşısında sendikalist, reformist ve parlamentarist bir konumda ve çalışma içindedirler. İşçi sınıfı ve hareketi karşısındaki bu konum ve tutumun ve işçiler arasında yürütülen bu nitelikteki "devrimci" çalışmanın, uzun bir süreçte oluşturduğu, politikaya, örgütlenmeye ve çalışma tarzına ilişkin köklü bürokratik-oportünist gelenek ve alışkanlıkların, işçi hareketine ve sosyalizme daha yakın pozisyondaki "sosyalist" grupların çizgi, çalışma ve eylemini derinden etkilediği de, inkar edilemez bir olgu olarak ayrıca belirtilmelidir.

Bir yandan işçi hareketindeki kendiliğindenlikten güç alan öte yandan, işçi sınıfının sendikalizme, reformizme ve parlamentarizme boyun eğmesi bakımından bir pranga teşkil eden sendikalist, reformist ve parlamentarist tutum ve çalışmaya (sendikalist sosyalizme) karşı ve geleneksel olarak oluşturduğu çalışma ve örgütlenme tarzının, işçilerin yaşantısına ve parti örgütlerimizin çalışmasına sızmış etkilerine karşı, kesintisiz ideolojik ve örgütsel savaş içinde olmak, özel bir zorunluktur. Bu nedenle partimiz, sınıf hareketindeki kendiliğindenliğin teorileştirilmesi, aynı zamanda dayanağı olan liberal sendikalizme ve sendikalist, parlamentarist ve reformist çalışmaya (burjuva, küçük burjuva sosyalizme) karşı ideolojik ve örgütsel mücadeleye özel yer veren bir çizgi izlemektedir. Burjuva (burjuva-liberal ve burjuva-sosyalist) etkinin, işçi sınıfı saflarından ideolojik ve örgütsel olarak tasfiyesinde işçilere yardım etme politikası, partimizin sınıf içindeki çalışmasının (propaganda, ajitasyon ve örgütlenme) içeriğinin, temel unsurlarından birini oluşturmaktadır. Çünkü sınıfın saflarındaki burjuva-liberal ve burjuva "sosyalist" etki, işçi sınıfının sınıf dinamizmini, mücadele ve örgütlenme yeteneklerini boğan, işçileri öz deneyimden alıkoyan ve moral yıkıma sürükleyen başlıca engel durumundadır. Bu etki (burjuva partisi ve "sosyalist" fraksiyonlarının etkisi) yıkılmadan, işçi sınıfının proleter sosyalizmiyle buluşması olanaksızdır. İşçi hareketinin "kendisi için harekete" dönüşmesinin en temel koşullarından biri bugün, sınıfın saflarındaki liberal-sendikalist ve reformist-"sosyalist" etkiye karşı ısrarlı, sabırlı ve işçilerin özdeneyimiyle birleşmeyi hedefleyen ideolojik ve örgütsel bir savaşın yürütülmesidir. Ve bu savaş, partimizin politika ve çalışmasının köşetaşlarından birini oluşturma durumundadır.

İkinci olarak; Türkiye'de, işçi sınıfı ve sosyalizm adına ortaya çıkan burjuva ve küçük-burjuva "sosyalist" akımların teori ve pratiğinde (kimi akımlarda teori düzeyine yükseltilerek), özünden koparılmış ve küçük burjuvaca soysuzlaştırılmış olan bir olgu ve kavramdan söz etmek istiyoruz: Önderlik olgusu ve önderlik kavramı. Önderlik olgu ve kavramını burada enine boyuna tartışmamız olanaksız. Ancak gene de şunu söylemeliyiz: Türkiye "sosyalist hareketi"nin soysuzlaştırdığı haliyle önderlik olgusu; işçi kitlesinin "sosyalistçe" uyuşturulması, inisiyatifinin kırılması, örgütsüzleştirilmesi, saflarının parçalanması; "önderlik" olarak, sendika (liberal ya da "sosyalist") bürokrasinin ve özel bir "sosyalist" yarı aydın tabakanın (burjuva "sosyalist" parti olarak) örgütlenmesi; bu "sosyalist" tabakanın "önderlik" işleviyle sınıfı "temsil" etmesi olgusu olarak teşekkül etmekte; ve önderlik kavramı anlamını, bürokrasi olarak örgütlenen bu aygıtın "önderliği"nde bulmaktadır. Burjuva partilerin ya da örneğin Türk-İş bürokrasisinin, halka ve işçilere "önderliği" ve halkı ve işçileri "temsili" nasıl ki, halkın ve işçi sınıfının uyuşturulması, alıklaştırılması ve örgütsüzleştirilmesi üzerine teşekkül ediyorsa, "sosyalist" akımların işçi sınıfına geleneksel "önderlik" anlayışı ve eylemi, büyük ölçüde ve son tahlilde, işçilerin "sosyalist" tarzda inisiyatifsizleşmesi, uyuşması ve örgütsüzleşmesi üzerinden "teşekkül" etmektedir diyebiliriz. Sıkça tekrarlanan "sınıf önderliği", "işçi inisiyatifi", "sendika demokrasisi" ve "taban denetimi" vb. gibi sözler ise, burjuvazinin, parlamenter görüntünün gerisinde, egemenliğini ve işlerini, devlet bürokrasisine dayanarak gerçekleştirmesinde, parlamento ve seçimlere benzer ("sosyalist") bir rol oynamaktan öte bir anlamı büyük oranda taşımamaktadır. Vurgulayalım ki; geçmişte esas olarak TKP, TİP ve TKP ve "sol kanat" CHP egemenliğindeki DİSK aygıtının teori ve pratiğinde soysuzlaşan "önderlik" olgu ve kavramı, bürokratik özelliklerini pek çok yönüyle daha da geliştirerek, belli başlı sosyalist grupların çizgi ve çalışmalarında bugün de hakim durumdadır demek yanlış olmayacaktır. Uzun bir süreçte oluşmuş, olgunlaşmış ve gelenekleşmiş olan bu önderlik eylemi ve kavramı kendini, başka bir sınıfın ("sosyalist" sendika bürokrasisi, işçi aristokrasisi ve "sosyalist" yarı aydın grupların birleşmesinden doğan ve küçük burjuvaziyi temsil eden), küçük burjuva bir sınıfın önderliğinin işçi sınıfına dayatılmasında ve bu dayatmanın kavramlaştırılmasında ortaya koymaktadır. İşçi sınıfının devrime önderliği, "ideolojik önderliktir" teziyle önderlik eylemi ve kavramının özünden koparılmasının teorisini yapanları bir yana bıraksak bile, belli başlı bütün "sosyalist" ve "Marksist" grupların, işçi sınıfı önderliği ve işçi sınıfına önderlikle ilgili teori ve pratikleri ("önderlikleri"nin, ve "önderliği" örgütleme anlayışlarının ideolojik içeriğinden hiç söz etmezsek dahi), küçük burjuvazinin önderliğinin işçi sınıfına bir tür dayatılmasından ibaret durumdadır.

Aralarında görüntü ve slogan farkı bulunmasına karşın, hemen bütün belli başlı "sosyalist" grupların, işçi sınıfı önderliğini örgütleme ve gerçekleştirme politika ve çalışması, işçilerin inisiyatifsizliği, sendikalarda örgütlü olsa bile örgütsüzlüğü ve sosyalizm adına aldatılmışlığı üzerine oturmuş "sosyalist" sendika bürokrasisi ile, şu ya da bu şekilde, önderlik içinde birleşme eylemine varıp dayanmaktadır. D.Perinçek bu bakımdan bir uç oluştururken, Devrimci -Yol'un DİSK'e yönelik politikası, "başka" bir uç nokta olarak ortaya çıkmaktadır. Devrimci-Yol'un, DİSK'i işçi hareketine alternatif olarak sunan politikasının ideolojik bozulmaya dayanan daha geniş çaplı nedenleri olmasına karşın, DİSK bürokrasisi ve genel olarak sendika bürokrasisi arasında yer edinme, bürokratik DİSK aygıtını yeniden oluşturma, bu aygıtın olanaklarını kullanma ve bu yolla "önderlik" yaratma yönelimi tarafından belirlendiği ortadadır. Ayrıca, PKK'nın "halkı ordulaşma"ya önem veren ama, işçi ve köylülerin inisiyatifi ele alacağı, sınıfsal hareketlenmeye varacak kitlesel mücadelesini ve bağımsız kitlesel örgütlenmesini dikkate almayan, kitle mücadelesi ve kitle örgütlenmesi alanını parlamentarist, sendikalist ve reformist "önderliklere" ve "çalışma"ya terkeden politikası, geleneksel "sosyalist" önderlik ve örgütleme anlayış ve yönteminin açık ifadesi durumundadır. Bu akımların ve diğer çoğu "sosyalist" grubun, işçiler arasında, fabrikalarda ve işyerlerinde sistematik propaganda, ajitasyon ve örgütlenme çalışmasına girmemesi, hemen bütün çalışmalarının "sosyalist" sendika bürokrasisine yönelmiş olması ve şu ya da bu şekilde kendilerine katılan işçiyi çoğunlukla, sendika bürokrasisine sokmaya ya da işçi sınıfı "adına" yürüttükleri, kendi "öncü savaşçı" veya "öncü parlamenter" işlerine yöneltmesi vb. olguları, söz ettiğimiz "sosyalist önderlik" anlayış ve eyleminden bağımsız olarak görülemez. İşçi sınıfının (ve halkın) önderliğini oluşturma ve örgütleme "görevi" karşısında bu "sosyalist" akımların tuttukları yerin ortak karakter özelliği; anlayış ve çalışmalarında, işçi sınıfı ve halkın bağımsız inisiyatifinin gelişmesi, kendi eyleminin yönetimini kendi eline verecek bağımsız mücadelesinin içinden çıkardığı kendi sınıf önderliği ve örgütlenmesinin oluşması yönünde bir unsurun bulunmamasıdır.

Bu "önderlik" anlayış ve eylemi kuşkusuz, egemen "devrim anlayışı"na denk düşen bir "önderlik" ve "örgütlenme" çalışmasıdır. Ve bu çalışmanın özü, ifadesini, işçi sınıfına başka bir sınıfın (küçük burjuvazinin) önderliğinin enjeksiyonu ve dayatılmasında bulmaktadır.

Lafızda pek çok kimsenin kabul ettiği gibi devrim kitlelerin eseridir. Devrimin önderi işçi sınıfıdır ve işçi sınıfına "önderlik" edecek başka herhangi bir tabaka ya da sınıf yoktur. İşçi sınıfının ve proleter (ve halk) devrimin önderliğinin örgütlenmesi ve bütün sınıfı, bütün halkı kucaklaması çalışması, işçi kitlelerinin uyanışının, devrimci yaratıcılığının, sınıf girişkenliğinin açığa çıkması ve kendi sınıf örgütlerinde örgütlenmesi çalışmasından hiçbir şekilde ayrılamaz bir çalışmadır. İşçi sınıfının kendi sınıf önderliğini oluşturması ve örgütlemesi; işçilerin uyuşuklukları, örgütsüzlükleri, hareketsizlikleri ve kendilerini "temsil" görevini herhangi bir "yönetici" tabakaya devrettikleri koşullar üzerinden değil; ancak, kitlelerin uyanışları, inisiyatifi ele almaları, harekete geçmeleri ve kendi sınıf örgütlerinde örgütlenme girişimleri üzerinden gerçekleşebilir. Ve kesin bir gerçektir ki; işçi sınıfının önderliğini herhangi bir sınıf dışı güç oluşturamayacağı gibi; bu önderliği ancak, işçi yığınlarıyla kopmaz bağ içindeki kendi politik öncülerine dayanan işçi sınıfı örgütleyebilir. Bu yadsınamaz gerçek, bilimsel sosyalizmin bilgisinin, işçi hareketinin kendiliğindenliğinin dışında oluşması ve işçi sınıfına "dışardan" verilmesiyle, asla çelişmeyen bir gerçek durumundadır. Vurgulanmalıdır ki, parti işçi sınıfının bir parçasıdır. Onun işçi sınıfının parçası olması kendini, işçi kitleleriyle kopmaz bağ içinde ve bilimsel sosyalizmin bilgisiyle silahlanmış olan öncü işçilerden oluşması ve mücadele ve örgütlenmelerinde işçilere gerçekten yardım eden bir çalışma içinde bulunmasında gösterir. Burjuvazi ve gericiliğe karşı mücadele ve örgütlenme içindeki işçiler arasında mevzilenmiş olarak ve sınıfın bir parçası olarak partinin, işçi sınıfının "örgütlü öncü müfrezesi" olmasının anlamı, bu mücadele ve örgütlenme içinde bulunan işçi kitlelerine gerçekten sunduğu yardımda yatmaktadır. Partinin işçi hareketinde ve devrimdeki önder ve yönetici rolü, mücadele eden, örgütlenen ve devrim yapan işçi kitlelerine yardım (ideolojik, politik, örgütsel) etmekten ibarettir. Ve parti, işçilerin mücadelelerinin filizlendiği ve kopup geldiği fabrika ve işletme birimini, işçilerin her türden (sendikal-politik) örgütlenme ve önderlik çalışmasının temeli haline işte bu nedenle de getirmektedir.

Sorunuzu yanıtlarken ve partimizin tüm diğer "sosyalist" akımlardan ayrılan politika ve çalışmasını ortaya koyarken; "yardım" olgusunun altını çizmemiz ve "yardım" kavramına özellikle dikkat çekmemizin nedeni; işçi hareketinin canalıcı sorunu olan ve Türkiye "sosyalist" hareketinde başaşağı çevrilmiş bulunan önderlik sorununun, partimizin çizgi ve çalışmasında ayakları üzerine basan gerçek içeriğini ortaya koymaktı.

Şu anda işçi sınıfının sınıf bilinçli önderlerinin azınlığından ve diğer emekçi sınıflardan gelerek sınıfa katılmış komünistlerden ibaret olan ve uyanan işçi kitleleri arasında kurulmuş örgütlerin toplamından oluşan partimizin, mücadele ve örgütlenmelerinde işçilere vermeye çalıştığı yardım, işçi hareketinin devrimci (kendisi için, sosyalist) harekete genişlemesinde ana etken olurken, işçilerin aralarından yeni önderler çıkarmaları ve politik temsilcileri olarak parti saflarına yollamaları, işçi sınıfının politik örgütünü işçiler arasında güçlendirecek ve sınıf mücadelesinin her yeni aşamasında, partimizin ve hareketin önderliğinin yeniden kuruluşu ve inşasını güvenceye alacaktır. İşçi sınıfının bir parçası olan partimizle işçi sınıfı kitlesi arasındaki bu ilişki, hareketin bütün dönemi boyunca, işçi sınıfı egemen sınıf olarak örgütlendikten sonra da, kendini sürekli yenileyerek varlığını sürdürecektir.

Gelmek istediğimiz yer şudur ki, işçi hareketinin "kendisi için harekete" dönüşmesi için, doğru ve devrimci politikalara sahip olmak zorunluluk olmasına karşın, bu yetmemektedir. Doğru çalışma ve örgüt tarzına ve doğru ve devrimci önderlik (yardım çalışması) anlayış ve yöntemine de sahip olmak gerekmektedir. Ne var ki, yukarıda söz ettiğimiz ve uzun bir dönemden bu yana, sosyalizm adına işçi sınıfına dayatılmış olan küçük burjuva-bürokratik "önderliğin" ve "önderlik" kavramının, genel olarak sınıfın saflarında ve özel olarak ileri işçiler üzerinde, kavrayış yetenekleri, yaratıcı inisiyatifleri ve devrimci girişgenlikleri bakımından tahrip edici etkiler yarattığı ve çarpık örgütlenme alışkanlıklarına yol açtığı (12 Eylül darbesi karşısında DİSK'li sosyalist eğilimli işçi kitlesinin, içine düştüğü örgütsüzlükten gelen hareketsizlik; diğer yenilgiler bir yana, Zonguldak Direnişinin Ankara yolunda yenilgiye sürüklenmesi ve hükümete düşmanlıkla dolu işçilerin yenilgiyi kabullenmek zorunda kalmaları, kitlelerin diğer ideolojik zaaflarının yanı sıra, "sosyalist" önderlik kavrayışı ve "devrimci" örgütleme alışkanlıkları bakımından da önemli ve irdelenmesi gereken veriler sunmaktadır.) bir gerçektir. Sınıf hareketinin gelişme sürecinin, kendi dinamiklerini de yıkıma uğratan bir süreç olmaktan çıkması bakımından, işçi kitleleri ve ileri işçiler arasında oluşmuş ve gerçekte, sınıfı iktidarsızlaştırıcı etkenlerden biri olan önderlik ve örgütlenme sorunlarıyla ilgili çarpık anlayış ve alışkanlıklara karşı mücadele, sınıf hareketinin "kendisi için harekete" dönüşmesinin bir sorunu olarak büyük önem taşımaktadır. Ve partimizin politikalarından biri de, işte bu anlayış ve alışkanlıklarla mücadeleyi işçi hareketindeki kendiliğindenciliğe karşı mücadelenin parçası haline getiren ideolojik ve örgütsel atılıma hız vermektir. Bu mücadelenin içeriğinin işçi kitleleri ve ileri işçiler tarafından öz deneyimle kavranacağından; işçiler bu mücadelenin sloganlarını kavradıkça, önderliği bürokratik-burjuva aygıt ve yöntemlerle sınıfa dayatılan "sosyalist" sendikacı ve aydın tabakanın bütün içten ve halka bağlı unsurlarının sınıfın saflarına katılacaklarından ve proleter sosyalizmi ile kucaklaşacaklarından kuşku duyulamaz. Bugün bütün sorun, parti örgütlerinin ve devrimci çevrelerin, burjuvaziye ve gericiliğe karşı mücadele içindeki işçiye yardım etmeyi ve devrimci enerjiyi heba etmemeyi öğrenmeleridir. Yaşantı ve eylemlerindeki proleter ve devrimci olanla burjuva ve bürokratik olanı ayırt etmeyi bilmeleridir.

f- İşçi hareketinin, "kendiliğinden hareket" olmaktan çıkması ve "kendisi için hareket"e dönüşmesi ile ilgili sorunuza yanıtımızı tamamlamak için, son olarak değineceğimiz sorun, işçi sınıfının örgütlenmesi ve esas olarak, örgütlenme ve çalışma biçimleri sorunudur. İşçi sınıfı saflarında yürütülen çalışmanın, propaganda, ajitasyon ve örgütlenme çalışmasının peşpeşe gelen ayrı süreçler olmadığını, aynı sürecin birbirleriyle bağlı halkalarını oluşturduğunu ve propaganda ve ajitasyon çalışmasının, anlamını, işçi sınıfının bağımsız, örgütlü bir güce dönüşmesinde bulduğunu daha önce vurgulamıştık. Ayrıca, işçi sınıfının sınıf örgütlenmesinden, sınıf örgütlenmesinin en yüksek biçimi ve işçi hareketinin "kendisi için hareket"e dönüşmesinin ifadesi ve güvencesi olarak partiden de söz etmiştik. Burada şunu belirtelim ki; devrim gerçekte, sınıfın örgütlenmesi demektir. Sınıfın örgütlenmesi olmadan, işçi sınıfının bütün öteki örgütlerinin içinde ve öteki bütün örgütleri çevresinde toplama, yönlendirme ve yönetme yeteneğine sahip bir parti olmadan, işçi hareketi kapitalizme karşı bir hareket olarak gelişemeyeceği gibi, işçi sınıfının egemen sınıf olarak örgütlenmesi de olanaksızdır. Sınıfın bağımsız devrimci parti olarak örgütlenmesi sorunu, devrimin en stratejik sorunudur. Bu nedenle, partimiz, işçiler arasındaki bütün çalışmasını sınıfın örgütlenmesi çalışmasına bağlarken, bu çalışmasının merkezine, öncü işçilerin parti olarak örgütlenmesi çalışmasını yerleştirmektedir. Onun örgütlenmeye ilişkin bu politikası, bütün devrim süreci boyunca ve işçi sınıfı egemen sınıf olarak örgütlendikten sonra da (sınıfın tüm kitlesinin öncünün seviyesine ulaştığı, sınıfların, parti ve devletin yok olduğu döneme kadar), koşullara göre yenilenen ve gelişen bir politika olarak geçerliliğini sürdürecektir.

Kapitalizmin ve gericiliğin egemen olduğu koşullara, günümüz koşullarına dönecek olursak, karşımıza çıkan en önemli sorunlardan biri, örgüt daha özel olarak örgüt ve çalışma biçimleri sorunudur. Öncü-devrimci işçilerin, parti olarak hangi biçimler içinde örgütleneceği ve parti örgütünün, işçi kitlelerine (mücadele ve örgütlenmelerinde) yardımı, hangi çalışma biçimleri içinde vereceği sorunu, en temel sorunlardan biri olarak çıkmaktadır karşımıza. Çünkü, teorik ve politik çalışmanın içeriğinin işçileri kavraması, bütün derinliği ve zenginliği ile yayılması ve ister demokrasi isterse faşist biçimiyle olsun, burjuvazi ve gericiliğin egemenliği koşullarında işçi sınıfının, mücadele ve örgütlenme yeteneğini ortaya koyabilmesi için, örgüt ve çalışma biçimi hayati önem taşımaktadır. Sınıf mücadelesinin yasalarına, politik rejimin gereklerine ve devrimle karşı devrim arasındaki güç ilişkilerine uygun düşen örgüt ve çalışma biçimi, işçi sınıfının egemen sınıf olma yeteneklerini ortaya koyacak derecede silahlanması, aksi ise silahsızlanması anlamına gelmektedir. Kısaca örgüt ve çalışma biçimi sorunu, işçi sınıfının devrimci bir partiye sahip olması ya da olmaması sorunudur.

İşçi sınıfının iktidar mücadelesine, politik rejimin gereklerine ve devrimle karşı devrim arasındaki güç ilişkilerine uygun düşen örgüt ve çalışma biçimleri olmadan, teorik doğruların ve devrimci çağrıların beş para etmediği, işçi sınıfının yenilgiye mahkûm olduğu hep söylenegelir ve "sosyalist" olduklarını söyleyenlerce genel olarak kabul edilir. En zor koşullarda mücadele etme, gerekli olduğunda, yeni biçimler içinde yeniden kurulma yeteneğine sahip örgüt olmadan, içinde yaşanılan dönemin koşullarına uygun düşen biçimler altında şekillenmiş bir parti olmadan, işçi sınıfının politik mücadelesinin gelişmeyeceği ve devrimin başarı kazanamayacağı gerçeği hiçbir kimse tarafından, açıktan açığa inkâr edilemez. Ama ne var ki, şu sorun devrimci tarzda hiçbir şekilde ele alınmaz ve çözülmez: İşçi sınıfı, devrimci öncüsünü, politik partisini hangi örgütsel temel üzerinde örgütleyecek; parti, illegal bir temel üzerinde mi yoksa legal biçimler içinde mi örgütlenecektir; eğer illegal temel üzerinde örgütlenecekse, partinin legal ve açık alanlarla ve legal ve açık çalışma ve örgüt biçimleriyle ilişkisi hangi özellikler içinde teşekkül edecektir; ve her dönem gerekli çalışma ve örgütlenme biçimleri bakımından karşılaşılan zorlukların üstesinden nasıl gelinecektir? Örgüt ve çalışma biçimleri sorunu, işçi sınıfının karşısına, şimdiki dönemde bu şekilde çıkmaktadır diyebiliriz.

Biz öncelikle, partimizin örgütlenme politikasını ve nisbeten uzun düşse de, gerekçelerini ortaya koyarak girmek istiyoruz soruna. Partimizin örgütlenme ve çalışma biçimleriyle ilgili politikası şöyledir: Kapitalizmin hakim olduğu koşullarda, burjuva demokrasilerinin yürürlükte olduğu ülkelerde, dahi, bu ülkelerde legal kurulmaları ve çalışmalarına karşın işçi sınıfı partileri, illegal bir temele de sahip olmak zorundadırlar. Faşist gericiliğin hakim olduğu ülkelerde, işçi sınıfı partileri, illegal bir temel üzerinde örgütlenmeye ve illegalite koşullarına göre şekillenmiş örgüt ve çalışma biçimleri içinde örgütlenme ve çalışmayı örgütsel temel haline getirmeye mahkûmdurlar. Ancak, her koşul altında açık ve legal mücadele, (legal parti biçimi dahil) örgüt ve çalışma biçimlerinden son sınırına kadar yararlanma, bu partilerin izledikleri örgütlenme çizgisinin vazgeçilmez unsurudur. Çünkü, legal ve açık alanlarda çalışma ve örgütlenme biçimlerinden sonuna kadar yararlanmadan işçi hareketi kucaklanamaz, illegal parti örgütü inşa edilemez ve gerçek bir sınıf partisi olunamaz. Partimiz, illegal temelde, illegal biçimler içinde örgütlenme, legal ve açık örgüt ve çalışma biçimlerinden son sınırına kadar yararlanma olarak ifade edebileceğimiz bir çizgi izlemektedir. Partimizin, illegal örgütlenmeyi, öncü işçinin illegal örgütler içinde örgütlenmesini temel alması kuşkusuz, illegal örgüt kurmaya özel bir "sevgi" duymasından ileri gelmemektedir. Devrim ve sosyalizmin "sosyalist" ve "devrimci" kılıklı kundaklayıcılarının ileri sürdüklerinin aksine partimiz, illegalitenin sadece ama, vazgeçilmez bir araç olduğunun ve yarattığı istenmeyen "kötülükler"in bilincindedir. İllegal temelde örgütlenme, devrimci bir sınıf için kaçınılamaz bir zorunluluktur. Kendini pazara çıkarmışlar dışında hiç kimse, bu zorunluluğu inkâr edemez. Öncü işçinin ve devrimcinin, devrimci bilincine, bütün eylemine ve yaşantısına kazıması gereken şey şudur: Sınıf mücadelesi hiçbir yasayla sınırlanmayan bir mücadeledir. İşçi sınıfının mücadelesi de (ister ekonomik, isterse politik olsun), hiçbir yasayla sınırlanmayan bir mücadeledir. Devrimle karşı devrim ve işçi sınıfıyla burjuvazi arasındaki hiçbir yasayla sınırlanmayan mücadele koşullarında, işçi sınıfının öncüsünü, burjuvazinin yasalarıyla sınırlı bir alana hapsetmek, sınıfa en büyük ihanet ve sosyalizme karşı işlenen en bağışlanmaz cinayettir. Partimizin örgütlenme ve çalışma biçimleriyle ilgili çizgisi, sınıf mücadelesinin yasaları, uluslararası işçi sınıfının tarihsel deneyimleri, devrimle karşı-devrim arasında sürekli değişen ve yenilenen güç ilişkisi ve devrim ihtiyacının "yasa" tanımaz zorunlulukları tarafından belirlenmektedir. Bu nedenledir ki; devrimle karşıdevrim arasındaki ilişki ne yönde değişirse değişsin; ister burjuvazi "demokrasi"ye şu ya da bu şekilde boyun eğsin, isterse sınıf mücadelelerinin en sert ve geniş cepheli çatışmaları dönemi yaşansın; işçi hareketinin vuruşlarına bağlı olarak partimiz, ister yarı-açık ya da açık çalışma ve örgütlenme olanakları elde etsin, isterse gerisinde kendi illegal örgütlerinin bulunduğu açık sosyalist bir parti örgütleme göreviyle karşı karşıya gelsin, bütün bu olanaklardan yararlanmaktan asla geri kalmayacak, fakat illegal temelini ve örgütünü sağlamlaştırmaktan, işçiler arasında yaymaktan ve yasadışılığın, sınıfın saflarında örgütlenmesine yardım etmekten asla vazgeçmeyecektir. Sınıf mücadelesinin gelişmesine ve işçi hareketinin kazandığı mevzilere uygun olarak, illegal örgüt ve çalışma biçimlerinin şekillenişindeki iç bağlar ve illegal çalışma ve örgüt biçimleriyle legal ve açık çalışma ve örgüt biçimleri arasındaki canlı diyalektik ilişkiler sürekli değişkenlik gösterecek olmasına rağmen partimiz, burjuvazi ve gericilik devrilmediği sürece, illegal temelini ve yasadışılığı temel alan örgütlenme ve çalışma biçimleri politikasını koruyacak ve geliştirecektir. Çünkü, işçi sınıfının mücadele ve örgütlenme yeteneği ve gerçek savaş gücü, ancak, bu yoldan kendini kabul ettirebileceği gibi, parti ve örgüt sorununun en önemli unsurlarından biri olan devrimci kadrolar yetiştirme görevi de ancak, bu anlayış ve çizgiye bağlanan örgütlenme ve çalışma içinde yerine getirebilir. Öte yandan, işçi sınıfının öteki sınıf örgütleri, ancak, bu örgütlerin yönlendirici ve yöneticisi partinin, hareketin önderi durumundaki devrimci işçi örgütünün hiçbir yasayla sınırlanmamış örgütlenmesi ve çalışması sayesinde, gerçek sınıf örgütleri, direniş merkezleri ve devrim araçları olabilirler. Ve sınıf içinde her zaman gerekli olan devrimci çalışmanın kesintisizliği ancak bu yoldan başarılabilir. Partimizin örgüt ve çalışma biçimleriyle ilgili politikası ve bu politikanın gerekçesi işte böyledir. Ve partimizin ideolojik ve politik çalışmasına ve hedeflerine uygun düşen biricik örgütlenme politikası da bu politikadır.

Partimizin örgütlenme çizgisinden (ayrıntıya da girerek) neden söz etme gereği duyduk? Bu neden açıktır ve anlaşılabilir bir şeydir. Şöyle ortaya koyabiliriz: İlk olarak; kaynağını, legalist-bürokratik "sosyalizm"in ve reformist sendikalizmin çalışma ve örgütlenme anlayışının hareket üzerindeki uzun süreli egemenliğinden alan ve gelişen işçi hareketinin kendiliğindencilik içinde boğulmasına yol açan burjuva ideolojik ve örgütsel etkinin, işçi sınıfının halihazırdaki örgütsel durumunu karakterize etmesi. İkinci olarak; SBP'den Doğu Perinçek çevresine, oradan sivil toplumcu ve Troçkist gruplara ve son olarak Dev-Yol çevrelerine uzanan geniş bir "sosyalist" gruplar topluluğunun, legalist, bürokratik, sendikalist ve parlamentarist çalışma ve örgütlenmeyi, uyanan genç devrimci kitleye ve işçi sınıfına dayatma çalışması içinde bulunması. Üçüncü olarak; illegal temelde örgütlendiklerini öne süren hemen bütün politik grupların, geleneksel yarı-legal çalışma ve örgüt biçimleriyle küçük burjuva illegalitesini içiçe geçiren ve sınıf hareketi karşısında sendikalist ve reformist bir konumda kalmaktan kaçınamayan çalışma ve örgütlenmeleriyle objektif olarak kendiliğindenci bir rol oynayan faaliyeti. Sonuç olarak söylersek; bir yandan işçi hareketinde varolan kendiliğindenciliğin, öte yandan, bütün bu politik grupların (kendilerinin kitlesel bir güç oluşturma olanakları olmasa bile genç devrimciler ve öncü işçiler arasına taşıdıklarıyla) örgütlenme ve çalışma biçimleri üzerine faaliyetinin, sınıfın gelişen hareketinin kendi olanak ve dinamiklerini kullanmasını baltalayan ciddi bir tehdit oluşturduğunu tesbit etmek bir zorunluluktur. Ve partimizin, işçi sınıfının örgütlenmesine ve işçiler arasında çalışma biçimlerine özel ilgi göstermesinin gerisinde yatan da işte bu tesbittir diyebiliriz.

Şunu vurgulamalıyız ki; işçi sınıfı hareketindeki burjuva eski ve sınıfın saflarına "sosyalizm" adına taşınan legalist, bürokratik ve parlamentarist eğilim (burjuva etkinin "sosyalist" biçimi), salt ideolojik ve politik etki ve eğilim değil aynı zamanda, örgütsel etki ve eğilimdir de. İşçi sınıfı, önüne kurulan bu barikatı yıkma, kendi yolunu bulma; hareketini, politik ve devrimci bir harekete genişletme; bağımsız devrimci örgütünü her yeni koşulda yeniden kurma; ve kendi hareketinin politik ve örgütsel yönetimini eline alma olanağını yaratma bakımından, saflarındaki sendikalist kendiliğindencilikten ve yukarıda söz ettiğimiz "sosyalist" guplarca dayatılan legalist, bürokratik ve sınıf dışı örgüt, çalışma ve eylem biçimlerinin dayanıksızlaştırıcı, örgütsüzleştirici ve yeteneksizleştirici tahribatından da, kendini kurtarmak zorundadır. İşçi kitlesi özellikle ileri işçi kitlesi, kendi hareketinde geçmişten bugüne silahsızlandırıcı, iktidarsızlaştırıcı ve örgütsüzleştirici bir rol oynayan, sınıfın kendi hareketi karşısında "icad edilmiş" ve "dayatılmış" biçimler durumunda olan, saflarındaki devrimci eğilimi, parti anlayış ve ruhunu deforme eden reformist, bürokratik ve gerçek sınıf özlemlerine yabancı örgütsel hastalıklardan (örgütlenme ve çalışma tarzı alışkanlıkları) kurtulmadan, politik bir atılım içine giremeyeceğini, sınıfın kendisi için sınıfa dönüşemeyeceğini anlamaya mahkum durumdadır.

İşçi hareketinin "kendiliğinden hareket" olmaktan çıkması ve "kendisi için hareket"e dönüşmesi için izlediği çizginin bir parçası olarak partimizin örgütlenme ve çalışma biçimleriyle ilgili politikası; işçilerin, reformist çalışma ve örgüt biçimiyle devrimci çalışma ve örgüt biçimini ayırt etmeyi öğrenmesini; devrimci örgütler kurma ve bu örgütleri ülke düzeyinde yayma ve birleştirmesini; ve kurdukları örgütleri gerçek sınıf örgütleri olarak yönetmesini öğrenmelerinde, onlara yardım etme politikasıdır. Çünkü, harekete hakim liberal sendikalizmin ve reformist "sosyalizm" akımlarının sınıf içine taşıdıkları çalışma ve örgütlenme anlayış ve alışkanlıklarından kurtuldukça, gerçek işçi örgütleri kurmayı ve yönetmeyi öğrenmesinin önünde bir engel kalmayacağı gibi, gerçek işçi örgütlerini diğerlerinden ayırt eden, kuran ve yöneten işçinin, her türden burjuva saldırısına ve burjuva ve küçük burjuva "sosyalizm"inin her türden aldatıcılığına karşı, yeni ve etkin silahlarla donanmış olacağı da ortadadır. Aynı zamanda işçi sınıfı hareketinin birliğinin temel koşulu olarak da ele aldığımız ve başlıca iki yönde gelişecek olan şu görevi yerine getirmek, partimizin çalışmasının ve örgütlenme politikasının temel hedefidir: Başlıca büyük sanayi kentlerinde ve başlıca temel sanayi işletmelerinde, uyanan işçi kitlesini temsil eden yeteri kadar işçi-devrimcinin içinde yer aldığı parti temel örgütlerinin (şimdi gelişmekte olan) inşasını başarmak ve yeniden başarmak; gücünü ve bileşiminin çoğunluğunu bu temel örgütlerden alan, bölge ve ülke çapındaki bütün parti görevlerine koşan, tüm zamanını ve herşeyini sınıfa ve sosyalizm davasına adamış, kitlesi hareketin ihtiyaçlarını karşılayabilecek kadar geniş, MK'sı çevresinde toplanmış ve onun da içinde mevzilendiği yetişmiş bir profesyonel devrimciler ordusu yaratma: İşçi sınıfı hareketinin istikrar kazanmasının ve "kendisi için hareket"e dönüşmesinin temel güvencesi, partimizin işte bu hedeflere ulaşmayı başarmasıdır.

Türkiye'nin koşulları, liberal sendikalist ve legalist-reformist "sosyalist" cephenin genişliği ve bu cephenin burjuva politik düzenin sunduğu olanaklardan yararlanması da dikkate alındığında, partimizin bu görevi başarıp başaramayacağı ile ilgili soruların akla gelmesi olanaklı. Sınıfın ve emekçi kitlelerin saflarında burjuva-kapitalist partinin ideolojik ve örgütsel uzantıları olarak örgütlenmiş gerici-liberal sendika bürokrasisinin ve legalci-bürokratik burjuva "sosyalist" akımların ilk bakışta, kurulu düzenin verdiği bazı avantajlara sahip olduğu bir gerçektir. Ne var ki, onları, işçi sınıfı hareketi ve partimizin mücadelesi karşısında güçsüz kılan ve her birinin boynunda mahkumiyet ilanı olarak asılı bulunan dezavantajları da vardır: Her şeyden önce; işçi sınıfını ve proleter sosyalizmini açık ya da üstü örtülü şekilde inkâr eden ve sınıfın en yakın çıkarlarıyla bile karşıtlık içinde bulunan teorik, politik ve örgütsel çizgi ve çalışmaları, işçi hareketinin gelişmesini bir adım ileriye götürmesi koşullarında, içinde çıkamayacakları açmazlara dönüşecek bir özellik taşımaktadır. Çünkü onlar, ya açıktan açığa işçi sınıfının "iktidarsızlığı"nın ya da yenilgisinin teorisini yapmakta ve hareketsizliğin, uyuşukluğun veya yenilgiyi baştan kabullenmenin örgütlerini "kurmak"tadırlar. İkinci olarak; burjuva "sosyalizmi"nin yanı sıra, sendikalist, parlamentarist ve reformist çalışma ve örgüt biçimlerini işçi sınıfına dayatan "sosyalist" akımların tümü de geçmişleri "illegal" olan örgütlerdir ve "önderlik"leri ve "kadrolar"ı, "illegal örgüt" ve "illegal çalışma"dan gelmektedir. Bu akım ve örgütlerin "yeni sosyalizm" arayışları ve bu arayışlara denk düşen legalist ve parlamentarist örgüt ve çalışma biçimleri, içtenliğe, samimi inanca ve devrimci özeleştiriye dayanan "buluş"lar değildir. Bu "sosyalist" grup ve akımların "yeni sosyalizm" arayışları ve legalist ve parlamentarist örgüt biçimleri, "dayak yenilmiş yere (illegal örgüt ve çalışmaya) bir kez daha gitme"yi göze alamamanın, sınıfa ve devrime inançsızlığın, içtensizliğin ve yılgınlığın "teorisi" ve "örgütü" olarak gündeme gelmiştir. Ve bu gerçeği, bu gerçekle birlikte kendilerine güvensizlik, sınıfa inançsızlık ve iktidarsızlıklarını aslında kendileri de (teori ve pratikleriyle) kabullenmiş durumundadırlar. İçtensiz, inançsız, ve kendine güvensiz olanlara, harekete geçmiş sınıfın inanması ve güven duyması olanaksızdır. Üçüncü olarak; şu anda sahip oldukları "legalite"yi dahi, esas olarak borçlu oldukları işçi sınıfını ve hareketini şu ya da bu şekilde inkâr eden (D. Perinçek'in kendiliğindenciliği teşvik ederek tek yönlü teorileştirmesi de işçi sınıfını ve hareketini değişik türden bir inkârdır), sınıfın saflarına umutsuzluk ve boş inanç yayan ve politik rejimin "istikrar"ının yanında yer alan tutumlarıyla bu "sosyalist" gruplar, Türkiye'nin objektif koşullarına ve işçi hareketinin potansiyel dinamik ve olanaklarına tamamen karşıt bir konumda bulunmaktadırlar. Eğer Türkiye'nin ekonomide ve politikada "istikrar"a gittiği bir dönemde ortaya çıksalardı bir süre de olsa, sınıfın ve ileri işçinin gözünü külleme, hareketi çelmeleme olanakları elde edebilirlerdi. Ne yazık ki, yanlış ve talihsiz bir zamanda ortaya çıktılar; olayların ve olguların gösterdiği odur ki, hareketi geriye doğru çekmeye ne kadar çalışırlarsa çalışsınlar, işçi hareketinin yeni dalgalarla gelişmesi koşulların da ve gelişme sürecinin şu ya da bu aşamasında, sınıfın "gerisini seyretmek"le yetinmeye mahkum durumdadırlar. Gerçekte kendileri bu durumu bugünden yaşamakta ve "işçilerin ilgilerini kazanamadıkları"nı umutsuzca şimdiden ilan etmektedirler. İnanıyoruz ki, işçi sınıfı, bu akımları "sınama" yanılsaması içine düşmeyecek kadar sosyalizme yakın durmaktadır.

Legalist ve parlamentarist burjuva "sosyalisti" blokunun durumu bugün böyledir. Ve bu durum, işçi sınıfı ve hareketi ve dolayısıyla partimiz için, büyük güçlükler ve sorunlarla çevrelenmiş olsa da, bir olanak ve bir üstünlüktür. Ama kuşkusuz işçi sınıfının ve onun partisinin gerici sendika bürokrasisi ve legalist "sosyalist" akımlar (burjuva düzen partisi ve fraksiyonları) karşısındaki asıl üstünlüğü başka yerde yatmaktadır: İşçi sınıfının dinamiklerini, olanaklarını ve yasa tanımaz eğilimlerini güçlendiren hareketi, onun partisi olarak partimizin ideolojik, politik, örgütsel çizgisi, sınıf içinde yürüttüğü devrimci çalışma ve kurduğu devrimci işçi örgütleri, sınıfın ve partimizin işçiler arasında örgütlenmiş burjuva ve burjuva "sosyalist" akım ve aygıtlar karşısındaki avantaj ve üstünlüğünün temelidir. Ayrıca; partimizin aktüel-politik ve örgütsel-taktik platformu; işçi sınıfının birliğini, çıkarlarını ve açık hareketinin ilerlemesini temel alan ve ideolojik görüşü ne olursa olsun, "mücadeleden yana" olduğunu söyleyen herkesi ve her grubu mücadele içinde kayıtsız-koşulsuz işbirliğine çağıran; ve böylece, işçilerin öz deneyimleriyle öğrenmelerine yardım eden içtenlikli tutumu, işçi sınıfı hareketinin ve örgütümüzün sınıf içindeki gerici-liberal ve burjuva, küçük burjuva "sosyalist" fraksiyonlar karşısındaki başka bir avantajı ve üstünlüğüdür. Yanı sıra ve önemli olarak; partimizin, diktatörlüğün artan saldırıları karşısında da varlığını koruma olanaklarına sahip, uzunca bir dönemden bu yana sınıfın ana kitlesi tarafından tanınan, işçiler arasında güven kazanan illegal ajitasyon ve örgütlenme araçlarına sahip olması; daha önemli olarak, öteki "sosyalist" akımların sistematik olarak çalışmada kesin bir yeteneksizlik içinde bulunmalarına karşın örgütlerimizin, Türkiye ve Kürdistan'da, başlıca sanayi merkezlerinde, sınıfı temsil edebilir durumda olan başlıca sanayi işletmelerindeki ilişkilerinin bugünden gelişme göstermesi; ve diğerleri çoğunlukla aksi yönde gelişirken, partimizin sınıf içindeki etkinliğinin giderek artan bir seyir izlemesi, proleter sosyalizminin ve gerçek sınıf partisinin, sınıf dışı "sosyalist" akımlar ve sınıf dışı legalist-reformist örgütler karşısındaki üstünlüğünün, dolayısıyla işçi hareketinin politik gelişmesinin güvencesi ve dayanağıdır. Partimizin ve işçi sınıfının avantaj ve olanaklarının durumu böyledir.

Partimizin ve örgütlerimizin, bütün bu olanak ve üstünlüklerine karşın zorlukları, sorunları ve zayıflıkları yok mudur; örgütlerimizin herşeyi iyi ve partimizin işleri yolunda mı gitmektedir? Kuşkusuz öyle değildir. Partimiz, doğru ve devrimci olanın bilgisini edinmenin, devrimci bir çalışma ve örgütlenme içinde olmak ve işçi sınıfına gerçekten yardım etmek için yetmediğinin bilincindedir. Bu nedenle, kendi hata ve zaaflarına ve örgütlerinin yaşantı ve eyleminde ortaya çıkan yetenek eksikliklerine karşı mücadeleyi asla gevşetmemekte, sürekli yenilemektedir. daha önce genel hatlarını ve temel doğrultusunu ortaya koyduğumuz ideolojik mücadele platformu, partimiz ve örgütümüz açısından sadece ideolojik değil aynı zamanda, örgütsel yenilenme platformudur da. Partimizin çizgi ve çalışmasında, işçi sınıfı hareketinin "kendisi için harekete dönüşmesi"nin görevleri, örgütlerimizin ve kadrolarımızın sürekli dönüşümü, devrimcileşmesi ve yenilenmesi görevleriyle özdeşleşmiş durumdadır. Ve partimizdeki devrimci atılım güçlendikçe, işçi sınıfı saflarındaki devrimci gelişme güçlenecek, işçi sınıfı politik bakımdan ilerledikçe, partimizdeki atılım ve devrimci dönüşüm hızlanacaktır. İşçi hareketinin "kendisi için harekete" dönüşümü için izlemekte olduğumuz politikanın bir özelliği de işte budur.

Söyleyebiliriz ki, işçi hareketinin önümüzdeki döneminin sınıf içinde burjuva-kapitalist partilerin uzantısı olarak örgütlenmiş gerici liberal, reformist bürokrasi ve "sosyalist" legalist-bürokratik akımlarla partimiz arasındaki mücadelenin genişlediği ve şiddetlendiği bir dönem olması kaçınılmazdır. Çünkü, işçi sınıfı hareketi ilerledikçe, sendika bürokrasisi ve işçi aristokrasisine denk düşen sınıf dışı bütün akım ve aygıtlarla işçi kitlelerinin, dolayısıyla partimizin giderek daha geniş cepheden karşı karşıya gelmeleri sınıf mücadelesinin doğası gereğidir. Ve, bu mücadelenin sadece, ideolojik değil aynı zamanda, örgütsel bir mücadele olduğu ortadadır. İşçi sınıfı hareketinin "kendisi için harekete" doğru genişlemesi ve gelişmesinin temel koşulu, sınıfın saflarında bugünden büyümekte olan burjuvaziyle işçi sınıfı arasındaki ideolojik ve örgütsel mücadelenin hedeflerine ulaşmasıyla doğrudan bağlıdır. Bu nedenle partimiz, işçi sınıfı saflarındaki burjuva kapitalist partinin ve "sosyalist" fraksiyonlarının, çizgi ve faaliyetine, aynı zamanda, sosyalizmin eski ve yeni bütün alçakları ve kundaklayıcılarının ihanetine karşı işçileri aydınlatmaktan ve örgütlenmelerine yardım etmekten asla geri adım atmayacaktır. Çünkü, işçi hareketinin kendi dönüşümünü hızlandırması ve sınıfın örgütlü bir güce dönüşmesi, partimizin bu mücadelelerinin hedeflerine ulaşmasıyla özdeş bir şeydir. Son söz olarak, sorunuza baştan beri verdiğimiz yanıtları toparlayacak olursak, ortaya çıkan, partimizin bütün politikalarının ve bütün çalışmasının, işçi hareketinin "kendisi için harekete" dönüşmesi hedefinde toplandığıdır. Bunun nedeni şudur ki, işçi hareketinin "kendisi için harekete" dönüşmesi demek, sınıfın devrim için örgütlenmesi, egemen sınıf olarak örgütlenmek için doğrudan ve kesin mücadelelere girmesi demektir. Ve partimizin, işçi sınıfının egemen sınıf olarak örgütlenmesinden, ve tarihsel devrimci rolünü oynama yolunu bulmasından başka bir amacı yoktur ve olmayacaktır.

— DİSK yeniden örgütleniyor, birçok işkolunda Türk-İş'in yerini almaya, örgütlenen kamu çalışanları (memur) sendikalarını konfederasyona bağlamaya çalışıyor. İşçi sınıfının sendikal birliği ve DİSK olgusuna nasıl bakıyorsunuz? İşçi sınıfının uyanan kesimlerinin DİSK'e doğru akışı ne orandadır ya da bu olasılığın gerçeklik değeri nedir?

— Soruna gereken açıklıkta yanıt verebilmek için, özellikle DİSK'in faaliyete geçme koşullarını değerlendirmek gerekir. Öncelikle belirtelim ki, DİSK hakkındaki kapatma kararının kaldırılmasındaki ana etken (işçiler DİSK'in açılması için doğrudan eyleme girmemiş de olsa), işçi sınıfının mücadelesindeki genişleme ve yaygınlaşmadır. İşçi hareketindeki gelişme ve ilerlemenin yol açtığı durum bir yönüyle şöyle ele alınabilir: İşçi hareketindeki gelişme ve ilerlemenin, eski Türk-İş platformunu (Türk-İş'in 24 ilkesini) olanaksız kılması; öte yandan, DİSK'li sendika bürokrasisinin, gelişen işçi hareketinin zaaflarına yaslanarak, "üretim ve uzlaşma sendikacılığı"na geçilmesini öngören "yeni" bir paltforma geçmeyi başarması, Türk-İş bürokrasisiyle DİSK bürokrasisinin birbirlerine oldukça yaklaşması anlamına geliyordu. Bu durumun ortaya çıkmasıyla birlikte DİSK üzerindeki "mahkumiyet" gerçekte anlamsız hale gelmişti. Ayrıca, burjuvazi ve gericilik, kendi cephesinde cereyan eden yasaklı-yasaksız "demokrasi" çatışmasını "yumuşatma"ya ve "demokratik" iç ve dış kamuoyunun baskısını hafifletmeye ihtiyaç duymaktaydı. DİSK üzerindeki mahkumiyetin kaldırılması bu koşullar içinde gündeme girdi; tıpkı çöplüğe atılmış eski partilerin açılması gibi, DİSK'in açılmasının burjuvazi ve gericilik açısından bir "mahsur"u artık kalmamıştı. DİSK'in açılması süreci bu koşullarda "canlandırıldı". Ne var ki, DİSK'in "açılabilmesi"ne yol açan olgular sadece bunlardan ibaret değildir. "Açılabilmesi"nin bir "mahsuru" kalmamış olan DİSK, burjuvazi ve gericilik açısından yeni bir "Olanak" getirmekteydi. Olayların mantığına göre, DİSK'le birlikte, burjuvazi ve sıkışmış durumdaki sendika bürokrasisi için doğabilecek bu "olanak" şudur: Son yıllardaki grev, direniş ve gösterilerle ve sendika bürokrasisine karşı öne sürdüğü taleplerle, işçi sınıfı, tarihte görülmemiş genişlikte ve sınıf olarak hareket etme yönünde yaygın duygular uyandıran bir hareketlenme içine girdiğini kanıtlamıştı. Türk-İş bürokrasisi ve Türk-İş platformu, işçi sınıfı nezdinde hiç olmadığı oranda itibar yitirmişti. İşçi-kitle hareketi, Türk-İş'i aşabilir ve zincirlerini kırıp atacağı yeni bir yöne girebilirdi. İşçi sınıfının tehdidi artan hareketinin önüne, ileri işçi kitlesi üzerinde eskiye dayanan bir "itibarı" olan "sosyalist" DİSK'in çıkması uygun bir barikat olabilir; muhtemelen, işçi sınıfının sosyalizme en yakın kesimlerini kucaklayacak olan DİSK'in tarafı olacağı sendikal rekabet, sınıfın ana kitlesiyle ileri kitlesi arasında yeni bir bölünme olanağı verebilir; böylece hareket geriye atılabileceği gibi, geleneksel Türk-İş bürokrasisi dahi kurtarılabilirdi. Sınıfın gücünün kırılması bu yoldan başarılabilir ve burjuvazi, hükümet ve sendika bürokrasisinin işçi kitlesi karşısındaki manevra olanağı, bu yoldan genişletilebilirdi. Sendika bürokratları, burjuvazinin temsilcileri ve hükümet görevlileri böylesi tartışmalar yaptılar mı, bunu bilemeyiz. Ancak, olayların ve olguların izah ettiğine göre, DİSK'in faaliyete geçmesinin gerisinde yatan olgu budur. Bize göre, DİSK'in tekrar faaliyete geçmesinin görünürde çok "geride" duran, hatta "görünmeyen" ana nedeni budur. Ve burjuvazi ve gericilik için doğmuş olan bu "olanak", DİSK'in faaliyeti ile birlikte doğmuş durumdadır denilebilir. Hiç şüphesiz işçilerin, özellikle ileri kitlesinin, bu gerçeği bilmesi, burjuvazi, hükümet ve DİSK'lisi ve Türk-İş'lisiyle sendika bürokrasisine karşı tutumunu, bu gerçek üzerinden belirlemesi önem taşımaktadır. Partimizin, DİSK'in yeniden örgütlenmesi girişimini ele alışının bir yanı böyledir.

Bu noktada, ileri işçi kitlesinin DİSK'e karşı tutumunu ve DİSK'in, bu kitleyi kucaklayıp kucaklayamayacağını irdelemek doğru olacak: Öncelikle belirtelim ki, DİSK'in faaliyete geçmesi, işçi kitleleri arasında, DİSK yönünde kayda değer bir eğilim yaratmadı. Özellikle 1970'li yıllar sonlarıyla 1980 yılını DİSK üyesi olarak yaşamış işçiler, DİSK sorununda, işçi sınıfının en temkinli kesimiydi denilebilir. Kitleler arasında olup bitenler dikkate alındığında, işçiler içinde DİSK'e katılma biçiminde aşağıdan gelen bir eğilimin olduğundan bugün de söz edilemez.

Yukarıda da belirtmeye çalıştığımız gibi, DİSK'in bugün ortaya attığı platform, işçi sınıfı için, şimdiki sendikalara göre daha ileri bir platform değildir. Nitekim, DİSK'in sunduğu "sosyalist" sendika platformu, işçiler arasında herhangi bir yankı da yaratmamıştır. Ve bu durum örneğin, DEV-YOL çevrelerinin tutumunun ifade ettiği gibi, işçi sınıfının "apolitik"liği ya da "ilgisizliği"nin göstergesi değil, işçilerin sınıf güdüsüyle, DİSK platformuna gösterdiği ve DEV-YOL çevrelerine göre daha ileri olan bir tepki ve güvensizliği ifade etmektedir. Özet olarak söylersek, işçi kitleleri, Türk-İş yönetiminin bütün ihanetine karşın, bugün için, halihazırdaki sendikalarda örgütlenme ve mücadele eğilimindedir diyebiliriz.

Ancak, işçi kitleleri arasında, son bir iki yıldır, durumun DİSK için "iç açıcı" olmaması, DİSK'in sendika konfederasyonu olarak örgütlenemeyeceği, işçi kitlelerinin önemli bir bölümünü bünyesine almayı başaramayacağı anlamına da gelmemektedir. Herşeyden önce DİSK yönetimi, Türkiye ve uluslararası ölçekte, sendika bürokrasisi, burjuvazinin etkin sözcüleri ve hükümetlerle "önemli" ilişkiler içindedir ve "sol" sendika imajına ve büyük mali olanaklara sahiptir. Öte yandan, Türk-İş bünyesindeki ve üst yönetimindeki bölünmeler oldukça genişlemiş durumundadır. Türk-İş'e bağlı sendikaların çoğunda, sendika genel merkezleriyle şubeler arasındaki çelişkiler artmış ve derinleşmiştir. Türk-İş bürokrasisi, son yıllardaki mücadeleler içinde, üzerine oturduğu alt sendika bürokrasisinde önemli darbeler yemiş ve dayandığı "taban" bürokrasisi, "istikrar"ını kaybetmiş durumdadır. Ve bilindiği gibi, Türk-İş bürokrasisine muhalefet eden ya da güven duymaz olan sendika şube yönetimleri, tümüyle olmasa bile, çoğunlukla "sosyalizme" eğilimli aynı zamanda, bürokratizme nispeten yatkın tabakalar elindedir. DİSK yönetiminin temel, hatta başlıca örgütlenme politikası, Türk-İş üst bürokrasisindeki bölünmeler ve şubelerle sendika merkezleri arasındaki çelişkiler ve çatışmalar üzerine şekillenmiş durumdadır. Türk-İş'teki bu durum, yanı sıra "sol" eğilimli bağımsız sendikaların varlığı (Otomobil-İş'in bazı şubelerinde DİSK'e katılmanın tartışıldığını belirtelim), DİSK'in avantajları durumdadır. Bütün bu avantajları "kullanılabilir" kılan olgu şüphesiz, Türk-İş yönetimine öfke içindeki işçi sınıfının geniş kitlesinin ve Türk-İş'e bağlı sendika şubelerindeki muhalefetin devrimci ve ortak demokratik bir platform ve örgütlenmeden yoksun olmasıdır. İleriki dönemde değişmeyecek bir durum olmamasına karşın bu durum, büyük toplu sözleşmelerde, büyük grevlerde ya da hareketin kabardığı herhangi bir anda, Türk-İş'in ihanetine karşı işçilerde doğabilecek öfke dalgası, çeşitli sektörlerde, DİSK'i (belediye grevlerinde, çeşitli bölgelerde görüldüğü gibi) alternatif haline getirebilir. DİSK'in politikasının bir yönü de, uygun konjonktürel durumu gözlemek ve hazırlıklı durmaktır. DİSK bu "avantaj"ları değerlendirme olanakları bulabilir. Başta Dev-Yol çevreleri olmak üzere, "sosyalizm" anlayışları deforme olmuş, burjuva liberalizmine savrulmuş olan eski "sosyalist" çevreler ve bazı "politik" gruplar, "sosyalist" DİSK bürokrasisiyle işbirliğine, "sosyalist kadro" desteği sağlamaya ve DİSK'in geniş mali olanaklarını "kullanılabilir" hale getirmeye eğilimli durumdadırlar. Ve bu durumun, DİSK'in başka bir "olanağı" olduğu yadsınamaz bir gerçektir. DİSK'in Türk-İş ama gerçekte işçi sınıfı ve hareketi karşısında başlıca "avantajları" bunlardır denilebilir.

Yeri gelmişken ve daha sonra yeniden dönmek zorunda kalmamak için, kamu sendikaları ve DİSK ilişkisinden kısaca da olsa söz etmemiz yerinde olacaktır. Kamu Sendikaları'nda faaliyet gösteren ve etkin olan gruplardan biri olan DEV-YOL'un bu sendikaların DİSK'e katılmasını savunmaya başladığı biliniyor. DİSK'in "yeni" sendikacılık platformuyla DEV-YOL'un liberal bir halk "sosyalizmi"ne doğru yönelimi arasındaki ilişkiyi dikkate aldığımızda DEV-YOL çevrelerinin, DİSK'e katılma yönündeki faaliyetinin, gelip geçici bir faaliyet olmadığını anlamak zor değildir. Öte yandan, henüz geniş "memur" kitlesini örgütleyemememiş, kitle ağırlığı ve disiplininden çok, "sosyalizm" anlayışı şu ya da bu şekilde çarpıklık içinde bulunan politik grupların ağırlığının başlıca disiplin oluşturduğu bu sendikalarda, aksi yöndeki gelişmelere karşın, DİSK yönünde bir eğilimin yayılması olanaklıdır. Ve Kamu Sendikaları'nın bu durumu, DİSK için, başka bir potansiyel "olanak" durumundadır.

Sorunuza dönecek olursak; bugün geniş işçi kitlesi ve çalışan emekçi yığın arasında DİSK'e kayda değer bir yönelim bulunmamasına karşın; yukarıda bazı yönleriyle ortaya koymaya çalıştığımız Türk-İş'li sendikalardaki durum ve aşağıdan gelen muhalefetin zayıflıkları, önümüzdeki dönemde, DİSK yönünde eğilimlerin gelişmesi ve yayılmasını besleyebilir; DİSK'in, mevcut sendikaları bölmesine ve işçi ve "memur" sendikalarının bir bölümünü bünyesinde toplamasına olanak tanıyabilir. Ve bu anlamda, DİSK'in bir konfederasyon olarak örgütlenmesinin bir "gerçeklik değeri" vardır demek yanlış olmayacaktır kanısındayız.

DİSK'in durumu böyle. Ama asıl sorun, işçi hareketi ve kamu çalışanların örgütlenmesi açısından, DİSK'in oynadığı ve oynayacağı rol nedir ve işçiler ve kamu çalışanları nasıl bir tutum benimsemelidir sorusuyla ortaya çıkmaktadır. DİSK, işçi sınıfı ve kamu çalışanları açısından ileri bir alternatif, bir avantaj ve bir olanak mıdır?

Partimize göre, DİSK işçi sınıfı ve kamu çalışanları için, ne "ileri" bir alternatif, ne bir olanak ve ne de avantajdır. DİSK'in ortaya çıkış koşullarını oluşturan olaylar ve olguların mantığından daha önce söz ettik: İlan edilmiş platformu ile DİSK'in işlevi, işçi sınıfı hareketi karşısında, Türk-İş bürokrasisinin yanı sıra, yeni ve etkin olabileceği düşünülen, ikinci bir barikat olmasıdır. İşçi sınıfı hareketinin şu anda, "yeni" bir sendikaya ihtiyacı olmadığı, halihazırdaki sendikaların demokratikleştirilmesi, devrimci bir çizgiye çekilmesi ve işçiler tarafından ele geçirilmesi gibi zorunluluklarla karşı karşıya bulunduğu bir gerçektir. İşçi sınıfı hareketi gerçekte, Türk-İş tarafından bölünmüş durumdadır; DİSK'in girmekte olduğu "yeni" sendikal rekabetle elde edilebilecek olanın, ileri işçi kitlesiyle sınıfın daha geri tabakaları arasındaki yeni bir bölünme olacağı, bugünden görülebilir bir şeydir. İleri işçi kitlesinin DİSK'te örgütlenerek, daha ileri mücadelelere girmesinin, sınıfın daha geri tabakalarını harekete geçirebileceği ve genel olarak hareketin daha ileri bir platforma sıçramasının dayanağı olabileceği ileri sürülebilir. İşçi sınıfının ve hareketinin sunduğu somut verileri; Türk-İş ve DİSK'in birbirleriyle hiç olmadığı kadar yaklaşmış gerici platformlarını; ve sağı ve "sol"uyla sendika bürokrasisinin örgütlenme biçimlerinin "sağlamlık" derecelerini dikkate aldığımızda, bu varsayımın gerçeği yansıtmadığını rahatça öne sürebiliriz. Ayrıca şunu vurgulamak gerekir ki; DİSK'in örgütlenmesi demek, işçi hareketinin öne çıkardığı ileri işçi ve sendikacı kitlesini burjuvazi hesabına satın alma, bürokratik küçükburjuva tabakayı genişletme ve yenileme olanağı demek olduğu gibi; egemenliği sarsılmakta olan Türk-İş bürokrasisini rahatlatmak, mevcut sendika aygıtlarını büyük ölçüde Türk-İş ağalarına terk etmek anlamına da gelmektedir. Neresinden bakılırsa bakılsın; DİSK üzerindeki mahkumiyet kararını kaldırmak "zorunda" kalan burjuvazi DİSK'in, sınıf içindeki burjuva-kapitalist partinin yeni bir fraksiyonu olarak örgütlenmesini gözetmektedir; gerek platformuyla, gerek faaliyetiyle ve gerekse örgütlenmesinin, işçi hareketinin bugünkü durumunda oynadığı objektif rolle DİSK, burjuvazinin sınıf içine attığı yeni bir koldur. İşlevi, SHP'nin, işçi sınıfı, halk ve Kürt halkı karşısında şimdiki hükümette gördüğü işlevden farklı bir işlev değildir. Tıpkı, homurtuları bugünden hissedilen fırtına karşısında, temelleri aşınmış dalgakıranın yanına bir yenisinin kurulması gibi. DİSK'in bugün yeniden örgütlenmesinin partimize göre başka bir anlamı yoktur.

Öne sürdüğümüz bu görüşler yanlış anlaşılmamalıdır: Partimizin, varolan sendikalar karşısında bir yenisinin, hiçbir hal ve şartta kurulamayacağına ilişkin bir düşüncesi yoktur. Bunu belirleyen, işçi hareketinin içinde geliştiği koşullar, devrimle karşı devrim arasındaki çatışmanın durumu ve genel olarak hareket içindeki ilerici ve gerici güçler arasındaki güç ilişkileri vb. daha pekçok etkendir. Örneğin; partimizin düşüncesine göre, 1960'lı yılların sonlarında (bütün zaaflarına karşın), DİSK'in Türk-İş'ten bölünmesi, işçi hareketi için gerekli, yararlı ve doğruydu. 1970 sonları ve 1980'de, sendika konfederasyonlarının o günkü platformları ve hareketin o dönemdeki durumunu belirleyen koşullar açısından, işçi sınıfının ve hareketinin bir dezavantajıydı ve zararınaydı. Kısaca söylenirse, işçi hareketinin koşullarına uygun düştüğünde, kurulmuş olan sendikalar dağıtılabileceği gibi, var olanlara alternatif yenileri de kurulabilir. Koşullar gerektirdiğinde biri diğerine tercih edilebilir. Bu tutum genel, denenmiş ve geçerli bir taktik tutumdur. Bu yadsınamaz.

Partimiz, hareketin durumunu ve DİSK'in "yeni" bir alternatif olarak öne sürülüşünü ele alırken, bu temel kavrayışı asla gözardı etmemektedir. Tersine, olayların ve olguların karşılıklı ilişkisini, sınıf hareketinin dinamiklerini ve zaaflarını ve sendikal hareket içindeki güç ilişkilerini vb. ele almakta, tutumunu oradan çıkarmaktadır. Ya işçi sınıfı, işçi kitleleri nasıl bir yol izleyecek; DİSK'in hareket içinde yüklendiği rolü anlamayı, Türk-İş ve DİSK bürokrasisinden (DİSK'in ortaya çıkmasını destekleyen bir odak da Türk-İş üst yönetimidir; çünkü, işçi hareketi karşısında ortaklaşa oluşturulmuş iki yönlü barikata ihtiyaç olduğunun farkındadır) gelen tehdidi püskürtmeyi başarabilecek midir; işçi sınıfı ve ileri işçi kitlesi, kendi yolunu bulabilecek olanaklara sahip midir? Olayların ne yönde gelişebileceğinin özü gerçekte, burda yatmaktadır. Hareketin nasıl bir seyir izleyeceği, DİSK'in işçi kitlesinin ileri kesimlerini toplayıp toplayamayacağı üzerine, geleceğe ilişkin çok somut tespitlerin yapılmasının olanaksız olduğu açıktır. Ancak; Türk-İş bürokrasisiyle birlikte DİSK bürokrasisinin püskürtülmesi; işçi hareketine karşı olgunlaştırılmakta olan yeniden bölme girişimlerinin (sendikal rekabet) boşa çıkarılması; işçilerin, hangi konfederasyona bağlı olursa olsun sendikalarda mevziler kazanması; ve bütün çelişki ve çatışmalarıyla yaşanmakta olan şimdiki süreci tersine çevirme olanakları (değerlendirilebilirse) vardır. Bu olanaklardan ilki; işçi hareketinin (son bir yıldır, burjuvazinin ve sendika bürokrasisinin kazandığı mevzilere ve hareketin moral ve örgütsel gelişiminde bilinen nedenlerle bir düşüş yaşanmasına karşın) ilerleme derecesinde; son yıllardaki hareketlenmenin toplumsal ve politik dinamiklerinin derinliğinde; ve işçi kitlelerinde yer yer umutsuzluk derecesine varan hoşnutsuzluk ve öfke de yatmaktadır. İkincisi ise; işçi sınıfının son yıllardaki mücadeleleri içinde, başlıca büyük sanayi merkezlerinde oluşmuş ve oluşmakta olan sendika şube platformlarının, devrimci-demokratik bir platforma ilerletilmesinde; bu sendikal platformlarla, nispeten ilerici sendika merkezlerinin ortak demokratik hareketinde; ve hepsinden önemlisi, bugün hemen her sektörde oluşmuş ileri işçi kitlesinin, hangi konfederasyona bağlı olduğuna bakmaksızın, sendika şube platformlarını ve ilerici sendika merkezlerini sınıfa doğru yaklaştırma eylemini ilerletme ve bu sendikal organ ve örgütleri, sivri ucu Türk-İş ve DİSK üst bürokrasisine yönelen muhalefetin dayanakları haline getirmeyi anlamasında ifade bulmaktadır. Belirtelim ki; işçi hareketi, şu anda içinde bulunduğu geçici durgunluktan ve kendi dinamiklerini de tahrip eden moral ve örgütsel düşüşten ne kadar hızlı kurtulur; özgürlük ve demokrasiye doğru genişlemesini ne kadar hızlandırırsa; sendikalardaki mücadelenin, kendi gerçek yolunu bulması o kadar kolaylaşacaktır. Ayrıca, işçi sınıfı hareketinin Kürt halk hareketi ve kamu çalışanları hareketi gibi oldukça güçlü ve gelişme olanaklarına sahip müttefikleri de vardır. Ve bu müttefikler, sendika bürokrasisini ve gerici burjuva kampı zayıflatan, işçi hareketinin yeni bir atılım dönemine girmesinin koşullarını kolaylaştıran toplumsal-politik dinamikler durumundadır. Hareketin yeni bir atılım dönemine girmesinin aynı zamanda, sendika muhalefetinin atağa geçmesi anlamına gelmeyeceğini, Türkiye koşullarında kimse iddia edemez.

DİSK'i alternatif olarak öne sürerken bazıları, Türk-İş sendikalarının işçiler tarafından ele geçirilmesinin olanaksız olduğu "varsayım"ından hareket etmektedirler. Oysa bu doğru değildir. Türk-İş'e bağlı sendikalarda, bürokrasinin en gelişmiş olduğu Harb-İş yönetiminin işçiler tarafından yıkılışı ortadadır. Ve işçilerin çok fazla zorlanmadan kazandığı bu başarı, yukarıda söz ettiğimiz olanakların, işçi sınıfı açısından değerlendirilebilir olduğunun ve mevcut sendikaların işçiler tarafından ele geçirilebilir bulunduğunun tartışılamaz bir kanıtıdır. Partimize göre sorun, ileri işçi kitlesinin, DİSK alternatifini "tercih" etmenin, sınıf için en az Türk-İş egemenliğindeki kadar, hatta daha zahmetli bir yaşantı anlamına geldiğini sezinlemesi ve anlaması sorunudur. İşçiler bu gerçeği anlayan bir tutuma girdiklerinde, sınıfın silahlarının zayıf olmadığı kesin olarak ortaya çıkacaktır. Bundan kuşku duyulamayacağı herkes için açık olmalıdır.

Türkiye işçi hareketinin sendikal sorunları ve DİSK "alternatifi" hakkında ileri sürdüğümüz bu görüşlerin daha açık anlaşılması için partimizin DİSK'in faaliyete geçmesiyle yenilenen sendika taktiğini, kısaca da olsa ortaya koymak, sanıyoruz doğru olacaktır. Özet olarak ifade edersek, işçiler arasındaki sendikal çalışmamızın ana unsurları şunlardır:

a) Partimiz, halihazırdaki herhangi bir sendikayı (konfederasyon dahil) harekete alternatif olarak sunma tutumunda değildir ve olmayacaktır. Partimizin çalışması; hangi konfederasyon ya da sendikaya bağlı olmasına bakmaksızın, gerici sendika yönetimlerini, onların çizgi ve faaliyetini teşhir etmekte; mevcut sendikaların, işçilerin eline geçmesi, demokratikleştirilmesi ve devrimci bir çizgiye çekilmesinin (ve sosyalizmin okuluna dönüştürülmelerinin) zorunluluğunu propaganda etmekte; işçilerin, sendika bürokrasisine karşı muhalefetinin genişleme ve ilerlemesine her yönden yardımı esas almaktadır. Çünkü, işçi sınıfının sendikal birliği ancak bu yoldan olanaklıdır.

b) DİSK'in faaliyetinin şu ya da bu şekilde DİSK'e doğru eğilime yol açacağı işyerleri ve sektörlerde ya da sendika yöneticilerinin, sendikayı DİSK'e sürüklediği koşullarda parti örgütlerimiz; işçilerin DİSK'e olan eğiliminin karşısında olmayacaklar. Türk-İş'in yanı sıra DİSK bürokrasisini de teşhir etmekten ve görüşlerini açıklamaktan hiçbir şekilde kaçınmadan, uyanış içindeki işçi çoğunluğunun eğilim ve tutumunu esas alacaklardır. Ve hangi konfederasyona ve sendika merkezine bağlı olursa olsun, işçilerin kabullendiği ve bulunduğu bütün sendikalarda, sendikaların gerçek işçi örgütlerine dönüşmesi için çalışacaklardır.

c) İşçi sınıfı kitlesinin büyük çoğunluğunun henüz sendikalarda örgütlenemediği ortadadır. Sendikal örgütlenmeden yoksun olan işletmelerdeki işçilerin örgütleneceği sendikanın seçiminde; o iş kolundaki sendikaların durumu, genel olarak o sektördeki işçilerin çoğunluğunun mücadele ve muhalefetinin yoğunlaştığı sendikanın özellikleri, söz konusu işletmedeki işçi çoğunluğunun ikna olma derecesi vb. faktörler esas alınacak; parti örgütlerimiz, sendika yönetimlerinin gerici çizgisi hakkındaki görüşlerini açıklamaktan geri durmaksızın, işçilerin uygun sendikada örgütlenmesinde, kurulacak şube ya da işyeri sendika örgütünün gerçek işçi örgütü olarak doğmasında azami çabayı harcayacaklardır.

d) İşçi hareketinin ve sendika bürokrasisine karşı muhalefetin gelişim seyrine ve atağa geçmesine, ya da sınıfın saflarında doğabilecek öfke dalgasının sınıf içindeki karşılıklı güç ilişkilerini tersine çevirebilir özellikler kazanmasına bağlı olarak; sendikaların yeni baştan (sınıf sendikası olarak) örgütlenmesi ya da çeşitli sektörlerdeki sendikaların, demokrasi ve özgürlük tarafından belirlenen bir platformda, işçi örgütlerine dönüşmeleri, vb. gibi önemli değişikliklerin gündeme gelme olasılığı, zorluklarına karşın, olanaksız değildir. Hareket, işçi sınıfının ileri ve eyleme geçmiş ya da geçme durumunda olan kesimlerinin; iş kolları ve sektörler halinde halihazırdaki konfederasyonlardan ayrılmasını, ayrı bir sendika konfederasyonu olarak örgütlenmesini ya da başka herhangi bir yoldan böyle bir örgütlenmeye gitmesini zorunlu olarak gündeme getirebilir. İşçi sınıfının ileri kitlesinin, bugünkünden farklı politik koşullarda ve farklı güç ilişkileri içindeki kitlesel eylemi ve ayrı sendikal örgütlenmesi, sınıfın tüm diğer kesimlerinde de ileriye doğru değişikliklere yol açabilecek ve sınıfın birliğinin yolunu açabilecek bir işlev kazanabilir. O taktirde, partimizin çalışma ve politikasının, böyle bir gelişmeyi güçlendirmek ve içinde yer almak olacağı, bilinebilir bir şeydir. Parti örgütlerimiz, çalışmalarını yürütürken, muhtemel gelişme ve patlamalar üzerine, ileri işçiler arasında çalışma yürütmeyi gözardı etmeyeceklerdir.

e) İşçi sınıfının hareketinin ve örgütlenmesinin ilerlemesinin bugünkü koşulu, şu sendikadan bu sendikaya, şu konfederasyondan bu konfederasyona geçmek değildir. Sendika bürokrasisinin burjuvazi adına, işçileri hergün yeniden aldatma ve yeniden örgütsüzleştirme faaliyeti yürüttüğü koşullarda; işçilerin uyanışına ve işyerlerinde gerçekten örgütlü bir güce dönüşmelerine; buradaki örgütlere dayanarak, sendika bürokrasisini yıkma ve sendikaları ele geçirme girişimlerini güçlendirmelerine yardım etmek, her zaman gerekli olan temel çalışmadır. Sendika platformlarındaki reformist ve bürokratik çalışma ve örgütlenme eğilimlerinin, kitleler arasındaki çalışma ve örgütlenmeyle yıkılması, şubelerin işçilere ve işyerlerine daha yakın bir konuma gelmesi, işçi hareketinin olanaklarını kullanabilmesi bakımından büyük önem taşımaktadır. Ve parti örgütlerimiz, bu yöndeki çalışma ve eylemlerini kat kat artırarak, mücadele ve örgütlenmelerinde işçilere yardımı temel görev edineceklerdir.

f) Kamu Çalışanları Sendikaları'na gelince: Partimizin düşüncesine göre; Kamu Çalışanları Sendikaları'nın bugünkü sorunu, "merkezileşme" sorunu olmadığı gibi; DİSK'e katılmalarının, onlara kazandıracağı herhangi bir "olanak" da yoktur. DİSK yönetimi ve kamu sendikalarında DİSK'e katılmayı savunanlar; bir yandan, işçi sınıfını genel olarak "çalışanlar" (bu kesimlerin bir bölümünün işçi olması ayrı bir sorun) içinde boğmaya çalışırken; öte yandan kamu çalışanlarının hareketini, burjuvazi ve liberal burjuva "sosyalizmi" adına parlamentarizm sınırına hapsetmeye, denetim altına almaya çalışmaktadırlar. Bu sendikalar eğer DİSK'e katılırlarsa kendi elleriyle, önlerine DİSK bürokrasisinin barikatını dikmiş olmaktan başka bir şey yapmış olmayacaklardır. Kamu sendikalarının bugünkü asıl sorunu, kitleselleşme, kendi meslek kitlesinin bütününü birleştirme ve açık kitlesel mücadeleye çekme sorunudur.Bu sendikalar, kendi kitlelerini örgütleme ve harekete geçirmeye ağırlık vermelerinin yanı sıra, oluşturdukları ortak platformları ilerletmeye de özen göstermelidirler. Merkezleşme, gündemlerine, her birinin kendi mesleki alanında, en geniş kitleyi örgütleyecek güç ve otoriteye ulaşması ve bütün çalışanların birleşik-kitlesel direnişinin merkezleşmesi üzerinden girmelidir. Ve merkezleşme gündeme geldiğinde, bu merkezleşme, "memur" ya da kamu çalışanları sendikaları federasyonu olarak ele alınmalıdır. İşçi sınıfıyla kamu çalışanları arasındaki gerçek ilişki ve dayanışma bu sendikaların DİSK'e katılmasından değil, ancak böyle bir yoldan olanaklı olacaktır. Bugüne kadar ki deneyin kanıtladığı da aslında budur. Partimizin, kamu sendikalarının örgütlenmesi ve merkezleşmesi sorunuyla ilgili düşüncesi böyledir. Ve parti örgütlerimizin kamu çalışanları arasındaki çalışması bu yönde gelişecektir.

Partimizin, işçi sınıfının aktüel sendikal sorunları, DİSK sorunu ve genel olarak sendikalardaki çalışma ile ilgili tahlil, değerlendirme ve taktik politikası burada ortaya koyduğumuz gibidir. Ve bize göre, işçi sınıfına ve sosyalizme bağlı olduğunu ileri süren her politik akım ve grup soruna böyle bakmalı, bu platform üzerinde çalışmalıdır. Düşüncemiz budur.

BÖLÜM V:
KÜRT ULUSAL HAREKETİNE YAKLAŞIM, KÜRDİSTAN'DA PARTİ ÇALIŞMASININ ÖZELLİKLERİ

— Türkiye Kürdistanı'nda partinizin durumu nedir? Kürt işçi ve emekçileriyle ilişkinin temellerini nerede görüyorsunuz? Kürt ulusal hareketiyle bu bakımdan farklılıklar ve ilişkiler hakkında bilgi verir misiniz?

— Önce; Kürt ulusal hareketiyle farklılıklarımızdan söz ederek başlarsak, sanıyoruz, sorunuza vereceğimiz diğer yanıtlar daha anlaşılır olacaktır.

Kürdistan'daki son beş-altı yılın olaylarının ortaya çıkardığı ama, Türkiye'de toz duman arasında anlaşılmayan ya da üstü örtülen bir olgu var: Bilindiği gibi, Dersim ayaklanmasından 1970'lere gelinceye kadar, Türkiye Kürdistanı'nda kayda değer bir hareketlenme yoktur. Türkiye Kürdistanı'ndaki bu ulusal hareketsizliğe karşın, bu dönem boyunca, nispeten İran'da ama, asıl olarak Irak Kürdistanı'nda, inişli çıkışlı da olsa, uzun süreli-kitlesel bir ulusal mücadele vardır. Ve bütün bu dönem boyunca, Irak Kürdistanı'ndaki Kürt hareketi, Kürdistan'la ilgisi bulunan bölge devletlerinin ve emperyalist hükümetlerin yanı sıra, Türkiye Kürdistan'ındaki milliyetçi ya da "sosyalist" Kürt gruplarının politik plan ve programlarının oluşmasında ve politik çalışmasında tayin edici bir rol oynamıştır. Örneğin; Türkiye'nin Kürt sorunuyla ilgili geleneksel politikasının merkezini, Irak Kürdistanı'nın "etkisi"nden korunma oluşturmuştur. Iraklı Kürt örgütleri ise, uzun bir dönem, Türkiye Kürdistanı'nda örgütlenme, Türkiye Kürdistanı'nı "hareketlendirme" tutumunda olmuşlardır. Bölge ile ilgili emperyalist rekabet ve dalaşmalarda, Irak Kürdistanı hep merkezi yeri tutmuştur. Öte yandan, Irak Kürdistanı'nın, Türkiye Kürdistanı'ndaki bütün politik akımların plan, program ve çalışmasını temelden etkilediği kesindir. Türkiye Kürdistanı'nın istisnasız bütün politik grupları şekillendiren, "Bağımsız Kürdistan" ya da "Bağımsız-Birleşik Kürdistan" sloganları, Irak merkezli Kürdistan düşüncesi olarak ortaya atılmış sloganlardır. Kısacası; ister Kürdistan'la ilgili devletler, isterse muhalif politik akımlar olsun tümününde, plan program ve çalışmasının şekillenişinde merkezi eksen, Irak Kürdistanı'ndaki hareket olmuştur diyebiliriz.

Türkiye Kürdistanı'ndaki son beş-altı yılın ulusal hareketlenmesinin ortaya çıkardığı, anlaşılmayan ya da örtbas edilen gerçek; Kürdistan ve Kürt sorunu üzerine yapılmış politik planların, iktisadi ve toplumsal evrime uygun düşmediği, yanılsamayla yapıldığı gerçeği; sonucu ise, bütün geleneksel politik plan ve programların yıkılması ve bir yana itilir hale gelmesidir. Olan şudur: Diğer Kürdistan bölgelerine göre Türkiye Kürdistanı'nda daha ileri olan iktisadi gelişme ve evrim; ulusal hareketlenmenin nisbeten istikrar kazanmasının ardından, kendini, emperyalist hükümetlere, gerici bölge devletlerine ve Türkiye Kürdistanı başta olmak üzere, bütün Kürt parti ve gruplarına kabul ettirmiştir. Şimdilik, bazı yönleriyle taktik, bazı yönleri ile stratejik görünümler altında ortaya çıksa da; emperyalist hükümetler dahil, ilgili devletler ve politik grupların tutum ve politikalarının yenilenmekte olduğu; Türkiye Kürdistanı'nın, bölgede çatışan ve taraf olan güçlerin politikalarının merkezine gelip oturduğu, olaylar ve olgularla ortaya çıkmış durumdadır. Eğer tarihi ve toplumsal evrimi ve olayları ve olguları materyalistler olarak ele alırsak, bu gerçeği görmede herhangi bir sorunla karşılaşmayacağımız kesindir.

Şunu belirtelim: Eğer Ortadoğu'da bir Kürt sorunu varsa, Türkiye Kürdistanı'nın, geneldeki bu sorunun "merkezi halkası" olduğunu herkes öne sürebilir; örneğin, PKK Türkiye Kürdistanı'nın merkez olduğunu öne sürmektedir; bunu başkaları da kabul edebilir ve şurasından burasından edenler vardır da. Sorun bu değildir. Sorun, Türkiye Kürdistanı'nın, genel olarak tüm bölgedeki Kürt sorununun merkezi sorunu olduğunu belirleyen gerçek nedenleri görme ve bundan ne gibi politik sonuçlar çıktığını anlama sorunudur. Örneğin; Türkiye "eskiden" olduğu gibi, Kürdistan'da misak-ı milli sınırlarını korumakla yetinen bir "mücadele" içinde midir; Kürt sorunun ağır baskısı altındaki Türkiye'nin "yenilenmekte" olan Kürdistan politikası, hangi bölgesel çıkarlar üzerinden oluşmaktadır; ve Özal'ın şurasından burasından açığa vurduğu "özlemler" nasıl bir stratejiye denk düşmektedir? PKK'nın "Bağımsız Kürdistan" mücadelesi nereye varmaktadır; Türk-Kürt federasyonu sloganı ve "siyasal çözüm" isteği salt taktik manevradan ibaret olan bir slogan ve istek midir; PKK'nın yenilenen teorik ve politik çizgisinin (kendi iddiasından bağımsız) anlamı nedir ve hangi sınıfsal-politik hedefleri içermektedir; Türk burjuvazisiyle yeni bir anlaşma peşinde olan Kürt burjuvazisinin, diğer Kürdistan bölgeleri ve Türkiye için taşıdığı anlam nedir? Kürt burjuvazisinin PKK'ya yaklaşımın gerisinde hangi sınıf (ekonomik-politik) özlemi yatmaktadır; Kürt reformist "sosyalizmi", "Bağımsız Kürdistan" sloganını neden terk etmiş ya da geriye atmıştır; Irak'taki Kürt egemen sınıflarını, Türkiye Kürdistanı'ndan eskiden olanın tersine uzak durmaya (hatta ona karşı mücadeleye) yönelten olgular nelerdir? Kürt sorunu, Türkiye, İran ve Irak gibi ülkelerin iç yaşantısı, dış ilişkileri ve politikalarında hangi yeri tutmaktadır; emperyalist devletler, Kürt sorununa "ilgileri"ni hangi yönde yenilemektedirler; ve Irak Kürdistanı'nı "koruyan Çekiç Güç" neden Irak Kürdistanı'nda değil de, Türkiye Kürdistanı'nda üslenmektedir?

Yukarıdaki sorular çoğaltılabilir; olaylar, olgular ve politikalar arasındaki ve gerisindeki (ekonomik) bağa işaret eden bir sistematik içinde ortaya konulabilir. Burada buna olanağımız olmadığına göre şunu söylemekle yetinelim: Türkiye Kürdistanı'nın, bölgedeki Kürt sorunu ve Kürt sorunu üzerine yürüyen mücadelede kazandığı merkezi yeri vurgulamakta, partimizle birleşenler olabilir ve bu vurguyu yapanların olduğu da bir gerçektir. Ancak; Türkiye Kürdistanı'nın kazandığı önemin nedenleri, açığa çıkan olguların yol açtığı politik sonuçlar; kısaca söylenirse, şu yukarıdaki soruların yanıtlanması ve oluşturulan ve uygulanan politikaların gerisindeki olguların ele alınmasında partimiz, tüm öteki "sosyalist" ve devrimci akımlardan ayrılmaktadır.

Türkiye'nin bugünkü sorunlarının başında Kürt sorununun bulunduğu herkes tarafından görülmekte ve kabul edilmektedir. Ne var ki; Türkiye'nin, Kürt sorunundan kurtulmakla yetinmeyen; bu "kurtuluş" mücadelesini bütün Kürdistan bölgelerinde hak iddiası "mücadelesi"ne dönüştürmeyi hedefleyen; Türkiye'nin bu yönelimiyle çıkarları uygunluk gösteren Kürt feodal-burjuva sınıfı ve burjuva-sosyalist Kürt çevrelerinin desteğini de alan "yeni" politik stratejisinin hiçbir şekilde anlaşılmadığını ya da örtbas edildiğini söyleyebiliriz. Ve gerçek sorun da buradadır.

Türk egemen sınıflarının "Kürt kimliğini tanıma", "yerel-federal sistem", "federasyon" vb. "çözümleri"nin, salt Türkiye Kürdistanı'nı "yatıştırmak" ve Kürt burjuvaziyle yeni bir "anlaşma yapmak"la sınırlı olmadığı, tartışmaya yer bırakmayacak oranda açıktır. Yanı sıra; Türkiye'nin "misak-i milli sınırlarını korumak" olan eski platformundan farklı hedefe vuran; emperyalist merkezlerde yeniden gözden geçirilmekte ve Türkiye Kürdistanı'nın en önemli köşe taşlarından biri haline getirmekte olan Ortadoğu ile ilgili strateji ve taktiğin gerekleriyle özdeşleşen yeni bir platform olduğu, çıplak gözle görülebilir şekilde ortadadır. Burjuvazi ve gericilik, Türkiye'yi çıkmaza sokan Kürt sorunundan ve bu sorunu, Türk devletini Ortadoğu'da daha da güçlü" ve emperyalist devletler karşısında daha "muteber" hale getirecek bir "olanağa" dönüştürerek "kurtulabileceğini"ni, "çıkmaz"ın "olanağa" dönüşmesinin koşullarının bulunduğunu anlama ve kabullenme durumundadır. Burjuvazi ve gericilik, bu "olanağı" nerede "keşfetmek"tedir? Bu açıktır: Türkiye Kürdistanı'nın iktisadi ve toplumsal gelişmişliğinin (evriminin), diğer Kürdistan bölgeleri karşısındaki üstünlüğünü kanıtlayan toplumsal-politik olguların son beş-altı yıllık mücadaleler içinde açığa çıkmasında. (...) Kürdistan ekonomisinin, Türkiye ekonomisinin bir parçası olması ve Kürt burjuvazisinin, diğer Kürdistan bölgelerindeki çıkarlarının (emperyalist rekabet, bölgede daha büyük çıkarlar sunmadığı sürece), onu Türk burjuvazisiyle "bir arada" yaşamaya zorlamasında; ve Türkiye devleti olarak örgütlenmiş Türk ve Kürt egemen sınıflarının önüne açılan Kürdistan bölgelerini kendi "gasp edilmiş" toprakları ilan etme, diğer bölge devletlerine üstünlük sağlama, bu devletlerin içişlerine karışma ve emperyalist hükümetlere kendilerini daha yüksek fiyattan pazarlama fırsat ve olanağında.. Vurgulayalım ki; Türk ve Kürt burjuvazisinin bugünkü ilişkisinin ortaklaşa diyebileceğimiz "yeni" yönelimlerinin ve ilerlettikleri yeni anlaşma girişimlerinin iktisadi ve toplumsal koşulları vardır ve oluşturmakta oldukları politika gerçekçidir.

Irak Kürdistanı'na hakim Kürt grupları, İran, Irak, Suriye gibi belli başlı bölge devletleri, Türkiye'nin "mahkûm" olduğu bu yeni yönelimi ve şimdi bir açmazı olan Kürdistan'ın Türkiye'ye verebileceği "olanağı" anlamakta, ilişki ve politikalarında dikkate almaktadırlar. Başta ABD olmak üzere , emperyalist hükümetler, bu olguları ve gelişmeleri izlemekte ve dikkate almaktadırlar. Neresinden bakılırsa bakılsın; Barzani ve Talabani'nin temsil ettiği Kürt gericiliğinin Türkiye Kürdistanı'na yönelik eski tutumunu terk etmesi ve rakip gören bir yönelime girmesi; Türkiye'nin, Irak Kürtlerini "kardeş" ve kendini onların "hamisi" ilan etmesi; ve Irak Kürdistanı'nın "koruyucusu" "Çekiç Güç"ün Türkiye Kürdistanı'na yerleştirilmesi gibi olguları, gelip geçici taktik politikalar olarak görmek açıktır ki, gerçeklere sırt dönmekten başka bir anlama gelmemektedir.

Diyebiliriz ki, Kürt halkının uyanışı ve mücadelesi, Türkiye için sorun ve çıkmazdır ama, bu mücadelenin kendiliğindenliği, yığınların bilgisizliği, örgütsüzlüğü ve üzerinde yürüdüğü platformun zaafı, özellikle bugünkü koşullarda bir "olanak" ve "fırsat" potansiyelidir. Türk ve Kürt egemen sınıfları (aralarında ve içlerinde çatışma da olsa), bu gerçeği anlamış durumdadırlar. Türk gericiliği (Özal-Demirel çatışması bir "değişim" çatışması ama, yönteme ilişkin bir çatışmadır.), bu "çıkmazı "dayatan ve aynı zamanda "olanak" ve "fırsat"a dönüştüren iktisadi ve toplumsal zorunlulukları (ve politik avantaj ve dezavantajları) anladı. Refomisti ve "sosyalist "iyle Kürt feodal-burjuva sınıfı, ulusal uyanıştan yararlanmayı, kendini emperyalizme ve Türk burjuvazisine daha yüksek bir faturayla dayatmayı, bu olanağı sunan ekonomik ve politik avantajları ve egemen sınıf olarak yeniden örgütlenmenin yolunu (Kürdistan için hazırlanan ekonomik ve politik "refomlar", Kürt burjuvazisinin palazlanması ve yeniden örgütlenmesi için verilen tavizden başka bir şey değil) öğrenmektedir. "Sosyalist" akım ve grupların ve ilerici çevrelerin göremedikleri, anlamadıkları, görmeyi ve anlamayı istemedikleri şey de ne yazık ki işte budur.

Türk ve Kürt egemen sınıfları, Kürdistan'daki açmazdan kurtulmayı ve bu açmazı bir olanağa dönüştürmeyi başarabilecekler midir? Bunun tek başına ve esas olarak Türk ve Kürt burjuvazisinin irade ve isteğine bağlı olmadığını belirtmeliyiz. Ortadoğu'da hızla gelişen değişiklikler, ve emperyalist büyük güçlerin rekabet ve egemenlik çatışmalarının yol açabileceği "statüler", kuşkusuz, Türkiye'yi de içine alan gelişmelere yo laçabilir, dolayısıyla Kürt ve Türk gericiliğini büyük güçlerin çıkarlarının farklı yöne çeken dizginleri altına alabilir. Ayrıca, Türkiye'de ve Kürdistan'da, işçi sınıfı ve halk hareketinin devrimci gelişmesinin, Türk ve Kürt gericiliğinin politika ve planlarının tersine dönmesinde temel etken olduğu hiç kimse tarafından inkâr edilemez. Bugün sadece, Türkiye'nin açmazından ve bu açmazdan kurtulması bakımından, mahkûm olduğu girişimlerle potansiyel olarak doğan "olanak"lardan söz edilebilir. Kürdistan'daki ve Türkiye'deki hareket, Türkiye'ye, bu açmazdan "kurtulma" ve onu bir "olanağa" dönüştürme fırsatı verecek mi, vermeyecek mi? Sorun budur. (Türkiye işçi sınıfının potansiyel gücünü ve Ortadoğu'nun emperyalist rekabetin odağı olduğunu dikkate aldığımızda, Türk ve Kürt burjuvazisinin yenilenmekte olan planlarının gerçek olmasının olağanüstü zor olduğunu, ancak umutsuzluk içinde bir "umut" olduğunu ayrıca belirtelim.)

Düşüncemize göre, görünür olayların gerisindeki gerçek olgular, olgular ve olaylar arasındaki iç bağlantılar çözümlenmeden ve burada bazı yönleriyle sözettiğimiz tablo derinine inilerek irdelenmeden, Kürdistan'da ve bölgedeki düşman sınıfların ve düşman politik güçlerin stratejilerini ve taktiklerini değerlendirmek olanaksızdır. Aynı şekilde, devrimci stratejik hedefleri korumaktan ve devrimin ilerlemesine hizmet eden devrimci taktikler geliştirmekten de söz edilemez. Kim, niçin, kime karşı mücadele ediyor; karşılıklı güçlerin olanakları, sorunları ve açmazları nelerdir; kiminle nasıl ve nereye kadar yürünebilir; ve ne için, kime karşı, nasıl bir mücadele vb. sorularına yanıt vermeden, devrimci bir mücadele verilemeyeceği bilinebilir bir şeydir. Bu ve benzeri sorulara sağlam ve uzak görüşlü yanıtlar vermek, özellikle sosyalist ve devrimci akımlar için bir zorunluluktur. Aksi taktirde, yenilgiye uğramak, şu ya da bu burjuva-gerici politikaya dolgu maddesi haline gelmek kaçınılmaz olacaktır. PKK'nın vurduğu "Türk solculuğu" damgasını benimsemiş "sosyalist" akımlar ve PKK dışındaki (PKK'yi ayrı ele almak gerekir) Kürt "sosyalist" gruplarının Kürt halkı karşısındaki bugünkü konumları, çalışmaları ve içinde bulundukları şaşkınlık bu bakımdan çarpıcı bir göstergedir denilebilir.

Partimiz, Kürdistan'ı, Kürt sorununu, Türkiye'nin Ortadoğu bağlantılı diğer sorunlarını ve bölgede kendini politik saflaşma ve çatışma olarak açığa vuran olguları ele alışta, olguların ve olayların bu ele alınışı üzerinden oluşturduğu politik çizgi ve yürüttüğü örgütsel çalışmada, bütün öteki politik akımlardan ayrılmaktadır. Diğerleriyle olandan daha farklı özellikler taşımakla birlikte bu, partimizin Kürt ulusal hareketiyle olan ayrılık ve farklılıkları için de geçerlidir. Ve bu farklılık ve ayrılığın gerisinde, devrimin öteki temel sorunlarının yanı sıra, baştan ortaya koymaya çalıştığımız politik bakış açısı, tahlil ve tespitler de önemli rol oynamaktadır. Kürt ulusal hareketiyle aktüel siyasal ve örgütsel ayrılık konularını başlıca noktalarda somutlaştırdığımızda partimizin olgu ve olayları ele alışı, yaptığı politik tahlil ve tespitler ve izlediği taktikler nispeten de olsa açılmış ve sanıyoruz, partimiz biraz daha anlaşılmış olacaktır.

KÜRT ULUSAL SORUNUNA YAKLAŞIM VE ULUSAL MÜCADELEDE PARTİNİN POLİTİK PLATFORMU

Sorunuzun kapsamı çok geniş ve gerçek bir yanıt verebilmek için, üzerinde tartışacağımız alanı nisbeten geniş tutmak zorunlu. Partimizin, Kürt ulusal sorunu ve Kürdistan'daki mücadeleyle ilgili politik taktiğini vurgulayarak başlayalım: Partimizin, Kürt ulusal sorunuyla ilgili politik tutumu; Kürt ulusunun kendi kaderini belirleme hakkını, kayıt-koşul getirmeden savunan; bu hakkı, bağımsız devlet kurma ve ayrılma hakkı olarak gören; ve ulusal kurtuluşun, gerçek anlamını, halkın kurtuluşunda bulacağını öne süren bir düşünce tarafından belirlenmektedir.

Kürdistan'daki bugünkü ulusal kölelik statüsünün kurucuları, sahipleri ve koruyucuları; aynı zamanda, Kürt ulusunun kendi kaderini özgürce belirlemesinin önündeki başlıca engeller olan sınıflar ve politik güçler; emperyalist devletler, Türk egemen sınıfları, Kürt burjuva-feodal sınıf ve tabakaları ve bu sınıf ve tabakaları ve emperyalizmin çıkarlarını bugün temsil etmekte olan politik güçler ve aygıtlardır.

Kürt ulusal sorununun çözümü ve Kürt ulusunun ulusal özgürlüğe gerçek anlamda kavuşması, emperyalizmin, Türk ve Kürt gericiliğinin Kürdistan'daki egemenliğinin ve bu egemenliğin aracı olan devletin ve diğer güçlerin ve kurumların yıkılması ve dağıtılmasıyla doğrudan bağlıdır. Dolayısıyla partimiz, Kürt ulusunun ulusal istekleri ve ulusal mücadelesinin, emperyalizme, işbirlikçi Türk ve Kürt egemen sınıflarının egemenliğine karşı mücadeleye ve işçi sınıfı ve köylülüğün (halkın) kurtuluşuna genişlemesini hedefleyen bir politik çizgiyi temel çalışma platformu yapmaktadır. Partimizin, Kürt ulusal sorunu ve Kürdistan'daki mücadeleye ilişkin özel politik bir (siyasal taktik plan) platformu vardır. Ve bu platform, Kürt halkının öne sürdüğü ulusal (demokratik) istekleri ve bu isteklerin gerçekleşmesi için gerekli olan asgari demokratik koşulları, devlet iktidarı (diktatörlüğün Kürdistan'daki iktidar organ ve aygıtlarının dağıtılması ve halk iktidarının ilk koşullarının oluşması) ile bağlantılı olarak formüle eden, Kürt ulusunun bugünkü direniş ve mücadelesinin doğrudan iktidar mücadelesine (ya da bu platformun, mücadele sürecinde genişlemesiyle doğrudan iktidar olmasına) dönüşmesinde geçiş oluşturacak politik bir platformdur. Bu politik platformun somut içeriği şöyledir:

a) Kürt ulusunun bağımsız devlet kurma hakkının kayıtsız koşulsuz tanınması; merkezi parlamento ve hükümetin, Kürdistan üzerinde hiçbir hak ve yetkisinin bulunmadığının ilan edilmesi; Kürdistan valiliğinin feshedilmesi, Kürdistan'daki devlet bürokrasisinin dağıtılması, ordu birliklerinin ve polis örgütünün derhal geri çekilmesi; Kürt toprak ağaları ve aşiret reisi ailelerinin silahsızlandırılması, korucular örgütünün dağıtılması ve silahlarının, bulundukları yerde, Kürt halkının oluşturacağı yerel ulusal organlara teslim edilmesi.

b) Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin ve merkezi hükümetin uluslararası askeri ve politik anlaşmalarının Kürdistan'da geçersiz olduğunun ilan edilmesi; Kürdistan'daki emperyalist üslerin sökülmesi, yabancı askeri ve diplomatik görevlilerin geri çekilmesi ve Kürdistan'ın güvenliğinin kime karşı nasıl korunacağı yetkisinin Kürt ulusuna ait olduğunun ilan edilmesi.

c) Kürdistan'daki iktisadi devlet işletmelerinin, makina parklarının, eğitim, sağlık, haberleşme, ulaştırma vb. ile ilgili bütün "kamu" kurumlarının (zarar vermeden) bulundukları yerlerde, Kürt halkının oluşturacağı ulusal-halk organlarına devredilmesi.

d) Kürdistan'da her yerleşim biriminde ulusal-demokratik halk organlarının kurulması ve geçici yönetimi üstlenmesi; halka serbestçe örgütlenme ve siyasal mücadele özgürlüğü tanınması, bu koşullarda yapılacak bir referandumla Kürt ulusunun kendi siyasal kaderini belirlemesi.

Partimizin, Kürt ulusal sorunuyla ilgili Kürdistan'daki çalışmasının üzerinde yürüdüğü aktüel siyasal platform işte bu platformdur. Ve Kürdistan'daki açık yığın mücadelesinin, muhtevasını genişletme ve güçlendirme derecesine ve Kürt ulusundan ezen ve ezilen sınıfların, karşılıklı tutumlarını daha kesin çizgileriyle ortaya koymalarına bağlı olarak, işbirlikçi feodal-burjuva çevrelerin mülklerine el konulması, işçi-emekçi (köylülük ve diğer emekçi tabakalar) sınıfların iş, ekmek, toprak ve özgürlük (sınıfsal) istekleriyle ilgili taleplerin, bu platform içinde giderek daha kesin istekler olarak yer alacağı bilinebilir bir şeydir. Çünkü, bu politik platform, Kürt ulusal sorununu; işçi sınıfı ve halkın genel demokrasi mücadelesinin bir parçası haline getirmeyi ve devrimci çözümü kolaylaştırmayı öngören taktik bir eylem planı durumundadır. Daha kesin bir dille söylenirse, bu platform, ulusal özgürlük mücadelesinin genişlemesini, Kürdistan'da egemen olan her iki milliyetten burjuvazi ve gericiliğin ve emperyalizmin iktidar aygıtlarının dağılmasını ve Kürt halkının devlet iktidarı için doğrudan mücadele ve örgütlenmeye girmesini kolaylaştırmayı hedefleyen taktik bir eylem programıdır.

Ancak, bilinebileceği gibi, partimizin Kürdistan'daki çalışması, bu taktik platform üzerinde yürütülen bir çalışmadan ibaret değildir. Partimizin Kürdistan'daki çalışmasının merkezi halkasını, her zaman, işçi sınıfının sosyalizme ve halkın devrime hazırlanması, devrim ve sosyalizm için örgütlenmesi ve ulusal kurtuluşun, halkın kurtuluşuna genişlemesi (işçi-köylü devrimi)nin temel görevleri oluşturmaktadır. Partimizin Kürt sorunuyla ilgili taktik platformu gerçekte, bu temel görevlerin yerine getirilmesinin pratik (politik) zemini aynı zamanda da, diğer çalışmalarla birleşen temel bir mücadele platformudur. Politik mücadele olmadan, kitlelerin aktüel mücadeleleri içinde yer almadan, bu mücadeleleri ilerletici çalışma içinde olmadan ve sorunlarını çözmeden, devrim ve sosyalizmin hiçbir temel görevinin yerine getirilemeyeceğini, devrimci ve sosyalist bir çalışma yapılamayacağını söylemeye, sanırız gerek bile yoktur.

Partimizin, Kürt ulusal sorunuyla ilgili çalışması kuşkusuz, Kürdistan örgütümüzün Kürdistan'daki çalışmasıyla sınırlı bir çalışma olamaz. Kürt sorununun ve biraz yukarıda sözettiğimiz platformun, ezen ulus durumundaki Türk ulusundan işçi ve emekçilere maledilmesi ve Türk ulusundan işçi ve emekçilerin, Kürt halkının özgürlük hakları için harekete geçirilmesi, Türkiye'deki parti örgütlerimizin en önemli görevlerinden biri durumundadır. Türk ve Kürt ulusundan işçilerin örgütü olan partimiz, Kürt ulusunun ulusal özgürlük sorununu, Kürt işçi ve emekçilerinden çok, Türk ulusundan işçi ve emekçilerin sorunu olarak ele almakta, ezen ulusa mensup işçi ve emekçilerin enternasyonalist eğitimine ve enternasyonalist eylemine büyük önem veren bir çizgi izlemektedir. Diğer önemli şeylerin yanı sıra, partimiz bilmektedir ki, kitlesinin çoğunluğu Türk milliyetinden işçilerden oluşan işçi sınıfı, Kürt ulusunun bağımsız devlet kurma hakkını savunmayı öğrenmeden, Türkiye'de işçi sınıfı hareketinin politik bir harekete dönüşmesi olanaksızdır.

Ortaya koyduğumuz düşüncelerden de anlaşılacağı gibi partimiz, Kürt halkının ulusal özgürlüğü sorununu, işçi sınıfı ve halkın genel demokrasi mücadelesinin önemli bir sorunu olarak görmekte, ulusal kurtuluş mücadelesinin, emperyalizme ve gericiliğe karşı mücadeleye dönüşmesini, işçi-köylü (halk) devrimine genişlemesini ve devrimci-demokratik halk iktidarıyla çözülmesini faaliyetinin merkezine alan bir çizgi izlemektedir. **Ancak, partimizin böyle bir çizgi izlemesinin, işçi-köylü** (halk) **devrimi özellikleri göstermeyen bir ulusal kurtuluş hareketini desteklemeyeceği anlamına gelmediğini de vurgulamak isteriz.** Çağımızda, ezilen ulusları esas olarak, işçi sınıfı, köylülük ve diğer ezilen sınıf ve tabakalar temsil etmesine karşın, ezilen uluslar burjuvazisi ya da burjuva-feodal tabakalar önderliğinde ulusal hareketlerin ortaya çıkmasının olanakları büsbütün ortadan kalkmış değildir. Ve Kürdistan'daki Kürt egemen sınıflarının kitlesi giderek genişleyen bir bölümün, Kürdistan'daki ulusal hareketlenmeyle birleşmeye, hareketi, kendi sınıf egemenliği altındaki bir hareket olarak şekillendirmeye yönelmesi, bunun bir kanıtıdır. Daha da ötesi, dünyadaki bugünkü ulusal çatışmalar, ezilen ulusların gerici egemen sınıflarının, ulusların hareketine hakim olma olanaklarına geçici de olsa sahip olabildiğini göstermektedir. Partimizin, emperyalizme şu ya da bu şekilde darbe vuran ulusal hareketler karşısındaki tutumu, eleştirmekten geri durmamakla birlikte, destekleme tutumudur. Ama hangi burjuva ve gerici önderlik tarafından yönetilirse yönetilsin, isterse şu ya da bu emperyalizme yamanarak ortaya çıksın, ulusal hareketler ve ayaklanmaların ezen ulus tarafından bastırılmasına partimiz karşıdır ve bastıran güçlere karşı mücadele politikası izlemektedir. Partimiz, ezilen ulusların kendi kaderini belirleme hakkını, ayrılma özgürlüğünü, bu hakkı nasıl ve ne yönde kullanırlarsa kullansınlar, mutlak ve kayıt-koşul konulamaz bir hak olarak görmektedir. Partimizin, ezilen ulusun kurtuluş hareketi karşısındaki bu genel tutumu, Kürdistan'da ortaya çıkabilir olan bu nitelikteki ulusal hareketler karşısında da, geçerlidir ve geçerli kalacaktır. Ne varki şunu vurgulamak partimiz açısından bir zorunluluktur: Partimiz başka uluslardan işçilerin değil, Türk ve Kürt milliyetinden işçi sınıfının partisidir. Onun Kürt ulusal sorunu ile ilgili politikası ve Kürdistan'daki çalışması asla, ilerici ulusal hareketi "destekleme" ve gerici ulusal hareketin bastırılmasına "karşı çıkma" politikası olarak şekillenmemektedir. Partimizin temel politikası, yukarıda ortaya koyduğumuz gibi, ezilen ulusun sömürücü ve uzlaşmacı sınıflarının ulusal hareket üzerindeki etkisini kırma, bu güçleri tecrit etme ve hareketin işçi-köylü (halk) devrimine genişlemesi ve işçi sınıfı önderliği altındaki bir halk hareketi olarak gelişmesi için mücadele politikasıdır. Ve yukarıda ana hatlarıyla ortaya koyduğumuz Kürt ulusal sorunuyla ilgili politik platform ve partimizin işçi sınıfı ve halk arasındaki devrim ve sosyalizmin diğer temel görevlerine ilişkin çalışması, bu politikanın mevcut koşullara uygun düşen ifadesidir.

PKK İLE POLİTİK VE ÖRGÜTSEL ÇALIŞMA FARKLILIKLARIMIZ

Partimizin, çeşitli milliyetlerden işçi sınıfının ve her türden örgütünün birliği ve ezen ve ezilen ulustan halkın dayanışma ve kardeşliği ile ilgili genel tutumu ve aktüel politikaları nisbeten de olsa, bu röportajın başka bir sorusuyla ilgili olarak yanıtlanmaktadır. Burada bu sorunları yeniden ele alma ve daha fazla ayrıntıya girme olanaklarımızın olmadığının takdir edilmesi gerektiğini vurgulayarak, Kürt ulusal hareketiyle (PKK ile) partimizin politik ve örgütsel çalışmaya ilişkin ayrılık ve farklılıklarına işaret etmekle yetineceğiz.

1) Partimizle Kürt ulusal hareketi PKK arasındaki (sorunuzun PKK'yı kastettiğini anlıyoruz) temel ayrılık ve farklılık noktalarının başında, hareketin üzerinde yükseleceği ve gelişeceği politik platform sorunu yer almaktadır. Partimiz, Kürt halkının ulusal özgürlüğü sorununu emperyalizme ve işbirlikçi Türk ve Kürt egemen sınıflarına karşı mücadele sorunu olarak görmektedir. Dolayısıyla emperyalizme ve emperyalizmin Kürdistan'daki dayanakları olan Türk ve Kürt egemen sınıflarına karşı mücadelenin zaferi olmaksızın Kürt ulusunun, gerçek ulusal özgürlüğü kazanamayacağı düşüncesindedir. Ayrıca, Kürt ulusunun yekpare bir kitle oluşturmadığı; işçi sınıfının oldukça geliştiği ve köylülük-yoksul köylülük ve şehir emekçileri tabakalarına bölündüğü; Kürt burjuva, feodal-burjuva sınıfının, emperyalizmin ve Türk gericiliğinin Kürdistan'daki egemenliğinin toplumsal-politik dayanağı ve ulusal özgürlüğün inkârına dayanan bugünkü ulusal kölelik statüsünün bir ayağı olduğu görüşündedir. Somut olgulara ve Kürdistan'daki iktisadi ve toplumsal gelişmenin verdiği olanaklara dayanan bu görüş ve düşüncelerden yola çıkan partimiz, ulusal kurtuluş sorunun emperyalizme, Türk ve Kürt gericiliğine karşı devrimci mücadele ve işçi sınıfı ve halkın emperyalizm ve gericilikten kurtuluş sorunu olduğu sonucuna varmaktadır. Ve yukarıda ortaya koyduğumuz aktüel mücadeleyle ilgili politik platform, gerçekte, ulusal özgürlük mücadelesinin, Kürt egemen sınıflarının etkisinden kurtulması, işçi-köylü devrimine genişlemesi ve emperyalizme ve Türk ve Kürt gericiliğine karşı mücadeleye dönüşmesinin bir platformudur. PKK ile partimizin temel ayrılık ve farklılığı da, işte bu noktada kendini göstermektedir.

PKK'nın 1980 öncesi çizgisi, daha önce de belirttiğimiz gibi, "Bağımsız Kürdistan" düşüncesi üzerinde şekillenmiştir. Bu çizgi, Kürt toplumunun, çıkarları çatışan düşman sınıflara bölünmüş bulunduğunu, Kürdistan'daki statükonun temel dayanağının emperyalizm olduğunu genelde dışlayan bir çizgi olmasına karşın, "Bağımsız Kürdistan" önündeki başlıca engellerden biri olan Türk devletine ve gerisindeki batılı emperyalizme karşı mücadeleyi şu ya da bu şekilde öngören bir çizgiydi. Ayrıca, Türkiye Kürdistanı'nın yukarıda sözettiğimiz ekonomik-toplumsal objektivitesine dayanmıyordu. Esas olarak, Irak Kürdistanı'ndaki Kürt hareketinin, bölgedeki politik etkisinden, genel olarak Kürdistan'da uyandırdığı ulusal duygulardan esinleniyor ve süper bir devlet olarak Sovyetler Birliği'nin hegemonya mücadelesinin uluslararası ölçekte ve Ortadoğu'da yarattığı politik konjonktürü temel alıyordu. 1980'li yılların ortalarında, Kürdistan'da hakim olan devlet egemenliğine karşı, "Bağımsız Kürdistan" sloganı çerçevesinde açık mücadeleye girdiği dönem, PKK'nın çizgisinde iki yönlü diyebileceğimiz bir değişim sürecinin başlangıcını oluşturdu. PKK'nın çizgisinde değişime işaret eden yönlerden biri; onu halka yaklaştıran, Kürt halkının ulusal baskıya karşı duygularını ve mücadele isteğini yansıtan bir değişimdir; ifadesini, PKK'nın, diktatörlüğün Kürt halkı üzerindeki baskısına karşı açtığı savaş ve devrimci eylemde bulmaktadır. PKK'nın politik çizgisindeki değişime işaret eden ikinci yön ise; ilk dönemlerde, zararlı kör terör eylemlerinde ve halkın ulusal, sınıfsal istek ve özlemleri üzerinde aydınlatılması ve kendi kaderini ele almak üzere örgütlenmesi çalışmasından uzak duran tutumunda kendini gösteren, dolayısıyla, PKK'yı halktan uzaklaştıran ve son birkaç yıldır, Kürt burjuva-feodal sınıflarla yakınlaşma ve emperyalist hükümetlerin desteğini alma çalışmasına dönüşmüş olan eğilimde ortaya çıkmaktadır. PKK'nın çizgi ve çalışmasında görülen, süreç içinde olgunlaşan "ikinci eğilim" dediğimiz bu eğilimin, onun çalışma ve eylemindeki "birinci yön" dediğimiz devrimci eğilimi daraltan, boğan ve zayıflatan bir etken haline gelebilecek kadar büyümekte olduğunu söylemek sanırız yanlış olmayacaktır. PKK'nın çizgi ve çalışmasında, 1980'li yılların ortalarından itibaren görülen bu iki yönlü ve içiçe geçmiş farklı yöndeki eğilimin bir arada gelişmesinin anlamı nedir? Bunun anlamı; PKK'nın "Bağımsız Kürdistan" sloganını ve bu sloganın belirlediği politikayı geriye atması ("Bağımsız Kürdistan" sloganı, Kürdistan'da işçi sınıfı ve halk açısından, farklı koşullarda farklı anlam taşımakla birlikte, hiçbir sınıf için bütünüyle dıştalanmış bir slogan değildir, bunu ayrıca belirtelim) Türkiye'yle "birliği" ön plana alan ve Kürdistan'ın, diğer devletlerin sınırları içinde kalan bölgelerin, yeni koşullarda, yeniden değerlendiren bir çizgi oluşturmakta olmasıdır diyebiliriz. Sovyetler Birliği'nin dağılma süreciyle bir arada, İran-Irak savaşından sonra ve Ortadoğu savaşı sırasında kendini gösteren uluslararası ve bölgesel gelişmelerin ve esas olarak, Türkiye Kürdistan'ındaki (PKK'nın da gelişmesine hızlandırıcı katkıda bulunduğu) ulusal hareketlenmenin açığa çıkardığı Türkiye Kürdistan'ıyla ilgili gerçek olguların, bölgedeki tüm diğer politik güçlerin politik çizgilerini yıktığı gibi, PKK'nın eski politik çizgisini bir kenara ittiği de bir gerçektir. Ve görüldüğü kadarıyla PKK, Türkiye Kürdistanı'nın diğer Kürdistan bölgeleri üzerindeki üstünlüğünü, dünyadaki büyük güçlerin çıkarları ve Ortadoğu'daki çok cepheli politik çatışmalar açısından kazandığı önemi, Türkiye ile Kürdistan'ın ekonomik ve politik birliğinin diğer Kürdistan bölgelerinde ve Ortadoğu'da "Türki-Kürdi federasyonu"na sunduğu yeni "olanakları" farkeden ve talep ve isteklerini yeniden planlayarak yenilenen bir çizgiye yöneliş içindedir. Bir süreden beri geliştirdiği "federasyon", "federal çözüm", "Kürt kimliğinin tanınması" ve "siyasal çözüm" gibi politikaları çoğaltması, batılı büyük devletlerle bağ kurmaya önem veren eğilimini giderek güçlendirmesi ve ittifak arayışlarını "parlamenter" politik çevrelere doğru yaymayı hızlandırması gibi gelişmelerin, PKK'nın bu yönelişinin son bir kaç yıl içinde ortaya çıkan politik sonuçları olduğu görülmektedir. Bir yandan "halk devrimi" diyen ve çalışma ve eylemiyle bazı bakımlardan halk devriminin gelişmesine katkıda bulunan, öte yandan, yukarıda sözettiğimiz yönelişleri, çalışmaları ve girişimleriyle, Kürt halk hareketini burjuvazinin yedeği haline getiren ve bu durumun yarattığı çelişki ve belirsizliklerle karakterize olan bir platform üzerinde bulunan PKK'nın, henüz netleşmese ve sonuçlarına varmış olmasa da, "yenilenmekte" olan bir çizgiye sahip olduğunu söylemek, neresinden bakılırsa bakılsın, bir gerçeği dile getirmektir diyebiliriz. Ve sonuç olarak söylenirse; PKK'nın mücadelesinin, halk devrimi mücadelesinden, eski sloganı olan "Bağımsız Kürdistan" sloganından (Türkiye'nin Kürdistan'daki egemenliğine karşı olmaktan) giderek artan oranda uzaklaşan ve Türkiye ve Kürdistan'ın ulusal eşitsizliğe dayanan statüsünün, bugünkü politik ve hukuksal biçimlenişine karşı olmakla sınırlı kalan bir mücadeleye dönüşmekte olduğunu söylemek yanlış olmaz. Böyle bir mücadelenin bir adım ilerisinin, Kürdistan'daki halk hareketinden yararlanarak, Türk burjuvazisiyle yeni bir anlaşma peşinde koşan ve bu amaçlarına ulaşmak için emperyalist hükümetlerin desteğini ardına alma çalışması içinde bulunan Kürt burjuva-feodal tabakalarının politik çıkarlarına dayandığı ise, reddedilmez bir gerçektir.

Partimizin politik platformuyla PKK'nın politik platformu arasındaki ayrılık sorununa dönüldüğünde, bu ayrılıkların büyük ölçüde, PKK'nın, Kürt ulusal sorununu, halk devrimi platformundan Kürt burjuvazisinin Türk egemen sınıflarıyla yeni bir anlaşma arayan platformuna taşıma eğilimi göstermesinde yattığı rahatlıkla görülür. Bizim, Kürt ulusal hareketinin yönelmesi gereken hedefler olarak gördüğümüz emperyalist ülkeleri, Kürt burjuva-feodal sınıf ve tabakaları ve Türk gericiliğinin, Kürt kimliğini tanıma"dan ve "federal sistem"den yana olduğunu zaman zaman ileri süren çevrelerini ulusal hareketin "müttefiki" haline getirmeye yönelen platformu, PKK için açmaz teşkil edebilecek bir yönelim olduğu gibi, partimizle temel politik ayrılık hattını da oluşturmaktadır. PKK'nın partimizle olan bu politik ayrılığının, işçi ve emekçi sınıfların sorunlarına yaklaşımda, mücadele biçimlerini ele alışta, emekçi yığınların devrime katılışının örgütlenmesinde ve hareketin müttefiklerini belirlemede partimizle olan farklılığının belirleyici etkenlerinden biri olduğu da bir gerçektir.

PKK'yı ve PKK politikasını savunan çevreler, yukarıda söz ettiğimiz "uluslararası destek arama", "Kürt kimliğinin tanınması", "siyasal çözüm", "federal sistem", hatta "HEP" ve "parlamenter muhalefet" politikaları gibi PKK politikalarını, genel çizgiye ilişkin değişiklikler olarak değil, taktik politikalar olarak savunmakta ve bu politikaların "devrimci taktik"ler olduklarını öne sürmektedirler. Bu doğru mudur; bu politikalar "devrimci taktik" denemeleri midir? Partimize göre bu "savunma"lar doğru değildir. Devrimci bir parti için politik taktik; herşeyden önce, adına hareket ettiği sınıf ve tabakaların hareketini geliştiren, genişleten, olanaklarını çoğaltan, güçlerini örgütleyen; buna karşılık, düşman güçlerin olanaklarını daraltan, saldırılarının etkisini kıran ya da püskürten; ve genel olarak hareketi stratejik hedeflere yaklaştıran politik planlar ve girişimler toplamıdır. Taktik politikalar, devrimle karşı-devrim cephelerinin çatışmakta olan güçlerinin karşılıklı durumlarıyla stratejik hedef arasındaki ilişki tarafından belirlenirler ve bu taktikleri belirleyen örgüt bir kitle hareketi özelliği kazanmışsa, devrimle karşı devrim arasındaki mücadelenin seyri üzerinde kesin bir rol oynarlar.

PKK taktiklerinin, örneğin "Kürt kimliğinin tanınması", "federatif çözüm", "siyasal çözüm", "Kürtlüğün birliği" gibi politik çağrıların, Kürt halk hareketinin gelişme seyri üzerindeki etkilerini değerlendirdiğimizde, ortaya çıkan durum nasıl bir durumdur? Bugün Kürt sorunuyla ilgili durumun şöyle teşekkül ettiği açıktır: Kürt halkının, hareketinin kendiliğinden dinamikleri ve olanakları, geçtiğimiz bir iki yıl içinde de gelişmeye devam etmesine karşın, Kürt halkından tecrit olmuş Kürt burjuva-feodal çevrelerinin halk üzerindeki etkisinin yeni bir yükseliş sürecine girmesi; Kürt emekçi kitlelerinin "parlamenter" çözüm beklentilerinin, umutsuzluğa karşın çoğalması ve ulusal mücadele içinde geniş çaplı örgütlenmeyi başarması; Türk gericiliğinin manevra alanı elde ederek, kendi cephesinde yeni bir "konsensüs" oluşturma ve Türk şovenizmini, kitle temeline sahip bir akım olarak genişletme olanağı bulması; buna karşılık, Kürt emekçi kitlelerinde belli bir moral sarsıntı ve umutsuzluk eğiliminin açığa çıkması ve örgütlenme ve açık hareketinde yeni bir ilerlemenin yaratılmaması vb. Bu olgular görmezden gelinemez olgulardır ve izlenen "taktik politika"ların bu gelişmedeki rolü büyüktür.

Bu "taktik"lerin gerçek içeriğinin daha kesin çizgilerle anlaşılması ve Kürt burjuva-feodal sınıfların, özellikle en "modern" kesimlerinin, Kürt ulusal hareketi karşısındaki yerinin daha belirgin olarak görülmesi için, Türk ve Kürt burjuvazisinin Kürdistan'daki çıkarlarını, bu çıkarların belirlediği kaçınılmaz ve zorunlu yönelimleri nisbeten de olsa, ele almakta yarar var.

Sorunuza verdiğimiz yanıtın ilk bölümlerinde belirttiğimiz gibi, Kürdistan'daki halk hareketi, Kürt burjuvazisinin Kürdistan'daki egemenliğini de tehdit etmektedir. Nitekim, Kürt halkının köleliği üzerinden, Türk burjuvazisiyle 70 yıl süren bir anlaşma yapmayı başarmış olan Kürt yarı feodal burjuvazisinin, Kürt emekçi kitlelerinin üzerindeki manevi otoritesi birkaç yıl içinde ağır darbeler yemiştir. Ancak aynı halk hareketi, Türkiye Kürdistanı'nın, diğer bütün Kürt bölgelerine göre ekonomik ve politik bakımdan üstünlüğünü, bu üstünlüğün Kürt burjuvazisine sunduğu "olanakları" ve Türk burjuva gericiliği ve emperyalist devletler açısından kazandığı büyük önemi açığa vuran ve bölgedeki tüm güçlere kabul ettiren bir rol de oynamıştır. Kürdistan'daki egemenliğinin tehlikede olduğunu ilk gören Kürt burjuvazisinin "modernleşmekte" olan kesimleri, Kürt halk hareketinin devrimci gelişmesinin önüne, "etnik-kültürel haklar", "insan hakları" ve "Kürt kimliğinin tanınması" gibi sloganlarla "muhalefet" olarak çıkmayı uygun görmüşlerdir. Öte yandan, Kürt egemen sınıflarının "gelenekçi" kesimlerini, Kürt halkına ve PKK'ya karşı silahlandırıp vurucu güç olarak kullanan Türk burjuvazisi, hem aktüel zorunlukları hem de, uzun vadeli çıkarları açısından Kürt burjuvazisinin "modern" kesimlerinin yöneldiği muhalefeti kabullenme, hatta teşvik etme tutumuna girmiştir. Türk burjuvazi ve gericiliğinin bu tutumunun, Türkiye'nin Kürdistan'daki ve Ortadoğu'daki çıkarlarına uygun düşen bir tutum olduğu yadsınamaz: İlkin; Kürdistan'daki egemenliğinin temel dayanaklarından birinin Kürt egemen sınıfları olduğunu bilmektedir. İkinci olarak; Türkiye ekonomisiyle Kürdistan ekonomisinin bir bütün, her iki milliyetten burjuvazinin çıkarlarının özdeş olduğunu ve emperyalist rekabet ve egemenlik ilişkileri, Ortadoğu'da çok büyük çıkarlar sunma olanağı bulamadığı sürece, Kürt burjuvazisinin Türkiye'den ayrılma tutumuna giremeyeceğini tesbit etmektedir. Üçüncü olarak; Kürt burjuva-feodal çevrelerinin, bir yandan silahlı terör, öte yandan, reformist "muhalefet"e dayanarak, Kürt halkı üzerinde geçici de olsa kuracakları (gönüllü-gönülsüz) otorite sayesinde, Türkiye, Ortadoğu'daki Kürt sorununa, diğer devletlerin içişlerine müdahale edebilir, dünya "kamuoyunda" daha "muteber" ve Kürdistan bölgelerinin gerçek sahibi bir ülke haline gelebilir. Türk burjuvazisinin, Kürt sorunundan "kurtulmak"la ilgili bu yönelimi, Türkiye Kürdistanı'ndaki egemen sınıfların çıkarlarına da kuşkusuz uygun düşmektedir. Çünkü, Kürt gericiliğinin ekonomik ve politik egemenlik çıkarlarının korunmasının ve diğer Kürdistan bölgelerinde yeni çıkarlara ve egemenlik "hakları"na sahip olmasının bugünkü yolu, Türk egemen sınıflarıyla yeni bir anlaşmadan geçmektedir. Ve silahlı Kürt gericiliği ile reformist Kürt burjuva "muhalefeti", Kürt halk hareketi karşısında öz itibari ile aynı konumda ve aynı hedeflere sahip durumdadır: Kürdistan'daki halk hareketinin devrimci gelişiminin ve egemenliklerini tehdit edişinin önünü kesmek. Çünkü, reformisti ve faşisti ile Kürt gericiliği, içinde bulunduğu "açmaz"ın derinliğini bildiği kadar, çıkarlarının ve önüne açılan olanakların neler olduğunu da bilmektedir. Ve önüne aldığı görev, Kürt halkının hareketini bastırmak, yedeklemek (yedeklediğinde, emperyalist destekler de bulacaktır) ve daha büyük çıkarlar elde etmek için Türk burjuvazisine dayatmada bulunmaktan ibarettir. Türk burjuvazisinin, "ekonomik kalkınma", "GAP", "kültürel etnik kimliği tanıma", "federal sistem", "dil serbestisi" vb. politikalarının (bu politikaları Kürt halkının mücadelesi gündeme sokmuş olsa bile), Kürt burjuvazisinin palazlanması, (Kürt halkının aldatılması yolu ile) halk üzerindeki otoritesinin yenilenmesi ve örgütlenmesi işleviyle geliştirilen ve objektif anlamı da bundan ibaret olan politikalar olduğu ortadadır.

Türk burjuvazisinin bu politikalar üzerine yaşadığı bugünkü "kararsızlık" ve Kürt egemen sınıflarının şimdiki "bölünmüş" durumu kimseyi aldatmamalı; Türk burjuvazisinin "federasyon" eğiliminde olan kesimleriyle Kürt burjuvazisinin gerçekte en "kemalist" olan kesimlerinin yürüttüğü Kürt "muhalefeti" kimsenin gözünü küllememelidir. Türk ve Kürt egemen sınıfları, Ortadoğu ve Kürdistan'ın bugünkü koşullarında, birbirlerine göbekten çıkarlarla ve büyük "potansiyel" taşıyan bölgesel yeni çıkar "olanakları"yla bağlı durumdadırlar. Türk burjuvazisi, Kürdistan'ı nispeten de olsa kontrol altına almayı başardığında; Kürt burjuvazisi, Türkiye Kürdistanı'nda nispi de olsa bir otorite sahibi olduğunda; eğer emperyalist hegemonya ve rekabet çatışması, bu süreçte, Kürt burjuvazisinin önüne daha önemli olanaklar açmazsa, Türk ve Kürt burjuvazisi, oluşacak güç dengesine göre, şu ya da bu "siyasal-hukuki" statü üzerinde yeni bir "anlaşma" yapma olanağını kesin olarak bulacak ve Kürt sorunu, Türkiye'nin bölgede "hak iddiası" ile ortaya çıktığı bir sorun haline ister istemez gelecektir. Kürt burjuva "muhalefeti" Türk gericiliğinin en önemli kozlarından biridir, bu yadsınamaz. Bu yöndeki gelişmenin önünü kesecek tek olanak, Türkiye'de ve Kürdistan'da, işçi sınıfı ve halk hareketinin emperyalizme, Türk ve Kürt gericiliğine karşı, parlamenter ve uzlaşmacı "muhalefet"leri tecrit ederek gelişmeyi başarmasıdır. Irak bir yana İran, Suriye gibi devletler ve Barzani ve Talabani gericiliği, Türkiye'nin özellikle Ortadoğu savaşı öncesinde belirginleşen yeni yayılma emelleri (bu emellerin, çoğunlukla ileri sürüldüğü gibi, Kerkük petrolleriyle sınırlı olmadığını ayrıca belirtelim) ve yönetimlerini anlamış durumdadırlar. Ve politikalarını yenilemeye, eskiden "kışkırtma" politikası izledikleri Türkiye Kürdistanı'ndan, hem Türk ve Kürt burjuvazisine tanıdığı potansiyel olanaklar hem de, devrimci patlamaların bölgede uyandırabileceği devrimci etkinin gücü nedeniyle "korunmayı" hedefleyen bir politikaya yönelmiş durumdadırlar.

Bir kaç yıl öncesinden, Kürt halkı üzerindeki otoritesini yitirme durumuyla karşı karşıya kalan "solcu" ve parlamentarist Kürt burjuvazisini, işçi ve emekçiler üzerindeki otoritesinin yenilenme sürecine girmesinde, PKK'nın "seçim taktikleri"nin, "siyasal çözüm", "federal çözüm" gibi çağrılarının emekçi halk üzerinde yaratttığı etkinin payı yadsınamaz. Türk hükümeti ve Kürdistan'da hükümet tarafından silahlandırılan Kürt gericiliği, PKK'yı yok etmeye çalışırken, reformist ve parlamentarist Kürt burjuvazisi PKK'den yararlanarak güç toplama, onu yedekleme, reformist eğilimlere zorlama ve kendine dönüştürme ilişkisi içindedir. PKK'nin sözettiğimiz politik eğilimleri, taktik bir anlam taşımasına karşın (taktiklerde son tahlilde şu ya da bu sınıfın çıkarlarına denk düşen stratejinin bir parçasıdır.), PKK'nin isteyip istememesinden bağımsız olarak gerçekte, Kürt burjuvazisinin Türk burjuvazisiyle aradığı yeni anlaşmanın çıkarlarına denk düşen stratejik bir anlam taşımaktadır. PKK nasıl izah ederse etsin ve neyi amaçlamış olursa olsun, Kürt burjuvazisinin istek ve taleplerini ve "Kürt burjuva çözümü" politikasını ifade etmektedirler.

Son bir örnek olarak "federal çözüm", "federasyon" isteği ya da "siyasal çözüm" olarak ifade edilen PKK politikasını ele alalım: Bu "çözüm" politikasının, Türkiye'de gericiliğin iktidarda olduğu, Kürdistan'da burjuvazinin ayakta bulunduğu koşullarda, hangi sınıf ya da sınıfların isteklerine denk düştüğü ve "çözüm" politikası olduğunu bir yana bırakıyoruz. Bu taktik çağrı ve girişim, devrimle karşıdevrim arasındaki bugünkü güç ilişkisi içinde hangi toplumsal sınıfların ve hangi politik güçlerin büyümesine, etkisini arttırmasına ve olanaklarını genişletmesine hizmet etmiştir? Olguların ve olayların gösterdiği şudur: HEP'in oluşumu ve seçimlerle birlikte yeni bir kampanyaya giren Kürt "reformist" burjuvazisi, Kürt halkını aldatmada, diktatörlük ve hükümet hakkında hayaller yaymada yeni olanaklar bulmuş; Türk gericiliği ve hükümet yeni saldırılar hazırlamada avantajlar ele geçirmiş; Türk ve Kürt burjuvazisi arasındaki "diyalog" alanı genişlemiş; ve diğer parlamenter çağrı ve taktiklerin de etkisiyle açık kitle hareketi belirgin bir yavaşlama göstermiştir. Bu durum, yadsınamaz. Varsayalım ki; hükümet PKK ile "federal" ya da "siyasal" çözüme oturmayı kabul etmişti. PKK, Kürt halkı adına Türk devletiyle, "Türk-Kürt federasyonu" kurabilecek miydi? Ya da Türk gericiliği, PKK'nın "federasyon" koşullarını reddettiğinde, onun bu reddi üzerinden PKK ve diğer devrimci güçlerin yapacağı çağrı, Türkiye bir yana, Kürdistan'ın emekçi kitlelerini ayağa kaldıracak bir kıvılcım olabilecek miydi? Herhangi somut olgusal veriyle bu sorulara olumlu yanıt vermenin olanaksız olduğu ortadadır. Ve neresinden bakılırsa bakılsın, PKK'nın bu politikaları ve sözettiğimiz diğer reformist politikalarının, Kürt burjuvazisinin çıkarlarına ve Türk burjuvazisinin "çözümü" hızlandırma eğilimlerindeki kesimleriyle Kürt burjuvazisinin anlaşma girişimlerine hizmet ettiği son derece açıktır. Bu politikalar, Türkiye'de ve Kürdistan'da burjuvazi ve gericiliğin aradığı "politik istikrar"ı kolaylaştırıcı politikalardır. Oysa, Kürdistan'da ve Türkiye'de açık kitlesel devrimci hareketin atağa geçmesi, başarı kazanması, politik istikrarsızlığın derinleşmesi demek olduğu gibi, istikrarsızlığın derinleşmesiyle doğrudan bağlıdır da. Belirtelim ki; Türkiye'de "istikrar"ın korunması üzerine "sosyalizm" ve "devrim" teori ve politikası "geliştiren" geleneksel burjuva sosyalizmi akımlarının, PKK'nın bu ve benzeri politikalarına sunduğu gürültülü destekle "sessiz teşvik", bu politikaların Türk ve Kürt egemen sınıflarının, Kürt halkının başı üzerinden yapmaya çalıştığı anlaşmayı, dolayısıyla "politik istikrar"ı kolaylaştıran politikalar olmasından ileri gelmektedir.

Burada ileri sürdüklerimizden, partimizin kaba "sol" anlayış ve taktik tutumla "körleşmiş" bir parti olduğu sonucu elbette ki çıkarılmamalıdır. Partimiz, koşulları oluştuğunda, diktatörlüğe cepheden saldırının politik bir unsuru olarak, "siyasal çözüm" çağrılarının yapılabileceği görüşündedir. Ve böylesi taktik çağrı ve girişimlerin; politik durumun kesin olarak devrimin lehine döndüğü, karşı devrimin manevra olanaklarının tükendiği, güçlerini harekete geçiremez duruma düştüğü, uzlaşmacı güçlerin tecrite mahkûm olduğu koşullarda; devrimin taktik saldırı planını dayatmak, karşıdevrim cephesini tümüyle çökertmek ve kitleleri devrim için doğrudan harekete geçmeye hazırlamak amacıyla yapılabileceği düşüncesindedir. Aksi koşullarda yapılan "siyasal çözüm" vb. girişim ve çağrılarının, burjuvazi ve gericiliğin ekmeğine yağ sürdüğü partimize göre kesin bir şeydir. Olgu ve olayların kanıtladığı da budur.

Son olarak vurgulayalım: PKK, sık sık vurguladığı halk devriminde başarıya ulaşmada ısrar edecekse, Türk gericiliğinin "ulusal birlik" politikasının karşısında, "Kürtlerin birliği"ne eğilim gösteren politikaları öncelikle terketmek zorundadır. Çünkü, kapitalizm ve gericilik koşullarında, "Kürtlerin birliği" politikası Kürt burjuvazisinin politikasıdır. Çünkü, Kürt ulusu yekpare bir bütün değildir; sömüren ve sömürülen, emperyalizm ve gericiliğe karşı olan ve emperyalizm ve Türk gericiliği ile çıkarları uzlaşan karşıt sınıflardan oluşmaktadır. Kürt ulusunun ulusal özgürlüğünün gerçek olanakları; Kürt halkının emperyalizme ve gericiliğe karşı mücadelesinde yatmaktadır; Kürt ulusal hareketi, emperyalizme ve her türden gericiliğe karşı, devrimci bir olanaktır.

Kürdistan'daki ulusal-kitlesel hareketlenmenin açığa çıkardığı olgusal gerçek sadece, Türkiye Kürdistanı'nın Ortadoğu'da kazandığı büyük ekonomik ve politik önem ve Türk ve Kürt burjuvazisine sunduğu yeni çıkar "olanakları" ve "fırsatlar" değildir. Hatta, her iki milliyetten gerici burjuvazinin, Kürt halkının özgürlük haklarının inkârı üzerinden aradığı yeni "anlaşma"yı "kolaylaştırıcı" olguların açığa çıkmış olması da değildir. Kürdistan'daki ulusal uyanışın açığa çıkardığı ana olgusal gerçek; Kürt ulusunun gerçek özgürlüğünü işçi sınıfı ve emekçi halkın temsil ettiği; emperyalizme, Türk ve Kürt milliyetinden gericiliğe karşı her iki milliyetten işçi ve emekçilerin birliğinin, tüm diğer Kürdistan bölgelerine göre daha olgunlaşmış olanaklara sahip olduğu; ve Türkiye Kürdistanı'nın diğer Kürdistan bölgelerine göre kesin üstünlüğünün burada yattığı gerçeğidir. Hepsinden önemlisi de, işçi sınıfının diğer Kürdistan bölgelerine göre gelişmişliği ve Kürdistan'da her şeyi tayin edecek toplumsal gücün, Kürt burjuvazisi ve gericiliği ya da herhangi bir emekçi sınıf değil, Kürdistan işçi sınıfı olduğu gerçeğidir. Bu olgusal gerçekler, Kürt ulusunun gerçek özgürlüğü ve devrim için değerlendirilecek midir? Partimizin, Kürt ulusal sorunuyla ilgili olarak yukarıda ortaya konulan politik platformu ve yürütmekte olduğu çalışma, bu tartışılamaz olgulara dayanmaktadır. Bu politik platformda yer alan istekler ve işçi ve emekçi sınıfların giderek genişleyen demokrasi ve özgürlük talepleri Kürt halkına maledilmeden, emekçi kitleler bu istek ve talepler üzerinde örgütlenmeden ve işçi sınıfı ve emekçi köylülük kaderini eline almadan, ezilen Kürt ulusu için gerçek bir ulusal ögürlük olanaksızdır. Gerçek halk devrimi olanağı da yalnızca burada yatmaktadır. Kürdistan'da açığa çıkan ve kendini kabul ettiren olgulardan, bölgedeki politik güçler arasında yenilenmekte olan ilişkilerden ve ezen ve ezilen sınıflar arasındaki mücadelenin daha vurucu biçimde kanıtladığı gerçeklerden partimizin çıkardığı politik sonuç işte budur.

2) Partimizle PKK arasındaki ayrılık ve farklılıkların en önemlilerinden biri de, mücadele biçimleri, halk kitlelerinin örgütlenmesi ve kitlelerin devrimde oynadığı rol sorunlarında ortaya çıkmaktadır.

Devrim kitlelerin eseridir. Ve her devrim, devrime kendi sınıf talepleriyle damgasını basan sınıfın ya da sınıfların adıyla karakterize olur. Bir devrimin işçi sınıfı ya da halk devrimi olması için, işçi sınıfı ve halkın bu devrime, geniş ölçüde de olsa herhangi bir katılımı yetmez. Devrimin işçi sınıf ve halk devrimi olması için, başta işçi sınıfı olmak üzere halkı oluşturan emekçi sınıfların, kendi bağımsız talepleri ve istekleriyle devrime damgalarını basacakları bir bilinç ve örgütlenme içinde olmaları gerekir. Aksi taktirde, milyonlarca işçi ve emekçinin omuzunda yükselen devrim, ona kendi sınıf damgasını basan burjuva sınıfın bir kesiminin diğer kesimine karşı "devrimi" olarak kalmaktan kurtulamaz. İşçi ve emekçi kitlelerinin bu "devrim"deki rolü, ona damgasını basan sınıf için, yedek güç ve omuzlarına basarak yükseldiği dayanak olma rolüdür. Demek ki, devrim sadece kitlelerin eseri değil, kendi bağımsız talep ve istekleriyle ortaya çıkan, kendi talep ve istekleri için mücadele eden ve bu mücadele içinde, kendi bağımsız örgütlerinde örgütlenerek devrime damgasını basan kitlelerin eseridir.

Burada ortaya koyduğumuz devrim anlayışı ve örgütümüzün Kürdistan'la ilgili politik platformu üzerine partimizin PKK ile olan ayrılığı, kitlelerin mücadele içindeki yeri, örgütlenmesi ve mücadele ve örgüt biçimleri sorununda da, kaçınılmaz olarak kendini ortaya koymaktadır. Fazla uzatmadan vurgulayalım ki, kitlelerin devrimdeki rolü sorunu farklı sınıflara bağlanarak kavrandığında, atılan politik sloganlar ve öne sürülen politik talepler zorunlu olarak farklı nitelikler taşıyacağı gibi, işçi ve emekçi sınıfların mücadeleye katılımı ve örgütlenmelerini ele alışın farklılaşması da kaçınılmaz olur.

Partimiz, kitle mücadelesini temel almakta, işçi ve emekçi kitlelerin, kitle mücadelesi içinde aydınlanmalarını, örgütlenmelerini ve içinde bulundukları mücadeleye kendi istek ve talepleriyle damgalarını basan örgütlü bir güç olarak katılmalarını başlıca sorun haline getirmiş bir çizgi izlemektedir. Partimiz, işçi ve emekçi kitlelerin hareketinin gelişme sürecini şöyle görmektedir: Genel kural olarak, işçi ve emekçi kitlelerin ekonomik sorunları ve kısmi talepleri üzerinde açığa çıkan kitle mücadelesi, kitlelerin giderek daha kesin istekler öne sürmesi ve politik sloganları kavramasıyla içiçe geçmiş olarak, inişler çıkışlar, yenilgiler ve atılımlar içinde, grevler, direnişler, genel grevler, genel direnişler, gösteriler ve silahlı gösteriler biçimini alarak gelişir, koşulları olgunlaştığında, mevzi ve genel ayaklanmalar ve silahlı ayaklanmalar yoluyla devrime dönüşen bir çizgi izler. Kitle mücadelesinin ve devrimin gelişme süreci aynı zamanda, işçi ve emekçi kitlelerin politik bilinç kazanmaları ve örgütlenmeleri sürecidir. İşçi ve emekçiler, önceleri genellikle, ilkel ve dayanıksız (kendiliğinden) örgütler içinde örgütlenerek mücadeleye girerler, mücadele içinde edindikleri bilgi ve deneyim sayesinde, örgütlenmelerini ilerletir ve genişletirler. Sorunun bu yanı söz konusu olduğunda, işçi ve emekçi kitleleri temsil eden partinin (ya da partilerin) kitleler arasında yürüttüğü devrimci çalışma ve bu çalışmaya yol gösteren çizginin niteliği kuşkusuz, belirleyici bir önem arz eder.

Kürt halkının, ulusal özgürlük isteği ile Kürdistan'da açığa çıkan mücadelesi, kendi koşulları içinde, devrimin genel gelişme çizgisini izleyerek gelişmektedir. Son seçimlerden bu yana nisbeten etkili olan geçici moral durgunluğu bir yana bırakırsak, yükselişler, düşüşler, ilerlemeler ve gerilemeler içinde de olsa, kitle mücadelesi, Kürdistan'da gelişmekte ve yayılmaktadır. Ancak ne var ki, Kürt halk hareketi kendi olanaklarını tahrip etmekten, kendi dinamiklerini yıkıma sürüklemekten de kaçınamamaktadır. Kitle mücadelesinin kendi yarattığı dinamikler gücünü korumasına, olanaklar varlığını sürdürmesine rağmen açık yığın eyleminin, kitlelerin düzenden kopuş derecelerinin, diktatörlüğe duyduğu öfke ve mücadele isteğinin (genel olarak kitle mücadelesinin düzeyinin) gerisinde kaldığı görmezden gelinemez bir gerçektir. Bunun bir nedeni; Kürt halkının yüzyıllardır mahkûm edildiği bilgisizlik, bilinçsizlik ve örgütsüzlük ise öteki nedeni; halk arasıda çalışma yürüten ve kitlelerin ileri kesimleri tarafından şu ya da bu şekilde kabullenilmiş olan örgütlerin ('örgüt' demiyoruz; çünkü, PKK'nın yanı sıra hem PKK ile ilişki halinde, hem de rekabet halinde olan ve çeşitli fraksiyonlarıyla halk arasında etkisini artırmakta olan reformist Kürt burjuva çevreler bir kenara itilimez) attıkları sloganlar ve dayattıkları eylem ve örgüt biçimlerinin niteliği ile doğrudan bağlıdır.

Milliyetçi Kürt grup ve örgütlerinin politik platformları ve attıkları sloganların ortak sınıf niteliğine daha önce değindik. Bu grup ve örgütlerin hemen tümü ile ilgili görüşlerimizi ana özellikleriyle yansıtacağı için burada, PKK'nın, kitlelerin devrime katılışı, örgütlenişi ve mücadele biçimleri ile ilgili anlayışını ele almakla yetineceğiz. Ancak, PKK'nın anlayış ve politikasına girmeden önce, partimizin bu sorunlar üzerine anlayış ve tutumunu vurgulamak sanırız daha açıklayıcı olacaktır: "Devrim kitlelerin eseridir" düşüncesini benimserken, partimizin benimsediği gerçekte, kitle mücadelesi çizgisidir, devrimin yolunun kitle mücadelesinden geçtiği düşüncesidir. Partimizin somut mücadele şiarları, eylem çağrıları (mücadele biçimleri) ve taktik örgütlenme sloganları (örgüt biçimi) ve bu temele oturan günlük politik ve örgütsel çalışması, kitle mücadelesinden, kitle hareketinin kazandığı derinlik derecesinden esinlenmekte ve açık kitle hareketini ilerletme ve kitlelerin örgütlenmesini genişletme hedefine bağlanmaktadır. Partimize göre devrim, kitle mücadelesinin gelişme ve genişlemesinin ayaklanmalara ve genel silahlı ayaklanmaları dönüşmesiyle gerçekleşecektir. Bu devrimin (örneğin Kürdistan'da) gerçek bir halk devrimi olması için, halk kitlelerini oluşturan sınıf ve tabakaların devrime, kendi sınıf talepleri uğruna mücadele bilinci ile ve bu mücadelelerini biçimlendiren ve yönetimini ellerine veren örgütlenme içinde katılmaları bir zorunluluktur.

Kitle mücadelesinin, Kürdistan'da, ağırlıklı olarak kendiliğinden özellikler gösterse de, Türkiye'ye göre genel olarak daha ileri boyutlar içinde geliştiği, 1980'lerin ikinci yarısından itibaren açığa çıkmıştır. Kitle mücadelesinin Kürdistan'da ulaştığı düzeyle, açık yığın eyleminin istikrarsızlığı ve nisbeten düşüklüğü arasında bir çelişki bulunmasına karşın, genel olarak hareketin gelişme derecesi, kazandığı özellikler ve içinde bulunduğu sorunlar, Türkiye'deki mücadelenin gösterdiği özelliklerden farklı olarak, kitlelerin mücadele ve örgütlenmesinin bir biçimi olan gerilla savaşı ve gerilla örgütlenmesini, işçi ve emekçi yığınlarının gündemine bir süreden beri sokmuş durumdadır. Gerilla savaşı ve gerilla örgütlenmesi, kitlelerin örgütlenmesine bağlanan taktik bir mücadele ve örgüt biçimidir. Ayrıca, silahlanmış ve küçük gruplar halinde birleşmiş silahlı örgütlerin eylemi olarak gelişen bir mücadele olmasına karşın gerilla savaşı, devrimci ve seçkin "öncü"ler tarafından yürütülen bir savaş değil, silahlanmış ve silahlanmakta olan halk tarafından yürütülen bir savaş (mücadele) biçimidir. Gerilla örgütü ise, silahlanmış ve silahlanmakta olan halk tarafından oluşturulan bir örgüt biçimi durumundadır. Bu, Kürdistan'da da böyledir; Kürt halkının kitlesel mücadele ve örgütlenmesinin çıkarları ve gelişmesinin izin verdiği oranda doğru ve bu mücadele ve örgütlenmenin gelişme ve genişlemesine hizmet ettiği sürece gerekli bir mücadele ve örgüt biçimidir. Bu, şu anlama gelir; Kürdistan'da diktatörlüğün etki ve gücünün kırılmasındaki derinleşmenin artmasına; Kürt halkının açık hareketinin genişlemesi ve güçlenmesine; işçi ve emekçilerin, her türden örgütlenmesinin gelişmesi ve yeni kitleleri kucaklayarak çoğalmasına; ve halkın hareketinin, diktatörlüğe karşı silahlı ayaklanmalara, örgütlerinin bu ayaklanmayı biçimlendirecek örgüt biçimlerine dönüşmesinin hızlanmasına hizmet ettiği sürece, gerilla savaşı ile gerilla örgütlenmesi, geçerli bir mücadele ve örgüt biçimidir.

ULUSAL HALK KOMİTELERİ

Kürdistan'daki kitle mücadelesinin, bugün hangi kitlesel mücadele ve örgüt biçimlerini gündemde tuttuğu olgularla görülmektedir: Bölgedeki koşullar sert çatışmalarca belirlenen koşullar olmasına karşın, kitle mücadelesinin vuruşlarının yarattığı açık ve legal alanlardan doğan en sıradan eylem biçimlerinden protesto gösterilerine, yasal ve yasadışı grev ve direnişlere, sokak gösterileri ve silahlı sokak gösterilerine varıncaya kadar, bütün mücadele biçimleri, Kürdistan'da ortaya çıkmıştır ve bu mücadele biçimleri bugün de geçerlidir. Yanı sıra, Türkiye'de işçi dalgası yükseldiğinde ve genel grev ve direniş gündeme girdiğinde, Kürdistan'da da, Türkiye'yle birleşen genel direniş eğiliminin güçlendiği bilinen bir şeydir. Ayrıca, diktatörlükle halk arasındaki çatışınanın zaman zaman yarattığı öfke dalgasının bazı etkenleri biraraya getirdiği koşullarda, mevzi ayaklanmaların beklenmesine yol açan günler yaşandığını, geçtiğimiz dönemin olayları göstermiştir. Kürdistan'da olup biten herşeye karşın, önümüzdeki dönemde şu olabilirlikleri gözardı etmemek büyük önem taşımaktadır: Bazı maddi ve moral faktörlerin, uygun anda kesişmesi sonucunda, Kürdistan'da geniş çaplı sokak çatışmaları önümüzdeki dönemde de gündeme gelebilir; zorlukları bulunsa ve aksi yöndeki olgular çoğalsa da, böylesi anlarda, mevzi ayaklanmaların ortaya çıkma olasılığı yadsınamaz bir olasılıktır. Ayrıca, Türkiye'deki işçi sınıfı hareketinin, Kürdistan işçi sınıfını etkilediği ve bir işçi hareketi dalgasının genel grev ve direnişi gündeme getirdiği koşullarda, Kürdistan'da da genel grev ve direnişin Kürt halkının eylemine girmesi, gözardı edilemez bir ihtimaldir. Bütün bu gelişmeler son bir yıl içindeki olumsuz gelişmelere karşın Kürdistan'da bugün de beklenebilir gelişmelerdir. Ve devrimci bir parti, mücadele ve eylem çağrılarında ve ajitasyon çalışmasında, bu yöndeki olguları kesin olarak bugün de dikkate almak zorundadır. Bir mücadele biçimi olarak gerilla savaşı bu zorunluluk içinde anlam kazanmakta; kitle mücadelesinin bu yöndeki gelişimi içinde doğduğunda ve kitle mücadelesinin çıkarları tarafından belirlendiğinde, yerini bulmaktadır. Özellikle Nevroz'dan bu yana, kitleler arasında moral bir sarsıntı ve bıkkınlık yaşanmasına ve önümüzdeki dönemin, ne yönde gelişmelere tanık olacağını, bugünden somut biçimler itibariyle kestirmemize olanak bulunmamasına karşın, eylem slogan ve çağrılarını büyük ölçüde değiştirmek için, Kürdistan'da herhangi köklü olgusal bir değişiklik olduğu söylenemez. Bu nedenle, kitle mücadelesinin çıkarlarından kaynaklanan ve ona bağlanan gerilla savaşı, Kürdistan'da bugün de geçerliliğini korumaktadır.

İşçi ve emekçi kitlelerin içinde yer aldığı, yer alma eğilimi gösterdiği, dönemin dayattığı mücadelelere yetenekli, geçerlilik kazanmış örgüt biçimleri de, tıpkı mücadele biçimleri gibi, kitle mücadelesinin olanakları içinde, kitlelerin mücadele içindeki organize oluşlarında, kendiliğinden eylemleri biçimlendiren "ilkel" formlarda ve emekçilerin gösterdiği örgütlenme eğilimlerinde mevcuttur. İşçi sınıfının temel sınıf örgütlerinden olan sendikalardan, açık ya da yarı açık gençlik örgütlerinden veya köylü kooperatifleri vb. her zaman geçerli olan örgüt biçimlerinden sözetmiyoruz. Kitle mücadelesinin içinde bulunulan aşamasının ortaya çıkardığı, geçerli bir araç haline getirdiği, (taktik-kitle) örgüt biçimlerinden söz ediyoruz. Kürt köylüsü, giriştiği eylemlerde, bazen manevi otorite sahibi köy önderleri çevresinde organize olarak; köy ya da şehir emekçisi, anında giriştiği kimi protesto eylemlerinde, kendine eğilimli bulduğu muhtarlık ve yerel yönetimleri, protestosunda örgütlendiği basit organizasyonun siperi haline getirerek; genç Kürt emekçisi, öfke dalgasının kabardığı bazı anlarda, düzen içi kimi politik ya da kültürel alt örgütleri veya gelenek kurumlarını, o ana ilişkin olarak, kendi ulusal isteklerinin basit ve yalın biçimlenişinin kabuğuna dönüştürerek, yığın mücadelesinin içinde şekillenebileceği geçerli örgüt biçiminin ilk embriyonlarına işaret etmektedir. Sözettiğimiz ve örtü, siper ve dış görüntüden başka anlamı bulunmayan düzen kurumları içinde anlık olarak şekillenen basit örgütlenme ve organizasyonların, ortaya çıkan direniş sonunda dağıldığı ya da söndüğü bir gerçek olmasına rağmen, yasa dışı ilan edilmiş protesto eylemlerine ve silahlı saldırıyla karşılanan direnişlere örgütsel biçim teşkil ettikleri ortadadır. Bu biçimde şekillenen kitle hareketinin şu ya da bu kadar içinde veya kenarında, PKK yahut başka herhangi bir örgütün bulunmasının, sorunun tartıştığımız yönüyle bir ilişkisinin bulunmadığını ayrıca belirtmek gerekir.

Partimize göre, her zaman geçerli olan, bugün de örgütlenmesi gereken kitle örgütlerinin dışında, kitle mücadelesinin bugünkü düzeyinin dayattığı ihtiyacı karşılamak üzere, emekçi kitlelerin eylemlerinin ortaya çıkardığı taktik-kitle örgütünün ilk biçimi, ifadesini burada sözettiğimiz örgüt ve oganizasyonlarda bulmaktadır. Bu ilkel organizasyon ve örgüt biçimleri alınıp sistematize edildiğinde, ortaya çıkan ve farklı emekçi sınıfları birleştirme (hareketin bugünkü döneminin örgüt biçiminin en önemli özelliklerinden biri, budur), örgütleme, yığınlar halinde harekete geçirme ve hareketin politik içeriğini halka yaklaştırma yeteneğine sahip örgüt biçimi şudur: Halkı oluşturan her sınıf ve tabakadan hiç olmazsa uyanış içindeki kitleyi kapsayarak köylerde, şehir ve kasabaların mahalle ve semtlerinde, yerleşim esasına göre merkezileşme yeteneği taşıyan, halk milisiyle ya da aynı zamanda halk milisi olarak ve partimizin Kürdistan'la ilgili politik platformuna benzer bir politik program üzerinde kurulan kitle örgütleri biçimindeki ulusal halk (ulusal devrimci) komiteleri. Mücadele içindeki Kürt emekçilerinin, mücadele aracı olarak kendiliğinden oluşturduğu ve direnişin dağılmasıyla kendiliğinden yok olan ilkel örgüt ve organizasyonların, bu nitelikteki örgüt biçiminin embriyonu olduğu yadsınamaz bir gerçektir.

Ulusal halk komiteleri, köylülük için aynı zamanda köylü birliği anlamı taşıyabileceği gibi, işçiler, gençler ve şehir emekçileri, hem yerleşim alanlarında hem de (mücadelenin gelişme seyrine göre) kendi kitle örgütleriyle bu örgütlere katılabilirler. Ve bu örgütler, diktatörlüğün saldırısı karşısında dayanıklı, yığın eylemini kucaklamakta yetenekli ve mücadelenin, ayaklanmaya kadar varan bütün biçimlerini kucaklayabilecek kadar otorite sahibi olan halk örgütleri olarak işlev görebilirler. Halkın, her yerleşim yeri ve bölgedeki gelişmişlik derecesine göre, silahlanmış olarak kurulan bu komitelerin politik platformunun, partimizin Kürdistan'la ilgili olarak geliştirdiği platform olması zorunludur. Çünkü, ulusal özgürlük isteği ile hareket eden ancak, gerçek ulusal özgürlüğü nasıl elde edeceğinin bilgisine sahip olmayan emekçilerin, kendiliğinden ulusal bilincinin (kendiliğinden burjuva) içeriğinin halkçı, anti emperyalist bir içeriğe dönüşmesi için, partimizin Kürdistan'la ilgili politik platformu niteliğinde bir platform, kesin bir zorunluluktur. Bu platform, yaşantısındaki zorlukların, ulusal özgürlüksüzlükden kaynaklandığı yanılsaması içinde bulunan Kürt işçi ve köylüsünün, "ulusal özgürlük" olarak düşündüğü şeyin farkına varması, sınıf talepleri öne sürmeye yönelmesi ve ulusal kurtuluş mücadelesinin emperyalizme ve gericiliğe karşı mücadeleye genişlemesi bakımından da bir zorunluluktur. Bütün bunların aynı zamanda, Kürt işçi ve emekçilerinin, kendi kurtuluşlarını (ve Kürt ulusuna kurtulşunu) kendi ellerine almaları, mücadele ve örgütlenme yeteneklerini ve devrimci girişkenliklerini yüz kat daha artırmaları anlamına geldiği inkâr edilemez bir şeydir. Ve diyebiliriz ki, ulusal devrimin gerçek bir halk devrimine dönüşmesinin temel koşulu ve başlıca olanağı da burada yatmaktadır.

Kürdistan'da faaliyet gösteren Komünist Partisi'nin, anti emperyalist ve devrimci parti ve grupların bu örgütlere nasıl katılacağı, bu örgütlerin, emekçilerin kitlesel eyleminin diğer biçimleriyle bir arada ve kitle mücadelesinin geliştirilmesinin bir unsuru olarak gerilla savaşını nasıl biçimlendireceği son derece açıktır:

Komünist ve devrimci parti ve gruplar, bulundukları yerlerde, etkiledikleri güç ve kitleyle bu halk örgütleri içinde yer alabilirler; bu örgütlerin eyleminin yukarıda sözettiğimiz devrimci-politik platforma genişlemesi için mücadele edebilirler; ve etkiledikleri emekçilere ve gençlere dayanarak, bu örgütler içinde kendi örgütlerini kurar ve etkin örgütler haline getirme olanağını elde edebilirler. Komünist, devrimci ve anti emperyalist parti ve grupların, ulusal-halk (ulusal-devrimci) komitelerine katılmalarının tek koşulu, dolayısıyla devrimin ve halkın güçlerinin devrimci bir temelde birleşmesinin başlıca olanağı, bütün parti ve örgütlerin, partimizin Kürt sorunuyla ilgili politik platformuna benzer nitelikte bir eylem programı üzerinde birleşmeleri ve halkın bu platform üzerinde aydınlatılması, harekete geçirilmesi, bu komitelerde örgütlenmesi sorumluluğu ile çalışmalarıdır.

Belirtelim ki; Kürdistan'daki bugünkü koşullarda, ulusal mücadelenin gerçek bir halk devrimine dönüşmesinin olanağı burada yattığı gibi; devrimci enerjinin boşu boşuna harcanmasının önlenmesi ve devrimci parti ve akımların cephesel birliğinin gerçekleşmesi umudu da sadece burada bulunmaktadır. Devrimci parti ve gruplar arasında, devrimci-politik bir platform üzerinde ve ulusal-halk komiteleri içinde gerçekleşmiş olan devrimci-demokratik ittifakın; Kürdistan'daki diğer işçi ve emekçi örgütlerinin devrimcileşmesi ve demokratikleşmesi yolunda önemli bir adım oluşturacağı, Kürt halkına Türkiye'den sunulan desteğe gerçek bir politik temel kazandıracağı ise inkâr edilemez.

Komünist ve devrimci parti ve grupların içinde yer aldığı ulusal devrimci komiteler biçimindeki ulusal halk örgütleri, halkın uyanmış, devrimci kesimleriyle gerici, faşist ve ulusal inkâra dayanan zulümden hoşnutsuz durumdaki kendiliğinden Kürt emekçisini birleştiren örgütler durumundadır. Bu örgütler; bütün halkı kitlesel direniş ve mücadelelerde harekete geçirme ve birleştirme yeteneğine sahip başlıca örgütler oldukları gibi, zararları ortada olan kör terör eylemlerinden arınmış, kitle mücadelesinin bir unsuru ve biçimi ve emekçi kitlelerin politik isteklerini genişletmesine, örgütlenmesine bağlanan gerçek gerilla savaşının, bünyesinde oluştuğu ve halk milisi ve gerilla örgütünün içinde şekillendiği halk örgütleridir. İşçi ve emekçi kitleleriyle halkın devrimcileşmiş-bilinçli güçlerinin oluşturduğu bu komitelerin bünyesinde örgütlenen sabit ve halk hareketinin yerel ve bölgesel genişlemesine ve örgütlenmesinin merkezileşme derecesine bağlı olarak gelişen seyyar gerilla kuvvetleri aracılığı ile ve kitlelerin direniş ve örgütlenmesinin çıkarlarına bağlanarak yürütülen gerilla savaşı: Halkın mücadelesinin ve halk savaşının bir biçimi olarak ayakları üzerine oturmuş, halkın kitlesel politik mücadelesi ve örgütlenmesinin unsuru olarak yerini bulmuş gerilla savaşı, Kürdistan'ın bugünkü koşullarında işte budur. Ulusal kurtuluş mücadelesinin, burjuva-feodal çevreleri tecrit etmesi, işçi-köylü hareketi olarak gelişmesi, emperyalizme ve gericiliğe karşı mücadeleye dönüşmesi ve gerçek bir halk devrimine genişlemesi ancak bu yoldan olanaklıdır. İşçi, köylü ve emekçi kitlelerin, Kürt ulusunun özgürlüğünü ve halkın kurtuluşunu kendi eline almasına, iktidar gücü kazanması ve iktidar alternatifi olarak örgütlenmesine gerçek bir yardım, ancak bu yoldan verilebilir. Ve partimizin, Kürt ulusal sorununu, Kürt halkının mücadele ve örgütlenmesini ve işçi ve emekçilerin halk devriminde oynadığı rolü ele alışı işte böyledir.

PKK'NIN MÜCADELE VE ÖRGÜT BİÇİMLERİ ANLAYIŞI ÜZERİNE KISACA...

Şimdi, PKK'nin mücadele ve örgüt biçimlerini ve halkın devrimde oynadığı rolü ele alışıyla ilgili tutum ve politikasını bazı başlıca özellikleriyle sınırlı da olsa, incelemeye dönebiliriz: PKK'nın, mücadele ve örgüt biçimleriyle ilgili anlayış ve pratiği, bu anlayış ve pratikle doğrudan bağlantılı olan devrim anlayışı ve kitlelerin devrimdeki rolünü ele alışı, partimizin burada temel çizgileriyle vurguladığımız anlayış ve tutumunun, başaşağı çevrilmesinden ibarettir diyebiliriz. PKK'nın attığı politik sloganlar ve bu sloganların "taktik" ve "stratejik" içeriği ve anlamına daha önce de değinmiştik. Ve her şeyden önce söylemeliyiz ki; PKK'nın mücadele ve örgüt biçimlerini kavrayış ve pratiği, devrim anlayışı ve kitlelerin devrimde oynadığı rol üzerine tutumu, bu politik-pragmatik sloganların niteliği ile belirgin bir "uyum" ve "tutarlılık" içindedir. Ancak ne var ki, politik-pragmatik sloganlarla örgüt ve mücadele biçimleri ve devrim anlayışı arasındaki bu "uyum" ve "tutarlılık", PKK açısından olumlu bir durum değil, onu Kürt burjuvazisinin yedeğine düşme yoluna sürükleyen başlıca çelişkilerin kaynağı olan bir "uyum" ve "tutarlılık" durumundadır.

Bu durumun temel kaynağının ne olduğu, PKK'nın konumunun hangi özelliklerinin hangi politikaya neden teşkil ettiği, hangi anlayış ve politikalarının sonuçlarının hangi biçimlerde yeni nedenlere dönüştüğü vb. sorunu buradaki konumuzun dışında. PKK'nın Kürt halkına yaptığı mücadele çağrıları hangi çağrılardır; Kürt işçi ve emekçilerinin ve gençliğinin önüne koyduğu örgütler ne nitelikte örgütlerdir ve PKK'nın politik ve örgütsel çalışmasına göre, devrimde Kürt halkına düşen rol nedir? Konumuz budur.

Politik bir partinin mücadele sloganları ve eylem çağrılarıyla örgüt biçimlerinin sıkı bir ilişki içinde olduğunun tartışılacak bir yanı yoktur. PKK'nın mücadele ve eylem çağrılarının politik içeriğinin esas olarak, "TC devletine karşı Kürt ulusunun birliği", bu birliğinin ifadesi olarak, "kültürel ve ulusal kimliğinin tanınması" ve "federal-siyasal çözüm" yolunun "açılması" yönünde geliştiğini, daha önceki açıklamalarımızdan biliyoruz. PKK'nın zaman zaman yaptığı "serhıldan" çağrılarının ve "temel" bir mücadele biçimi olarak benimsediği gerilla savaşının, "Kürt kimliğinin tanınması"nı ve "federal ve siyasal çözüm"ü kolaylaştırmak, Kürt ve uluslararası kamuoyunu (daha önemli olarak Kürt burjuvazisini ve batılı hükümetleri) bu çözümün tarafı haline getirmek amacına, giderek daha fazla bağlanmakta olduğu görülmektedir. Onun mücadele çağrıları ve öne sürdüğü mücadele biçimleri içinde, hem ulusal baskıya, hem de Kürt ve Türk feodal-burjuva sınıfları sömürüsüne karşı iş, ücret, ekmek, toprak, sendikal ve siyasal özgürlük vb. talep eden mücadele çağrıları ve grev, işgal, direniş, genel grev, genel direniş gibi, işçi ve emekçilerin politik eğitim görme, kendi kurtuluşlarını kendi ellerine alma, devrimci girişkenliklerini artırma ve örgütlenmelerini geliştirme olanağı buldukları mücadele çağrı ve biçimlerinin bulunmadığı da bilinmektedir. Bu durumda, PKK'nın mücadele çağrıları ve eylem sloganlarının işçi ve emekçiler ve Kürt halkı ile ilişkisi belirgin bir şekilde ortaya çıkmaktadır: Kürt halkının "ulusal uyanışı" ve işçi sınıfı ve ezilen sınıfların "sınıfsal uyuşukluğu" ilişkisi. "Ulusal uyanış"ın kendiliğinden (burjuva) ulusal uyanış sınırları içinde kalması; Kürt ulusal sorununun, "Kürtlerin birliği" yoluyla ve Kürt burjuvazisi, bir kısım batılı hükümetler, Türk burjuvazisinin "Kürt kimliğini" tanımaya ve "federal-siyasal çözüme" yatkın kesimleriyle birlikte (içeriğinin sınırlarından daha önce sözettiğimiz) "siyasal çözümü." Sorunun bu "çözümü"nün kolaylaşmasında, Kürt işçi ve emekçi sınıflarının parlamenter-ulusal mücadele içinde olması ve toplumsal-politik baskı unsuru olarak kalması. PKK'nın niyeti ve açıklaması ne olursa olsun ve neresinden bakılırsa bakılsın, yaptığı mücadele çağrılarının ve attığı eylem sloganlarının objektif anlamı, giderek daha fazla böyledir. Bu durumu, PKK ve Kürt basınında ve PKK'nın ajitasyon, propaganda ve örgütlenme çalışmasında görmek olanaklıdır.

PKK'nın Kürt halkına önerdiği örgütlenme biçimleri ve halk arasında yürüttüğü örgütlenme çalışması, burada sözettiğimiz mücadele çağrıları ve biçimleriyle doğrudan bağlı durumdadır. PKK, Kürt halkını başlıca iki örgüt biçimi içinde örgütleme çalışması içindedir diyebiliriz: Bunlardan birincisi; Kürt halkı ve gençliğinden kazanılan kitleyi (parti örgütlenmesini bir yana bırakıyoruz), gerilla örgütleri içinde örgütlemek ve örgütlenmeye çağırmaktır; hedefi, Kürt halkını "ordulaştırma"dır. İkincisi ise; bir tür "sınıfsız, zümresiz, kaynaşmış" bir ulus olarak (yukarıda sözettiğimiz politik hedefler üzerinde) örgütlenmeyi öngören parlamentarist-reformist örgütlenmedir. PKK'nın Kürt halkına yaptığı parlamentarist örgütlenme çağrısının ve yürüttüğü örgütlenme çalışmasının anlamı budur. Bu her iki örgütlenmenin (gerillaordu örgütlenmesi ve düzeniçi parlamentarist örgütlenme) bağlandığı toplumsal politik örgütlenme kuşkusuz, "Ulusal Meclis"in örgütlenmesidir. Ve PKK'nın Kürt toplumuna sunduğu "yeni" toplumsal-politik örgütlenme, (burjuva-feodal ve işçi ve köylü olmasından bağımsız olarak) bütün Kürtlerin, Kürt ulusunun, "çıkarları bir ve aynı" olan fertleri olarak, ulusal mecliste birleşmesidir. PKK, Kürt halkına sunduğu bu örgütlenme biçimiyle gerçekte, Kürt ulusunun "ulusal statüsünde" bir takım (bize göre sınırlı ve biçimsel) değişiklikler isterken, Kürt toplumunun şimdiki toplumsal-politik örgütlenmesinde herhangi bir değişiklikten yana olmayan bir konuma düşmektedir. Çünkü; attığı politik sloganlarda ve yaptığı mücadele çağrılarında, işçi sınıfı, köylülük ve diğer sömürülen sınıf ve tabakaların emperyalizme, burjuvaziye ve yarı-feodal gericiliğe karşı çıkarlarını ifade eden ve onları harekete geçiren herhangi bir talep bulunmadığı gibi, eylemlerini ve örgütlenmelerini, Kürt toplumunun yeni, halkçı toplumsal örgütlenmesine genişletebilecekleri bilinci edinmelerini ve örgütlenmeyi başarmalarını öngören bir örgütlenme çağrı ve çalışması da yoktur. Kaldı ki; Kürt toplumu, henüz sınıflara bölünmemiş ilkel bir toplum değildir; aksine, bir yanda işçi sınıfı, köylülük ve diğer emekçi tabakalar, öte yanda, burjuva-feodal sınıfların bulunduğu (uzlaşmazlıklarla) bölünmüş bir toplumdur. Ve böylesi toplumlarda, işçi ve emekçi sınıfların burjuva ve gerici sınıflara (ve emperyalizme) karşı birliği üzerine şekillenmeyen "ulusal" (ordusu, meclisi ve kültürüyle) örgütlenmenin, burjuvazinin "mücadele" ve egemenlik aracı olarak örgütleneceği ortadadır.

Kürt halkının, gerilla savaşına katılması, bütün halkın "ordulaşması" ve işçi ve emekçilerin silahlı bir "ordu" olarak en ileri düzeyde örgütlenmesi dahi, durumu değiştirmemektedir. Önemli olan, halkın, hangi sınıfın (ya da sınıfların) sınıfsal-politik çıkarları üzerinde "ordulaştığı", hangi politik hedefler üzerinde "silahlı örgüt" haline geldiği ve bu "ordu"ya hangi politik isteklerin komuta ettiğidir. Dünyada, PKK'nın izlediği mücadele ve örgütlenme çizgisinin, yürüttüğü politik ve örgütsel çalışmanın çelişkisini ve gerçek niteliğini çarpıcı kılan ve uyarıcı olması gereken yeterince örnek vardır. Türk ulusal kurtuluş savaşı ve bu savaşın ulusal örgütlenmesi, bu örneklerden biridir. Türk ve Kürt işçi ve köylüleri, bu savaşta, "gerilla örgütleri" ve "ordu" olarak geniş ölçüde örgütlendi. Türk ve Kürt halkı bu savaşı "ulus adına" yöneten ulusal meclis etrafında birleşti ve "ulusal özgürlük" için savaştı. İşçi ve köylülerin oluşturduğu ordu ve halkın etrafında toplandığı ulusal meclis, köylüye toprak ve halka özgürlük vaadetmekten de geri durmadı. Türkiye işçi sınıfının ve Türk ve Kürt köylü kitlelerinin elde ettikleri ve Türkiye'nin geldiği yer gözler önündedir. İşçi ve köylülerin elde silah mücadelesiyle başarı kazanan "ulusal savaşı"ın burjuvazinin egemenliğiyle sonuçlandığı ortadadır. Ordulaşan ve ulusal örgüt, meclis ve hükümet kuran Filistin halkının özgürlük savaşının ve otuz yıldır elde silah savaşan Irak Kürdistan halkının ayaklanmasının bugün bulunduğu yerin, PKK'yı uyarıcı örnekler oluşturduğu inkâr edilmez bir şeydir. Çünkü, bu iki halkın "savaşmadığı", "ordulaşma"dığı ve "ulusal meclis" oluşturmayı başaramadığı için Amerikan emperyalizminin "çözüm planı"na boyun eğmek zorunda kaldığını hiç kimse iddia edemez. Türk, Filistin ve Irak Kürdistanı halkları, "gerilla" ve "ordu" olarak örgütlendiler, "ulusal meclis"ler kurdular. Türk ve Kürt halkının "ulusal", "anti emperyalist" savaşı, "başarı"ya ulaştı; ne var ki halk, burjuva-feodal sınıfların, ülke ise emperyalizmin egemenliğine boyun eğmekten kurtulamadı. Filistin halkı, on yıllar boyunca "devrimci" gerilla savaşı verdi, "ordu"ya, "ulusal meclis"e sahip oldu; ayrıca, yıllardır "intifada"lar içinde. Ancak, Filistin halkı, "ulusal meclisi"nin, ABD emperyalizmine boyun eğişi karşısında silahsız ve mahkûm duruma düşmekten kaçınamadı. Irak Kürdistanı'nın şimdiki durumundan herhalde sözetmeye bile gerek yoktur.

Bu halklar, ulusal kurtuluş mücadelesinde yiğitçe savaşmış hatta (bazıları PKK'dan farklı olarak) emperyalizme ve iç gericiliklere karşı mücadele etmiş, bu mücadelede "ordulaşmış" ve "ulusal meclis"te örgütlenmiş olmalarına karşın, mücadelelerinin şu ya da bu aşamasında, burjuva-feodal sınıflara ve emperyalizme boyun eğmekten niçin kaçınamamışlardır? Bu ülkelerde ulusal direniş, ulusal anti emperyalist ayaklanma neden halk devrimlerine dönüşmemiştir? Bütün bu ülkelerde ulusal ayaklanmalar, işçi ve köylülerin "gerilla" ve "ordu" olarak örgütlenmeleri ve "ulusal meclisleri" emekçi halkların ihya etmeleri üzerinden gelişmesine karşın, sömürülen sınıf ve tabakaların, burjuva-feodal sınıfların ve emperyalizmin egemenliğine sonuçta boyun eğmek zorunda kalmalarının bir tek nedeni vardır: İşçi sınıfı, köylülük ve diğer sömürülen sınıf ve tabakaların ulusal uyanışının; burjuva-kapitalist baskıya karşı mücadeleye genişleyememesi; halkın ulusal bilincinin, kendiliğindenci (burjuva) ulusal bilinçten halkçı, anti emperyalist bir bilince dönüşememesi; ve işçi ve köylü kitlelerin, kendi sınıfsal talepleriyle ve kendi kitlesel sınıf örgütleriyle mücadeleye her yönden damgalarını basacak bir eylem ve örgütlenme içine girmeyi başaramamalarıdır. İşçi sınıfı ve halkın, ulusun kurtuluşunu, kendi mücadelesini ve kendi örgütlenmesini eline almayı ve mücadele ve örgütlenmesi ne kendi istek ve usûlleriyle kendi damgasını basmayı başaramamasıdır. Sonuç olarak söylersek; işçi sınıfı ve köylülüğün, yedeklemek zorunda olduğu "ulusal" burjuvazinin yedeğine düşmekten kaçınamaması, ulusal devrimin yarım kalmasına ve halk devrimine dönüşememesine yol açan başlıca nedendir diyebiliriz. Egemen sınıfların ve burjuvazinin, egemenlik mücadelesinde ihtiyaç duydukları "gerilla" ve "orduların hep ezilen sınıflardan oluştuklarına tarih her zaman tanık olmuştur.

Gerek politik platformu, gerek mücadele ve eylem çağrıları ve gerekse örgütlenme biçimleriyle PKK'nın orijinal bir yanı olmadığı, batılı ülkeler ve Türk burjuvazisinin bir kesimiyle uzlaşmaya (ve bağımsız Kürdistan'ı geriye atmaya), belli koşullarla hazır olan tutumunu bir yana bırakırsak, genel olarak yukarıda sözettiğimiz ulusal hareketlerin (esas olarak Kemal'in ve Y. Arafat'ın) yolunu izlemekte olduğu görülmektedir. PKK'nın Kürt halkı arasında yürüttüğü örgütsel çalışmayı ele alalım: PKK, halk arasındaki çalışmasıyla kazandığı genç ve enerjik güçleri kitleler arasından almakta ve büyük bir bölümünü gerilla olarak dağa çıkarmaktadır. Diğer bir bölümünü, dağdaki gerillayı desteklemek, eylemlerinde hedef belirlemek üzere lojistik destek, haberleşme ve istihbarat gibi teknik örgütlerde örgütlemektedir. Başka bazı güçlerini ise, Kürt halkı arasına yollamakta; işçi ve emekçilerin, Kürt sorununun "çözüm yeri parlamentodur" diyen, ulusal-kültürel özerklikten başka bir talepte bulunmayan ve Türk burjuvazisiyle yeni bir anlaşma peşinde koşan Kürt burjuva-feodal çevreleriyle birarada ve bu çevrelerin benimsediği "ulusal" platform üzerinde, Kürt ulusu olarak birleşmesi için çalışmaktadır. PKK'nın politik ve örgütsel çalışmasında bulunmayan şey, işçi ve emekçilerin emperyalizme, burjuvazi ve gericiliğe karşı, kendi demokrasi ve sınıf talepleri üzerinden aydınlatılması, harekete geçirilmesi, kendi örgütlerinde örgütlenmesi ve mücadele ve örgütlenmelerini kendi ellerine alması çalışmasıdır.

PKK'nın çalışmasına yön veren anlayış ve pratiğe göre, herşey "gerilla örgütlenmesine" ve halkın "ordulaşması"na bağlıdır. Bu durum, Kürdistan'daki kitle eylemlerinde de açıkça görülmektedir. Diktatörlüğün saldırıları karşısında, gösteri yapan kitle dağıtılmakta (ya da aydınlatılmadığı ve örgütlenmediği için kısa sürede dağılmakta), gerici güçlerle çatışma, küçük silahlı güçlerin çatışmasına dönüştürülmektedir. Kitle eylemleri ve direnişler, bir anlamıyla, PKK'nın silahlı güçlerinin diktatörlükle çatışmaya girmesinin bir "aracı", bir "vesilesi" haline getirilmektedir. Ve PKK'nın mücadele anlayışı ve pratiği, halkın aydınlanması, örgütlenmesi ve savaşmasına yardım anlayış ve pratiği olmamakta, büyük ölçüde, "halk adına savaşma" ve işçi ve emekçileri bu savaşta yardımcı ve yedek konumunda tutma anlayış ve pratiği durumuna düşmektedir. Gerek bu anlayış ve pratiğin gerekse işçi ve emekçi kitleleri kendiliğinden ulus bilinci ve parlamentarist ulusal örgütlenme sınırında tutmanın olumsuz sonuçları, aslında şimdiden görülmektedir. Başka pek çok olayda olduğu gibi, V. Aydın'ın öldürülmesinin yıldönümünde Diyarbakır'da ve hükümetin provokasyonuyla başlayan Şırnak olaylarında görmezden gelinemez bir şekilde açığa çıkmıştır. Kürt burjuva-reformist çevreleri, V. Aydın'ın ölüm yıldönümünde, kitleleri sessizliğe sürüklemeyi PKK'ya rağmen nasıl başarmışlardır? Şırnak olaylarından sonra, Şırnak halkı neden şehri terketmek zorunda kalmıştır; bu terk, devrimci bir protesto eylemi midir yoksa, Kürt reformist-burjuvazisinin halk üzerinde kazanmakta olduğu politik etkinin dışa vurumu mudur? Bu olgular ve daha pek çok olay, kendi gerçek isteklerinin farkına varmamış ve bu istekler üzerinde örgütlenmemiş kitlelerin her zaman aldatılacağı ve boyun eğmek zorunda kalabileceğinin kanıtlarıyla dolu olduğu gibi, burjuvazi ve gericiliğin, örgütsüz ve bilinçsiz halk kitlelerini yedekleme olanaklarına sahip olduğunu da göstermektedir. PKK, kendi gerçek sınıf çıkarları üzerine aydınlanmamış ve örgütlenmemiş halkın silahlı örgütlerinin kendi "gerilla"sı ve kendi "ordu"su olamayacağını anlamak; eğer halk devriminde ısrar etmek istiyorsa, işçi ve emekçi kitleleri, Kürt burjuva-reformist çevrelerin etkisine terkeden ve burjuvaziyi güçlendiren politik-örgütsel çalışmadan kaçınmak zorundadır.

PKK'nın, değişimini giderek ilerleten mücadele ve örgüt biçimleri ve devrim anlayışı üzerine öne sürdüklerimizi özetleyecek olursak, şunları söylemek sanırız yanlış olmaz: PKK'nın devrim anlayışı, halk devrimi anlayışı değildir; bu anlayıştan uzaklaşan ve üst tabaka devrim anlayışına büyük oranda yaklaşan bir devrim anlayışıdır. Bu devrim anlayışı esas olarak, işçi emekçi yığınların, kendiliğinden ulusal yaşantıya uyanışı ama, gerçek demokratik (antiemperyalist, anti feodal ve anti faşist) bir yaşantı karşısındaki ilgisizliği ve sınıfsal uyuşukluğu üzerine oturmaktadır. Bu devrimde, işçi sınıfı ve emekçi sınıflara düşen rol, büyük ölçüde, burjuva-feodal üst tabakaya yedek ve dayanak olma rolüdür. PKK'nın, "Kürt kimliğinin tanınması", "federal-siyasal çözüm" ve "Kürtlüğün birliği" gibi hedefler tarafından belirlenen siyasal çalışması, mücadele ve örgüt biçimleri üzerine tutumu, bu devrim anlayışı ve devrimde işçi ve emekçi sınıflara verdiği rolle kötü bir "uyum" göstermektedir. Ve bu devrim anlayışından ve bu politik ve örgütsel çalışmadan bir halk devriminin çıkması olanaksızdır. PKK'nın anlayış, çizgi ve çalışması, ne denilirse denilsin, halk devrimini öngören bir anlayış, çizgi ve çalışma değildir. Ayrıca, devrimin merkezinde, işçi sınıfı sınıf olarak yer almadan ve devrimci örgüt, temel çalışma ve örgütlenme alanı olarak işçi sınıfı çalışma ve örgütlenmesini benimsemeden, devrimin halk devrimi olarak gelişmesinin olanaksız bir şey olduğu ortadadır.

PKK, özellikle son iki yıldan bu yana belirginleştirdiği ve geçmişte de var olan halk devriminden uzaklaşma ve burjuva-feodal çevrelere yaklaşma yönündeki eğilimlerini hızlandırma yoluna neden girmiştir? Bu durum pek çok şeyle açıklanabilir, "taktik" kaygılar vb. öne sürülebilir. Partimize göre, sorunuza yanıtımızın başında vurguladığımız, Türkiye Kürdistanı ile ilgili görüşleri dikkate almayan hiçbir açıklama, PKK'nın yaşadığı "değişim"e ilişkin gerçek nedenleri ortaya koyamaz. PKK'nın, Kürt halkından Kürt burjuva-feodal çevrelerine doğru eğilimini hızlandırma yoluna girmesinin gerçek nedenleri, Ortadoğu'da ve bütün Kürdistan'da kazandığı önemi tüm dünyaya ve bölge devletierine kabul ettiren Türkiye Kürdistanı'nın, Kürt burjuvazisine, açmaz içindeki Türkiye'de, diğer Kürdistan bölgelerinde, Ortadoğu'da ve büyük emperyalist hükümetler nezdinde vaadettiği yeni olanaklar ve çıkarları belirleyen olgularda ve olaylarda yatmaktadır. PKK yönünü, Kürdistan'ın, Türkiye'de, Ortadoğu'da ve büyük kapitalist güçlerin dünya hegemonyası çatışmasında kazandığı bu yeni konumun, Kürt burjuvazisinin yeniden ve daha geniş çaplı çıkarlar üzerinde örgütlenmesine, Türk burjuvazisiyle (daha büyük çıkar olanakları doğarsa, bölgedeki büyük devletlerle ki, o taktirde bağımsız Kürdistan olarak) yeni bir anlaşma yapmasına ve Türkiye'yle birlikte ya da koşulları doğduğunda, ondan bağımsız olarak diğer Kürdistan bölgelerine yayılmasına sunduğu "olanak" ve "fırsatlara" döndürmektedir. PKK'da yaşanan "değişim"in gerçek nedenleri ancak, bu "gelişme" tarafından açıklanabilir. Başka açıklayıcı bir nedenden büyük ölçüde söz edilemez.

Oysa eğer halk devrimi iddialarını sürdürecekse, PKK yönünü, Kürdistan'ın kazandığı ve son beş-altı yıl içinde giderek daha belirgin olarak herkese kabul ettirdiği yeni konumun, Kürt halkına, halk devrimine, işçi sınıfı ve emekçi kitlelerin emperyalizme ve gericiliğe karşı birleşik hareketine daha büyük çapta sunduğu ve genişlettiği olanaklara dönmek zorundadır. Aksi taktirde, PKK'nın halk devrimi iddiası (bu iddia ne kadar inançlı olursa olsun, PKK Kürt halkının ne kadar geniş kitlesini ordulaştırırsa ordulaştırsın ve mücadele ne ölçüde özveriyle sürdürülürse sürdürülsün), hiçbir şekilde halk devriminin güvencesi olmayacak, Kürt halkı ve gençliğinin yaşadığı acılar büyük ölçüde Kürt gericiliğinin (hatta kuvvetle muhtemeldir ki bir ölçüde, Türk gericiliğinin ve emperyalizmin) yeniden ve geniş çapta örgütlenmesi yönünde heba edilmiş olacaktır. Çünkü; PKK'nın politik ve örgütsel çalışması ve devrim anlayışı, daha bugünden, Kürt halkının değil, Kürt burjuvazisinin örgütlenmesine; Türk ve Kürt burjuvazisi arasında, her iki milliyetten halka karşı yeni bir anlaşmanın koşullarının genişlemesine yol açmaktadır. PKK, şimdiki gidişatını bir adım ileri götürdüğünde, ya Kürt burjuvazisi tarafından kendine dönüştürülme ya da boyun eğme veya yenilgiye uğrama tehlikesiyle başbaşa kalacağını anlamak zorundadır. Eğer PKK şimdiki yönelimini tersine çevirir ve yönünü Kürdistan'da genişleyen devrimci olanaklara döndürme yoluna girerse; bunun, PKK'nın, halk devriminin gerçek toplumsal ve politik güçlerini bulması anlamına geleceği ortadadır. O taktirde, partimizin Kürt sorunuyla ilgili politik platformuna benzer devrimci bir platform ve devrimci çalışma ve örgütlenme, PKK açısından kaçınılamaz ve zorunlu bir platform ve çalışma olacaktır. Ayrıca, partimizin, Kürt halkının ulusal halk komitelerinde örgütlenmesi (bilinen PKK şehir komitelerinin böyle komiteler olmadığı ortada) içinde bulunduğu mücadelenin yönetimini kendi eline alması ve kitle mücadelesine bağlanan gerilla savaşının örgütlenmesiyle ilgili çizgi ve çalışması, PKK'nın dikkate alması gereken çizgi ve çalışma anlamını ister istemez kazanacaktır. Bundan herhangi bir kuşku duyulamaz. Ve bu durumda kuşkusuz, Kürt ulusal hareketiyle Türkiye ve Kürdistan'daki işçi sınıfı hareketi arasında, emperyalizme ve her milliyetten gericiliğe karşı ittifakın koşulları olağanüstü güçlenmiş olacağı gibi, işçi sınıfı ve halk devrimi, önemi yadsınamaz olanaklar bulacaktır. Sosyalizm ve devrim üzerine genel teorisini ve Türkiye devrimi ile ilgili (Lübnan merkezli) tezlerini bir yana bırakırsak PKK'nın, aktüel politik ve örgütsel çalışması ve devrim anlayışıyla ilgili olarak partimizin eleştirilerinin başlıcaları bunlardır diyebiliriz.

3) Sorunuzun, partimizin PKK ile ilişkilerini soran bölümüne gelince: Partimizin, PKK'nın giderek belirginleşen reformizm ve parlamentarizm yönündeki eğilimine ve PKK'da olgunlaşmakta olan Kürt burjuvazisi yönündeki "değişim"e yaptığı eleştiriler ortadadır. Bu eleştirilere, halkın mücadelesine zarar veren eylemlerine ve çizgisinin ikili yönüne rağmen **partimiz, PKK'yı devrimci rol oynayan bir örgüt ve ittifak yapılması gereken en önemli politik akım olarak görmektedir.** Ve PKK ile birlikler, ittifaklar oluşturma ve işbirliği yapma tutumundadır. Bu ittifaklar, yukarıda ayrıntılarıyla ortaya koymaya çalıştığımız nedenlerle istikrarlı ve giderek cephesel nitelik taşıyan ittifaklar olmasa bile, parti örgütlerimiz ve gençlik örgütümüz, aktüel sorunlar üzerine PKK örgütleriyle ittifaklar yapmakta ve bu yöndeki girişimlerini geliştirmektedirler. PKK'nın nisbeten istikrarlı ya da günlük mücadelelerle ilgili yaptığı ittifaklar içinde, Kürt ulusuna gerçek, karşılıksız (partimizin Kürt ulusuna desteğinin esasının, PKK ile yapılan ittifaktan ibaret olmadığını vurgulayarak) desteği ifade eden tek ittifakın, parti örgütlerimizle PKK örgütlerininin şu ya da bu olayda yaptıkları işbirliğinde gerçekleştiğini söyleyebiliriz. Örneğin, bir il örgütümüzün PKK örgütü ile yayınladığı ve parti basınında da yer alan ortak çağrı, bu nitelikte işbirliklerinden biridir. Ayrıca, Türkiye ve Kürdistan'da nisbeten az sayıda olsa da, örgütlerimizle PKK örgütleri arasında eylem birlikleri gerçekleşmektedir. Değişik kitle örgütlerindeki çalışmalarda, parti örgütlerimiz, PKK örgüt ve çevreleriyle işbirliğine özel bir önem vermeye, bazı gruplardan gelen gerici baskıları göğüsleyerek, devam etmektedir. Eylem ve işbirliği girişimlerinin istenen ve gerekli olandan daha zayıf ve seyrek olmasının nedenlerinden biri, özellikle Kürdistan kentlerinde, parti örgütlerimizin ve PKK örgütlerinin sık sık darbe yemeleri ve ve haddinden fazla değişiklikler yaşamalarıdır. PKK örgütleriyle çeşitli alanlarda ve eylemlerde işbirliğinin önünde, partimizden gelen bir engelin olmadığı bir gerçektir.

Bütün bunlara karşın, PKK ile partimiz arasında daha geniş kapsamlı işbirliği ve cephesel ittifakların oluşması sorununda, PKK'nın yukarıda sözettiğimiz çizgi, çalışma ve yönelimlerinden gelen önemli engellerin bulunduğu da bir gerçektir. Devrim anlayışı, politik ve örgütsel platform, Kürt sorununun aktüel görevleri ve mücadele biçimleri gibi sorunlardaki ayrılıklar, partimizle PKK arasında geniş kapsamlı ve cephesel anlam taşıyan ittifakların gerçekleşmesinin önündeki başlıca engel durumundadır. Örneğin; partimiz, Kürt halkının ulusal özgürlüğünü emperyalizme, Türk ve Kürt gericiliğine karşı mücadele sorunu olarak görürken; PKK'nın içerdeki ve dışardaki bu güçlerden bir bölümünün, Kürt sorununun çözümünde taraf haline gelmesine kapı açtığı koşullarda, böylesi bir ittifak nasıl gerçekleşebilir? Başka bir örnek verirsek; partimizin platformu, Kürdistan'daki kamu iktisadi kuruluşlarının, eğitim, sağlık, ulaştırma vb. kurumların Kürt halkına devredilmesini ve bu talebin, Kürt halkına maledilmesini öngören bir tutumu benimserken; PKK'nın, bu kuruluş ve kurumları imha eylemleri içinde olduğu koşullarda, ortak bir ittifak çizgisi bulmak olanaklı mıdır? Ayrıca; partimiz, işçi ve emekçilerin demokratik ve sınıfsal uyanış ve örgütlenmelerine, Kürt ulusal uyanışının halkın uyanışı ve kurtuluşuna genişlemesine ve böylece Kürt reformist burjuvazisinin halk üzerindeki politik etkisinin kırılmasına yardım etmeyi başlıca görevi haline getirirken; PKK'nın Kürt halkının, Kürt burjuva-feodal çevrelerinin yedeğine sürüklenmesine ve kendiliğinden (burjuva) ulusal bilince mahkûm olmasına yol açan ve yol açacak olan bir platform üzerinde ilerlediği koşullarda, cephesel bir ittifak için ne gibi adımlar atılabilir? Son olarak; partimiz, merkezi parlamento ve hükümetin, Kürdistan'da hiçbir hak ve yetkisinin bulunmadığını ilan etmesini ister ve Kürt ve Türk halkını bu talep üzerinde aydınlatma ve harekete geçirme çalışması yaparken; PKK'nin, sorunun "çözüm yeri parlamento"dur diyen Kürt ve Türk reformist burjuva ve küçük burjuva çevreleriyle aynı politik platforma varmakta olduğu koşullarda, geniş kapsamlı ittifak olanakları nerede bulunabilir? Bu sorularla aynı nitelikte başka sorular da sorulabilir. PKK'nın eylem ve silahlı eylem anlayışından ve burjuvazinin, şovenizmi ve gerici propaganda kampanyasını güçlendirmekte malzeme olarak değerlendirdiği Türkiye ve Kürdistan'daki kör terör eylemlerinden de söz edilebilir. Ancak daha fazlasının bir gereği olmadığı ortadadır. Ve bu türden sorulara ve sorunlara ortak yanıtlar bulunmadan, daha geniş kapsamlı ve cephesel nitelikte ittifakların olanaksız olduğu bilinebilir bir şeydir.

Sonuç olarak söyleyebiliriz ki, partimizle PKK arasındaki geniş kapsamlı cephesel nitelikte ittifak ve işbirliğinin önündeki engeller, hayati nitelikte ve önemi yadsınamaz engeller durumundadır. Ve partimizle PKK arasında geniş kapsamlı ittifakların gerçekleşmesi, PKK'nın politik çizgi ve çalışmasının, şimdiki yönelimden ayrılması ve gerçek bir halk devrimine yönelmesiyle doğrudan bağlı durumdadır. Bütün bu ayrılıklara karşın yine de vurgulayalım ki, partimiz, işçi, emekçi kitlelerin ve Kürt halkının çıkarlarının gerektirdiği her durumda ve her yerde, başta PKK olmak üzere, her politik akım ve grupla işbirliği yapmaktan hiçbir şekilde kaçınmayacaktır.

Şunu da vurgulayalım: Partimiz, her iki milliyetten işçi sınıfının Kürt sorunundaki devrimci tutumunun yanı sıra, Türkiye ve Kürdistan'daki örgütlerinin, bir madalyonun iki yüzü gibi farklılaşan görevlerinin de bilincindedir. Partimizin Türkiye'deki örgütleri, Kürt ulusunun ulusal özgürlüğü sorununu, Kürt halkından çok Türk milliyetinden işçi sınıfı ve halkın sorunu olarak görmekte ve Kürt halkına desteğini kazanmak için gerici saldırılara hiçbir şekilde boyun eğmeyecek bir tutumu benimsemektedirler. Kürt ulusunun kendi kaderini belirleme özgürlüğü, partimizin teori, anlayış ve pratiğinde, hiçbir zaman kayıt-koşul konulamaz ve mutlak bir özgürlüktür. Ve Kürt ulusu, bu özgürlüğü ne şekilde ve ne yönde kullanırsa kullansın, ona yönelen her türden saldırıya karşı mücadele etmek, bu saldırıları teşhir etmek, Türk milliyetinden işçi ve emekçileri harekete geçirmek, Türkiye'deki parti örgütlerimizin en fazla önem verdiği görevlerden biridir. Aramızdaki ayrılıklar ne olursa olsun, eleştirilerimiz hangi hayati sorunlarla ilgili bulunursa bulunsun, içinde bulunduğu yönelimler Kürt halkının mücadelesini hangi şekilde zaafa uğratırsa uğratsın, partimiz, PKK'yı Kürt halkının bir parçası olarak görmektedir. Eleştiriden ve Kürdistan'da Kürt halkını aydınlatma ve örgütleme çalışmasından hiçbir şekilde geri durmadan, başta Türkiye örgütlerimiz olmak üzere bütün örgütlerimiz, PKK'ya yönelen saldırılara karşı mücadele içindedir ve mücadele içinde olacaktır. Partimizin PKK ile ilişkileri ve PKK'ya yönelen saldırılara karşı tutumu da böyledir.

4) "Kürdistan'da partinizin durumu nedir?" Kürt sorunuyla ilgili sorunuzun son bölümü bu soruyu içeriyor. Yanıtlayarak bitirelim: Partimizin, Kürdistan'da, olabileceğinden ve olması gerekenden daha geri bir çalışma içinde olduğunu ve örgütlerinin, Türkiye'deki örgütlerine göre daha küçük ve gelişmeleri görece yavaş örgütler olduğunu söyleyerek başlayalım. Kuşkusuz, parti örgütlerimizin bu göreceli küçüklüğü ve yavaş gelişmininin objektif ve subjektif nedenleri var: Bu nedenlerden ilki; dünyada, Türkiye'de ve Kürdistan'da yaşanan objektivitenin bugünkü bazı karakteristik özellikleridir. Kısaca söylersek; dünyadaki gelişmeler sonucu, ulusal hareketlerin uluslararası ölçekte, emperyalizmin tarihinde görülmemiş bir kabarış ve yön değişimi yaşama dönemine girmesinin, Kürdistan halkının ulusal sorundaki yanılsamasını, geçici de olsa, derinleştiren bir etkide bulunmasıdır. Yine Kürdistan'ın bu objektivitesinin bir unsuru olarak, Kürdistan işçi sınıfının, ulusal soruna sınıf olarak duyduğu ilgi derecesinin bugünkü durumdaki zayıflığıdır (Bu durum, işçi sınıfının, diğer ezilen sınıflara göre görece ileriliğinin ama aynı zamanda, işçi sınıfı olarak yeterince gelişmemişliğinin bir göstergesidir). Partimizin Kürdistan'daki örgütlerinin küçüklüğünün ve yavaş bir gelişme göstermesinin nedenlerinden ikincisi ise; örgütlerimizin, bu objektivite ile sıkı sıkıya bağlı olan hata, zaaf ve eksiklikler içinde bulunması, gerekli çalışmayı yapmakta zorlanmasıdır. Vurgulayalım: Partimiz, Kürdistan'da da işçi sınıfı saflarında çalışmayı temel almaktadır. Ve Kürdistan işçi sınıfının açık hareketinde görülen nisbi durgunluk, parti örgütlerimizin çalışmasında ve mücadele yeteneklerinin gelişme derecesinde, şu ya da bu şekilde kendini göstermektedir. Öte yandan, örgütlerimiz, asgari düzeyde oturmuş örgütler değil, henüz emekleme durumundaki örgütler durumundadır. Kürdistan'ın koşullarının, diktatörlüğe karşı mücadelede yarattığı kolaylıkları değerlendirme, özel zorlukların üstesinden gelme sorununda parti örgütleri, çevreleri ve kadroları henüz öğrenme dönemi yaşamaktadır. Bir yandan, partimizin mücadele ve örgütlenme çizgisinin, alışılmış ve gelenekleşmiş çalışmanın olanaklı kıldıklarının dışında yetenekler istemesinin, öte yandan, örgütlerimizin çalışmasında geçtiğimiz dönemde görülen sağ ve sol sapma eğilimlerinin yarattığı tahribatın bazı kayıplara ve enerji israfına yol açtığı da bir gerçektir. Örgütlerimiz, parti politikasını öğrenme ve uygulamada bir bocalama dönemi yaşadı. Bütün bunlar ve daha bazı başka etkenler, örgütlerimizin gelişmesini yavaşlatan başlıca nedenler oldu. Bu nedenlerin tümüyle ortadan kalktığı, bugün de söylenemez.

Ancak partimizin Kürdistan örgütünün durumunun bundan ibaret olmadığını, olanaklarının ve potansiyel gelişme dinamiklerinin her zaman varolduğunu ve bugün daha gelişmiş durumda bulunduğunu söylemeliyiz. Partimiz, temel çalışma alanı olarak, Kürdistan'da da büyük sanayi, ticaret ve kültür merkezlerini seçmiş durumdadır ve burada ortaya koyduğumuz politik platform üzerinde mücadele etmektedir. Örgütlerimiz, güneydeki sınır kentleri dışında, Kürdistan'ın başlıca kentlerinde, istediğimiz ve olabilir düzeyde olmasa da, örgütlere ve örgütsel ilişkilere sahiptir. Diktatörlüğün vurduğu darbeler, çalışmalarında bir dönem dalgalanma, düşüş hatta bazı yerlerde geçici kesintilere (kesintiler giderek azalmakta ve yerini geçici darlaşmaya bırakmakta) uğramasına rağmen, örgütlerimiz, düşe-kalka mücadelelerini sürdürmekte, kitleleri aydınlatma ve örgütlemeye çalışmaktadırlar.

Kürdistan örgütlerimiz, sanayi ve hizmet işçilerinin yoğunlaştığı kentlerdeki ve başka bazı şehirlerdeki işletme ve işyerlerinin bir bölümündeki işçiler arasında, okullu-köylü gençlik ve yüksek öğrenim geçliği içinde ve bazı bölgelerde, köylerde kurulmuş örgütler ve örgütsel ilişkiler toplamıdır. Bu örgütler, bulundukları yerlerde henüz, işçi ve emekçi kitleleri temsil eder durumda olmamasına rağmen, potansiyel taşıyan ve gelişme dinamizmine sahip örgütler durumundadır. Örgütlerimiz, Kürdistan'da partimizin mücadele çizgisine ve gerilla savaşı politikasına uygun bir mücadele ve savaşı sürdürme aşamasına henüz gelmiş değillerdir; ancak, kitleleri aydınlatma, harekete geçirme ve örgütleme çalışmasını silahla ve her yolla savunma tutumundadırlar ve gereklerini giderek daha fazla yerine getirmektedirler. Ayrıca, Kürdistan'da, hiçbir parti ve grubun gerçekleştirmeyi başaramadığı ve emekçi kitlelerin aydınlanması ve örgütlenmesi için hayati önemi yadsınamaz olan illegal kitle gazetesi çıkarma, basma ve dağıtma görevini yerine getirecek bir gelişme içindedirler. Ve D. Sesi ve Denge Şoréş lı Kurdistan gazeteleri (ikincisi Kürdistan örgütümüzce yayınlanmaktadır), Kürdistan örgütünün il örgütleri tarafından illegal olarak basılmakta ve dağıtılmaktadır. Bu yayın organları, darbelerin üst üste gelmesinin yol açtığı tiraj düşüşlerini (bazen bir-iki bine kadar düşmektedir) bir yana bırakırsak, Kürdistan'da altı-sekiz bin arasında oynayan bir tiraja sahiptirler ve sistematik olarak dağıtılmaktadırlar. Örgütlerimizin çalışmasında ve yeterli yeteneği kazanmasındaki bugünkü ana sorun, ajitasyon çalışmasının etkilediği emekçi ve gençleri eğitme ve parti görevleri içinde örgütlemede görülen ve yetenek eksikliği olarak kendini gösteren sorundur. Bu bakımdan, Kürdistan örgütümüz bugün henüz öğrenme dönemi yaşamaktadır demek, bir gerçeği dile getirmek anlamına gelmektedir. Ve örgütlerimiz ve kadrolarımız, partimiz açısından tepeden tırnağa yenilenme dönemi olan önümüzdeki dönemde, çalışmalarını parti çizgisine yaklaştırmayı kesin olarak öğrenmek ve iktidar kudretine sahip komünist işçi ve emekçi örgütleri olarak yeniden şekillenmekle görevlidirler.

Partimiz, Kürdistan örgütümüzün zaaf ve eksiklerinin ve Kürt sorununa ilişkin görevlerin bilincindedir. Çizgimizi ana noktalardan (ayrıntısıyla birlikte) yukarıda ortaya koyduk. Önümüzdeki dönem, örgütlerimiz açısından bu çizginin tecrübesini edinme ve hayata geçirmede ileri adım atma dönemi olacaktır. Vurgulayalım: Çoğunun ilan ettiği gibi, Kürt sorunu "sonucuna varmış" bir sorun değildir. Bölgede derinleşen ekonomik ve politik kriz, Kürdistan'ı sert çalışmalar ve altüst oluşlara her zamankinden daha fazla yaklaştırmaktadır. Ve işçi sınıfı hareketi, Kürt sorununun şimdiki gelişim seyrini baştan aşağı dönüştürecek bir potansiyele sahiptir. Kürdistan örgütümüz esas olarak işte bu dönemin örgütü olma hedefindedir. Bunu başaracak potansiyel ve dinamiklere de sahiptir.

BÖLÜM VI:
PARTİ ÖRGÜTÜ VE PARTİ-İÇİ HAYAT

— 1980 yılında partinizin en üst organı olan Kongre'de resmileştirdiğiniz programatik tespitlerinizin bir bölümünün parti materyallerinde artık kullanılmadığı görülüyor. "Yarı-feodal Türkiye", "UDHD" ve "ulusal sorun" hakkındaki tezleriniz hâlâ geçerli midir? Andığımız konulardaki tezlerinizde değişiklikler söz konusu mu? Bu konularda parti içinde bir tartışma var mı?

— Partimizin, Kuruluş Kongresi olan 1980 Kongresi'nde resmileşen programatik tespitlerin, "yarı-feodal Türkiye", "UDHD" gibi, bir bölümü bir süredir parti materyallerinde kullanılmıyor. Ancak, bu kavramların kullanılmaması, onların ve dayandığı tezlerin bir bütün olarak reddedildiği, rafa kaldırıldığı, yerine bütünüyle farklı tezlerin geçirildiğini göstermiyor. Bazı kavramların bugün kullanılmaması, bazılarınca bu kavramların ve dayandığı tezlerin bir bütün olarak reddedilmesi, değiştirilmesi olarak yansıtılmaya çalışılıyor. Bu, gerçek durumu yansıtmıyor.

Partimizin 1980 Kongresi'nde onaylanan programında ve diğer materyallerinde Türkiye yarı-sömürge, yarı-feodal bir ülke olarak niteleniyor. Ancak programın, bu saptamanın yapıldığı bölümünde ve Kongre'de onaylanan diğer materyallerde, Türkiye'de kapitalist üretim ilişkilerinin egemen olduğu, Türkiye'nin "**bu bakımdan kapitalist bir ülke**", emperyalizmin yarı-sömürgesi, "**geri bir kapitalist ülke**" olduğu da vurgulanıyor ve buna dikkat çekiliyor. Kongre öncesi polemiklerin yanı sıra, Kongre materyalleri incelendiğinde, yarı-feodal kavramının, feodal üretim ilişkilerinin bir bütün olarak tasfiye edilmediğini, özellikle tarımda varlığını sürdürdüğünü, ancak bu varlığını sürdürüşün feodal üretim tarzının tipik biçimi olan kapalı ekonomi biçiminde olmadığını, çözülme, kapitalist üretim ilişkileriyle bir arada ve içiçe geçiş ve kapitalist ekonomi ve pazara bağlanma biçiminde olduğunu vurgulamak için kullanıldığı görülecektir.

'80 öncesi polemiklerde, yarı-feodal kavramının ve nitelemesinin kapitalizmin egemenliği ile bağdaşmadığı, yarı-sömürge, yarı-feodal tanımlamasının feodalizm ağırlıklı bir ekonomik ve toplumsal yapı için kullanılabileceği, Türkiye'de, gerek kapitalizmin egemen olduğunu, gerekse feodalizmin egemen olduğunu savunan akımlarca ileri sürüldü.

Kavramların içeriğini ve ifade ettiği süreci (veya süreçleri), olguyu (veya olguları), isteyen istediği gibi yorumlayıp değiştiremez. Yarı-feodal kavramı, yüzde 50 kapitalizm yüzde 50 feodalizm gibi toplumsal-ekonomik yapıda belli bir tarihsel dönemde yer alan farklı unsurların yüzdelerle saptanmış matematiksel oranlarını ifade etmediği gibi, ekonomik-toplumsal yapıdaki farklı unsurların oranlarını matematiksel olarak saptamak, ya da hangi unsurun ne zaman egemen hale geldiğini kesin çizgilerle belirlemek özellikle değişimin evrimsel bir süreç olarak geliştiği koşullarda mümkün değildir. Saptamaya kalkmak ya da yarı-feodal kavramını belli bir oranın ifadesi olarak ele almak Marksist ve bilimsel bir yaklaşım olma özelliği taşımaz. Bu kavram feodalizmin ya da kapitalizmin egemenliğinden bağımsız olarak, ekonomik ve toplumsal yapıda feodalizmin çözülme ve gerileme, kapitalizmin gelişme sürecinde olmasını ve ikisinin unsurlarının bir arada ve içiçe bulunmasını içerir. Bu nedenle de, feodal ilişkilerin egemen olduğu bir süreç için kullanılabileceği gibi, kapitalizmin egemen olduğu bir süreç için de kullanılabilir. Nitekim, böyle de kullanıldı. Örneğin 19. yüzyılın sonları ve 20. yüzyılın başlarında, Çarlık Rusyası'nda kapitalist üretim ilişkilerinin geliştiğini ve kapitalizmin egemen hale geldiğini savunan ve kanıtlayan Lenin, özellikle demokratik devrimin içeriği ve görevlerini ele aldığı makalelerinde, Rusya'nın geriliğini, feodal ilişkilerin Rus toplumundaki yeri ile vurgularken, yer yer Rusya'yı yarı-feodal bir ülke olarak değerlendirmekten kaçınmıyordu. Benzer tanımlamaları ve nitelendirmeleri, zaman zaman, 1920'ler Almanya'sı için de yapıyordu. Partimiz '80 öncesi olduğu gibi bugün de yarı-feodal kavramını ve içeriğini böyle ele almaktadır.

Kongremizin toplandığı 1980'den bu yana, 10 yılı aşkın bir süre geçti. Bu 10 yılı aşkın süre içinde, revizyonistlerin ve 3. bunalım dönemi devrimcilerinin "derin" ve "yeni" tahlillerinin aksine, emperyalizm ve işbirlikçi tekelci burjuvazi, feodal kalıntılara alt ve üst yapıda son darbeyi vurmak için saldırıya geçmedi. Aksine, özellikle üst yapıda güçlenmesi için desteklendi ve aralarındaki ittifak ve işbirliği güçlendi. Derinleşerek süren kriz koşullarında yer yer tarımsal üretimde geri teknolojiye doğru bir dönüş süreci yaşandı. Ancak tüm bunlara karşın, köyden şehire göç devam etti ve ekonomide feodalizmin kalıntı düzeyindeki unsurları zayıflamaya, kapitalist ilişkiler gelişmeye devam etti. Çözülme ve zayıflama süreci devam etmekle birlikte, bugün de, feodal kalıntılar, serf, yarı-serf ilişkilerinin sürdüğü büyük mülk topraklarının (özellikle Kürdistan'da) yanı sıra, sömürü oranını yükselten bir etken ve kapitalist ilişkilere ve sömürüye bağlanmış olarak, bazı tarım işletmelerinde, pazar için üretim yapan ve genç işçilerin yoğunlaştığı küçük ve orta büyüklükteki ticaret ve sanayi işletmelerinde değişen düzey ve biçimlerde varlığını sürdürmektedir. Emperyalist sömürü ve bağımlılık ilişkilerinin ve tekelci kapitalist ilişkilerin yanı sıra, feodal ilişkilerin kalıntıları, üretici güçlerin gelişmesinin ve toplumsal ilerlemenin önündeki başlıca engellerdir. Feodal kalıntılar, ekonomik ve toplumsal yapıda, bugün, dünkü ağırlıklarına sahip olmamalarına, çözülme, dağılma ve zayıflama sürecinde olmalarına karşın, bu kalıntıların bir bütün olarak tasfiyesi, ortaçağ ilişkilerinin ve gericiliğin devrimci bir tarzda kökünden kazılması içinde bulunduğumuz devrimci sürecin önemli görevlerinden biri olma özelliğini korumaktadır.

Partimizin, yarı-feodal kavramının içeriği ve ele alınışına ilişkin düşüncelerinde bir farklılık olmadığı gibi, O, feodal kalıntıların zayıflamakla birlikte, alt ve üst yapıda varlığını günümüzde de sürdürdüğü ve feodal kalıntıların bir bütün olarak tasfiyesinin içinde bulunduğumuz devrimci sürecin başlıca görevlerinden biri olduğu görüşündedir. Bununla birlikte, partimiz bir süredir ülkemizin ekonomik-toplumsal yapısını temel özellikleri itibariyle tanımlarken yarı-feodal vurgusunu yapmıyor, ülkemizi yarı-sömürge tanımlamasının yanı sıra ya da onunla birlikte yarı feodal bir ülke olarak tanımlamıyor. Parti programında ve 1980 Kuruluş Kongresi'nde onaylanan diğer materyallerde, Türkiye'de kapitalizmin egemen hale geldiği açıkça belirtilmesine karşın, yarı-feodal kavramının feodal kalıntıların varlığına dikkat çekmek ve vurgulamak için gerektiğinde ve yer yer kullanılmaktan öte, Türkiye'nin sosyo-ekonomik yapısını tanımlamada, yarı-sömürge kavramının yanı sıra kullanılmış ve öne çıkarılmış olması, egemen ve belirleyici olanı, gelişmekte olanı, ekonomik-toplumsal yapıda var olan farklı unsurlardan (kapitalist ve feodal unsurlar) hangisinin ötekine bağlandığını ve egemen hale geldiğini açık ve net olarak yansıtmamakta, hatta partinin tahlillerinden ve bu tahlillerden çıkardığı sonuçlardan farklı izlenimlerin doğmasına yol açmaktaydı. Başkalarının izlenim ve yorumlarından da öte, politik bir hareketin özellikle kitlelere yönelik materyallerinde, ülkenin sosyo-ekonomik yapısını, egemen ve gelişmekte olanı, birçok özellikten temel olanı gözönüne alarak tanımlaması gerekir. Türkiye'yi tanımlarken ya da nitelerken yarı-feodal kavramının kullanılmamasının nedeni budur.

Yukarıda belirtilen çerçevede, yarı-feodal kavramının kullanılmaması, kendi başına, partimizin kuruluş kongresinde onaylanan programına temel teşkil eden tezlerde bir değişikliğin sonucu olmadığı gibi, bu tezlerde bir değişikliği de gerektirmiyor. Çünkü, programda ve kongrede onaylanan diğer materyallerde; Türkiye'nin feodal ilişkilerin çözüldüğü ve zayıfladığı, kapitalizmin egemen hale geldiği, kapitalist gelişme sürecinde bir ülke, "bu bakımdan kapitalist bir ülke", emperyalizmin yarı-sömürgesi, "geri bir kapitalist ülke" olduğu tahlili yapılmaktadır. Yarı-feodal kavramının feodal kalıntılara dikkat çekmek ve varlığını gerektiğinde vurgulamak için yer yer kullanmaktan da öte, Türkiye'nin sosyo-ekonomik yapısını tanımlama ve nitelemede, yarı-sömürge kavramının yanı sıra kullanılması ve öne çıkarılması, Türkiye'nin "bu bakımdan kapitalist bir ülke", emperyalizmin yarı-sömürgesi, "geri bir kapitalist ülke" olduğu tahlilini açık ve net olarak yansıtmamaktadır. Bu nedenle yarı-feodal kavramının ülkemizin sosyo-ekonomik yapısını tanımlarken kullanılmaması ve öne çıkarılmaması partimizin kongrede onaylanan tezleri ve tahlilleriyle çelişmediği gibi bu tezlere ve tahlillere de uygun olan bir düzeltmedir.

Partimizin programında ve kongrede onaylanan diğer materyallerinde, Türkiye'nin sosyo-ekonomik yapısının niçin özü yukarıda belirtilen tahlillere ve tezlere göre tanımlanmadığı, bu tezlere ve tahlillere uygun bir tanımlamanın niçin öne çıkarılmadığı sorulabilir. Buna yol açan belli başlı nedenler şunlardı:

1970 ve 1980 öncesi polemikleri ve materyalleri incelendiğinde; modern revizyonistlerin, ondan etkilenen grupların, 2. Dünya Savaşı sonrası, öncesinden farklı olarak emperyalizmin geri ülkelerde feodal ilişkileri hızla tasfiye ettiğini, bu ülkelerin tipik kapitalist ülkeler haline geldiğini, feodal ilişkileri tasfiye ve anti-feodal mücadelenin devrimin bir görevi ve özelliği olmaktan çıktığını, buna bağlı olarak da ülkenin doğrudan sosyalist devrim aşamasında olduğu ya da demokratik devrim aşamasında olduğu savunulsa bile, demokratik devrimin içeriğinin, özünün değiştiği, anti-kapitalist, bazılarınca da anti-kapitalist, anti-emperyalist bir muhteva kazandığı gibi garip tezleri, savundukları görülecektir. Bu tezlere bağlı olarak da, kapalı köy ekonomisinin çözülmesi ve kapitalist ekonomi ve pazara bağlanmış olmasından hareketle Türkiye'de de, feodal ilişkilerin tasfiye edildiği, kalan önemsiz kalıntıların da emperyalizm ve tekelci burjuvazi tarafından hızla yok edildiği, ülkemizin her bakımdan tipik kapitalist bir ülke haline geldiği, feodal kalıntıların tasfiyesinin devrimin görevlerinden biri olmaktan çıktığı ileri sürüldü. Feodal kalıntıların ve feodal ilişkilerin yok edildiğini ya da göz önüne alınmayacak kadar önemsiz unsurlar olarak yaşadığını kanıtlamak için de, üretim sürecinin ve üretim sürecinde sömürünün gerçekleşme biçimlerinin ve kurulan ilişkilerin taşıdığı özellikler tahlil edilmeksizin, kapalı ekonominin yıkılması, pazar için üretim ya da kapitalist pazara bağlanma, feodal üretim ilişkilerinin ve sömürü biçimlerinin bir bütün olarak tasfiyesi, yerini saf kapitalist ilişkilere ve sömürüye bırakması olarak ele alınıyordu. Feodal üretim ilişkileri kapalı ekonominin ilişkilerine, kapitalist ilişkiler de pazar ilişkilerine indirgenerek, ekonominin, pazar için üretim yapan ya da kapitalist pazara bağlanan tüm unsurları saf kapitalist işletmeler olarak ele alınıyordu. Böylece feodal ilişkilerin, feodalizmin kalıntılarının varlığı yokluğu tartışması somut durumun tahlilinin yanı sıra, feodal ve kapitalist üretim tarzlarının ve aralarındaki ayırt edici özelliklerin tartışılması özelliği taşıyordu. Marksizm adına, Marksizmin kapitalist ve feodal üretim tarzlarına ilişkin temel tezleri revize ediliyor, esasında burjuva ekonomi-politiğin yenilgiye uğramış tezleri Marksizmi geliştirme ve somut koşullara uygulama adına savunuluyordu. Türkiye'de feodal kalıntıların, ekonomik-toplumsal yapı içindeki yeri tartışması bu açıdan da önem taşıyordu. Bu durum, bir yandan partimizin, ülkemizin sosyo-ekonomik yapısına ilişkin tahlillerinde, kapitalizmin egemenliği açık ve net olarak belirtilmekle birlikte, feodal kalıntıları olduğundan da güçlü gösteren görüşlerin yer almasına, sinmesine, diğer yandan da ülkemizin sosyo-ekonomik yapısını tanımlar ya da nitelerken feodal kalıntıların vurgulanmasına ve bu vurgunun yarı-feodal kavramı kullanılarak yapılmasına yol açtı.

Kapitalizmin egemen olduğu belirtilmesine karşın, ülkemizin sosyo-ekonomik yapısını tanımlarken, yarı-feodal kavramının kullanılmasına yol açan faktörlerden biri de, Komintern üyesi bazı partilerin, kapitalizmin egemen hale gelmesinden sonra da ülkelerini tanımlar ve nitelerken, yarı-feodal kavramını kullanmalarıdır. Bu ülkelerden, kapitalist gelişme açısından en ileri olanlarında bile, kapitalizmin egemenliği yakın bir dönemin sorunuydu ve buna bağlı olarak da feodal ilişkiler ekonomik-sosyal yapının egemen unsuru olmasalar da, kapitalist ilişkilere yakın bir etki alanına sahipti, özellikle toplam nüfusun ezici bir çoğunluğunun yoğunlaştığı kırlık bölgelerde oldukça güçlüydü. Feodal ilişkiler, ekonomik ve toplumsal yapıya bir bütün olarak egemen olmasalar bile, kapitalist ilişkilerininkine yakın bir etki derecesine sahip oldukları, özellikle de, toplumun üst yapısını belirledikleri koşullarda, yarı-sömürge (ya da sömürge) kavramının yanı sıra yarı-feodal ülkeler olarak tanımlanıyor veya niteleniyorlardı. Oysa 1980 Türkiye-si'nde, kapitalizmin egemenliği yakın bir zamanın (5-10 yılın) sorunu olmadığı gibi yarı-feodal ilişkiler varlığını sürdürmekle birlikte, kapitalist ilişkilere yakın bir güce ve etki alanına da sahip değildi. Yeni gelişmeler ve olgular sonucu Marksizmin, Marksist literatürün eskidiğinin ilan edildiği ve somut koşullara yaratıcı uygulama adı altında Marksizmin sağdan ve "sol"dan revizyona tabi tutulduğu koşullarda; bu girişimlere ve saldırılara karşı mücadelenin ve Marksizmin ihtilalci özünü koruma mücadelesinin, yeni gelişmeler ve olguların Marksist çözümlenmesi ve Marksizmin ve dünya devrimi platformunun bu temelde geliştirilmesi ve ilerletilmesi ile birleştirilememesi, partimizin yarı-feodal kavramını, ülkemizin sosyo-ekonomik yapısını tanımlarken kullanmasına yol açan bir başka etkendir.

Yukarıda açıklananlara ek olarak belirtilmesi gereken bir nokta da; Marksizmin sığ ve yüzeysel kavranışına bağlı olarak 1970'li, '80'li yıllarda, slogan fetişizminin yanı sıra bir kavram fetişizminin de yaşanmasıdır. Partimiz de, farklı yönelişler içinde olmakla birlikte, bu sürecin içindeydi ve bundan etkileniyordu. Bu, yarı-feodal kavramının yanı sıra, "UDHD" kavramının, partimize özgü, partimizin temel tezlerini simgeleyen ve değişmez bir özellik kazanmasında, ya da böyle algılanmasında da yansımaktadır. Partimizin programında ve kongrede onaylanan diğer materyallerinde "UDHD" üzerinde özel bir vurgu yapılmasına karşın, bu materyaller incelendiğinde, yer yer başka kavramların, örneğin içinde bulunduğumuz dönemde partimizin materyallerinde oldukça sık kullanılan anti-emperyalist, demokratik devrim kavramının da kullanıldığı görülecektir. Anti-emperyalist, demokratik devrim kavramı ile "UDHD", özünde aynı muhtevaya sahiptir ve bu muhtevanın değişik biçimlerde ancak farklı vurgular yapılarak ifade edilmesidir. Gerici ulusal savaşların girdabında halkların birbirini boğazladığı, sosyalizmin ve devrimci işçi hareketinin tarihinin en ağır yenilgisini almasının bir sonucu olarak, ulusal hareketlerin anti-emperyalist devrimci hareketler olarak gelişmediği ve emperyalizme karşı mücadelenin zayıfladığı günümüzde, partimiz, içinde bulunduğumuz devrimci süreci tanımlarken, anti-emperyalist karakterinin vurgulanmasına özel bir önem vermektedir.

İçinde bulunduğumuz devrimci sürecin özellikleri ve özü tartışmasının, "UDHD" ya da başka bir kavramın kullanılması ile doğrudan bir ilişkisi yoktur. Şunu da hemen eklemek gerekir ki; partimizde, içinde bulunduğumuz devrimci sürecin anti-emperyalist, demokratik karakteri ve hedefleri, devrimin bu aşamasının sosyalist devrimle ilişkisi ve kesintisiz geçiş süreci sorununda farklı bir düşünce yoktur.

Feodal ilişkilerin çözülme ve zayıflama, kapitalist ilişkilerin gelişme süreci devam etmesine, kapitalizm egemen üretim tarzı olmasına karşın, **Türkiye, siyasi özgürlüklerin kazanılmadığı, toplumun alt ve üst yapıda demokratikleşmesi sürecinin tamamlanmadığı, ulusal sorunun çözülmediği, faşist diktatörlüğün hüküm sürdüğü, devlet iktidarının tekelci burjuvazi ve yarı-feodal ilişkilerin temsilcisi sınıfların elinde yoğunlaştığı, emperyalist denetim ve sömürü altındaki bir ülkedir.** Emperyalist bağımlılığın ve sömürünün sona erdirilmesi, tekelci burjuvazi ve büyük toprak sahiplerinin faşist diktatörlüğünün yıkılması, politik özgürlüklerin kazanılması, toplumun alt ve üst yapısıyla her alanda demokratikleşmesi, feodal kalıntıların ve tekelci ilişkilerin tasfiyesi, ulusal sorunun çözülmesi, içinde bulunduğumuz devrimci sürecin ve işçi sınıfının önündeki başlıca görevlerdir. Bu görevlerin yerine getirilmesi hiç kuşkusuz işçi sınıfının kurtuluşunu sağlamayacaktır. Ancak, bu görevlerin yerine getirilmesinden en çok çıkarı olan sınıf da işçi sınıfıdır. Çünkü, bu görevler ne kadar tam ve kısa sürede yerine getirilirse, işçi sınıfının kurtuluşunun koşulları o kadar olgunlaşacak ve yaklaşacaktır. Partimizin en üst organı olan Kongre'mizde resmileşen "yarı-feodal Türkiye", "UDHD" gibi, gerek parti materyallerinde yer almayan programatik tespitlere, gerekse bir bütün olarak programa temel teşkil eden tezlere, partimizin yaklaşımı, başta teorik-ideolojik sorunlar olmak üzere uluslararası komünist ve işçi hareketinin sorunlarına, röportajın önceki bölümlerinde ele alınan ve ana hatlarıyla açıklanan, partimizin bugünkü yaklaşımı ile doğrudan bağlantılıdır. Bu yaklaşımın özü, daha önce de belirtildiği gibi sınırlı bazı adımlar atılmasına karşın Marksist-Leninist teorinin, sosyalizmin ve devrimci işçi hareketinin tarihinin en büyük zaferlerini kazandığı 2. Dünya Savaşı'nın hemen ardından, dünyadaki çok yönlü gelişmelere uygun olarak geliştirilememesi ve dünya burjuvazisinin revizyonizm destekli çok yönlü saldırılarını püskürtememesidir.

2. Dünya Savaşı sonrası emperyalist sistemin yeni cephelerden yarılması, sosyalist dünya pazarının kurulması, dünya emperyalist pazarının, yatırım, hammadde ve ucuz işgücü alanlarının daralması, buna karşılık sermayenin merkezileşmesi ve birikiminin dev boyutlara erişmesi, proletaryanın ve ezilen halkların yükselen mücadelesi karşısında, emperyalizmin ve dünya gericiliğinin sadece ileri ülkelerde değil, bağımlı, sömürge, yarı-sömürge ülkelerde de egemenlik sistemlerini, yalpalayan ara güçlerle ilişkilerini yenilemeleri, bu ara güçleri kazanmak ve kitleleri oyalamak için yeni taktikler geliştirmeleri, çok yönlü ekonomik ve toplumsal sonuçlara yol açan bilim ve teknikteki devrim, emperyalistlerarası güçler ilişkisindeki köklü değişim, 2. Dünya Savaşı sonrası gündeme gelen ve aynı zamanda yeni olgulara kaynaklık eden yeni gelişmelerin bir bölümünü oluşturuyordu. Burjuvazi, başta bilim ve teknikteki devrim ve geliştirdiği olanaklar ve proletaryanın ve halkların yükselen mücadelesi ve sosyalizmin yeni zaferleri sonucu egemenlik sisteminde yaptığı yenilenmeler olmak üzere yeni gelişmeleri, ideolojik hegemonyasının teorik temellerini yenilemek, Marksist teoriye karşı yeni bir saldırı başlatmak için kullandı. Modern revizyonizm, Troçkizm ve tüm oportünist akımlar teorik temeli yenilenmiş burjuvazinin ideolojik, politik egemenliğini güçlendirecek doğrultuda, yeni olguları

ve gelişmeleri Marksizmin temel tezlerinin eskidiğini kanıtlamak, Marksizm adına özü burjuva olan sözde yeni teoriler geliştirmek için kullandılar. Modern revizyonistlerden, Troçkistlere, ikisinin karması sözde yeni sol, küçük burjuva akımlara kadar geniş bir yelpaze, yeni gelişmelere ve olgulara, somut koşullara Marksizmi uygulama ve geliştirme adına burjuva, küçük-burjuva sosyalizmine teorik temel teşkil eden teoriler ve tezler geliştirdiler.

Hiç kuşkusuz, 2. Dünya Savaşı sonrası gelişmeler ve olgular, Marksist teorinin temel tezleri ve öngörülerinin eskimesine yol açmadı. Aksine bu tezlerin ve öngörülerin yeni bir doğrulanmasının olanaklarını genişletti ve ilerletti. Ancak bu olanakların kullanılabilmesi her şeyden önce, Marksist teorinin, yeni gelişmelere ve olgulara uygulanmasını, bu olay ve olguların tahlil edilmesini, gerekli sonuçların çıkarılmasını, yeni gelişmelere ve olgulara dayanarak, onları kullanarak ileri sürülen açık burjuva liberal, revizyonist, Troçkist vb. anti-Marksist yeni teorilere karşı sabırlı ve bilimsel temelde süren bir mücadeleyi ve bu mücadele Marksist teorinin yenilenmesi ve ilerletilmesini gerektiriyordu. Atılan sınırlı adımlara karşın Marksizmin bilim ve teknikteki ilerlemeye uygun olarak geliştirilmesi ve yenilenmesi, bilim ve teknikteki ilerleme de dahil tüm gelişmelerin ve yeni olguların bir bütün olarak ve karşılıklı ilişki, etkileme ve etkilenme bağlantısı içinde uluslararası düzeyde ele alınması, proleter sınıf bakış açısıyla ve eksiksiz bir bilimsel çalışmayla evrensel sonuçlar da çıkarılarak, dünyayı değiştirme amacıyla tahlil edilmesi ve yorumlanması ve bu temel üzerinde yükselen yeni bir dünya devrimi platformuna sıçrama gerçekleştirilemedi. Bu, yüzyılımızın ikinci yarısında Marksizmin gelişme sürecini karakterize eden özelliktir.

Marksist teori yukarıda belirtilen ilerleme ve gelişmeyi sürdürmediği sürece, her ülkenin Marksistlerinin ya yeni olguları ve gelişmeleri kullanan ve sözde açıklayan anti-Marksist yeni teorilerin etkisi altında kalmaları, ya da ne kadar bilimsel ve geleceğe ışık tutma özelliği taşırlarsa taşısınlar, ürünü oldukları dönemi ya da yılları açıklayan ancak yüzyılımızın ikinci yarısındaki gelişmeleri bütün yönleriyle açıklamada yetersiz kalan teorik birikim ve bakış açısına takılıp kalmaları, kaçınılmazdı. Ne kadar bilimsel ve mükemmel olurlarsa olsunlar, yüzyılımızın ilk yarısı ve öncesiyle sınırlı teorik bir temel ve dünya devrimi platformuyla ikinci yarısındaki gelişmeler açıklanamayacağı gibi, bu platformda kalınarak burjuvazinin içten ve cepheden saldırıları etkisiz kılınamaz ve kazanılan mevziler ve zaferler ilerletilmek bir yana korunamazdı.

Partimizin de bir unsuru olduğu Uluslararası Komünist Hareket, yeni gelişmeleri ve olguları kullanarak, Marksizmin eskidiğini, dünyada ve onun bir parçası olduğu evrende yaşanan süreçleri ve olguları açıklamada yetersiz kaldığını, hatta açıklama yeteneğinden yoksun olduğunu, sanıldığı gibi bilimsel bir teori olmadığını ileri süren açık burjuva ve bu olguları ve süreçleri Marksizm adına ancak onun temel tezlerinin kısmen ya da bir bütün olarak geçersiz hale geldiği sonucuna vararak tahlil eden ve yorumlayan revizyonist, Troçkist ya da ikisinin karması sözde Marksist teorilere ve tezlere karşı çıktı ve mücadele etti. Bu karşı çıkış ve mücadele özellikle Marksizmi ve onun temel tezlerinin geçerliliğini koruduğunu savunma ve bu teorilerin ve tezlerin politik-pratik sonuçları ve teşhiri üzerinde yoğunlaştı. Sınırlı bazı adımlar atılmakla birlikte, sadece emperyalist-kapitalist dünyada değil, bir bütün olarak dünyada ve evrende sözde yeni teorilere ve tezlere gerekçe olan olguların ve süreçlerin Marksist açıdan, (bilim ve teknikteki ilerlemeden azami ölçüde yararlanarak) tahlili ve yorumlanması ile birleştirilemedi. Başta bilim ve teknikteki ilerleme ve sonuçları olmak üzere, yeni gelişmelerin ve olguların, bir önceki dönemin teorik-pratik birikimiyle açıklanması ya da bir önceki dönemin teorik-pratik birikiminin 2. Dünya Savaşı sonrası süreçleri ve olguları açıkladığı, yeni bir şeyin olmadığı düşüncesi egemen hale geldi. Bu, bir yandan, kurucuları tarafından her zaman bir dogma olmadığı ve bilimdeki ilerleme, dünya ve evrendeki gelişmelerle birlikte sürekli geliştirilmesi gerektiği öngörülen Marksist-Leninist teorinin gelişmesi ve zenginleşmesinin durmasına, öte yandan da proletaryanın kurtuluşu davasına ve Marksist-Leninist teoriye içtenlikle bağlı çeşitli parti ve grupların, içinde bulunulan sürecin karakteristik özelliklerinin tahlili üzerinde yükselen ve evrensel sonuçların çıkarıldığı yol gösterici uluslararası bir devrimci platform geliştirmeye yönelememelerine, böyle bir platformdan yoksun olarak ülke devriminin ve proletarya hareketinin sorunlarını çözmeye çalışmalarına yol açtı. Her ülke partisinin ya da komünist çekirdeğinin, içinde bulunulan sürecin karakteristik özelliklerinin Marksist tahlili ve yorumu üzerinde ve uluslararası sonuçlar çıkarılarak geliştirilmiş teorik bir temel ve yol gösterici bir dünya devrimi platformundan yoksun olduğu koşullarda, üstelik bunun gerçekleştirilmesinin, kavranacak halka, bütün görevlerin içinde öncelikle yerine getirilmesi gereken görev olarak ele alınmadığı sürece, ülkenin somut koşullarını tahlile ne kadar yönelirse yönelsin, bu görevi yerine getirmede, ülke devriminin ve proletarya hareketinin sorunlarını çözmede hatalara düşmesi, açmazlarla karşılaşması, yetersizlikler göstermesi kaçınılmazdır. Bunları aşmanın yolu, son 30-40 yıldır yapılamayanın yapılmasına, sonuçları özellikle 50'li, 60'lı yıllarda ortaya çıkan ve içinde bulunduğumuz süreçte de yeni özellikler ve unsurlar kazanarak devam eden 2. Dünya Savaşı sonrası gelişmelerin ve ortaya çıkan yeni olguların, karşılıklı ilişki ve bağlantıları içinde, uluslararası sonuçlar da çıkarılarak tahlil edilmesine ve yorumlanmasına, Marksist teorinin yenilenmesine ve geliştirilmesine yönelmekten; bu doğrultuda temel adımların atılması sürecinde, Marksist-Leninist parti ve grupların tezlerini, teorik temellerini, program ve pratiklerini yenilemelerinden geçmektedir. Bu, partimiz ve partimizin programı, bu programa temel teşkil eden teorik temeli ve tezleri için de geçerlidir. Yukarıda sadece sorunuzu ilgilendirdiği kadarıyla bir bölümüne değinilen 2. Dünya Savaşı sonrası gelişmeler, ekonomik, toplumsal, politik vb. her alanda dünya ölçeğinde önemli sonuçlara yol açtı. Dünya emperyalist pazarının, emperyalist sermayenin uygulandığı, yatırım, hammadde ve ucuz işgücü alanlarının daralması, sermayenin birikimi ve merkezileşmesinin dev boyutlara ulaşması ve bilim ve teknikteki devrimle birleşince, savaştan önce kâr oranının düşüklüğü, pazara uzaklık vb. nedenlerle emperyalist tekeller ve devletler için fazla önem taşımayan bölgelerin ve ülkelerin önem kazanmasına, kâr oranının yükselmesine, emperyalist sermayenin savaş öncesiyle kıyaslanmayacak boyutlarda bu ülkelere akmasına yol açtı. Bilgisayar, uzay araştırmaları, nükleer, termonükleer enerji gibi yeni üretim dallarının ortaya çıkması, üretimin çeşitli sektörleri arasındaki önem ve kâr oranı ilişkisinin ve emperyalist-kapitalist sistem içinde ileri ve geri ülkeler arasında sektörler bazında yerleşmiş iş bölümünün değişmesi, ulaşım ve iletişim dallarındaki gelişmenin, üretimin ve sermayenin uluslararasılaşması sürecini hızlandırması, üretimin bazı dallarının geri ülkelere kaydırılması olanaklarını genişletmesi vb. sadece ileri kapitalist ülkeleri değil, geri ülkeleri de doğrudan etkileyen, bilim ve teknikteki devrimin yol açtığı gelişmelerin bir kısmını oluşturmaktadır. Sadece bir bölümü ele alınan bu gelişmelerin, sömürge, yarı-sömürge, geri tarım ülkelerinde, kapitalist gelişmeyi hızlandırdığı, yeni özellikler kazandırdığı, bu ülkelerin ekonomik, toplumsal ve politik yapılarında, sınıf ilişkilerinde önemli değişikliklere yol açtığı tartışılmayacak kadar açık.

Partimizin, programına, çizgisine ve eylemine temel teşkil eden tezler, 2. Dünya Savaşı sonrası özellikle de bütün sonuçları, 1950'li ve '60'lı yıllarda ortaya çıkan yeni gelişmeleri ve olguları irdelemeye ve ülkemiz üzerindeki sonuçlarını tahlile yönelse de, yukarıda belirtilen koşullarda ve Uluslararası Komünist Hareketin üzerinde bulunduğu teorik temel ve pratik mücadele platformunun taşıdığı temel özelliklerin belirlediği bir çerçevede oluştu. Bu saptama, röportajın önceki bölümlerinde ve yukarıda açıklanan perspektifle birlikte ele alındığında varılacak sonuç; partimizin, sadece belirttiğiniz tezleri değil, bir bütün olarak programını, programına temel teşkil eden tezleri, teorik temelini yenilemeyi, geliştirmeyi ve derinleştirmeyi gündemine aldığıdır. Kuşkusuz bu, birkaç klasik ve istatistikler karıştırılarak kısa sürede yerine getirilemez. Sınıf mücadelesiyle en sıkı ilişki ve bağlantı içinde, uzun vadeli ve sabırlı, kültür sanattan felsefeye, ekonomi-politikten doğa ve toplum bilimlerine kadar uzanan çok yönlü ve en önemlisi de bilimsel bir çalışmayı gerektirir. Partimiz, programının, programına temel teşkil eden tezlerinin, içerdiği doğruların geliştirilmesini ve ilerletilmesini, hataların ve eksikliklerin saptanarak aşılmasını, bu çalışmanın bir unsuru ve sonucu olarak ele almaktadır. Kendi başına bir sorun, yukarıda belirtilen adımlar atılmaksızın çözülebilir sorunlar olarak ele almamaktadır. Bazı grupların yaptığı gibi, uluslararası bir karakter taşıyan ve ancak bu alanda çözülebilecek sorunların çözümü doğrultusunda tek bir adım atmaksızın, toplanan kongre ve konferansların sonunda doğru-yanlış cetvelleri yayınlamaya ya da Devlet İstatistik Enstitüsü'nün son verilerini aralara paragraflar sıkıştırarak, yeni bir düzenlemeye tabi tutup basmaya yönelmiyor.

Sadece partimiz açısından değil, komünizme içtenlikle inanan ve bu doğrultuda ilerlemek isteyen tüm gruplar ve akımlar, bunun da ötesinde komünizmin uluslararası tüm güçleri açısından, teorik, programatik sorunlar, son 30-40 yıldır uluslararası komünist harekete egemen olan perspektif ve yenilenmemiş, ilerletilmemiş bir teorik temel üzerinde, programların, programlara temel olan tezlerin gözden geçirilmesi ve bu sınırlar içinde ilk bakışta görünen hataların ve eksikliklerin tespit edilmesiyle çözülemez. Bu en kolay yol, ancak dünya komünizmini ve uluslararası işçi hareketini, tarihinin en ağır yenilgisini almaya götüren ve yenilgi sürecinden çıkarmayan, emperyalizme ve dünya gericiliğine karşı yeni zaferlerin kazanılmasını ve karşı karşıya olunan sorunların çözümünü ve tarihsel gelişime uygun teorik ve pratik ilerleyişi olanaksız kılan bir yoldur. Partimiz bu yolu izlememektedir ve izlemeyecektir.

Partimizin programatik düzeydeki sorunların, teorik sorunların çözümüne ilişkin yukarıda ana hatlarıyla açıklanan yaklaşımı, yeraltı çalışmasının ve güvenliğinin tanıdığı olanaklar çerçevesinde, parti örgütlerinde ve çevrelerinde ele alındı ve tartışıldı. Partimiz açısından bugün sorun, bu yaklaşım üzerinde irade birliğini sağlamak değil –çünkü bu vardır–, bu yaklaşımın önümüze koyduğu görevlerin yerine getirilmesi, bunun için tüm olanakların ülke ve dünya ölçeğinde en verimli biçimde kullanılması ve geliştirilmesidir.

— Günümüzde tartışmaların yoğunlaştığı noktalardan biri de, Leninist yeni tipte proletarya partisi öğretisi, parti içi demokrasi ve demokratik merkeziyetçilik ilkesinin ele alınışı ve yorumlanışı. Partinizin bu vb. sorunlara ilişkin yaklaşımını açar mısınız?

— Yasal, yasadışı hangi biçim altında varlığını ve faaliyetini sürdürüyor olurlarsa olsunlar, politik partiler (veya adı parti olmasa bile politik parti işlevi gören örgütlenmeler ve politik kümelenmeler) sınıflar arasında süren mücadelenin, özellikle de merkezine devlet iktidarının ele geçirilmesini (veya elde tutulmasını) alan politik mücadelenin birer aracıdırlar ve bu mücadele geliştiği ve olgunlaştığı ölçüde partiler arasında süren bir mücadele olarak şekillenir ve bu özelliği kazanır. Partilerin bu ana işlevinden, kuruluş amaçlarından ve sınıf niteliklerinden soyutlanmış bir parti içi yaşam, parti içi demokrasi ve demokratik merkeziyetçilik ilkesinin yorumu tartışması boş bir gevezelikten başka bir şey değildir; demokrasi ve demokratik–merkeziyetçilik ilkesini, burjuva liberal platformda ele alışın burjuva–liberal alıklığın bir yansıması ve ifadesidir.

Diğer partiler gibi, partimizin iç hayatını ve gelişme sürecini, bunun bir unsuru olan parti içi demokrasiyi ve demokratik merkeziyetçilik ilkesinin yorumlanmasını ve uygulanmasını, genel olarak, partimizin kuruluş amacı, varlık koşulu ve işlevi belirlemektedir. Partimizin işçi sınıfının kısa ve uzun vadeli çıkarlarından başka hiçbir çıkarı yoktur ve o, işçi sınıfının bağımsız ve toplumsal güç olarak örgütlenmesi ve kendi kurtuluşunu gerçekleştirmesi için kuruldu. İşte partimizin bu özelliği, sadece onun mücadelesinin ve faaliyetinin amacını, yegane varoluş koşulunu değil aynı zamanda onun iç yaşamının ve ilişkilerinin gelişme sürecini, parti içi demokrasi ve demokratik-merkeziyetçilik ilkesini ele alışını, yorumlayışını ve uygulamasını da genel hatlarıyla belirlemektedir. Partimiz açısından parti içi demokrasi, parti içi yaşamın gelişmesi ve demokratik-merkeziyetçilik ilkesinin uygulanması kendi başına ve partinin işlev ve amaçlarından soyutlanmış bir amaç değil, her koşulda partinin işlevini yerine getirmesine, programında ifade edilen amaçlarını gerçekleştirmesine, bu amaçlar doğrultusunda ilerlemesine tabidir ve bu temel üzerinde şekillenmek zorundadır.

Sosyalizmin ve işçi hareketinin tarihi incelendiğinde; genel olarak işçi sınıfının örgütlenmesine, özel olarak da politik partisine ilişkin tartışmanın yeni ve kendi başına bir tartışma olmadığı görülecektir. Bu tartışma; işçi sınıfının kurtuluşunun hangi koşullarda ve bu koşulların nasıl gerçekleşeceği sorunu ile, işçi sınıfının kurtuluşu mücadelesinin bir sosyal devrim mücadelesi mi, yoksa bir sosyal reform mücadelesi mi olacağı sorunu ile doğrudan bağlantılıdır. İşçi sınıfının partisine ve örgütlenmesine ilişkin tartışma esasında, işçilerin partisinin bir sosyal devrim partisi mi yoksa bir sosyal reform partisi mi olacağı tartışmasıdır. Bir başka ifade tarzıyla, işçilerin partisi, kapitalizmin sonuçlarına karşı, mücadele eden, işçilerin yaşam ve çalışma koşullarının iyileştirilmesiyle sınırlı bir mücadele yürüten bir reform partisi mi yoksa, kapitalizmin yıkılmasını, bunun için politik iktidarın ele geçirilmesini merkezine alan bir mücadele yürüten ve reformlar için mücadeleyi buna tabi kılan devrimci bir parti mi olacaktır? Açıktır ki, kapitalizmin olumsuz sonuçlarına karşı, işçilerin yaşam ve çalışma koşullarını iyileştirmek için mücadele eden bir parti, parlamenter yöntemleri temel alan, işçi sınıfının kendiliğinden hareketinin bir unsuru sendikalist-parlamentarist bir parti, gevşek bir örgütsel disipline ve örgüt ilişkilerine sahip bir parti olacaktır. Kapitalizmin olumsuz sonuçlarına karşı reformlar için mücadeleyle kendini sınırlamayan, kapitalizmin yıkılmasını, bunun için devlet iktidarının devrimle ele geçirilmesini merkezine alan bir mücadele yürüten bir parti, sınıf mücadelesinin yasalarının bilgisiyle donanmış, komplocu-darbeci ya da parlamentarist yöntemleri değil, yığınların devrimci ayaklanmasının örgütlenmesini ve hazırlanmasını temel alan, bitmez tükenmez, sınırsız tartışmalar içinde boğulup kalan bir parti değil, baştan kabullenilmiş ve gönüllülük temelinde yükselen, en sıkı örgütsel disipline ve ilişkilere sahip her koşulda bir irade ve eylem birliği olan, bir savaş örgütü olmak zorundadır.

İç yaşamı ve ilişkileri demokratik merkeziyetçilik ilkesinin yorumu ve uygulanması da dahil, işçilerin partisinin örgütsel yapısı ve ilişkilerine ilişkin olarak verilen yanıtlar, işçilerin partisinin bir sosyal devrim partisi mi yoksa sendikalist parlamentarist (komplocu-darbeci yarı-anarşist de dahil) bir sosyal reform partisi mi olacağı sorusuna verilen yanıt üzerinde şekillenmektedir. Burjuva küçük-burjuva sosyalizminden farklı olarak, işçi sınıfının gerçek partisinin ancak bir sosyal devrim partisi olabileceğini öngören Marksizm, işçilerin sınıf partisinin, iç ilişkilerini ve yaşamını, örgütsel yapısını da bu temel üzerinde ele alır ve çözümler. Bu partinin, diğer özelliklerinin yanı sıra iç yaşamı ve ilişkileri, örgütsel yapısı, vb. özellikleri işçi sınıfının nihai kurtuluş mücadelesi, sosyal devrim mücadelesi geliştikçe kristalize olur, netleşir. Lenin'in işçi sınıfının devrimci partisine ilişkin Marksizmin tezlerini geliştirmesi, kapitalizmin son ve ölüm aşaması olan emperyalizm aşamasına geçmesi ve proleter devriminin çözülmek üzere ele alınması gereken pratik bir sorun haline gelmesi ile doğrudan bağlantılıdır ve bunun sonucudur.

Marksizm, sadece, kapitalizmin olumsuz sonuçlarını tespit etme ve karşı çıkma ile yetinmediği, işçi sınıfının varoluş ve nihai kurtuluş koşullarını bilimsel olarak tahlil ettiği ve işçi sınıfının tarihi devrimci rolünü ilk kez bütün yalınlığıyla ve bilimsel olarak ortaya koyduğu için değil, aynı zamanda işçi sınıfını, tarihi devrimci rolünü yerine getirmesinin ve nihai kurtuluşunu gerçekleştirmesinin bilgisi ve araçlarıyla donattığı, işçi sınıfının örgütlenmesi ve partisi sorununu bu perspektifle ele aldığı ve çözdüğü için, kendinden önceki tüm sosyalizm akımlarından ayrılır ve işçi sınıfının nihai kurtuluş mücadelesinin tek eylem kılavuzu ve partisinin teorik temeli olma özelliği kazanır.

İşçi sınıfı hareketinin ve sosyalizmin tarihi incelendiğinde; proleter sosyalizminin Marksist teori ile birlikte ortaya çıktığı ve proleter sosyalizminin burjuva, küçük burjuva sosyalizmine karşı mücadele sürecinde geliştiği, bu mücadelenin aldığı biçimlerin değiştiği ancak kesintisiz olarak sürdüğü görülecektir. Başlangıçta, burjuva, küçük-burjuva sosyalizminin, proleter sosyalizmine, Marksizme karşı mücadelesi, açık ve cepheden bir mücadele olarak sürüyordu. Ancak, Marksizmin, kısa sürede işçi hareketi içinde sağladığı üstünlük sonucu, tecrit olan burjuva, küçük burjuva sosyalizmi, Marksizmin üstünlüğünü kabullenmek, Marksizmi görünürde savunmak ve Marksizme ve proleter sosyalizmine karşı saldırılarını ve mücadelesini bu görünüm altında sürdürmek zorunda kaldı. Marksizmin, proleter sosyalizminin, devrimci, proleter sınıf özünü yok ederek onu temsil etme, hiç değilse bir hizbi, unsuru haline gelerek gelişme ve işçi hareketine hakim olma olanaklarını edinme, burjuva, küçük-burjuva sosyalizminin ana yönelişi oldu.

Leninist yeni tipte proletarya partisi öğretisi ve pratiği, Marksizmin işçilerin sınıf partisine ilişkin tezlerinin, kapitalizmin yeni aşamasının, emperyalizmin koşullarına uygulanmasının ve geliştirilmesinin yanı sıra, burjuva, küçük-burjuva sosyalizminin yukarda belirtilen yeni yönelişinin yoğunlaştığı ve tahrip edici sonuçlarının bütün yalınlığıyla ortaya çıktığı koşullara uygulanmasını ve geliştirilmesini, burjuva, küçük-burjuva sosyalizminin işçi partisine sızma ve tahrip etme çabalarına olanak tanınmamasını, işçi sınıfının ve partisinin bu açıdan da silahlandırılmasını içerir. Leninist parti öğretisi, parti içi demokrasi ve tartışma özgürlüğünü, Marksizmin, proleter sosyalizminin savunulması ve pratiğe geçirilmesi, proleter devriminin görevlerinin yerine getirilmesi platformunda ele alır. Leninist parti öğretisi ve pratiği, parti içi demokrasi ve tartışmanın, burjuva, küçük-burjuva sosyalizmine, Marksizme ve proleter sosyalizmine karşı mücadele etme, işçilerin devrimci partisini bir tartışma kulubüne dönüştürme özgürlüğü tanınmasına kadar genişletilmesine olanak tanımadığı için de, burjuvazinin, burjuva ve küçük-burjuva sosyalizminin saldırılarının hedefi oldu.

Gorbaçov'un iktidara gelmesi, özellikle de burjuva-revizyonist sistemin çöküşüyle birlikte, yeni tipte, Leninist proletarya partisi öğretisi ve pratiğine ve bunun bir parçası olan demokratik merkeziyetçilik ilkesinin Leninist yorumuna ve uygulanmasına saldırılar yoğunlaştı. Leninist yeni tipte proletarya partisi öğretisinin, partinin iç yaşamını ve ilişkilerini düzenleyen yol gösterici ilkesi olan demokratik-merkeziyetçilik ilkesinin Leninist yorumunun, bir yandan, evrensel özellik taşımadığı, Rusya'ya özgü olduğu, koşullar farklı olduğu ve değiştiği için eskidiği artık geçerli olmadığı diğer yandan da demokrasi ve özgürlüğü, bireysel ve bireye özgü olanı yok ettiği, inisiyatifin ve yeteneğin gelişmesini olanaksız kıldığı, bürokrasiyi geliştirdiği ve bürokratik ve diktatörce yönetimi egemen kıldığı ileri sürüldü ve sürülüyor.

Sözde tüm sosyalist kişi ve grupları kucaklayan, sınırsız bir tartışma özgürlüğünün olduğu, kimine göre de çok kanatlı, legalist, sendikalist-parlamentarist partiler, Leninist parti öğretisinin ve pratiğinin alternatifi olarak sunuluyor. Uluslararası planda da, adı sosyalist olan tüm akımların birliğine doğru genişleyen bu parti kavrayışı ve pratiği, proleter sosyalizmiyle, burjuva, küçük-burjuva sosyalizmi arasındaki ayrım çizgisinin yok edilmesini, proleter sosyalizminin örgütlü bir güç olarak tasfiyesini merkezine almaktadır.

Yüzyılımızın ikinci yarısında, röportajın daha önceki bölümlerinde üzerinde durulan nedenler sonucu, işçi hareketine, Marksizm görüntüsü altında egemen hale gelen, devrimci Marksizme ve proleter sosyalizmine tarihinin en ağır darbesini vuran, burjuva ideolojisinin açık biçiminin egemenliğinin olanaklarını genişleten ve bu süreçte kendisi de zayıflayan, burjuva, küçük-burjuva, küçük-burjuva sosyalizminin, sosyalistlerin ya da komünistlerin birliğini ulusal ve uluslararası ölçekte gündeme getirmesi; proleter sosyalizmini, devrimci Marksizmi yedekleyerek güçlenmenin ve kendi platformunda eritmenin, örgütlü bir güç olarak tasfiye etmenin olanaklarını genişletme girişimidir. Proleter sosyalizminin ve devrimci Marksizmin sürdürücüsü ve savunucusu gerçek Marksist-Leninist parti ve gruplara karşı en alçakça saldırıları yönelten, revizyonist ya da revizyonizmin yörüngesindeki burjuva, küçük-burjuva sosyalizminin, iktidardaki revizyonizmin, burjuva sosyalizminin bu modern ve son biçiminin çöküşüyle birlikte, ulusal ve uluslararası ölçekte tüm komünistlerin ve sosyalistlerin birliği şiarıyla ortaya çıkmalarının, ilişkilerini geliştirmeye çalışmalarının özü budur. İşte bu koşullarda, Marksist-Leninist teorinin işçi sınıfının devrimci partisine ilişkin tezlerinin, özellikle de Lenin'in yeni tipte proletarya partisi öğretisinin savunulması, sadece, işçi sınıfının devrimci partisinin kuruluşu ve gelişmesi açısından değil, burjuva sosyalizminin, yedeğindeki küçük-burjuva sosyalizminin, proleter sosyalizmini, devrimci Marksizmi potasında eritme ya da olanaklarını genişletme girişimlerinin önüne set çekme açısından da özel bir önem taşımaktadır.

Partimiz dün olduğu gibi bugün de, Marksist-Leninist teorinin işçi sınıfının yegane eylem kılavuzu olduğu ve bunun sosyal pratik tarafından da doğrulandiğı görüşündedir. İşçi sınıfının devrimci hareketinin ve sosyalizmin tarihinin en ağır yenilgisini almasından ve burjuvazinin geçici bir zafer kazanmasından, Marksist-Leninist teorinin ve Leninist parti öğretisinin eskidiği, tarihsel olarak yetersizliğinin kanıtlandığı ve alınan yenilgiye yol açtığı sonucuna varmamaktadır. Aksine yenilginin, Marksist-Leninist teoriden sapmanın ve sınırlı adımlar atılmakla birlikte, bu teorinin dünyadaki gelişmelere uygun olarak, son yarım yüzyılda, geliştirilememesinden ve koşullara yaratıcı bir biçimde uygulanmamasından kaynaklandığı görüşündedir. Bu nedenle partimiz, Marksist-Leninist teoriye saldırıların yoğunlaştığı, eskidiğini ilan etmenin ve burjuva-liberal teorilere yönelmenin günün modası haline geldiği içinde bulunduğumuz koşullarda, işçi sınıfının ideolojisinin ve nihai kurtuluş mücadelesinde yegane eylem kılavuzunun Marksist-Leninist teori olduğu, işçi sınıfının devrimci partisinin Marksist-Leninist teoriyle donanmış ve bu teorinin yeni tipte proletarya partisine ilişkin öğretisine göre kurulan ve örgütlenen bir parti olması gerektiği görüşündedir. Partimiz dün olduğu gibi bugün de, Leninist yeni tipte proletarya partisi öğretisine ve bu öğretinin somut koşullarımıza uygulanmasına göre örgütlenmektedir. İç yaşantısı ve ilişkilerinin, parti içi demokrasinin geliştirilmesinde ve demokratik merkeziyetçilik ilkesinin uygulanması ve yorumlanmasında, partimizin kılavuzu genel olarak Marksist-Leninist teori, özel olarak da Leninist yeni tipte proletarya partisi öğretisidir.

Leninist yeni tipte proletarya partisi öğretisine ve pratiğine saldırı, parti iç yaşamının ve ilişkilerinin geliştirilmesinde burjuva liberalizmine doğru savrulma, 12 Eylül sonrası gericilik ve yenilgi yılları ve sonrasında, yukarda ana hatlarıyla belirtilen uluslararası gelişmelerle birlikte yeni bir ivme kazandı ve tasfiyeci akımlar, partimizi de bu platforma sürüklediler. Sınırsız bir sorumsuzluk ve sınırsız bir tartışma özgürlüğü, sorunları çözmenin ve aşmanın tek çıkış yolu olarak ileri sürüldü ve buna uygun bir pratik geliştirildi.

Leninist parti öğretisinin ve demokratik merkeziyetçilik ilkesinin savunulması ve uygulanması, burjuva liberalizmine kayışın tüm belirtilerine karşı mücadele, bu koşullarda özel bir önem kazandı. Leninist parti öğretisi ve demokratik merkeziyetçilik ilkesinin bu açıdan yorumu savunulmadan ve somut koşulları gözeterek uygulanmadan, partimiz ileriye doğru bir tek adım atamaz ve ilerleyemezdi.

Leninist parti teorisi ve bu teorinin bir parçası olan demokratik-merkeziyetçilik ilkesinin ele alınışı ve uygulanışı, hiç kuşkusuz Rusya'ya ve içinde bulunulan somut koşullara özgü olanın yanı sıra, evrensel olanı da içermektedir. Partimiz, Bolşevik partisinin deneyimini incelemekte, bu deneyden yararlanmaya çalışmakta ancak olduğu gibi taklit etmemekte, koşullarımızı göz önüne alarak uygulamaya çalışmaktadır.

— Röportajın daha önceki bölümlerinde yüzyılımızın yarısında Marksist-Leninist teorinin dünyadaki gelişmelere uygun olarak geliştirilemediğini ve Marksist-Leninist teorinin her alanda dünyadaki gelişmelere uygun olarak geliştirilmesi ve yenilenmesini, uluslararası işçi ve komünist hareketinin onun bir kolu olarak da partinizin karşı karşıya olduğu sorunların çözümünde kavranacak halka olduğunu belirttiniz. Oysa şimdi yenilenmesi ve geliştirilmesi gerektiğini söylediğiniz Marksist-Leninist teorinin özel olarak da bu teorinin bir unsuru olan parti öğretisinin, partinizin kılavuzu olduğunu belirtiyorsunuz. Durum biraz karışık olmuyor mu?

— Hayır, karışık olan bir şey yok. Bu, geliştirme ve yenilenmeden neyi anladığınıza, daha değişik bir ifade tarzıyla geliştirme ve yenilenmeyi nasıl ele aldığınıza bağlı. Yeni olgular ve gelişmeleri ileri sürerek Marksist-Leninist teorinin yenilenmesi ve geliştirilmesini, somut koşullara uygulanmasını, ilk kez partimiz gündeme getirmediği gibi, geliştirme ve yenileme adı altında, Marksist-Leninist teoriyi revizyona tabi tutan, onun proleter sınıf niteliğini, devrimci özünü yok eden, burjuva ideolojisinin ve egemenlik sisteminin bir dayanağı haline getiren modern revizyonistler ya da küçük-burjuva sosyalizmine dönüştüren ve ülkemizde, genellikle "ara akımlar", çift sandalyede oturmaya çalışan akımlar olarak nitelenen ve bilinen 3. ya da 4. bunalım devrimcileri gibi yarı-troçkist yarı-revizyonist akımlar da gündeme getirmedi. Bu teorinin kurucuları Marx ve Engels, geliştiricisi Lenin ve onun sadık izleyicisi Stalin, Marksizmin bir dogma değil, sürekli geliştirilmesi ve yenilenmesi gereken bilimsel bir teori olduğunu vurgulayarak tüm yaşamları boyunca bunu yapmaya çalıştılar ve takipçilerinden de bunu istediler.

Marksizmin, burjuva, küçük-burjuva sosyalizmi yönündeki tüm geliştiricileri ve yenileyicileri, Marksist teorinin temel tezlerini ve emperyalizm ve proleter devrimleri çağı olan çağımız için geçerliliğini koruyan evrensel tezlerini açık ya da utangaç bir tarzda, sınıflar mücadelesine ilişkin temel tezlerinden soyutlanmış, bir yönüyle de burjuvazi açısından kabul edilebilir hale getirilen, Marksist diyalektiğin temel yasalarına –ki bazıları, örneğin Maocular bunu da değiştirdiler– ve kaba materyalizme indirgediler. Burjuva ya da küçük-burjuva sosyalizmine yönelişlerin yol açtığı farklılıklar olmakla birlikte, Marksizmin diyalektiğe ve materyalizme ilişkin en genel ve sonuçlarından arındırılmış tezleri dışında tüm tezlerinin geçerliliğini yitirdiği ya da yitirebileceğini kabulü temelinde sözde Marksizmi yenileme ve geliştirmeye yöneldiler. Örneğin, Marksizmi sağdan revizyona tutan, burjuva sosyalizminin temsilcileri, devrimle eski üst yapının parçalanıp dağıtılması ve proletarya diktatörlüğünün kurulmasının, komünist toplumun kurulması ve işçi sınıfının kurtuluşunun ön koşulu olduğunu içeren Marksist tezin evrensel geçerliliği olmadığını ve İkinci Dünya Savaşı sonrası gelişmelerin, bu tezin eskimesine yol açtığını ileri sürerlerken, Marksizmi "sol"dan revizyona tutan küçük-burjuva sosyalizminin temsilcileri de, Lenin'in proletarya partisine ilişkin öğretisinin eskidiğini, o dönemin koşullarına ve özellikle de Rusya'ya özgü olduğunu, evrim devrim sürecinin iç içe geçtiğini, sürekli devrimci durumun olduğunu ileri sürdüler, proletaryanın önderliğini ideolojik önderliğe indirgediler, sözde Marksizmi geliştirme ve somut koşullara uygulama adına hiçbiri yeni olmayan, öncü savaş, politikleşmiş askeri savaş stratejisi gibi yarı-narodnik tezler gündeme getirdiler. İkinci Dünya Savaşı sonrası gelişmelere özellikle de nükleer ve termonükleer silahların geliştirilmesine bağlı olarak, Lenin'in emperyalist savaşa ilişkin tezlerinin eskidiği bu iki akımın üzerinde birleştiği ve tezlerine kaynaklık eden bir çıkış noktasını oluşturmaktadır.

Günün moda akımı ise, sosyalizmin iflas ettiği, kapitalizmin üstünlüğünün kanıtlandığı biçimindeki burjuva-revizyonist propagandanın kabulü temelinde, sivri ucu Marksist-Leninist teorinin ve proletaryanın devrimci mücadelesinin tarihsel kazanımlarının mahkûmiyetine yönelen, yeni sosyalizm projeleri adı altında gündeme getirilen sözde yenilenme ve geliştirme girişimleridir.

Partimizin sorunu ele alışı ve yönelişi, burjuva ve küçük-burjuva sosyalizminin sağdan ve soldan Marksizmi revizyona tabi tutma ve proleter sınıf niteliğini yok etme girişimleri ve yönelişlerinden bütünüyle farklıdır. Partimize göre; Marksist-Leninist teorinin geçerliliğini koruyan ve uluslararası bir özellik taşıyan temeli, sınıf mücadelesine ve gelişme doğrultusuna ilişkin sonuçlarından arındırılmış, salt yasalarından ibaret Marksist diyalektik ve materyalizm olmadığı gibi, Marksist-Leninist teori, onun bugün de geçerliliğini koruyan temel tezlerinin ve sosyalizmin bugün tasfiye edilmiş olsa da büyük tarihsel mirasının mahkûmiyeti temelinde yenilenemez ve geliştirilemez. Aksine yeni bir teorinin değil de, Marksist-Leninist teorinin somut koşullara uygulanarak yenilenmesi ve ilerletilmesinden içtenlikle söz ediliyorsa, onun temel tezlerinin ve sosyalizmin tarihsel mirasının savunulmasını gerektirir. Partimiz, yüzyılımızın ikinci yarısındaki yeni olgular ve gelişmelerden ve işçi sınıfının ve sosyalizmin tarihinin en ağır yenilgisini almış olmasından, Marksist-Leninist teorinin, toplumların ve onun bir biçimi kapitalizmin ve son aşaması emperyalizmin gelişme sürecine ve doğrultusuna, komünist topluma ve kuruluş sürecine ilişkin temel tezlerinin eskidiği, bilimsel bir özellik taşımadığı, yerine yepyeni tezlerin geçirilmesi gerektiği sonucunu çıkarmamaktadır. Aksine, başta büyük Ekim Devrimi ve SSCB'de 1950'li yılların ikinci yarısına kadar sosyalist inşada kaydedilen başarılar ve sosyalizmin bir dünya sistemi haline gelmesi olmak üzere, pratiğin, Marksizm-Leninizmin birer unsuru da kapitalizmin ve son aşaması emperyalizmin gelişme süreci ve doğrultusuna, komünist topluma ve kuruluşuna, proletarya diktatörlüğünün zorunluluğuna, proletaryanın devrimci partisine vb. ilişkin temel tezlerinin doğruluğunu ve geçerliliğini kanıtlamaktadır. Yüzyılımızın başlarından vereceğimiz bir örnek partimizin tutumunun ve yaklaşımının anlaşılmasını kolaylaştıracaktır.

Geçen yüzyılın sonları ve yüzyılımızın başlarında tekellerin egemenliği ve kapitalizmin son aşaması olan emperyalizm aşamasına geçişle birlikte, ortaya çıkan revizyonizmin yeni gelişmeler ve olguları ileri sürerek Marksizmi revizyona tuttuğu ardından da bir bütün olarak eskidiğini ilan ettiği, Marksizmin özünün, temel tezlerinin geçerliliğini koruduğunu savunan Lenin'in ortodokslukla suçlandığı biliniyor. Bilinen ve yadsınamayacak olan bir başka gerçekte, Marksist teorinin ve temel tezlerinin eskimediğini savunan Lenin'in, Marksizmi kapitalizmin yeni ve son aşamasına uygulayarak geliştirdiğidir. Hiç kuşkusuz, yüzyılımızın başlarındaki yeni gelişmeler ve olgularla, yüzyılımızın ikinci yarısındaki gelişmeler ve olgular birbirinden çok farklıdır ve yeni burjuva, revizyonist ve troçkist bazı sözde teorisyenlerin ileri sürdüğü gibi, İkinci Dünya Savaşı sonrası kapitalizm yeni bir aşamaya girmedi. Kapitalizm yeni bir aşamaya girmese de sosyalizmin bir dünya sistemi haline gelmesi, SSCB'de sosyalizmin ekonomik temelinin inşasının esas olarak tamamlanmış olması, bilim ve teknikteki devrim, yeni sömürgecilik, burjuvazinin ideolojik egemenliğinin teorik temelini ve politik egemenlik sistemini (sosyal liberal devlet olgusu) yenilemesi gibi röportajın önceki bölümlerinde ana hatlarıyla değinilen yeni olgular ve gelişmeler gündeme geldi. Bunları daha sonra sosyalizmin bir sistem olarak yıkılması ve tasfiyesi ve kapitalizmin yeni biçimler altında restorasyonu, son olarak da sosyalizmin iflası olarak yansıtılan bu biçimlerin de yıkılması izledi. Partimiz bütün olguların ve gelişmelerin, bilimselliği ve doğruluğu kanıtlanmış Marksist-Leninist teorinin ve temel tezlerinin ışığında tahlilini ve bu temelde teorinin yenilenmesi ve ilerletilmesini gündeme almaktadır. Bu nedenle, partimizin bir yandan teorinin dünyadaki gelişmelere bağlı olarak yenilenmesi ve geliştirilmesini gündemine alması, öte yandan da diğer alanlarda olduğu gibi, işçi sınıfının devrimci sınıf partisine ilişkin Lenin'in yeni tipte proletarya partisi öğretisinin bu günde geçerli olduğunu savunması ve partimizin bu öğretiye göre inşa edildiğini belirtmesi birbiriyle çelişmek bir yana tamamlamaktadır.

— Partinin iç hayatı hakkında bilgi verir misiniz? Parti içi demokrasi, partinizde nasıl bir işleyiş ve hangi kurumlarla hayata geçiyor?

— Leninist yeni tipte işçi partisi öğretisine göre; proletaryanın devrimci partisi, başka özelliklerinin yanı sıra, nihai kurtuluş mücadelesinde proletaryanın en üst mücadele ve savaş örgütüdür. O, her isteyenin istediği her şeyi söylediği ve yaptığı, yarı anarşist bir tartışma kulübü değildir. Onun, proletaryanın en üst örgüt biçimi, mücadele ve savaş örgütü olabilmesi, işçi sınıfının mücadelesini nihai kurtuluş mücadelesi düzeyine yükseltebilmesi ve bu mücadele de onu yöneten bir kurmay olabilmesi için, başka şeylerin yanı sıra, demirden bir disipline sahip, bir irade ve eylem birliği olması gerekir. İrade ve eylem birliği, bir kere sağlandımı, parti tarihsel olarak ömrünü doldurana kadar süren mutlak bir özellik taşımaz. Koşulların değişmesine, özellikle dönemeç noktalarında sürekli yenilenmesi ve geliştirilmesi gereken bir özellik taşır. Demokratik-merkeziyetçilik proletaryanın en üst mücadele ve savaş örgütü olarak, irade ve eylem birliğini sürekli sağlamanın ve ilerleterek yenilemenin aracı ve parti içi yaşamın ve ilişkilerin bu temelde düzenlenmesi ve geliştirilmesinin yol gösterici ilkesidir. Bu nedenle o, içinde bulunulan koşullardan ve görevlerden bağımsız olarak ele alınacak ve uygulanacak sınıflar ve sınıflar mücadelesinden bağımsız mutlak bir ilke olma özelliği taşımaz. İçinde bulunulan koşullar ve görevler onun nasıl ve hangi araçlar kullanılarak uygulamaya sokacağını belirler.

Partimizin de içinde yer aldığı devrimci-demokratik harekete ağır darbelerin vurulduğu, yükseliş içinde olan işçi ve halk hareketinin ezildiği, yılgınlık, davayı inkâr ve inanç sarsıntısının geliştiği, dağınıklık ve kaosun her alanda egemen hale geldiği 12 Eylül sonrası gericilik ve yenilgi yıllarında tasfiye noktasına gelen partimizin, 1987 ortalarından bu yana yaşadığı süreç bir yönüyle de yeniden inşa ve örgütlenme sürecidir. Sadece tasfiye süreci yaşayan, bunun ötesinde tasfiye olma noktasına gelen bir partinin, bu süreci sona erdirmesi, eskiyi ya da geçmişi pratikte bütün yalınlığıyla ortaya çıkan hatalardan, eksikliklerden ve zaaflardan arındırarak (var olan güçleri) yeniden örgütleme ve mücadele etme sürecini başlatması açısından değil, ideolojik-teorik, politik-örgütsel her alanda yenilenme, ileri bir platforma sıçrama, bunun olanaklarını genişletme, zenginleştirme, büyütme sürecini başlatması açısından da yeniden inşa ve örgütlenme süreci olma özelliği taşımaktadır. Bu, partimizin, genel olarak son beş yıldaki gelişme sürecini, özel olarak da iç yaşantısının ve ilişkilerinin gelişme sürecini belirleyen etkenlerden biridir.

Partimizin de bir unsuru olduğu uluslararası komünist hareketin, devrimci proletaryanın tüm güçleri açısından, içinde bulunduğumuz dönemde sorun sadece, röportajın önceki bölümlerinde üzerinde durulan, ideolojik-teorik ve buna bağlı olarak programın bir bütün olarak yenilenmesi ve ilerletilmesi ile sınırlı bir özellik taşımıyor. Bunun da ötesinde, parti-kitle ilişkisinin, kitleler arasındaki çalışmanın, parti iç hayatı ve ilişkilerinin, ruh halinin, bir bütün olarak, birbirine sıkı sıkıya bağlı iç ve dış pratik faaliyetin ve ilişkilerin yenilenmesi, ilerletilmesi ve tüm burjuva-revziyonist etkiler ve yansımalarla mücadale ve bunlardan arınmaya doğru genişlemek zorundadır.

Yüzyılımızın ikinci yarısına kadar 1917 Ekim Devrimi'nden aldığı büyük ivmeyle, düz bir çizgide ilerlemese de yükselen devrimci işçi hareketi ve sosyalizmin (temel müttefiki ezilen halkların hareketi de dahil); 1950'li yılların ikinci yarısında, tarihinin tahrip edici sonuçları itibariyle de en ağır darbesini yiyerek, yenilgi sürecine girdiği biliniyor. 1960'lı yıllardan bu yana dünyanın tek sosyalist ülkesi olan sosyalist Arnavutluk'da sosyalizmin yıkılması, sosyalizmin ölümü olarak yansıtılan burjuva-revizyonist kamptaki çöküntü ve dağılma ile de alınan yenilginin tahrip edici tüm sonuçlarının bütün yalınlığıyla ortaya çıkması bu sürecin son halkalarıdır. İşte dünya komünizminin bugünkü güçleri ve kuşağı, bu süreçte ortaya çıkan, ruh hali ve pratiği bu sürecin tipik özelliklerini taşıyarak şekillenen, yenilgi döneminin kuşağı ve güçleridir. Burjuvazinin demagojik kampanyasına karşın, kapitalist-emperyalist sistemin genel bunalımının yeni bir aşamasına doğru ilerliyor olması, bir yandan yenilgi döneminin geliştirdiği, beslediği ruh hali ve pratikten arınmanın, yenilenme ve ilerlemenin olanaklarını geliştirirken diğer yandan da, bu yenilenme ve ilerlemeyi daha da acilleştiriyor ve zorunlu kılıyor. Bu nedenle ideolojik-teorik alanda olduğu gibi diğer alanlarda da, arınma, yenilenme ve ilerleme, birinci olarak, uluslararası bir karakter taşımakta ve bu çerçevede ele alınmak zorundadır.

Ülkemiz işçi ve komünist hareketinin, devrimci-demokratik hareketin, 12 Eylül askeri faşist darbesiyle birlikte, ağır bir yenilgi aldığı, yılgınlık, inanç sarsıntısı, moral değerlerin aşınması, ideolojik savrulma, burjuva liberalizmine kayış gibi gericilik ve yenilgi yıllarının tipik özelliklerinin gelişerek egemen hale geldiği biliniyor. 1980'li yılların ortalarından itibaren, işçi hareketinin, diğer emekçi sınıf ve tabakaların süreç içinde katılımıyla gelişmesi, bunları aşmanın ve ilerlemenin olanaklarını geliştirir ve ilerletirken, Gorbaçov'la başlayan ve sosyalizmin çöküşü ve iflası olarak yansıtılan burjuva-revizyonist blokun ve kampın dağılması ve çökmesiyle sonuçlanan uluslararası gelişmeler ve bunun eşliğinde yürütülen anti-komünist kampanya, karşıt yönde etkide bulunan ve ülkemizi de etkileyen bir faktör olarak ortaya çıktı. 12 Eylül sonrası yıllarda gelişen ve egemen hale gelen, gericilik ve yenilgi yıllarının tüm kalıntıları ve yansımalarının yok edilmesi, her alanda arınma, yenilenme ve ilerlemenin ikinci yönünü oluşturmaktadır.

Açıkça belirtmek ve vurgulamak gerekir; gericilik ve yenilgi yıllarında gelişen, egemen hale gelen, yılgınlık, oportünist ruh hali, dağınıklık, kaos vb.'nin tüm belirtileri ve yansımaları ve partimizin de bir unsuru olduğu uluslararası komünist hareketin 1950'li yıllardan bu yana üzerinde bulunduğu ideolojik-teorik, pratik-örgütsel platform aşılmadan, bu doğrultuda asgari adımlar atılmadan proletaryanın gerçek öncü müfrezeleri, devrimci sınıf partileri haline gelinemez. Bu nedenle, parti içi yaşam ve ilişkilerin geliştirilmesi, demokratik merkeziyetçilik ve bunun bir unsuru olan parti içi demokrasi sorunu, partinin her alanda yenilenmesi ve ilerletilmesi, kendini aşmasına bağlı bir sorun olarak ele alınmak zorundadır.

Her alanda yenilenme ve ilerleme sürecinde olan partimizde, demokratik-merkeziyetçiliğin uygulanması, demokrasinin ve merkeziyetçiliğin birbirini güçlendirecek biçimde geliştirilmesi özel bir önem taşımaktadır. Ancak, partimiz, parti içi demokrasinin geliştirilmesi ve ilerletilmesini; partinin ilerlemesi ve kendini yenilemesinin önündeki anti-Marksist, anti-proleter, eğilim, tutum ve çizgilere özgürlük tanınması, onlara partinin ilerlemesini, proleter sınıf niteliğini geliştirmesini engellemek için yeni olanakların tanınması ve geliştirilmesi, anti-Marksist ve anti-proleter eğilimlere özgürlük tanınması olarak ele almıyor ve almayacaktır.

Türkiye siyasal özgürlüklerin olmadığı, faşist diktatörlüğün hüküm sürdüğü, devrimle karşı-devrim arasındaki mücadelenin şiddetlenerek geliştiği, istikrarsızlığın egemen olduğu bir ülkedir. Partimiz, diktatörlüğün yok etmeye yönelik saldırıları ile karşı karşıyadır ve gizlilik partimizin varlığını sürdürmesinin vazgeçilmez koşuludur. Hiç kuşkusuz bu, parti içi yaşamın ve ilişkilerin, parti içi demokrasinin geliştirilmesini sınırlayan ve demokratik merkeziyetçilik ilkesinin uygulanmasının ve araçlarının açık faaliyet yürüten bir partideki gibi ele alınmamasına yol açan etken olmaktadır. Ancak, partimiz, parti içi yaşamı ve ilişkileri, parti içi demokrasiyi geliştirecek, demokratik-merkeziyetçilik ilkesinin en etkin biçimde uygulanmasını olanaklı kılacak araçları, partinin güvenliğini ve gizlilik koşulunu gözeterek geliştirmeye çalışmaktadır.

— Partinizin kuruluşunu ilan eden, programınızı onaylayan Kuruluş Kongreniz 1980 yılı başlarında toplandı. Bildiğimiz kadarıyla da ikinci kongreniz 12 yıla yakın bir süredir toplanmadı. Oysa Kuruluş Kongrenizde onaylanan programınızda yer alan bazı programatik tesbitleriniz bugün kullanılmıyor. Bunun da ötesinde, Kuruluş Kongrenizde gündeminizde olmayan Marksist-Leninist teorinin yenilenmesi ve geliştirilmesini, buna bağlı olarak da programınızın ve dayandığı tezlerin bir bütün olarak yenilenmesinin gündeminize alındığını belirtiyorsunuz. Tüm bunlar ve 12 yıla yakın bir süredir kongrenizi toplamamış olmanız, demokratik merkeziyetçilik ilkesiyle, parti içi demokrasi ile ne ölçüde bağdaşıyor?

— Kuruluş Kongremizden bu yana yeni bir kongrenin toplanmadığı doğru. Yeni bir kongre toplanmamasına karşın, programatik düzeyde bazı tesbitlerimizin kullanılmadığı ve programımızın ve dayandığı tezlerin, partimizin teorik temelinin bir bütün olarak yenilenmesinin partimizin gündemine alındığı da doğru. Ancak tüm bunlar, partimizin iç yaşam ve ilişkilerinin demokratik merkeziyetçilik ilkesinin yol göstericiliğinde gelişmediğini göstermiyor.

Kongre ve konferans gibi temsili organların, en üst organlar olarak belli aralıklarla ve düzenli olarak toplanması, partinin irade ve eylem birliğini sağlamanın, demokratik merkeziyetçiliğin uygulanmasının, parti içi demokrasinin geliştirilmesinin vazgeçilmez unsurları ve araçlarıdır. Ancak, bu, içinde bulunulan süreçten ve koşullardan soyutlanarak mutlak bir gereklilik olarak ele alınamaz ve parti içi demokrasi ve parti içi yaşam ve ilişkilerin ilerlemesi bu kurumların belli aralıklarla düzenli toplanmasına indirgenemez. Hatta, asgari hazırlık yapılmadan, koşulları olgunlaşmadan, bu tip organların, toplanmak amacıyla toplanması, işlevlerini yerine getirememelerine, bu organların ve demokratik merkeziyetçilik ilkesinin ve parti içi yaşam ve ilişkilerinin yozlaşmasına yol açabilir. İşçi hareketinde ve partinin faliyetlerinde gerçek bir ilerlemenin ve atılımın aracı olacağına, yerinde saymanın, gerilemenin aracı haline gelebilir. Nitekim, özellikle burjuva-liberal rüzgârların bir kasırgaya dönüştüğü son yıllarda, böyle bir işlev görmeye başladı. Türkiye'de bu kurum ve araçlar, işçi hareketinin temel sorunlardan hiçbirini çözmeyen, gerçek bir ilerlemenin dönemeç noktası olmayan, sadece küçük grupların işçi ve emekçi hareketinin gelişmesi ve sorunlarının çözümü açısından hiçbir önem taşımayan iç sorunlarını "çözme", burjuva-liberal bir yaklaşımla geliştirdikleri tartışma platformlarını, ardından bir yenisini başlatmak üzere sonuçlandırdıkları, yeteneksizlik ve gerilik üzerinde sözde birliği sağlama ve meşrulaştırma gibi işler yüklenerek yozlaştırılmaktadır. Partimiz bu yolu izlemedi ve izlemeyecektir.

Önceki sorulardan birine verilen yanıtta da belirtildiği gibi, partimiz 12 Eylül askeri faşist darbesi sonrası diktatörlüğün vurduğu darbeler, hemen ardından sağ oportünist çizginin parti yönetimine egemen olması ve bu koşullarda ortaya çıkan açık tasfiyeci akımların yıkıcı çabaları, 1980'li yılların ortalarında, partimizi tasfiye noktasına getirmişti. 1987 yılının ortalarında, partinin yeniden inşası ve örgütlenmesi sürecini, her şeyin, herhangi bir sınır olmaksızın ve belli bir örgüt disiplininden yoksun, uluorta tartışmanın egemen olduğu koşullarda, partiyi temsil etme durumunda olan ve temsil eden dar bir çekirdek başlattı ve sürdürdü. Partimizin yeniden inşası ve örgütlenmesi süreci, aynı zamanda, parti içi yayın organı Yoldaşın yayınlandığı, sınırsız ve uluorta tartışmanın yerini, parti organlarından birinde yer alan ve somut bir görev üstlenen komünistlerin belli bir örgüt disiplini altında katıldıkları bir tartışma ve 1990 yılı Şubatı'nda toplanan partimiz 1. Genel Konferansı'na hazırlık süreci oldu. Konferansa sunulan ve onaylanan MK raporu, bu günkü netlik ve olgunlukta olmasa da, röportajın çeşitli bölümlerinde ifade edilen görüşler, görüşlerinin unsurlarını taşımaktadır. Bunun da ötesinde, bugün ifade edilen görüşler, parti içinde, hatta güvenlik ve gizlilik olanak tanıdığı ölçüde parti faaliyetine katılan ve pratik bir görev üstlenen, ileri parti çevrelerinde de ele alındı ve tartışıldı. Kongre ve yeni bir parti konferansı toplanmaksızın, sadece parti örgütlerini ve organlarını değil, parti görevlerinden birini üstlenen ileri parti çevrelerinin de irade birliği daha ileri bir platformda sağlandı.

Yukarda belirtilenler, gerek parti içi demokrasinin geliştirilmesinde, gerekse demokratik merkeziyetçilik ilkesinin uygulanmasında; partimizin tüm sorunlarını çözdüğü anlamına gelmiyor. Partimizin konferans raporunda da belirtildiği gibi, doğu toplumuna özgü düşünce tembelliği, Marksist teorinin kavranışı ve uygulanışındaki gerilikler, toplumumuzun her alanda demokratikleşmemiş olması vb. pek çok etken parti içi demokrasinin geliştirilmesini ve ilerletilmesini engellemekte, bürokratik eğilimlerin ve önderlik anlayışlarının ortaya çıkmasına yol açmaktadır.

Partimiz, demokrasinin geliştirilmesini, partinin izlediği taktiklerin saptanması ve oluşumuna katılımı, iç yaşamın ve ilişkilerin ilerletilmesini, sadece partiyle sınırlı bir çerçevede ele almadı ve almıyor. Partimizin merkezi yayın organı Devrimin Sesi ve Kürdistan'da Devrimin Sesi (Denge Şoreş...) başta olmak üzere partimizin kitlevi yayın organları aynı zamanda her okurunun yazabileceği, bir kürsü olma özelliği taşımaktadır. Yayınlarımız incelendiğinde bunun sürekli teşvik edildiği, okurla polemiğe girildiği, hatta okurlar arasında polemiğe yer verildiği görülecektir. Partimiz, bununla da yetinmemekte, olanakları ölçüsünde, diktatörlüğe ve sermayeye karşı mücadele eden tüm güçlerin kullanabileceği, düşüncelerini açıklayabileceği, kürsüleri ve araçları, yasal ve yasadışı her alanda geliştirmeye ve ilerletmeye çalışmaktadır.

Bugüne kadar, ideolojik-teorik ve temel taktik sorunlar, zaman zaman başvurulan sözlü açıklamalar ve tartışmalar dışında, genellikle parti örgütüyle sınırlı bir çerçevede ele alınıyor ve parti iç yayın organı temel araç olarak kullanılıyordu. Partimiz bir süredir bu sınırı kaldırmakta, parti faaliyetine katılan ve pratik bir görev üstlenen parti çevrelerine doğru genişletmektedir. Parti üyelerinin yanı sıra, parti faaliyetine katılan ve somut bir görev üstlenen işçilerin, emekçilerin, gençlerin ve aydınların, okumanın ötesinde yazabilecekleri yeni bir yayın organının yayınlanmasını gündemine aldı ve adı "Komünist Militan" olacak bu yayın organının çıkarılması için gerekli hazırlıklar tamamlanmaktadır. Bu yayın organında belli bir plan ve gündem çerçevesinde, partimizin, uluslararası komünist hareketin ve işçi ve emekçi hareketinin ideolojik-teorik, politik-örgütsel tüm sorunları ele alınacak tartışılacaktır. Partimizin 2. Kongresi sadece parti üyeleri ve organlarının değil, somut bir görev üstlenerek parti faaliyetine katkıda bulunan her işçinin, emekçinin, gencin ve aydının aktif olarak katıldığı bir tartışma sürecinde, partimizin işçi örgütlerinin toplamı haline gelmesi ve partinin teorik temeli ve programının yenilenmesi çalışmasında temel adımların atılmasına bağlı olarak toplanacaktır.

— Parti belgelerinizde, özellikle '80 Kongresi'nde onaylanan programınızda işçi sınıfı içindeki çalışmanın temel olduğu vurgulanıyor ve en iyi kadroların bu alanda mevzilendirilmesi, partinin esas olarak işçi üyelerin örgütlü toplamı olması gerektiği ifade ediliyor. Bu hedef ne oranda gerçekleşmiştir, işçi sınıfı ve işçi hareketi içinde durumunuz nedir?

— Partimiz, Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'nda işçi sınıfının yoğunlaştığı belli başlı sanayi kentlerinde ve maden işçilerinin yoğunlaştığı bölgelerde, proletaryanın ana kitlesinin yoğunlaştığı ve bu kitleyi temsil etme durumunda olan belli başlı işyerleri ve diğer fabrikalarda faaliyet yürütüyor. Başta partimizin yayın organı Devrimin Sesi olmak üzere, parti yayınlarının ezici bir çoğunluğu işçiler arasında dağıtılıyor. Sınıfın yoğunlaştığı tüm bölgelerde partinin yayınları dağıtılıyor ve bu bölgelerdeki fabrikaların çoğunluğuna parti yayınları, ulaşıyor. Belli başlı fabrikalarla ilişkilerimiz var ve bazılarında dar, bazılarında da daha geniş parti çevreleri oluşmuş durumda. Başka etkenlerin yanı sıra, teşhir, ajitasyon ve propaganda faaliyetinin gizli ve açık, yazılı ve sözlü biçimlerinin ve faaliyetin bu yönüyle örgütlenme çalışmasının, işçi hareketindeki ilerleyişin fabrikalarda geliştirdiği olanaklar ve koşullardaki değişime uygun bir biçimde birleştirilememesi, fabrikalarda parti örgütlerinin kurulmasını ve parti çevrelerinin daha hızlı büyümesini, partiyle ilişkilerinin gelişmesini engelledi. Bu aynı zamanda fabrikalardaki örgütlerimizin ve ilişkide olduğumuz örgütlü işçi çevrelerinin, fabrikalardaki etkimizle uygun bir biçimde gelişememesine yol açtı. Ancak yerel örgütlerimizin tüm hatalarına ve eksikliklerine karşın, partimiz sınıf içinde gelişmekte ve işçilerle olan ilişkilerimiz kitle ilişkilerimizin ağırlıklı bir bölümünü oluşturmaktadır. Parti üyelerinin % 40'nı işçiler oluşturuyor. Ancak bu, sınıfın en ileri kesimlerinin, en fedakâr, en kararlı, en ileri unsurlarının çoğunluğunun değilse bile, bu kesimlerini yönlendirecek düzeyde etkide bulunan kesiminin partimizde ya da çevresinde örgütlendiği anlamına gelmiyor. Ancak, partimizin, bu duruma gelme olanaklarını ve konumunu edindiğini gösteriyor. "Partinin esas olarak işçi üyelerin örgütlü toplamı olması gerektiği" hedefinin gerçekleştirilemediği, ancak bu doğrultuda ileri adımlar atıldığı, bu açıdan partimizin tarihinde hiçbir zaman edinilmeyen bir konuma gelindiği ve olanaklara kavuşulduğu söylenebilir.

— Yasadışı faaliyeti ve yasadışı yayıncılığı temel alıyorsunuz. Türkiye'de faaliyet gösteren devrimci örgütler içinde, kitlelere yönelik en kısa periyotlu ve en düzenli yayın organına sahipsiniz. Aynı içerikte, dağıtım bakımından daha risksiz yasal bir ajitasyon gazetesi aynı işlevi görmez mi; örgütün önemli bir maddi teknik ve kadro gücünü bu işle görevlendirmenizin anlamı nedir? Yasadışı yayıncılık/yeraltı basını hakkında bilgilendirir misiniz?

— Öncelikle bir noktaya dikkat çekmek gerekiyor; partimizin yasadışı-yeraltı basını, teşhir, ajitasyon ve propaganda aracı olmanın yanı sıra, aynı zamanda bir örgütlenme aracıdır. Birincisi; teşhir, ajitasyon ve propaganda, ikincisi; örgütlenme aracı olma gibi iki temel işlevi yerine getiren yeraltı parti basınımızın bu iki işlevi, birbirini tamamladığı ve her biri ötekinin olanaklarını genişlettiği gibi birbirinden koparılarak da ele alınamaz. Bu nedenle sorunuzu, yasadışı, yeraltı basınımızla aynı içerikte yasal bir gazetenin teşhir, ajitasyon ve propagandanın yanı sıra örgütleme işlevini yerine getirip getiremeyeceği açısından ele almak ve irdelemek gerekir.

Partimiz Marksist-Leninist bir partidir ve o, işçi sınıfının kurtuluşunun gerçekleşeceği, her türlü baskı ve sömürü ilişkisinin sınıfların ve toplumsal eşitsizliklerin yok edildiği komünist toplumun kuruluşunu amaçlamakla, diğer politik güçler ve partilerden ayrılmaktadır. Bu, partimizin yürüttüğü teşhir, ajitasyon, propaganda ve örgütleme faaliyetini ve bu faaliyetin en etkin araçlarından biri olan yeraltı parti basınımızın içeriğini de belirler. Bu nedenle, sorunuzu yanıtlarken üzerinde durulması gereken birinci nokta; bugün ya da içinde bulunduğumuz dönemde, bu içerikte yasal bir gazete çıkarma olanaklarının olup olmadığı veya değişik bir ifade tarzıyla yasal, legal olanakların yeraltı basınımızla aynı içerikte yasal bir gazete çıkaracak kadar genişleyip genişlemediğidir.

Örgütleme işlevi bir yana, yasal bir gazetenin teşhir, ajitasyon ve propaganda işlevini yerine getirebilmesi için; herşeyden önce, düzenli periyotlarla ve kesintiye uğramaksızın yayınlanması ve dağıtılması gerekir. Bu nedenle üzerinde durulması gereken ikinci bir nokta da, yukarda belirtilen içeriğe sahip, yasal bir gazetenin düzenli periyotlarla ve kesintiye uğramaksızın yayınlanıp yayınlanamayacağıdır.

İçinde bulunduğumuz koşullarda ve süreçte, işçi sınıfının devrimci sınıf partisi, yasal, legal olanaklardan en azami ve en verimli ölçüde yararlanmayı, bunun araçlarını geliştirmeyi ve yasadışı, gizli çalışmayla koşullara uygun bir biçimde birleştirmeyi bir an bile olsun ihmal etmeksizin, yasadışı, gizli çalışmayı ve örgütlenmeyi temel almalı, yasal, legal olanaklar açık bir devrimci işçi partisini ya da açık bir faaliyeti gündeme getirecek kadar genişlese bile, sürekli güçlenen ve sağlamlaştırılan bir yeraltı aygıtına sahip olmak zorundadır. Yeraltı parti basını, böyle bir aygıtı ve yeraltı çalışmasını ve ilişkilerini geliştirmenin ve örgütlemenin araçlarından biridir. Üzerinde durulması gereken üçüncü nokta da, yasal bir gazetenin böyle bir işlevi yerine getirip getiremeyeceğidir.

Türkiye'de 1980'li yılların ikinci yarısından itibaren, legal, yasal olanaklar istikrarsız bir çizgide de olsa genişliyor, büyüyor ve zenginleşiyor. Bu basın yayın alanına da yansıyor. Ancak, bu genişleme, zenginleşme ve büyüme, partimizin yeraltı basınıyla aynı içerikte yasal bir basının istikrarlı ve kesintiye uğramayan bir çizgide yayınlanması ve dağıtılması düzeyine henüz erişebilmiş değil. Uygulanan iç sansüre karşın açılan basın davaları, alınan toplatma kararları, gazete-dergi büroları ve merkezlerine, basın-yayın evlerine yapılan baskınlar, basın yayın emekçilerine yönelen politik suikastler ve saldırılar vb. bunun en açık ve yadsınamayacak kanıtıdır. Yasadışı, yeraltı parti basını ile aynı içerikte, oto kontrol diye ifade edilen kendi kendine sansürü uygulamaksızın yayınlanacak bir gazetenin, hemen her sayısı toplatılacak, dağıtımı engellenecek ve hakkında dava açılacaktır. Yeraltı parti basınıyla aynı içerikte yasal bir gazete, düzenli periyotlarla ve kesintiye uğramaksızın yayınlanıp, dağıtılamayacağı gibi, yasal, legal olanaklardan da yararlanılamayacak ve sınırlı olanakların bir bölümü ve en verimli bir biçimde değerlendirilmesi gereken devrimci enerjinin ve potansiyelin bir bölümü boş yere harcanmış olacaktır.

Basın yayın alanında da legal, yasal olanaklar genişlemekle birlikte, bu olanaklar anayasal ve yasal güvenceye kavuşmuş değil. Aksine, şu ya da bu gerekçeyle, basın yayın alanında, fiilen kullanılan ya da yasal olarak tanınmış hakları da sınırlama, gaspetme anayasal ve yasal güvence altına alınmış durumda. Basın yayın özgürlüğünü genişletmek ve güvence altına almak amacıyla çıkarıldığı açıklanan her yasa ya da gündeme getirilen her yasa tasarısı, bu hakkın nasıl, hangi yollarla sınırlanacağını da içermektedir. Politik durumdaki ve güçler ilişkisindeki değişikliklere bağlı olarak, yasalarda ve anayasada herhangi bir değişiklik yapılmaksızın, basın yayın hakkının sınırları daralmakta ya da genişlemektedir. MGK'nın aldığı kararlar ve yaptığı açıklamaların, bu sınırlar üzerindeki etkisi bilinmektedir. Kaldı ki, yasaların nasıl çıkarıldığı biliniyor ve bir yasanın iptal edilerek yerine bir yenisinin çıkarılması için, generallerin etkin olduğu MGK'nın karar alması yeterlidir.

Yukarıda belirtilenlerin yanı sıra, vurgulanması gereken bir nokta da, yeraltı parti basınımızla aynı içerikte bir basının, yasal yayını ve dağıtımını istikrarlı ve kesintiye uğramayacak bir çizgide gerçekleştirme olanağını sağlayacak düzeyde, basın-yayın özgürlüğünün kazanılması sorununun, sadece, gerekli yasal ve anayasal düzenlemelerin yapılmasıyla sınırlı bir sorun olmadığıdır. Bunun da ötesinde alt ve üst yapısıyla toplumun her alanda demokratikleşmesi sorununun bir parçasıdır. Başta devlet ve onun ana kurumu ordu olmak üzere toplum alt ve üst yapısıyla demokratikleşmedikçe, demokratik hak ve özgürlükler (basın yayın özgürlüğü de bunun bir parçasıdır) az çok güvence altına alınmış olarak kazanılamayacaktır.

Türkiye, toplumun alt ve üst yapısıyla demokratikleşme sürecinin yaşandığı, buna bağlı olarak da siyasal özgürlüklerin ve siyasal demokrasinin bunun bir parçası olarak da basın, yayın özgürlüğünün az çok güvence altına alınarak kazanıldığı bir ülke olmadığı gibi, nispi bir istikrar sürecinde olan bir ülke olma özelliği de taşımamaktadır. Türkiye (Kürdistan'da dahil); ekonomik ve politik istikrarsızlığın girdabındaki bir ülkedir. Bütün veriler bu istikrarsızlığın süreceğini, Türkiye'nin ezenle ezilen, sömürenle sömürülen sınıflar ve toplumsal güçler, karşı-devrimle devrim arasında kesin bir hesaplaşmanın olacağı, şiddetli çatışmalara doğru yol aldığını göstermektedir. Böyle bir ülkede, yasal olarak kazanılan veya fiilen kullanılan hiçbir hak, kalıcı bir özellik taşıyamayacağı gibi, istikrarlı bir çizgide de gelişemez.

Diğer alanlarda olduğu gibi, basın-yayın alanında da yasal, legal olanakların sınırlarını, diktatörlüğün izlediği taktikler ve aralarındaki ilişki, uluslararası baskı, gericilik içindeki çatışmalar vb. faktörler etkilemekle birlikte kitle hareketinin istikrarsız bir çizgide gelişmesine bağlı olarak değişken bir özellik taşıyan devrimle karşı devrim arasındaki güçler ilişkisi belirlemektedir. Bütün etkenlerin değişken bir özellik taşıdığı, istikrarsızlığın girdabındaki Türkiye'de, yasal ve legal olanakların da istikrarsız bir çizgide gelişmesi kaçınılmazdır. Yasal, legal olanakların partimizin yeraltı basınıyla aynı içerikte bir basının, yayın ve dağıtımını sağlayacak düzeyde genişleyip genişlemediği sorunu bir yana, bugün veya içinde bulunduğumuz dönemde yasal olarak çıkarılabilir olanın da ne kadar süreceği, değişken bir özellik taşıyan pek çok etkene bağlıdır.

Yasal bir gazete, yasa-dışı yeraltı parti basını gibi, gizli, yasadışı faaliyeti, ilişkileri ve örgütlenmeyi sağlayan, geliştiren, güçlendiren ve sağlamlaştıran bir işlev göremez. Örgütlenmenin, faaliyetin ve ilişkilerin (yasal ve yasadışı, legal ve illegal vb.) çeşitli biçimleri ve araçları, koşullara uygun bir biçimde birleştirildiklerinde birbirlerini güçlendirir, olanaklarını büyütür, zenginleştirir ve genişletir. Ancak, biçimlerden birinin araçları ve yöntemleri, bir başka biçimin araçları ve yöntemlerinin işlevini yerine getiremez, seçeneği olamaz. Uluslararası deneyimler ve sonuçları bir yana, 12 Eylül sonrası bütün çarpıcılığı ve yalınlığıyla, yasadışı gizli faaliyetin ve örgütlenmenin yasal, legal araçlarla gerçekleştirilemeyeceğini, geliştirilip sağlamlaştırılamayacağını gösterdi. Örgütlenmenin ve faaliyetin her biçimi ancak bu biçime uygun araçlar kullanılarak gerçekleştirilebilir, güçlendirilip, sağlamlaştırılılabilir.

Yukarıda belirtilenler, partimizin yasadışı, yeraltı basınıyla aynı içerikte yasal bir gazetenin çıkarılabileceği varsayılsa bile, yeraltı parti basınının işlevini yerine getiremeyeceğini, onun alternatifi olamayacağını, buna yönelmenin tam bir cinayet olacağını, diktatörlüğün saldırıları karşısında işçi sınıfını ve partiyi silahsızlandıracağını, yasal, legal olanaklardan devrimci bir perspektifle yararlanmayı da olanaksız kılacağını açıkça göstermektedir. Bu, aynı zamanda, partimizin, "önemli bir maddi, teknik ve kadro gücünü bu işle görevlendirme"sinin, niçin gerekli ve hayati bir önem taşıdığını da açıklığa kavuşturmaktadır.

İçinde bulunduğumuz süreçte; yasal, legal olanaklardan, diğer alanlarında olduğu gibi, basın yayın alanında en azami ve en verimli ölçüde yararlanma bir an bile ihmal edilemeyeceği gibi, devrimci bir örgüt, bir yandan yeraltı örgütünü, faaliyetini ve araçlarını, diğer yandan da yasal, legal örgütlenmeyi ve faaliyeti ve araçlarını geliştirmek ve güçlendirmek, koşullara uygun bir biçimde birleştirmek zorundadır. Partimiz yasal ve yasadışı, legal ve illegal faaliyeti ve örgütlenmeyi ve araçlarını, birbirinin alternatifi olarak ele almamakta ve geliştirmeye çalışmaktadır.

Kitle hareketinin gelişmesine, bu temelde devrimle, karşıdevrim arasındaki güçler ilişkisinin, devrim lehine değişmesine bağlı olarak, yasal ve legal olanaklar ve bu olanakların bir unsuru olan yasal basın ve yayın olanakları daha da genişleyebilir ve ilerleyebilir. Partimiz, yeraltı basınını zayıflatmaksızın bundan da en azami ve verimli ölçüde yararlanmaya, bunun için gerekli araçları kullanmaya ve geliştirmeye çalışacaktır.

Partimizin merkezi yayın organı olan Devrimin Sesi, 15 günlük periyotlarla, ayda iki sefer düzenli olarak çıkmakta ve bölgelerde zaman zaman önemli darbeler yediğimiz durumlarda düşmeler olmakla birlikte, ortalama 20-25 bin arası basılmakta ve dağıtılmaktadır. Devrimin Sesi Gençlik Eki, ayda bir çıkmakta ve 12 bin civarında basılmakta ve dağıtılmaktadır. Partimizin Kürdistan örgütünün yayın organı olan Denge Şoreş'lı Kürdistan ayda bir çıkmakta ve 12-15 bin arası basılmakta ve dağıtılmaktadır. Bunlara ek olarak bugüne kadar 17 propaganda broşürü gizli olarak basıldı ve dağıtıldı. Son broşürler ortalama 8 bin adet basılmakta ve dağıtılmaktadır. Partimizin, yeniden inşa ve örgütlenmesinin başladığı 1987 ortalarından bu yana izlediği çizginin sonuçlarından biri de, yerel parti örgütlerinin, partinin çağrılarını, başta bildiriler olmak üzere günlük teşhir ve ajitasyon materyallerini, kısa sürede kitlelere ulaştıracak bir yeraltı basım ve dağıtım ağına sahip olmasıdır. Son 1 Mayıs kampanyasında, bir ay içinde toplam 1 milyona yakın bildiri, çağrı, broşür gibi teşhir, ajitasyon ve propaganda materyali basılıp dağıtıldı.

Bu kitap, Türkiye Devrimci Komünist Partisi (TDKP) Merkez Komitesi temsilcisi ile yapılan bir dizi röportajdan oluşmaktadır.
TDKP, bu kitapta yeralan görüşleriyle sosyalizmin ve Marksizm-Leninizmin evrensel ilkelerini kararlılıkla savunmakta, görünüşün aksine emperyalist sistemin tükenen olanaklarına ve sosyalizmin imkânlarına işaret etmektedir.
Türkiye ve Kürdistan'da güncel politik durum, devrim ve karşı-devrim arasındaki çatışmanın niteliği ve alacağı biçimler, işçi hareketinin özellikleri, işçi sınıfı içinde siyasal ve sendikal çalışmanın çeşitli sorunları ağırlıklı olarak ele alınmıştır.
Bu kitapta, ayrıca, Parti'nin çalışma tarzı, örgütsel ilke ve normları, yasadışı yayıncılık, parti-içi demokrasi ve parti-içi hayatın diğer sorunları ele alınmaktadır.

ISBN-975-7837-07-5